

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby

Edukační video

Diplomová práce

Autor: Bc. Veronika Suchomelová
Studijní program: N7507 - Specializace v pedagogice
Studijní obor: 7504T338 Učitelství výtvarné výchovy pro ZUŠ a SŠ
Vedoucí práce: Mgr. et MgA. Pavel Trnka, Ph.D.
Oponent práce: Mgr. et Mgr. Klára Zářecká, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor: Bc. Veronika Suchomelová

Studium: P16P0795

Studijní program: N7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství výtvarné výchovy pro základní umělecké školy a střední školy

Název diplomové práce: Edukační video

Název diplomové práce An educational video

AJ:

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato práce se zabývá zprostředkováním vybraných odborných aspektů umění, konkrétně přibližuje architektonická díla rodu Rejchlových v Hradci Králové žákům druhého stupně základních uměleckých škol, gymnázií a středních škol. Diplomová práce bude obsahovat autorské edukační video, které bude aplikováno na výzkumný vzorek žáků ZUŠ a SŠ. Následně bude monitorován edukační potenciál videa.

ZIKMUND-LENDER, Ladislav. *Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi*. Hradec Králové: [Ladislav Zikmund], 2012, 138 s. ISBN 978-80-905271-1-9.

KOPŘIVA, Jaromír. *Videodidaktika pro základní a střední školy*. Jičín: Adlatus, 1991, 120 s. ISBN 80-7104-005-3.

KLOCOVÁ, Eva, 2011. 39 s. *Didaktické možnosti filmových žánrů ve výtvarné výchově*. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Pedagogická fakulta. Katedra výtvarné výchovy.

MAŠEK, Jan, Zdeněk SLOBODA a Vladimíra ZIKMUNDOVÁ. *Mediální pedagogika v teorii a praxi: sborník příspěvků z mezinárodní konference o mediální výchově a pedagogice*. Plzeň, 17.-18. června 2009. Plzeň: Fakulta pedagogická ZČU, c2010. ISBN 978-80-7043-851-0.

BRUN, Richard. *Média a multimédia v pedagogické praxi: Digitální video ve výuce*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010, 158 s. ISBN 978-80-7435-032-0.

PECINOVSKÝ, Josef. *Digitální video: natáčíme, upravujeme, vypalujeme*. Praha: Grada, 2009, 143 s. Moderní média. ISBN 978-80-247-3128-5

LAJDAR, Milan. *333 tipů a triků pro digitální video*. Brno: Computer Press, 2013, 192 s. ISBN 978-80-251-3746-8.

Garantující pracoviště: Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. et MgA. Pavel Trnka, Ph.D.

Oponent: Mgr. et Mgr. Klára Zářecká, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 3.3.2020

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala pod vedením vedoucího diplomové práce Mgr. et MgA. Pavla Trnky, Ph.D. samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Poděkování:

Především bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Mgr. et MgA. Pavlu Trnkovi, Ph.D. za věnovaný čas, cenné a podmětné náměty, připomínky a rady při psaní a ztvárnění této diplomové práce. Moje poděkování patří též PhDr. Ladislavu Zikmundu-Lenderovi, jehož odborné práce se staly jedním z nejdůležitějších zdrojů historických faktů pro vznik mé edukační pomůcky v podobě edukačního videa. Dále bych chtěla poděkovat všem, z jejichž odborných publikací, akademických prací, webových stránek a osobních archivů jsem čerpala. Též děkuji za zpřístupnění sbírek Státnímu okresnímu archivu v Hradci Králové a archivu Muzea východních Čech.

Anotace:

SUCHOMELOVÁ, Veronika. *Edukační video*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2020. 217 s. Diplomová práce.

Tato diplomová práce přináší edukační autorské video, které slouží jako pomůcka pro žáky výtvarného oboru druhého stupně ZUŠ nebo pro žáky výtvarné výchovy na gymnáziích a středních odborných školách. Video zprostředkovává vybrané aspekty umění, konkrétně přibližuje architektonická díla rodu Rejchlových v Hradci Králové. K edukačnímu videu je vytvořen metodický list a mapa s budovami prezentovanými ve videu. Edukační video bylo aplikováno na výzkumný vzorek žáků ZUŠ a SŠ v Královéhradeckém kraji. Práce obsahuje nejen výsledky monitorování edukačního potenciálu videa, ale i formulaci didaktického záměru tvorby edukačního videa a rozebírá ne jednoduchou volbu tématu videa. Též jsou v práci uvedeny aspekty edukačních videí jako didaktické pomůcky, návaznost videa na RVP příslušného výtvarného oboru dle druhu a stupně školy, ale i základy teorie tvorby videí. Součástí práce je i popis sběru a prezentace odborných informací a historických dokumentů užitých ve videu.

Klíčová slova:

architekt, stavitel, Rejchl, architektura, edukační pomůcka, edukační video, Hradec Králové

Annotation

SUCHOMELOVÁ, Veronika. *An educational video*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové. 2020. 217 pp. Diploma Dissertation.

This Diploma Dissertation brings an author's educational video which serves as an educational tool for the students of art studies at second degree of Basic art schools and for the students of art lessons at grammar schools and high schools. The video should express chosen aspects of contemporary art, particularly architectural works made by the Rejchl bloodline in Hradec Králové. There is a methodological sheet of the educational video and a map with buildings which are presented in the educational video. That video was applied to a research sample of pupils of Basic art school and high school in the Hradec Králové Region. The Diploma Dissertation contains not just results of research of educational potential of the video, but also a formulation of didactic intent of making this video and describes not a simple choice of topic of the video. The Dissertation also includes aspects of educational videos as didactic tools, the coherence of the video to the FEP of the relevant art education according to the type and level of the school, and the basics of the theory of video making. Part of the work is dedicated to the description of collection and presentation of professional information, and to the historical documents used in the video as well.

Keywords:

the architect, the building contractor, Rejchl, the architecture, the educational tool, the educational video, Hradec Králové

OBSAH:

ÚVOD.....	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	10
1. 1 Edukační videa a jejich potřebnost	10
1. 1. 1 Aspekty edukačních videí.....	11
1. 1. 2 Edukační videa a RVP pro 2. stupeň ZUŠ, ZŠ a gymnázia	25
1. 1. 2. 1 Edukační videa a RVP pro 2. stupeň ZUŠ.....	26
1. 1. 2. 2 Edukační videa a RVP pro 2. stupeň ZŠ.....	28
1. 1. 2. 3 Edukační videa a RVP pro gymnázia	31
1. 1. 3 Tvorba edukačních videí	33
1. 2 Historie rodu Rejchlů a jejich působení v Hradci Králové	42
1. 2. 1 Zdroje k textu o historii rodu Rejchlů	42
1. 2. 2 Díla rodu Rejchlů v Hradci Králové.....	43
2 PRAKTICKÁ ČÁST	71
2. 1 Didaktický záměr	71
2. 2 Volba tématu edukačního videa	73
2. 3 Tvorba edukačního videa	85
2. 3. 1 Podklady obsahu a koncepce tvorby edukačního videa	85
2. 3. 2 Tvorba edukačního videa v grafických programech	90
2. 3. 3 Tvorba doplňkové mapy.....	100
2. 4 Využití edukačního videa ve škole	103
2. 4. 1 Práce s videem ve vyučovací hodině.....	105
2. 4. 2 Metodický list k videu a k edukačnímu programu	116
2. 5 Ověření edukačního potenciálu edukačního videa.....	123
ZÁVĚR.....	146
SEZNAM ZDROJŮ.....	148
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	163
SEZNAM ZKRATEK	179
SEZNAM PŘÍLOH.....	182

ÚVOD

Hlavním cílem diplomové práce s názvem „Edukační video“ bylo vytvořit edukační pomůcku v podobě autorského edukačního videa. Didaktickým záměrem tohoto videa bylo přiblížit žákům vybrané aspekty umění nějakého umělce nebo osobností z oblastí moderní a současné výtvarné tvorby, které přispělo k rozvoji kultury v Královéhradeckém kraji, a zároveň se stalo známou, a přitom přístupnou součástí krajiny. Dalším důvodem byla domněnka, že povědomí žáků o českém současném umění, které se konkrétně nachází v Královéhradeckém kraji, je malé, ne-li žádné. A proto jsem viděla v edukační pomůcce, která by seznámila žáky s tímto tématem velký potenciál a přínos.

Vybraným prezentovaným obsahem videa byla architektonická díla rodu Rejchlů v Hradci Králové.

Edukační video bylo vytvořeno pro žáky druhého stupně výtvarného oboru ZUŠ, gymnázií a středních odborných škol. Testování edukační pomůcky v praxi se uskutečnilo na vzorku žáků středních odborných škol a ZUŠ v Hradci Králové a v Hořicích v Podkrkonoší. Následně byl monitorován edukační potenciál videa, který se stal i vedlejším cílem diplomové práce.

K volbě tématu diplomové práce s názvem „Edukační video“ vedl záměr vytvořit takovou práci, která by měla přínos pro vzdělávání žáků. Tvorba edukačního videa byla osobní výzvou ke zlepšení a rozvinutí tvůrčí a kreativní schopnosti i práce v různých grafických editorech. Důvodem bylo i získat schopnost vytvářet autorská edukační videa.

Teoretická část diplomové práce je složena ze dvou kapitol. V první kapitole s názvem Edukační videa byly uvedeny aspekty edukačních videí jako didaktické pomůcky, byla zde rozebrána jejich tvorba, ale i návaznost videa na RVP příslušného výtvarného oboru dle druhu a stupně školy. Ve druhé kapitole byla popsána historie rodu Rejchlů a jejich architektonických děl v Hradci Králové a byl zde uveden i popis sběru těchto informací.

Praktická část diplomové práce je složena z pěti kapitol. V první kapitole bylo pojednáno o didaktickém záměru, ve druhé o volbě tématu edukačního videa a ve třetí kapitole byla popsána tvorba videa. Ve čtvrté kapitole byl prezentován metodický list k užití autorského edukačního videa a též zde byla uvedena samotná aplikace videa ve škole. V páté kapitole byl zachycen empirický pedagogický průzkum v podobě dotazníkového

šetření, dále zde byla uvedena tvorba příslušného dotazníku a poznatky o edukačním potenciálu videa z dotazníkového šetření na školách.

Přílohy byly rozděleny na obrazové, textové a audiovizuální. K obrazovým přílohám byly zařazeny: Fotodokumentace dokumentů užitých ve videu (Příloha A), Mapa (Příloha B) a Didaktický materiál před promítáním videa – významní architekti a jejich budovy v Hradci Králové (Příloha C). K textovým přílohám byly přiřazeny tyto: Didaktický materiál před promítáním videa – architektonické prvky (Příloha D) a Dotazník (Příloha E). Audiovizuální příloha Edukační video (Příloha F) byla jako jediná umístěna v přiloženém souboru na CD a v archivu diplomových prací UHK.

Informace k diplomové práci byly čerpány z odborné literatury, akademických prací, z pramenů dostupných v archivech, např. ve Státním okresním archivu v Hradci Králové, ve fotoarchivu Muzea východních Čech v Hradci Králové i z osobních archivů. Též jsem vycházela z vlastní tvorby vizuálních materiálů v podobě videí, fotografií, kreseb, dotazníku, mapy aj.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část práce se skládá ze dvou kapitol. První kapitola 1. 1 se zabývá edukačními videi jako takovými a je na ně v příslušných podkapitolách nahlíženo z několika úhlů pohledu. V první podkapitole 1. 1. 1 s názvem Aspekty edukačních videí jsou edukační videa rozebrána z pohledu jejich užití ve výchovně vzdělávacím procesu. Je zde nahlíženo na jejich didaktický přínos, jakou funkci videa ve vyučovacím procesu plní, jaké formy videa lze ve vyučování aplikovat, jaké jsou možné žánry videa, jaké jsou zásady pro užití edukačního videa, jaké prvky by mělo dobré edukační video obsahovat aj. Druhá podkapitola 1. 1. 2 se zabývá vztahem edukačních videí a RVP na příslušných stupních a druhých škol. A poslední třetí podkapitola 1. 1. 3 je zaměřena na základy teorie tvorby videa. Také je zde zmíněn vztah pedagoga a tvorby edukačních videí. Druhá kapitola 1. 2 vypráví o historii rodu Rejchlů a jeho působení v Hradci Králové. Kapitola se skládá ze dvou podkapitol. V první podkapitole je uvedeno, kde a proč jsem sbírala data k této kapitole, a ve druhé podkapitole jsou ve zkratce uvedeny důležité momenty z dané historie rodu Rejchlů a jejich architektonické tvorby v Hradci Králové.

1. 1 Edukační videa a jejich potřeba

Tato kapitola se zabývá teorií edukačních videí a skládá se ze tří různých podkapitol, které se týkají edukačních videí. V první podkapitole jsou popsány „Aspekty edukačních videí“, neboť je zde nazíráno z různých úhlů na edukační videa ve vztahu k výchovně vzdělávacímu procesu. Druhá podkapitola se zabývá tím, jak jsou edukační videa ukotvena v RVP pro žáky druhého stupně ZUŠ, gymnázií, ale i druhého stupně ZŠ, protože si myslím, že i pro tyto žáky by mohlo být moje edukační video přínosné, přestože primárně nebylo určené pro jejich věkovou skupinu. Třetí podkapitola pojednává o zásadách tvorby edukačních videí. Informace k těmto podkapitolám byly shromážděny z dostupných zdrojů, které s danými tématy, o kterých pojednává edukační video, souvisejí. Jedná se o odborné publikace, články, příspěvky ve sbornících, příspěvky na webových stránkách i o data z výzkumů.

1. 1. 1 Aspekty edukačních videí

V této podkapitole jsou popsány široké parametry edukačního videa ve vztahu k výchovně vzdělávacímu procesu ve školách. Kapitola se zabývá edukačním potenciálem videí, jeho benefitů, výběrem a užitím ve výuce, ale i prvky kvalitního edukačního videa, dělením žánrů a témat videa a mnoha dalšími aspekty. V kapitole jsou také přiblíženy související termíny jako jsou film, animace a vizuální gramotnost ve vztahu k videu.

„Tradiční slovní komunikace vedená mezi vzdělávajícím (pedagog, učitel, vychovatel...) a vzdělávaným (či vzdělávanými) byla s postupem času doplňována o další média a technologie...“ (Dostál, © ResearchGate 2019, 2009, s. 18). Dostál mezi ně také řadí i edukační film (Dostál, © ResearchGate 2019, 2009, s. 18).

Edukační video a jeho definice

Pojem „edukační video“ lze rozdělit na „edukační“ a „video“. Slovník cizích slov definuje slovo edukační jako: „*výchovný; vzdělávací*“ (Slovník cizích slov, scs.abz.cz -- web © 2005-2020). Definici videa uvádí ve své bakalářské práci Alt. Ten píše, že: „*Oxfordský slovník definuje video jako sled pohyblivých vizuálních obrazů a to buď digitálních, nebo na videokazetách*“ (Oxfordský slovník cit. dle Alt). V publikaci s názvem: „*Příprava učitelů 21. století na učit méně a naučit více (UMNV) pedagogika*“ (Yap, přeložila¹ Suchomelová) je video definováno jako: „*pohybující se obraz od sekvence obrázků s audio komponenty, který učí znalosti nebo informuje o znalostech diváka*“ (Yap, přeložila² Suchomelová). Tato definice byla vytvořena abstrahováním poznatků toho, jak slovo video a edukační definují online slovníky „Business Dictionary“³ a „Your Dictionary“⁴ (Yap). Další názor na to, jak lze definovat edukační video, uvádí na své webové stránce odborník Tim Lorang. Ten píše, že: „*Vzdělávací video je program, jehož záměrem je učit nebo sdělovat vědomosti kvůli učení*“ (Tim Lorang, přeložila⁵ Suchomelová).

---

¹ „*Preparing 21st Century teachers for teach less, learn more (TLLM) Pedagogies*“ (Yap).

² „*...a moving picture from a sequence of images with audio components which teaches or informs knowledge to the viewers*“ (Yap).

³ Video: „*...visual multimedia source that combines sequence of images to form a moving picture*“ (Business dictionary, online, nedatováno, cit. dle Yap).

⁴ Educational: „*...something that teaches or informs*“ (Your dictionary, online, nedatováno cit. dle Yap).

⁵ „*Educational Video is a program whose intention is to teach or impart knowledge for the sake of learning*“ (Tim Lorang).

Film a videotvorba

Milan Lajdar řekl, že: „*videotvorba zcela převzala výrazové prostředky filmu. Laicky řečeno: je to totéž, pouze v jiném kabátě*“ (Brun et al., 2010, s. 16). Dále Lajdar uvádí, že: „*film spadá do kategorie umění. Nejedná se pouze o hraný film, ale o další žánr, jako jsou animované filmy, dokumenty, reportáže, videoklipy, výukové filmy, cestopisy, experimenty...*“ (Brun et al., 2010, s. 16).

Formy užití videa během vyučovacího procesu

Na webové stránce s názvem: „*Kurz kreativní práce s informacemi Kabinetu informačních studií a knihovnictví Masarykovy univerzity*“ (KISK, @ Masarykova univerzita) se dočteme, že video jako edukační nástroj je velmi rozšířený a všichni ho znají (KISK, @ Masarykova univerzita). Video je hojně využíváno ve školách, konferencích i jiných aktivitách a v podstatě se vytvoření videa stalo důležitou kompetencí nejen pro učitele, ale i pro mnohé další profese (KISK, @ Masarykova univerzita). Užitím videa ve výuce učitelé modernizují výuku, přibližují ji potřebám žáků, a ti pak vnímají vyučovací předmět i vyučujícího pozitivněji. Sám pedagog použitím videa ve výuce si zkvalitňuje profesní kompetence a rozšiřuje si své pedagogické zkušenosti (Příbyl, 2012, s. 11).

Video ve výuce může být bráno nejen jako školní pomůcka, že jej žáci sledují a získávají tak nové poznatky, ale video můžeme vnímat i jako médium, které má další funkce uplatnění. Na webové stránce Masarykovy univerzity je řečeno, že video lze užít i jako zprostředkovatele přímého přenosu, např. při prezentaci poznatků (KISK, @ Masarykova univerzita). Dále lze aplikovat i při vedení odborné diskuze s odborníky na dané téma. Videá se dají užít v prezenční výuce stejně dobře jako v distanční, např. použitím tzv. e-learningu, kde budou videa na dané online platformě dostupná žákům. Videá se též mohou stát cenným zápisníkem při rekonstrukci historických událostí, např. v dějepise nebo i médiem, které zachycuje výtvarný počín žáků, např. nějaký happening, performance apod. Médium videa se tak stává důležitým ve výchovně-vzdělávacím procesu a s jeho užitím musí pedagog počítat, jelikož lidstvo vstoupilo do doby, kdy sledování videa např. na sociálních sítích je každodenní záležitostí. Lidé zde sledují jak zábavná, tak i naučná videa, např. v podobě různých návodů. Zároveň ze své pedagogické praxe vím, že aplikace edukačních videí ve škole je čím dál tím frekventovanější, běžnější a samozřejmější než dříve, když jsem začala

studovat pedagogickou fakultu nebo sama byla studentkou střední školy. Domnívám se, že forma výuky by měla jít s danou dobou. Na druhou stranu však existují učitelé, kteří se právě z tohoto důvodu, že videa nás dennodenně obklopují na sociálních sítích, videím ve výuce vyhýbají.

Didaktický přínos videí

Video a film jsou aplikovatelné na všech stupních škol, ve všech vzdělávacích předmětech či fázích výuky (Pavlů, 2012, s. 44). Video a film mohou být dobrými pomocníky pro dosažení klíčových kompetencí, výchovných a vzdělávacích cílů i naplnění učiva a očekávaných výstupů obsažených v RVP. Dále jsou přínosné pro efektivnější plnění ŠVP.

Již v publikaci z roku 1978 s názvem „Velmi krátký film ve vyučování na základní škole“ se dočteme, že tehdy se u nás po tři desetiletí natáčely školní filmy obvykle deseti minutové nebo dvaceti minutové, které celkově komplexně obsáhly danou tematiku. Ukázalo se však, že je lepší pro výuku žáků užít krátké filmy, které se soustředí na jeden jev a žáci ve zbývajícím čase aktivně s daným tématem pracují (Němeček a kol., 1978, s. 45, s. 50).

Edukační videa a filmy slouží ke vzdělávání a šíření znalostí o prezentovaném tématu. To může být různé. „*Film, jako názorná učební pomůcka, může pro vytváření představ zpracovat libovolnou část učiva*“ (Kopřiva, 1991, s. 59). Videopořad má: „*v obrazové zkratce postihnout podstatu zprostředkovaných jevů, podat je v zobecněném zobrazení a v systémových souvislostech*“ (Kopřiva, 1991, s. 68). „*Videopořad, podobně jako dříve film, je schopen pomocí svých tvůrčích a různých technických možností objasnit některé pasáže obtížného učiva lépe než sám učitel*“ (Kopřiva, 1991, s. 9). Eva Klocová ve své diplomové práci uvádí, že: „*nejjednodušším a patrně nejvíce užívaným způsobem zapojení filmu ve výtvarné výchově je prostá projekce odborného či populárně naučného dokumentárního filmu týkajícího se vybraného období či tématu ve výtvarném umění*“ (Klocová, 2011, s. 14). Po shlédnutí filmu by měly být pro lepší zapamatování poznatků aplikovány další aktivity spojené se shlédnutým filmem (Klocová, 2011, s. 14).

Hlávková konstatuje, že: „*video a animace jsou mimo jiné i výborné nástroje pro aplikaci interdisciplinárních souvislostí v praxi, neboť v sobě zahrnují možnost prolnout v jedné*

technice mnoho dovedností a znalostí, od kresby, malby, grafiky, divadla, literatury, po film a videoart až k práci s počítačem a jeho grafickými možnostmi“ (ed. Mašek, Sloboda, Zikmundová, 2009, s. 165). Hrubá však ve sborníku upozorňuje také na fakt, že tvůrci dokumentů použitím nových digitálních technologií a úpravou reálné scény mohou pozměnit celkové vyznění reality (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; b; s. 85). Po obsahové stránce je z publikace R. Kánika: „*Videodidaktika v praxi*“ (Káník, 1991, s. 13) patrné, že by video mělo být přizpůsobeno průměrným žákům, aby si z vyučovacího procesu něco odnesli. Aby nebylo video moc vědecké nebo naopak jednoduché. Tato metoda vychází z učení J. A. Komenského (Káník, 1991, s. 13).

Film je pro žáky přirozeným zdrojem informací. Protože jak píše Besmáková: „*Příběh a vyprávění, na kterém je postavena filmová tvorba, je přirozenou formou lidské komunikace*“ (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 61). Dále Besmáková (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 61) říká, že podobně jako v dětském věku pohádky, funguje později film. Pomocí těchto médií si dle Besmákové člověk automaticky: „*osvojuje modely psychických struktur a sociálních vztahů, na nichž stojí naše kultura*“ (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 61). K tomu Besmáková dodává, že: „*Je-li navíc žákovi předložen s patřičným interpretačním výkladem, zprostředkovává žákovi mnoho informací o podstatě svého vzniku, o kreativním procesu jako takovém, i o kulturním prostředí naší společnosti*“ (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 61). Hanzlíček (2013, s. 19) uvádí, že již Tomas Alva Edison popsal, že: „*Film je významným vychovatelem obyčejných lidí. Rozšiřuje jejich obzory a podněcuje jejich představivost tím, že přináší svět přímo před jejich oči*“ (Česálková, 2010, s. 22 cit.⁶ dle Hanzlíček, 2013, s. 19).

Tomešková uvádí, že „*Dnešní mladá generace je navíc každodenně obklopena médii a právě film může být počátkem cesty, která zaujme a povede žáky ke vztahu k učení. Tato forma zprostředkování informací totiž u člověka probouzí zájem nejen o zvolené téma, ale i o souvislosti světa*“ (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; b; s. 128-129).

---

⁶ Hanzlíček doslovně citoval Česálkovou.

Sekyrková ve své diplomové práci píše, že Arbanová: „*Mezi pozitivní funkce zařazení filmu do výchovy a vzdělávání uvádí autorka následující:*

- *Nutnost zařazení filmu do výuky z důvodu obsažení v RVP*
- *Představuje formu zábavy i odměny*
- *Zprostředkovává propojení některých vyučovacích předmětů*
- *Je odrazem společnosti, kulturním dědictvím a součástí vizuální kultury*
- *Je uměleckým dilem a vyjadřovacím prostředkem“* (Arbanová, 2007, s. 112, cit.⁷ dle Sekyrková, 2016, s. 28).

Další autoři uvádějí následující klady videa ve vyučování a výchovně vzdělávacím procesu:

- *„Má přitom před ostatními pomůckami tu přednost, že nepředstavuje předměty a jevy izolovaně, ale ukazuje je v souvislosti se životem a praxí v souvislosti s lidskou činností“* (Kopřiva, 1991, s. 59).
- *„Dle Vacka hlavními přednostmi filmu, videa a televize ve vzdělání je umožnění zviditelnění dynamických jevů a pohybu, jevů mikroskopických nebo naopak velice rozměrných a jevů probíhajících v nepřístupném, vzdáleném či nebezpečném prostředí“* (Vacek, 1998, cit.⁸ dle Pavlů, 2012, s. 42).
- *„Hlavatý uvádí, že film, video a televizní pořady jsou zdrojem jasných představ a vnější oporou myšlenkových činností“* (Hlavatý, 2002 cit.⁹ dle Pavlů, 2012, s. 42).
- *„Využití televize a videa ve vyučování může učiteli napomáhat k motivaci žáků, rozvoji znalostí a dovedností, stimulaci třídy k diskuzi, změně podmětových situací, propojování teorie a praxe, ověřování získaných poznatků a navozování problémových situací“* (Hlavatý, 2002 cit.¹⁰ dle, Pavlů, 2012, s. 42–43).
- K benefitům edukačních videí nesporně patří i to, že si je žák nebo učitel může zastavovat nebo některé části přeskakovat, k jiným částem se vracet či celé video shlédnout znovu. Díky tomu videa zvyšují šanci uchování si získaných poznatků v paměti (Bevan, © Copyright 2019. NextThought Studios).

---

⁷ Sekyrková parafrázovala Arbanovou.

⁸ Pavlů parafrázovala Vacka.

⁹ Pavlů parafrázovala Hlavatého.

¹⁰ Pavlů parafrázovala Hlavatého.

Funkce videa ve vyučování

Pavlů ve své diplomové práci s názvem: „*Televize a video jako vyučovací prostředek na I. stupni ZŠ*“ (Pavlů, 2012) píše, že: „*Podle Šimoníka však plní televize a video ve vyučování tyto základních funkce*“ (Pavlů, 2012):

- „*učební*“ (Šimoník, 2005, cit.¹¹ dle Pavlů, 2012, s. 43) – zprostředkování nových informací a probíraného učiva, také zde funguje názornost a je možná ukázka jevů, které nelze přiblížit žákům ve školní třídě (Šimoník, 2005, cit.¹² dle Pavlů, 2012, s. 43).
- „*shrnující*“ (Šimoník, 2005, cit.¹³ dle Pavlů, 2012, s. 43) – souhrn probíraného učiva nebo jeho rozřídění (Šimoník, 2005, cit.¹⁴ dle Pavlů, 2012, s. 43).
- „*motivační*“ (Šimoník, 2005, cit.¹⁵ dle Pavlů, 2012, s. 43) – stimul (Šimoník, 2005, cit.¹⁶ dle Pavlů, 2012, s. 43).
- „*instrukční*“ (Šimoník, 2005, cit.¹⁷ dle Pavlů, 2012, s. 43) – poskytnutí návodu (Šimoník, 2005, cit.¹⁸ dle Pavlů, 2012, s. 43).
- „*doplňkovou*“ (Šimoník, 2005, cit.¹⁹ dle Pavlů, 2012, s. 43) – doplnění učiva nebo názornost probíraného učiva (Šimoník, 2005, cit.²⁰ dle Pavlů, 2012, s. 43).

Pavlů (Míka, 1933 in Jiráka, Wolák, 2007, cit.²¹ dle Pavlů 2012, s. 44) píše, že Míka uvádí i funkci: „*Relaxační*“ (Míka, 1933 in Jiráka, Wolák, 2007, cit.²² dle Pavlů, 2012, s. 44)

Z výsledků výzkumu společnosti „Kaltura“, která poskytuje video platformu, a jehož výzkumu se zúčastnilo 1200 respondentů z řad učitelů i žáků vysokých a středních škol z celého světa v roce 2015 bylo patrné, že: „*Do deseti let se video stane standardní součástí vzdělávání, nebude pouhým zprostředkovatelem obsahu a umožní inovativní typy učení a vzdělávání. Video postupně nahradí učebnice*“ (© Kaltura, Inc., 2015. All rights

---

¹¹ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

¹² Pavlů parafrázovala Šimoníka.

¹³ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

¹⁴ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

¹⁵ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

¹⁶ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

¹⁷ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

¹⁸ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

¹⁹ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

²⁰ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

²¹ Pavlů parafrázovala Jiráka, Woláka.

²² Pavlů parafrázovala Jiráka, Woláka.

reserved, s. 29, online, přeložila²³ Suchomelová). Ostatně, domnívám se, že poté, co se lidstva a školství na celém světě dotkla pandemie nemoci COVID-19, se tento proces urychlí. Z různých internetových stránek věnovaných učitelům i ze své pedagogické praxe vím, že během této doby, kdy byly školy v České republice zavřené, mnoho učitelů vyučovalo formou videokonferencí, natočených videopřednášek, nebo v rámci výkladu žáci měli shlédnout edukační video. Dovoluji si vyslovit hypotézu, že tato zkušenost silně zasáhne do budoucího vývoje ve školství, protože žáci i učitelé si na médium videa navyknou a edukační videa i videokonference budou ve výchovně-vzdělávacím procesu mnohem více frekventované, přičemž návrat ke klasickým formám výuky bude pro žáky obtížný, protože médium videa je dnešní mladé generaci blízké.

Účinnost audiovizuálního materiálu ve vyučovací hodině

Hanzlíček (2013, s. 15) ve své diplomové práci s názvem „Využití audiovizuálních prostředků v dějepisu na příkladu moderních dějin“ uvádí, že ve slovníku cizích slov je termín audiovizuální popsán jako: *„související se záznamem, uchováním a reprodukcí zvuku a obrazu“* (Slovník cizích slov, cit.²⁴ dle Hanzlíček, 2013, s. 15). Video je také audiovizuální didaktická pomůcka.

Hanzlíček píše, že účinností aplikace audiovizuálního materiálu ve výuce se zabývala Čabalová. Ta uvádí, že pouhým uplatněním zraku a sluchu si studenti uchovají pouze do 20 % sděleného obsahu. Pokud však učitel následně zavede diskuzi na shlédnuté audiovizuální sdělení, zvýší se možnost uchování získaných informací na 40 %. Avšak až 80 % zapamatování dosáhneme, pokud žáky zapojíme do aktivity spojené s audiovizuálním sdělením. Touto aktivitou může být např. počítačová hra nebo tvorba vlastního videa. Hlubšímu zapamatování napomůže osobní prožitek (Čabalová, 2007, cit.²⁵ dle Hanzlíček, 2013, s. 23).

Prvky dobrého edukačního videa

V bakalářské práci Alta: *„jsou zásady správného edukačního videa uvedeny v následujících bodech hlavně podle Nováka (s ohledem na téma, možnosti a schopnosti*

---

²³ „In ten years' time, video will become a standard part of education, will evolve beyond delivery of content, and enable innovative types of teaching and learning. It will gradually take the place of textbooks...“ (© Kaltura, Inc., 2015. All rights reserved).

²⁴ Hanzlíček doslovně citoval ze slovníku cizích slov.

²⁵ Hanzlíček parafrázoval Čabalovou.

uživatelů, pro které je cílem):

- *Edukační video by mělo stručně a jasně shrnovat poznatky z určité problematiky*
- *Edukační video by mělo být vytvořeno jednoduchým stylem, aby oslovilo co největší množství uživatelů*
- *Edukační video by nemělo být příliš zdlouhavé*
- *Autor edukačního videa by měl mluvit zřetelně a srozumitelně*
- *Autor videa by neměl přeskakovat od jednoho tématu ke druhému, ale plynule navazovat, aby uživatelé vše pochopili“ (Novák, 2007 cit.²⁶ dle Alt, 2013, s. 3).*

Zásady pro použití videa ve výchovně vzdělávacím procesu jsou:

- *Pedagog se podívá na video před výukou (Pavlů, 2012, s. 45).*
- *Provéřit funkčnost techniky pro užití videa (Pavlů, 2012, s. 45).*
- *„Aktuálnost videomateriálu“ (Lepil, 2010 cit.²⁷ dle Pavlů, 2012, s. 46).*
- *Přiměřenost – stáří žáka a obtížnost učiva, ale i délka videa jako taková (Svoboda a kol., 2011, cit.²⁸ dle Pavlů, 2012, s. 45).*
- *„Aktivizace žáka“ (Maňák, 2003 cit.²⁹ dle Pavlů, 2012, s. 45). Je důležité zabránit pasivitě žáka. Také pedagog může před shlédnutím upozornit na důležité informace. Po shlédnutí je vhodné zařadit shrnutí, diskuzi, rozpravu (Maňák, 2003 cit.³⁰ dle Pavlů, 2012, s. 45). Také je dobré před shlédnutím videa zadat žákům otázky, na které najdou odpověď ve videu.*
- *Učitel by neměl být pasivní pedagog a neměl by nechat video jen působit pouze samo o sobě – pedagog jako průvodce videem a komentátor (Steplinský a Tomalin, 1990, cit.³¹ dle Pavlů, 2012, s. 45).*
- *„Aktuálnost didaktické techniky“ (Šimoník, 2005, cit.³² dle Pavlů, 2012, s. 46). Je větší zájem žáků při shlédnutí videa přes moderní technologie (Šimoník, 2005, cit.³³ dle Pavlů, 2012, s. 46).*

---

²⁶ Alt parafrázoval Nováka.

²⁷ Pavlů parafrázovala Lepila.

²⁸ Pavlů parafrázovala Svobodu a kol.

²⁹ Pavlů parafrázovala Maňáka.

³⁰ Pavlů parafrázovala Maňáka.

³¹ Pavlů parafrázovala Steplinského a Tomalina.

³² Pavlů parafrázovala Šimoníka.

³³ Pavlů parafrázovala Šimoníka.

Témata edukačních videí ve výtvarné výchově

Didaktická videa mohou být ztvárněna různou formou a mohou mít různé tematické zaměření. Tématem didaktického videa může být prezentace výtvarné techniky a technologie. Častěji však didaktická videa ve výtvarné výchově seznamují s tématy z dějin umění jako jsou životopisná videa o umělcích, o výtvarných dílech, o výtvarných směrech, o architektuře, o módě, o estetice atd. Také umění, jehož výsledným tvůrčím produktem je video, např. nová média aj., může být samo o sobě drahocenným didaktickým artefaktem, didaktickou pomůckou, jelikož pomocí videa přibližuje uměleckou scénu.

Videa žáky též mohou seznamovat se současným nejen kulturním děním a světem, který je obklopuje. A tak některá videa (nejen kvůli tomu) snadněji získají zájem studentů. Dle Besmákové (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 61) se filmová produkce může stát účinnou edukační pomůckou, jelikož studentům imponuje. Dále Besmáková dodává, že: *„Integrovat do výuky výtvarné výchovy některé popové ikony, které jsou studentům důvěrně známé, rozkrýt žákům symbolickou podstatu těchto filmových, komiksových či literárních postav, ukázat jakou výpověď o dnešní kultuře v sobě nesou, může být účinným didaktickým materiálem. Ten pomáhá studentům s přechodem do symbolického a metaforického světa umění vůbec“* (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 61).

Video jako forma uměleckého díla a didaktický přínos digitalizace uměleckých děl

Naučné video nemusí pouze přibližovat nějak uchopené téma, např. dějiny malby, které zpracuje např. učitel nebo odborná firma zabývající se edukačními videi, ale naučnou funkci může mít i video, které je výsledným dílem práce umělce a vzniklo jako umělecké dílo samo o sobě. A to nejen proto, že umělec žije v určité době, užívá jemu specifické vyjadřovací prostředky, ale i proto, že často řeší ve svém videu nějaký problém, nebo jeho video nese nějakou hlubokou myšlenku. Některá takováto díla umělců jsou přístupná online.

Digitalizací děl a jejich zpřístupněním na internetu se zabývá Jánková. Ta ve sborníku v příspěvku s názvem: *„Digitalizace děl světového kulturního dědictví a její dopad na výtvarnou výchovu“* (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 53) uvádí, že: *„Internet na jednu stranu vytváří virtuální prostředí, přirozeně náchylné k relativizaci jakýchkoliv kulturních hodnot, na druhou stranu však digitalizací*

významných děl světového kulturního dědictví poskytuje také znamenité prostředky pro pedagogickou práci“ (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 53). Podle Jánské mají žáci v současné době, v porovnání s generací, která neměla v době studií a vzdělávání přístup k internetu jiné možnosti vzdělávání se kvůli možnosti šíření reprodukcí výtvarných a audiovizuálních děl na internetu. Avšak učitel výtvarné výchovy zastává důležité místo, jelikož by měl doplnit skryté souvislosti, vlivy, zákonitosti a posloupnosti z dějin umění, které se žáci pouhým sledováním videa na internetu nedozví (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 53, s. 59).

Ze svých studijních cest v zahraničí a návštěv mnohých galerií a muzeí vím, že by se neměl opomíjet fakt, který se poslední roky stává trendem, že některé velké umělecké galerie disponují edukačním potenciálem i jinou formou, než na jakou jsou návštěvníci zvyklí, tedy přímou prezencí hmotných uměleckých děl. Jde o to, že ve svých výstavních sáních prezentují na obrazovkách ve smyčce videoprojekce vytvořené z jednotlivého videa nebo videí, která jsou sama o sobě umělecké dílo. Anebo se v galeriích promítají jako videodokumenty videa zaznamenávající vznik uměleckého díla. Zajímavé však je, že některé galerie také prezentují ve smyčce za sebou jednotlivé snímky výtvarných uměleckých děl především tzv. klasických médií³⁴, nebo je ve smyčce prezentován mix uměleckých děl, jak těch tzv. klasických umění, tak i tzv. nových médií³⁵. Galerie v těchto projekcích promítají a přibližují návštěvníkům díla starší a historicky hodnotná, ale i současná umělecká díla. Dokonce některé galerie v jedné své části na obrazovce promítají ve videoprojekcích též povedená díla tzv. „obyčejných lidí“ nebo lidí, kteří teprve aspirují se stát umělci a v jejichž díle je viditelný umělecký cit. Ze svých cest vím, že takovouto galerií je např. Saatchi Gallery v Londýně. Také existují společnosti, které promítají zajímavá naučná videa s tematikou z dějin umění. Jsou to videoprojekce o umělcích a jejich uměleckých dílech v prostorách některých galerií nebo muzeí v různých státech v podobě převedení jejich uměleckých děl do zajímavých umělecky zpracovaných projekcí promítaných na stěny interiérů budov. Takovou výstavu s názvem „*Van Gogh Alive: the experience*“ (vangogh.es) jsem navštívila během studijní stáže v Madridu. Existují však celá digitální muzea. Jedno takové muzeum „*MORI Building DIGITAL ART MUSEUM*“ (© teamLab), ve kterém prezentovala svoji tvorbu s názvem

---

³⁴ Klasická / stará média – např. malba, kresba, socha, grafika (Karlíček, Myšáková, s. 34).

³⁵ Nová média – „*Ve výtvarném umění se však pod označení nová média zpětně zařazuje také fotografie, film, rádio, televize, satelity, video apod.*“ (Karlíček, Myšáková, s. 34).

„*teamLab Boardless*“ (© teamLab) společnost „*teamLab*“ (© teamLab), jsem navštívila v Tokyu. Výstava s působivými video projekcemi přibližovala návštěvníkům digitální umění. Mnoho video projekcí bylo abstraktně zpracovaných a ztvárňovaly různé náměty. Projekce byly velmi působivé a mnohdy interaktivní. Část video projekcí byla, z mého pohledu, velice naučná, protože v nich byla zprostředkována témata s kulturním, historickým a společenským kontextem. Z webových stránek společnosti je patrné, že tato společnost má své permanentní nebo dočasné projekce v galeriích a muzeích po celém světě (© teamLab).

Žánry edukačních videí a filmů

Existuje několik druhů filmových žánrů a snímků. Milan Lajdar rozlišuje dvě hlavní skupiny. První jsou filmové žánry (Brun et al., 2010, s. 28). Lajdar mezi ně řadí: „*drama, tragikomedii, horor, thriller, parodii, western, sci-fi, detektivku či krimi, historický film, romantický film, hudební film, muzikál apod. Další kategorie existují v oblasti dokumentárního filmu, v televizní publicistice, v animovaném filmu atd.*“ (Brun et al., 2010, s. 28). Druhou skupinou jsou dle Lajdara amatérské filmy. Tam patří kategorie jako je domácí video, kategorie reportáže a publicistiky, kategorie dokumentárních snímků, kategorie hraných snímků, kategorie animovaných snímků, kategorie videoklipů a experimentálních snímků, kategorie reklam a komerčních zakázek a poslední kategorií jsou školní snímky (Brun et al., 2010, s. 28–29).

Eva Klocová uvádí, že ve výtvarné výchově se mohou uplatnit různé druhy filmů. Řadí mezi ně např. dokumentární film, hraný životopisný film, film umělecký, videoart a vlastní uměleckou filmovou tvorbu (Klocová, 2011, s. 15–16).

Trnka (2018, s. 70) k druhům filmu dodává, že není důležitá ani tak použitá forma, kterou film vznikl, ale že: „*podstatný je výsledek, jaké dílo je, jak působí*“ (Trnka, 2018, s. 70).

Výběr vhodného videa

Je důležité do výuky výtvarné výchovy vybrat kvalitní edukační video nebo film, jelikož lidé se řídí tím, jak říká Babyrádová: „*co vidí a slyší ve zprostředkovaných obrazech světa*“ (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; a; s. 27).

Na informačním systému Masarykovy univerzity a jeho stránce zabývající se videem ve výuce se dočteme, že učitel při výběru didaktického videa by měl dbát na následující

parametry. Jedním z nich je obsah videa. Pro prezenční výuku je dobré zvolit svižnější videa, která mohou být ochuzena o komentáře, širší souvislosti a titulky, jelikož se předpokládá, že ty doplní vyučující, na rozdíl od distanční formy studia. Dále je dobré zkontrolovat si techniku, na které se bude video promítat, aby vše fungovalo a kvalita přehrávaného videa byla adekvátní. Video ve výuce je dobré žákům představit krátkou anotací, díky níž žák bude lépe chápat a vnímat video. Pro lepší koncentraci žáků během sledování videa je vhodné si nachystat různé aktivity týkající se videa, jako jsou například úkoly nebo otázky. Zároveň po shlédnutí videa je důležité vytvořit prostor a čas pro hlubší pochopení videa nebo diskuzi. V neposlední řadě to je také vhodnost samotného videa, aby video odpovídalo didaktickému záměru (Informační systém Masarykovy univerzity). Vhodnost spatřuji jako jeden z nejdůležitějších parametrů. Ta se může týkat výběru tématu videa do celkové koncepce vyučovací hodiny či probíraného tematického celku. Také souvisí i s věkovou kategorií žáků, aby video byli schopni pochopit a uchopit ho pro další práci v hodině, nebo naopak, aby pro ně nebylo moc jednoduché.

Tak jako vše, i edukační pomůcky podléhají diskurzu doby. A tak nejen vznik a celková podoba, ale i působení a celkový vjem z edukační pomůcky se v průběhu času a v závislosti na pozorovateli může měnit. V souvislosti s uměním a vizuálním světem se též vyjadřuje Hrubá: „*Vnímání uměleckého dění, vizuálních informací je jak v oblastech tradičních, klasických médií, tak v oblasti médií nových silně podmíněno sociokulturním prostředím. Jak umělec, tak divák čte vizuální informaci podle vlastního klíče. S ohledem na zkušenost, na prostředí a schopnost čtení dochází k posunu od zamýšleného, zobrazeného, viděného, pamatovaného k představovanému, pojmenovávanému a případně znovu zobrazovanému*“ (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; b; s. 89). S tímto, jak žák vnímá a následně dekoduje informace z obrazu (např. z edukačního videa), souvisí i výsledná úspěšnost užití takové pomůcky v edukačním procesu.

Užití edukačního videa

Aby didaktická pomůcka přinesla maximální účinnost, je ji potřeba vhodně zařadit do výuky. Neméně důležitá je volba adekvátní metody aplikace didaktické pomůcky (Dostál, 2008, cit.³⁶ dle Dostál, © ResearchGate, 2009, s. 18).

---

³⁶ Dostál parafrázoval Dostála.

Ve výtvarné výchově lze užít didaktické video buď přímo během dané vyučovací hodiny ve škole, anebo jak je uvedeno na webových stránkách informačního systému Masarykovy univerzity, lze aplikovat tzv. výuku naruby. Uvádí se zde, že při výuce naruby mají žáci za úkol shlédnout dané přednáškové video doma a během vyučovacích hodin plnit zadané aktivity ke shlédnutému videu (Informační systém Masarykovy univerzity).

Edukační videa mohou být vytvářena i se záměrem, v jaké části vyučovací hodiny se dané video užije, a tedy i podle toho, jakou má video funkci (Kopřiva, 1991, s. 58–61). Takto o naučných videích píše Kopřiva, autor publikace: „*Videodidaktika pro základní a střední školy*“ (Kopřiva, 1991). Respektive on v této starší publikaci hovoří o pořadech. A jak bylo zmíněno výše, pořady dělí dle fází průběhu vyučovacího procesu, ve kterých je aplikuje do výuky a podle jejich parametrů jsou vytvořeny, protože každá fáze vyučovacího procesu má svoji didaktickou funkci a cíl. Autor dělí pořady na motivační, expoziční, ilustrační, demonstrační, exkurzní, videosimulaci, výkladový pořad a examinační pořad (Kopřiva, 1991, s. 58–61). Dále autor píše, že: „*Má-li výukový videopořad skutečně učit, a to efektivněji než jiná média nebo metody, musí respektovat zákonitosti učení a zásady výchovně vzdělávacího procesu*“ (Kopřiva, 1991, s. 68).

Před spuštěním promítání videa je vhodné, abychom žákům zadali úkoly vztahující se k videu. Mezi ně se řadí např. zadání otázek, nebo vypracování cvičení v podobě vyplňování vynechaných informací v textu. Neméně důležitá je i prvotní motivace k promítanému videu (Příbyl, 2012, s. 188). Z hodin didaktiky během vysokoškolského studia také vím, že je důležité, aby byly žákům před shlédnutím videa vysvětleny stěžejní pojmy, které zatím neznají nebo je mohli zapomenout, jde o tzv. předučení vybraných informací. Příbyl uvádí, že po shlédnutí videa je vhodné dále pracovat s videm a danými úkoly, jako je společné zhodnocení výsledků předem zadaných otázek, diskuze či rozhovor (Příbyl, 2012, s. 188). Další možností je navázat na probíranou látku z videa nebo na dané téma v další vyučovací hodině, a to např. formou různých tvůrčích projektů nebo výtvarných či písemných prací.

Pro aplikaci edukačního videa v hodinách výtvarné výchovy je třeba užití videotechniky. Kopřiva uvádí, že obor, který se zabývá zařazením videotechniky do vyučovacího procesu se nazývá videodidaktika (Kopřiva, 1991). Užití moderní techniky ve vyučování je velkým přínosem. Avšak Novotný upozorňuje na to, že: „*moderní technika není samospasitelná a hlavní slovo ve výuce bude mít vždy učitel, ale přesto lze těchto*

vymožeností umně využít a zefektivnit celý výchovně vzdělávací proces“ (Novotný, 1998, s. 25).

Z textu Petery (Mervart, Petera, 2010, s. 42–44, s. 46–48) v publikaci „Média a multimédia v pedagogické praxi: Filmová a multimediální tvorba“ je patrné, že by učitelé měli při užití audiovizuálního materiálu mezi žáky ve výuce brát zřetel na licenci a autorské právo díla. Jsou různé druhy licencí. Existuje i situace, kdy není nutné žádat autora o svolení, jsou to tzv. „*mimosmluvní instituty užití díla*“ (Mervart, Petera, 2010, s. 42).

Vizuální kultura, vizuální a mediální gramotnost

Z učitelské praxe mi je známo, že žáci během vyučování mohou přijít do styku s různými audiovizuálními materiály. Čtením vizuální stránky médií různých žánrů a forem jako jsou např. edukační videa, filmy, videoklipy, reklamy, vlogy aj. si žáci mohou vyčíst nejen pouhý edukační obsah a téma shlédnutého média, ale mohou rozeznat i jiné prvky, o kterých dané médium vypráví, jako jsou právě např. forma a žánr shlédnutého média, jeho funkci, ale třeba i samotné jeho prvky komunikace s divákem. Žáci si rozklíčováním znaků vizuální kultury daných médií zvyšují svoji vizuální gramotnost. Její definici Emily Cruse popsala v článku „Using Educational Video in the Classroom: Theory, Research and Practice“ na základě slov Stonehilla, který uvedl, že je to: „*schopnost a učení potřebné pro nahlížení na vizuální a audio-vizuální materiály skepticky, kriticky a přistupovat k nim poučeně*“ (Stonehill cit.³⁷ dle Cruse, s. 13, přeložila³⁸ Suchomelová). Sledování videí také zvyšuje mediální gramotnost žáků (Cruse, s. 14, přeložila Suchomelová). Kopřivová (2012, s. 18) uvádí, že vizuální kultura vytváří dobré metodologické zázemí: „*pro efektivnější práci s výtvarnými díly, jež jsou klasicky představována v dějinách umění*“ (Kopřivová, 2012, s. 18).

Animované video

Videa mohou být i animovaná nebo mohou obsahovat prvky animace. Dle Trnky (Brun et al., 2010, s. 76) animaci nejlépe definoval Jiří Kubíček: „*Umění animace je vytváření pohyblivých obrazů všemi technikami s výjimkou živé akce*“ (Kubíček, 2004, cit.³⁹

---

³⁷ Cruse doslovně citovala Stonehill.

³⁸ „*means the skills and learning needed to view visual and audio-visual materials skeptically, critically and knowledgeably*“ (Stonehill cit. dle Cruse, s. 13).

³⁹ Trnka doslovně citoval Kubíčka.

dle Trnka in Brun et al., 2010, s. 76). Trnka dodává, že: „V této moderní definici je médium určeno jako ‚pohyblivé obrazy‘ “ (Brun et al., 2010, s. 76). Lajdar také vysvětluje, že: „Animace mimo jiné znamená kreslení nebo nastavování jednotlivých pohybových fází různých objektů. Tedy jejich zdánlivé oživení a rozpohybování. Animovat lze téměř cokoliv – tužky, modely autíček, filmové titulky, víčka od PET lahví... “ (Lajdar, 2013, s. 141). K vytvoření animovaného filmu můžeme použít i fotoaparát (Lajdar, 2013, s. 144). „Sérii statických rozfázovaných snímků v počítači spojíme za sebou a efekt animace získáme též (...) touto technikou poměrně snadno „oživíme“ i mapy v dokumentárním filmu, natočíme rozpohybované titulky...“ (Lajdar, 2013, s. 144).

1. 1. 2 Edukační videa a RVP pro 2. stupeň ZUŠ, ZŠ a gymnázia

Níže uvedená podkapitola se zabývá tím, jak jsou v RVP ve výtvarném oboru a výtvarné výchově popsána a ukotvena edukační videa. Z podstaty věci vyplývá, že takováto videa bývají nejčastěji tematicky zaměřena na výtvarné umění a kulturu, i když tomu tak být nemusí. Také se i ve výtvarné výchově mohou rozebírat i neumělecká či nevýtvarná témata a problémy. A to např. video s tématem jako je ekologická havárie. Následně se na takové video v hodině výtvarné výchovy výtvarně naváže, nebo naopak, pokud je žákovi předloženo pouze samo téma s případnou nějakou dokumentací, lze dané téma např. výše zmíněnou ekologickou havárii výtvarně zpracovat formátem / médiem videa.

I když praktická část diplomové práce se zabývá tvorbou edukačního videa pro druhý stupeň ZUŠ, gymnázií a SŠ, video je případně též aplikovatelné pro starší žáky ZŠ (8.–9. třída). A proto se v této kapitole zabývám i vztahem edukačních videí a RVP pro 2. stupeň ZUŠ, RVP pro 2. stupeň ZŠ a jako zástupným RVP pro SŠ byl vybrán RVP gymnázií, protože struktura RVP pro jednotlivé střední odborné školy je pro každou konkrétní školu specifická.

Domnívám se, že učitel, nejen výtvarné výchovy a všech stupňů vzdělání, by měl mít možnost a zároveň i povinnost zvolit do výuky vhodnou edukační pomůcku. Tou je i video. A tak stejná edukační videa je možné aplikovat s přihlédnutím na specifika vyučované třídy (věk, znalosti, zaměření studia, probíraná látka aj.) dle potřeb na různých stupních a druzích škol. Např. na Metodickém portálu v článku zaměřeném pro výtvarnou výchovu na 2. stupni ZŠ se uvádí, že pojetí výtvarné výchovy: „je záměrně koncipováno tak, aby učitel mohl při tvorbě svých vlastních osnov pro školní vzdělávací program nabídnout takové konkrétní tvůrčí činnosti, postupy, metody, technologie, formy a metody

práce, které budou reagovat na skutečné zájmy dětí i na cíle a vzdělávací záměry konkrétního školního vzdělávacího programu“ (Pastorová, 2004).

V textu: *„Pojetí Výtvarné výchovy v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura“ (Pastorová, 2004) publikovaném na Metodickém portálu Pastorová (2004) uvádí myšlenky rezonující i s edukačními videi. Píše, že je: „současné pojetí oblasti, založené na **znakovém systému umění, specifické poznání a komunikaci a možnost emancipovaně se zapojit do sociální interakce (...)** Obsah výtvarné výchovy, doposud často zúžený na okruh umělecké výtvarné tvorby, se tak rozšiřuje o tvořivý přístup k vizuální komunikaci, tedy ke všem podmínkám, s nimiž se běžně děti setkávají. Aby se však nestávaly pouze jejichmi (rozumí se vizuální kultura v nejširším slova smyslu) pasivními a bezbrannými příjemci, je zapotřebí, aby dokázaly rozpoznat a uplatnit jednotlivé prvky vizuálně obrazných vyjádření“ (Pastorová, 2004).*

*„Obsah i hodnota vizuálně obrazných vyjádření nejsou objektivně a jednou provždy dané, ale že se **utváří v procesu komunikace**. Proto je třeba, aby žáci na své úrovni dostávali příležitost pochopit principy tvorby a mohli se tak stát poučenými vnímateli a interprety i tvůrci“ (Pastorová, 2004).* Vnímání vizuálně obrazných vyjádření je důležité nejen pro poznání a orientaci ve výtvarném umění a kultuře, ale i všeobecně ve světě kolem nás, kde nás dennodenně obklopuje mnoho vizuálně obrazných vyjádření a lidé k nim zaujímají stanovisko. Určitý hodnotný obsah plný vizuálně obrazných vyjádření nám prezentují i edukační videa, která svojí přítomností komunikují se žáky ve vyučovací hodině a působí na ně, nutí je přemýšlet nad tím, co vidí a slyší, a vyzývá je dále s těmito informacemi pracovat. Aplikovat edukační videa (nejen) ve výuce výtvarné tvorby je důležité, protože se žáci pomocí nich učí vzdělávací obsahy a též jimi rozvíjejí své klíčové kompetence.

1. 1. 2. 1 Edukační videa a RVP pro 2. stupeň ZUŠ

V RVP pro Výtvarný obor pro ZUŠ se dočteme, že: *„Vzdělávací obsah oboru je členěn do vzájemně provázaných a podmiňujících se oblastí **Výtvarná tvorba a Recepce a reflexe výtvarného umění** a je tvořen očekávanými výstupy s důrazem na jejich praktické využití“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 37).* V závislosti, jakou funkci edukační video v hodině plní, liší se jeho uplatnění. Uplatní se buď v RVP v oblasti „Recepce a reflexe výtvarného umění“, např. při sledování a analyzování edukačního videa nebo pokud edukační video slouží jako podklad pro další výtvarnou tvorbu žáků, dalo by se říci, že

najde své uplatnění i v oblasti „výtvarné tvorby“, případně se během vyučování uplatní obě oblasti vzdělávacího obsahu.

Edukační videa korespondují s očekávanými výstupy. Níže uvedu doslovné očekávané výstupy z publikace: *„Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání“* (RVP pro ZUŠ, 2010), které dle mého názoru, dosavadních znalostí a zkušeností buď celé, nebo částečně korespondují s edukačními videi.

a) *„Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe výtvarného umění“* (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38):

„Očekávané výstupy 4. ročníku základního studia II. stupně“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 39).

„Žák:“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 39).

- *„orientuje se v hlavních rysech historického vývoje uměleckých slohů a směrů, zajímá se o vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění, vnímá je v širších souvislostech, samostatně vyhledává náměty a inspiraci z různých oblastí světové kultury a vědy, individuálně si z nich vybírá podněty pro svou tvorbu“* (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 39).
- *„formuluje a obhájí své názory, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit; prezentuje práci vlastní i druhých, volí vhodné formy adjustace a výstavní koncepce“* (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 39).

b) *„Vzdělávací obsah oblastí Výtvarná tvorba“* (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38).

„Očekávané výstupy 4. ročníku základního studia II. stupně“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38).

„Žák:“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38).

- *„samostatně řeší výtvarné problémy, experimentuje, argumentuje, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit, obhájí nebo změní vlastní postup, podílí se na utváření pravidel týmové spolupráce“* (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38).
- *„pracuje s vizuálními znaky a symboly, využívá analýzu, syntézu, parafrázi, posuny významu, abstrahování; rozlišuje a propojuje obsah a formu, vědomě*

uplatňuje výrazové a kompoziční vztahy a osobitě je aplikuje“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38).

- *„z různých úhlů zkoumá podoby světa a mezilidské vztahy, je schopen konceptuálního myšlení z hlediska času, lokality, kulturních či ekologických souvislostí; dává hlubší myšlenkový význam akcím, objektům a instalacím; na úrovni samostatně pojaté tvorby se stává nezávislou, samostatnou osobností“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38).*

Edukační video může sloužit jako významná edukační pomůcka žákům během studia výtvarného oboru. Nicméně žáci si také mohou vytvořit vlastní edukační video (případně pouze video) na dané téma. Videotvorba se na ZUŠ učí buď v rámci Výtvarného oboru, ve kterém si žáci během studia osvojí různé výtvarné techniky, nebo v rámci specializačního studia Výtvarného oboru. I daná specializační studia, během kterých žáci mohou studovat techniku tvorby videa, mají různá zaměření či kombinace zaměření. Následující příklady jsou náhodně vybrané ZUŠ, které poskytují taková specializační studia.

Tvorbu videa je možné studovat ve specializačním studiu s názvem audiovizuální tvorba. Tu nabízí výběrově např. ZUŠ Jaroslava Kvapila Brno (© 2011–2020 ZUŠ Jaroslava Kvapila Brno, příspěvková organizace).

Další specializované studium související s videotvorbou nebo animací je žákům dostupné na několika ZUŠ. Například specializaci na fotografii a animovanou tvorbu nabízí ZUŠ Habrmanova v Hradci Králové (ZUŠ Habrmanova, © 2013-2015 ZUŠ Habrmanova). Další ZUŠ se nachází v Uherském Hradišti, kde žáci mohou studovat specializace jako Fotografie a nová média nebo Výtvarná a multimediální tvorba (copyright © 2015–2020 Základní umělecká škola Uherské Hradiště). Na multimediální tvorbu se zaměřuje více ZUŠ. Mezi ně se např. řadí ZUŠ Varnsdorf (Copyright @ ZUŠ Varnsdorf 2014).

1. 1. 2. 2 Edukační videa a RVP pro 2. stupeň ZŠ

Dle RVP pro ZŠ mají edukační videa na ZŠ své zastoupení nejen ve výtvarné výchově, ale i v tzv. doplňujícím vzdělávacím oboru základního vzdělávání, kterým je: *„Filmová/audiovizuální tvorba“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 119).*

„Obor Filmová/Audiovizuální výchova poskytuje školám možnost obohatit vzdělávací obsah základního vzdělávání ve vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vymezený vzdělávací obsah podporuje rozvoj žáků jako uživatelů filmových a obecně audiovizuálních produktů a zároveň rozvíjí jejich vnímavost a tvůrčí schopnosti prostřednictvím filmových/audiovizuálních výrazových prostředků“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 119).

V RVP pro ZŠ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 119) je uvedeno, že: *„Filmová/Audiovizuální výchova v etapě základního vzdělávání je koncipována jako metodické propojení několika tvůrčích činností“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 119):*

- *„vlastní tvůrčí zkušenost z filmové/audiovizuální tvorby a jejího výsledku“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 119),*
- *„schopnost vnímat díla vytvořená audiovizuálními výrazovými prostředky a uvědomovat si jejich hodnoty“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 119),*
- *„potřeba zaujmout a formulovat názor na filmové/audiovizuální dílo“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 119).*

„Důraz je kladen na postupný rozvoj vnímání filmových/audiovizuálních děl. Žáci se na základě jednoduchých tvůrčích experimentů učí „řeči filmu“, aby mohli mít větší požitek z vnímání děl filmové/vizuální kultury. Učí se lépe porozumět možnostem jednotlivých typů filmových/audiovizuálních sdělení vycházejících buď z přesného obrazu okolního světa (dokumentární pojetí), nebo umělého obrazu více či méně možného světa (hraný film) i obrazu, který vychází z technických možností rozšiřujících „filmovou řeč“ o triky, animace a další výtvarné prvky“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 119).

Níže jsou uvedeny jen vybrané očekávané výstupy a učivo, které korespondují s aplikací edukační video pomůcky do vyučovací hodiny FAV.

V RVP pro ZŠ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 121) se dočteme, že pro 2. stupeň jsou následující:

„Očekávané výstupy“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 121).

„žák“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 121).

- *„FAV-9-1-09 rozeznává základní výrazové druhy filmové tvorby (dokument, fabulace, animace) a chápe podstatu jejich výrazových prostředků“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 121).*

- *„FAV-9-1-12 formuluje názor na vybrané filmové/audiovizuální dílo a porovnává ho s názorem ostatních“* (RVP pro ZŠ, 2017, s. 121).
- *„FAV-9-1-13 v diskusi zaujímá postoj k zobrazovaným etickým hodnotám a estetickým kvalitám sledovaného filmu nebo televizního programu“* (RVP pro ZŠ, 2017, s. 121).

„Učivo“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 121).

- *„UPLATNĚNÍ SUBJEKTIVITY, POZOROVÁNÍ, SMYSLOVÉHO VNÍMÁNÍ“* (RVP pro ZŠ, 2017, s. 121).
- *„KOMUNIKACE, POSILOVÁNÍ A PROHLUBOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH SCHOPNOSTÍ“* (RVP pro ZŠ, 2017, s. 121).

Edukační videa obsahující témata týkající se výtvarného umění a kultury mají své místo na 2. stupni ZŠ i ve vzdělávacím oboru s názvem: *„výtvarná výchova“* (RVP pro ZŠ, 2017, s. 89). Níže jsou uvedeny pouze ty oblasti očekávaných výstupů a učiva výtvarné výchovy pro **2. stupeň**, které dle mého názoru, dosavadních znalostí a zkušeností korespondují s aplikací výše zmíněných edukačních videí v hodině výtvarné výchovy (RVP pro ZŠ, 2017, s. 89–90).

„Očekávané výstupy“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 89).

„žák“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 89).

- *„VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu“* (RVP pro ZŠ, 2017, s. 89).
- *„VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků“* (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90).
- *„VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů“* (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90).
- *„VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci“* (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90).

Edukační videa obsahují některé podbody následujících hlavních třech bodů: „Učiva:“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90)

- „**ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI**“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90).
- „**UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY**“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90).
- „**OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ**“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90)

1. 1. 2. 3 Edukační videa a RVP pro gymnázia

Edukační videa mají své uplatnění ve výuce **výtvarného oboru na gymnáziích** a různě zaměřených středních školách. Níže jsou uvedeny pouze ty části očekávaných výstupů a učiva výtvarného oboru, které dle mého názoru odpovídají dosavadním znalostem a zkušenostem odpovídajícím edukačním videím.

V RVP pro gymnázia (RVP G, 2007, s. 54) jsou ve vzdělávacím obsahu uvedeny následující informace, které dle mého názoru korespondují s videem:

„**OBRAZOVÉ ZNAKOVÉ SYSTÉMY**“ (RVP G, 2007, s. 54).

„**Očekávané výstupy**“ (RVP G, 2007, s. 54).

„**žák**“ (RVP G, 2007, s. 54).

- „*porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění*“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „*rozpoznává specifčnosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci*“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „*v konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky*“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „*objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření*“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „*na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace*“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „*pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem rozšíření citlivosti svého smyslového vnímání*“ (RVP G, 2007, s. 54),

- „na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu“ (RVP G, 2007, s. 54).

„Učivo“ (RVP G, 2007, s. 54).

- „vizuálně obrazné znakové systémy z hlediska poznání a komunikace“ (RVP G, 2007, s. 54).
- „interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta“ (RVP G, 2007, s. 54).
- „uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační“ (RVP G, 2007, s. 54).

„ZNAKOVÉ SYSTÉMY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ“ (RVP G, 2007, s. 54).

„Očekávané výstupy“ (RVP G, 2007, s. 54).

„žák“ (RVP G, 2007, s. 54).

- „své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „na konkrétních příkladech vysvětlí, jak umělecká vizuálně obrazná vyjádření působí v rovině smyslové, subjektivní i sociální a jaký vliv má toto působení na utváření postojů a hodnot“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „vytváří si přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií“ (RVP G, 2007, s. 55),
- „rozlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti), z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření“ (RVP G, 2007, s. 55),
- „na příkladech uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl“ (RVP G, 2007, s. 55).

„Učivo“ (RVP G, 2007, s. 55).

- „výtvarné umění jako experimentální praxe z hlediska inovace prostředků, obsahu a účinku“ (RVP G, 2007, s. 55).

- „světonázorové, náboženské, filozofické a vědeckotechnické zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu“ (RVP G, 2007, s. 55).
- „vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků podstatných pro porozumění aktuální obrazové komunikaci“ (RVP G, 2007, s. 55).

1. 1. 3 Tvorba edukačních videí

V této podkapitole je v první části popsán vztah pedagoga a tvorby edukačního videa. Následně jsou uvedeny pomůcky a technické zázemí, které je nutné pro tvorbu edukačního videa. Poté je popisován proces, kterým se video vytváří a s tím související hlavní zásady filmové řeči.

Pedagog a tvorba videa

Na webu: „Kurz kreativní práce s informacemi Kabinetu informačních studií a knihovnictví Masarykovy univerzity“ (KISK, @ Masarykova univerzita) je doslovně uvedeno: „Zdá se, že schopnost natočit a zpracovat výukové video, od technického po didaktické a obsahové uchopení bude patřit mezi základní lektorské či učitelské kompetence“ (KISK, @ Masarykova univerzita). Obdobný názor má i Příbyl. Píše, že vytvořit digitální edukační materiál začíná být důležitou součástí práce učitelů a jejich tvorba již není omezena jen na dané odborníky (Příbyl, 2012, s. 15).

Obsahově i technicky kvalitní videa i s edukačním potenciálem umí v současné době vytvořit velké spektrum lidí, především těch mladých, pro které je kontakt s médiem videa samozřejmostí. Např. i zapálený tzv. „YouTuber“, který je daného tématu znalý, je schopný vytvářet atraktivní formou pro diváky zajímavá videa s edukačním potenciálem, která jsou více či méně odborná, v závislosti na vzdělání, zkušenostech a zápalu „YouTubera“ pít se po odborných znalostech daného tématu. Avšak je třeba být obezřetný k vědeckosti zdrojů informací ve videích publikovaných na internetových platformách.

Pokud však člověk, lektor nebo učitel si neumí nebo z nějakého jiného důvodu nemůže vytvořit edukační video sám, aby vzniklo autorské edukační video, je možné aplikovat ve výuce edukační video vytvořené profesionálem, odborníkem či umělcem, nebo celým jejich týmem. Lajdar vysvětluje, že bývá složen: „z mnoha složek (scénář, produkce, režie, kamera, osvětlení, rekvizity, zvuk, střih, postprodukce apod.)“ (Brun et al., 2010,

s. 33). V současné době existují různé firmy nebo webové stránky a další online platformy zabývající se tvorbou, prezentací a sdílením edukačních videí s různými tématy. Některá videa jsou zdarma, jiná zpoplatněna. Využití těchto videí je různé. Některá videa jsou určena do prezenční výuky, především na základních a středních školách, nebo k distanční formě vzdělávání. Mnohá videa jsou vytvářena jako samo vzdělávací médium nebo jako osvětová pro běžné občany státu. Další videa ukáží svůj edukační potenciál v krátkých spotech v TV nebo na dalších platformách, např. online jako je „YouTube“ nebo „Stream“, „Vimeo“ aj., ale třeba i na sociálních sítích.

Také Trnka upozorňuje na to, že je třeba ve formách výuky tzv. držet krok s dobou a být schopný a aktivní učitel, který má rozhled a ovládá digitální média. Jinak hrozí, že studenti ztratí zájem o výuku daného předmětu (Brun et al., 2010, s. 75). Nicméně Štěpánková se k budoucí situaci učitelů staví skepticky. Říká, že pokud ve výtvarné výchově bude vzdělávací proces zaměřen na nová média, tak pro učitele nebude jednoduché být na vyšší úrovni než jeho žáci. Z textu vyplývá, že učitelé budou v některých oblastech zaostávat za žáky a vztah mezi učitelem a žákem se promění. Z učitele se stane spíše kouč. Podotýká, že by se této situaci mělo přizpůsobit i vzdělávání budoucích učitelů (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; b; s. 124–125). Z tohoto je patrné, že příprava a tvorba vlastní edukační pomůcky, jako je např. video, není pro učitele jednoduchou záležitostí a též je to časově náročný proces. Nicméně takováto didaktická pomůcka je velmi důležitou součástí moderní výuky.

Trnka však podotýká, že učitel, na rozdíl od umělce, nemá mnoho prostoru pro vytváření uměleckého díla o vysoké umělecké hodnotě (Trnka, 2018, s. 16). A tak i jeho možnosti pro vytvoření edukační pomůcky o vysoké umělecké hodnotě jsou značně z různých důvodů omezené. Avšak nesmíme opomenout potřebu vyšší kreativity a tvořivosti u učitelů výtvarné výchovy. Trnka píše, že: *„Problematice tvořivosti ve výtvarné pedagogice se kriticky a velmi zevrubně věnuje Kateřina Štěpánková v článku nazvaném ‚Jak ‚zabít‘ tvořivost ve výtvarné výchově‘. Poukazuje na fakt, že tvořivost je označována světovými autoritami (například UNESCO) za svrchovaně důležitou dovednost pro současné století a že jí je nezbytné rozvíjet. Dokonce je jmenovanou organizací kreativita uváděna jako třetí nejdůležitější elementární gramotnost hned vedle počítání a psaní! Autorka zde příhodně cituje B. Jaffreyho a A. Craftovou, kteří prokázali, že právě*

tvůrčivý pedagog zvyšuje kreativní výkony svých studentů!“ (Štěpánková, 2013 cit.⁴⁰ dle Trnka, 2018, s. 16–17). A tak je třeba podporovat tvořivost i kreativitu nejen u žáků, ale i u pedagogů. Ty učitel uplatní a rozvíjí též při tvorbě edukačního videa. Výslednou podobu videa však ovlivní i celková náročnost projektu (technická, finanční, časová, materiální aj.).

Na webu: „*Kurz kreativní práce s informacemi Kabinetu informačních studií a knihovnictví Masarykovy univerzity*“ (KISK, @ Masarykova univerzita) se dočteme, že ten, kdo připravuje edukační video, prochází i sebe učícím se procesem, protože vždy musí přemýšlet nad zpracováním daného obsahu a na výsledném formátu a možnostech videa, tedy nastudovat fakta a rozmyslet si, jak uchopit konkrétní téma. Autoři mohou vytvářet nejen jednotlivá videa, ale i celé cykly videí zabývající se danou problematikou (KISK@ Masarykova univerzita). Pedagog jako tvůrce videa by si také měl rozmyslet, jak bude s videem nakládáno během vyučovací hodiny a pro jakou část výuky je video vhodné. Měl by vědět, zda video má funkci motivační, seznamovací s prezentovanou problematikou či prezentuje novou látku, nebo zda se hodí do fáze opakování (Příbyl, 2012, s. 187). Při tvorbě videa je též důležité, aby učitel vzal v potaz i psychologické zásady a specifika třídy žáků (Příbyl, 2012, s. 186).

Poté, co učitel vytvoří konečnou verzi edukačního videa, je vhodné video otestovat a nechat ho zhlédnout např. kolegy, rodinou či přáteli (Příbyl, 2012, s. 187). Také je vhodné provést testovací promítání videa s vybranou skupinou či třídou žáků. Následně upravit konečnou verzi videa dle reakcí pozorovatelů i samotných tvůrců videa. Příbyl (2012, s. 188) konstatuje, že se z reflexe na užití video během vyučovací hodiny zjišťuje a hodnotí didaktický přínos videa.

Technické vybavení pro tvorbu videa

Pro vytvoření dobrého videa nebo filmu je nutné mít kvalitní technické vybavení a příslušenství. Neméně důležité je potřeba tomu technickému vybavení rozumět a umět s ním zacházet. Často, bohužel, však není potřebné technické vybavení pro učitele a žáky na školách k dispozici. A pokud se ve školách videokamery nacházejí, tak je pochopitelné, že se nejedná o profesionální videokamery, případně je jejich počet značně omezený. Nicméně v současné době lze pořídit videozáznam i z mobilních telefonů, kde

---

⁴⁰ Trnka parafrázoval Štěpánkovou.

se ovšem kvalita videa liší, a to v závislosti na značce a ceně mobilního telefonu. Ovšem pro potřeby vytvoření edukačního videa učitelem nebo pro videotvorbu žáků lze z vybraných moderních mobilních telefonů pořídit dostačující kvalitní záznam.

K přístroji, kterým budeme pořizovat videozáznam, je dobré mít i příslušenství. O doporučeném příslušenství k videokameře píše Jan Peer v publikaci: „*Video v odborné praxi*“ (Peer, 2014). Ten mezi technické vybavení řadí videokameru. Jako příslušenství uvádí stativ, mikrofon, zařízení pro záznam zvuku, sluchátka, filtry, předsádky, sluneční clony, světla, ale také náhradní baterii a brašnu. Celkové vyznění videozáznamu ovlivňuje nastavení jednotlivých parametrů objektivu videokamery. Mezi ně patří např. světelnost, clona, zaostřování objektivu, ohnisková vzdálenost, hloubka ostrosti, citlivost, stabilizace obrazu a vyvážení bílé barvy (Peer, 2014, s. 13–37).

Pro záznam zvuku lze využít diktafon, mobilní telefon a pokud je k dispozici, tak i služba profesionálního nahrávacího studia.

Pro postprodukcí surového videozáznamu a zvuku je též dobré mít k dispozici kvalitní vybavení v podobě počítače, počítačových programů, případně nahrávacího studia.

Tvorba videa

Milan Lajdar uvádí, že při tvorbě filmu a videa „*je nutné znát pravidla, která zde platí, a která vedou k co nejdokonalejšímu výsledku. Jelikož se však pohybujeme v oblasti kumštu, z různých autorských důvodů můžeme rovněž vše porušit a natočit to úplně jinak*“ (Brun et al., 2010, s. 16). Z tohoto důvodu, je při tvorbě videa dovoleno téměř vše (Lajdar, 2013, s. 106).

Základem pro kvalitní video je mít originální námět (Lajdar, 2013, s. 123). Poté by se dle Pecinovského měla vytvořit osnova videa v podobě scénáře nebo alespoň jednoduchého plánu natáčení. V plánu natáčení jsou popsány nejdůležitější body (Pecinovský, 2009, s. 52). Jak Příbyl (2012, s. 71) uvádí, je z praxe známo, že pro vytvoření krátkých a technicky jednoduchých videí stačí vytvořit bodový scénář a seznam aktivit i pomůcek důležitých pro tvorbu záběrů. Lajdar (2013, s. 124) píše, že scénáře u amatérských videí mohou mít jakoukoliv formu, ale měly by vystihovat audiovizuální podobu videa. Obvykle proces tvorby scénáře doprovází několik kroků: „*od jednoduché synapse (stručná charakteristika, obsah, nástin) přes literární scénář až po podrobný technický scénář, kde jsou popsány a očíslovány jednotlivé scény (záběry) i způsob jejich technické*

realizace“ (Lajdar, 2013, s. 124). Pro vyjasnění vizuální podoby celého videa i jednotlivých scén je dobré si vytvořit tzv. storyboard, neboli rozpracovat vizuál jednotlivých záběrů (Lajdar, 2013, s. 127). Při tvorbě scénáře je nutné mít na paměti podmínky, za kterých bude video vznikat – např. časové možnosti, technika, místo natáčení, aktéři, rekvizity a kulisy (Příbyl, 2012, s. 72), ale i finanční možnosti.

Při natáčení videa není důležité pořadí natočených objektů, protože to se v postprodukcii změní. Důležité však je pohlídat si jiné parametry jako jsou např. denní světlo, počasí, kompozici, typ záběrů. Není dobré natáčet při nedostatku světla a v době, kdy slunce svítí kolmo nad hlavou, což ve střední Evropě odpovídá rozmezí 10.–16. hodiny. Naopak deště není třeba se bát. Vzniklé záběry oplývají svou specifickou atmosférou. Rozeznávají se tři hlavní typy záběrů – celek, polocelek a detail, čemuž odpovídají níže přiložené obrázky 1–3. Záběry by se měly pravidelně střídát (Pecinovský, 2009, s. 52–59).

Obr. 1: „Celek“ (Pecinovský, 2009, s. 53)

Obr. 2: „Polocelek“ (Pecinovský, 2009, s. 53)

Obr. 3: „Detail“ (Pecinovský, 2009, s. 53)

Příbyl (2012, s. 36–38) popisuje detailnější ustálené dělení velikostí záběrů:

- „široký celek“ (2012, s. 36) – rozlehlý prostor, např. krajina nebo budovy a lidé jsou těžko rozeznatelní (2012, s. 36),
- „celek“ (2012, s. 36) – rozeznatelné prostředí a postavy (pouze jejich pohyby, nikoliv exprese ve tváři) (2012, s. 36),
- „polocelek“ (2012, s. 37) – téměř celá postava i s okolím (např. znázorňuje aktivitu postavy nebo vztah postav) (2012, s. 37),

- „*polodetail*“ (2012, s. 37) – postava od hlavy po hrudník, důraz na expresi v obličejí, nikoliv na pozadí (2012, s. 37),
- „*detail*“ (2012, s. 38) – v záběru převažuje snímaný objekt, např. detail hlavy a emoce ve tváři (2012, s. 38),
- „*velký detail*“ (2012, s. 38) – objekt se rozprostírá přes celý záběr, pozadí ustoupilo (2012, s. 38).

Obr. 4: „*Široký celek*“ (Příbyl, 2012, s. 36)

Obr. 5: „*Celek*“ (Příbyl, 2012, s. 36)

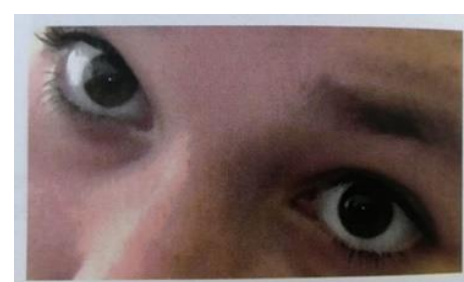
Obr. 6: „*Polocelik*“ (Příbyl, 2012, s. 37)

Obr. 7: „*Polodetail*“ (Příbyl, 2012, s. 37)

Obr. 8: „*Detail*“ (Příbyl, 2012, s. 38)

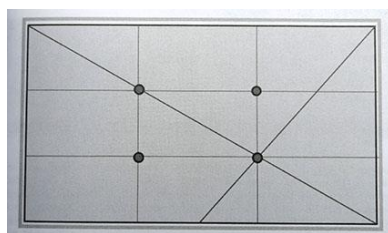

Obr. 9: „*Velký detail*“ (Příbyl, 2012, s. 38)

Délka záběru je volena dle typu záběru s tím, že celek by měl být zabírán delší dobu než detail. Délka jednotlivých záběrů by také měla odpovídat důležitosti sdělení – obsah, emoce (Lajdar, 2013, s. 107). Pecinovský však uvádí, že co se délky záběru týká: „...*nikdo seriózní se neodvází vyslovit doporučení, jak dlouho má být takový průměrný záběr ve skladbě zastřižen*“ (Pecinovský, 2009, s. 56–57). Daný záběr by se měl natáčet

několikrát (Pecinovský, 2009, s. 53). Záběry by měly být v harmonii se scénářem a navazovat na sebe (Lajdar, 2013, s. 107, s. 120).

Pro dobrou kompozici tvorby záběru je důležité respektovat pravidlo tzv. zlatého řezu, viz obr. 10. Těžiště natáčeného objektu je doporučeno umístit na zobrazené čtyři body, průsečíky čar, které dělí svislý i horizontální rozměr na třetiny (Pecinovský, 2009, s. 54–55).

Obr. 10: Zlatý řez (Pecinovský, 2009, s. 55)

Při natáčení záběru by se mělo počítat i s popředím a pozadím záběru (Pecinovský, 2009, s. 57). Kameraman by se měl vyhnout rušivým elementům v záběru, jako je např. odpadkový koš nebo předměty jakoby vyrůstající z toho předmětu, na který zaměřujeme pozornost natáčení. Možným řešením je přemístit se na vhodnější natáčecí místo, nebo pracovat s výřezem záběru (Příbyl, 2012, s. 34).

Dbát by se mělo i na poloze postavení kamery, ze kterého plyne úhel snímání záběru – rakurs. Mezi dané záběry kamery patří přímý pohled, nadhled, podhled a protipohled (Lajdar, 2013, s. 100).

Při filmování za pomoci stativu můžeme tvořit panoramy horizontální nebo vertikální. Vertikální záběry lze filmovat od zdola nahoru, ale i shora dolů. Horizontální záběry se dají natáčet zleva doprava a naopak. V naší kultuře se doporučuje spíše filmovat zleva doprava (Adler, Myslík, 2006, s. 36–37). „*Vertikální a horizontální pohyby je možné kombinovat i do různých pohybů (švenků) šikmých (...)* Hlavním úkolem takového pohybu je vést pozornost diváka žádaným směrem“ (Adler, Myslík, 2006, s. 36). Záběry lze rozlišit na statické a dynamické. U statických záběrů se kamera nehýbe a může být užito stativu. Naproti tomu u dynamických záběrů kameraman kamerou hýbe a zoomuje (Příbyl, 2012, s. 40). A tak lze postavit záběry také na přiblížení detailu nebo na jeho oddálení. Počet takových záběrů by měl být redukován a užít jen ve vhodné situaci pro ozvláštnění (Pecinovský, 2009, s. 53). Mezi dynamické záběry se řadí i tzv. panoráma. To vzniká otáčením kamery a snímáním vodorovných nebo svislých záběrů (Příbyl, 2012,

s. 41). Natáčet záběry lze i bez stativu za pohybu neboli za jízdy kamery, kdy se mění perspektiva v záběru, narozdíl od užití pouhého zoomování. Pohybem je míněno tvoření snímku např. za chůze nebo připevněnou kamerou k různým předmětům jako jsou např. lyže, auto, kolo aj. (Lajdar, 2013, s. 112–114). Záběry se dají natáčet i pomocí dronů. Lajdar (2013, s. 113) dodává, že filmaři si pořizují kamerové vozíky s kolejnici.

Natočené záběry přeneseme z kamery do počítače, kde si z nich vybereme jen ty, které jsou vydařené. Tyto záběry upravíme, zkrátíme a seřadíme za sebe dle logických struktur filmového vyprávění (Lajdar, 2013, s. 165). Pravidla řazení záběrů za sebou jsou známá. Např. u záběrů je nutné hlídat tři hodnoty – velikost, obsah a úhel. Při řazení dvou střihů za sebou je doporučováno řazení následujícího střihu tak, aby tento záběr měl změněné alespoň dvě hodnoty od předchozího záběru (Adler, Myslík, 2006, s. 74). Vedoucí mé diplomové práce mi poskytl též několik odborných rad. Např. při kladení záběrů by všechny měly být srozumitelné a nepůsobit nepřehledně. Záběry by měly být plynulé a klidné a příjemně navazovat z jednoho záběru do druhého. Obvykle je komponujeme od informativních po emotivní. Začínáme velkým celkem, teprve pak zacílíme na detaily. Při natáčení budov mi doporučil např. dvě jednoduchá schémata: velký celek, zoom na celý objekt, detail, detail, detail, celek (VC>>>C, D, D, D, C)⁴¹ nebo primitivnější, ale zcela dostačující schéma (VC, C, D/VC, C, D/VC, C, D...). Ovšem tato schémata neplatí obecně. Ve skutečnosti rozhoduje téma, žánr, konkrétní možnosti, a především umělecký záměr autora. V akčních filmech třeba dbáme na pravý opak. Každý záběr je jen v náznaku, čím méně divák z některých scén chápe, tím více je napjatý a zaujatý (Trnka, 2019). Lajdar (2013, s. 173) si pro tvorbu výsledného videa a řazení jednotlivých nastříhaných částí snímků vypracovává tzv. soupisku. Jedná se o přehledný seznam scén jednotlivých snímků, jak jdou za sebou, zda se v daném snímku jedná o VC, C, PC, PD, D, VD⁴², ve které minutě a sekundě na časové ose výsledného videa se daný snímek objeví a ve zkratce o čem snímek pojednává. Nastříhané záběry se mohou spojit obrazovými přechody jako jsou prolínačka, zatmíváčka a roztmíváčka a dalšími (Lajdar, 2013, s. 116–117). Každé video či film by měly obsahovat titulky, a to jak úvodní, tak i závěrečné. V titulcích jsou např. uvedeny informace jako název filmu, datum vzniku a jména autorů. Na úvod před titulky a na závěr po titulcích filmu či videa se dává černý tzv. zaváděcí pás (Lajdar, 2013, s. 165, s. 175).

---

⁴¹ VC = velký celek; C = celek; D = detail.

⁴² PC = polocelek; PD = polodetail; VD = velký detail.

Dle Jana Peera pro výsledný efekt videa je důležitá nejen obrazová složka, ale právě i zvuková, protože optimální zvukový doprovod se významně podílí na výsledném pocitu z videa. Dále uvádí, že je mnohdy náročnější vytvořit dobrý zvukový podtext než kvalitní obrazovou složku. Zvukový podtext může být složen ze vhodně vybraného hudebního doprovodu, zvukových efektů i mluveného slova (Peer, 2014, s. 27). Zvukový komentář: „*doplňuje to, co „obraz“ sám o sobě nemůže vyjádřit (...) komentář má být stručný, věcný, přehledný, srozumitelný a pokud možno v krátkých větách*“ (Lajdar, 2013, s. 84). Svůj význam ve filmu může mít i vnitřní monolog postav, ruchy konkrétního prostředí nebo naopak ticho. Úvodní a závěrečné titulky je vhodné doplnit hudebním pozadím (Lajdar, 2013, s. 85–87).

Závěr teoretické části edukačních videí

Z výše uvedeného textu kapitoly 1. 1 a jejich podkapitol vyplývá několik důležitých momentů. Je evidentní, že edukační videa jsou užitečná a účinná ve výuce a pedagogové by je měli používat. Učitelé nejen výtvarné výchovy by neměli jen přebírat hotové videopořady, ale měli by je umět i vytvářet. Vlastními vytvořenými videi mohou obohatit výuku o nedostatečně zdokumentovaná témata. Procesem tvorby edukačních videí se učitelé sami učí a zdokonalují. Učiteli s tvorbou videí mohou pomoci i jeho žáci, kteří se procesem tvorby videa rovněž mnohé naučí, zejména si prohloubí znalost témat, která ve videu zpracovávají, a to je samotný účel vzdělávání. Je možné, že někteří žáci lépe ovládají práci v grafických programech než samotní učitelé. Domnívám se, že tento současný stav odborných znalostí souvisí i s obsahem studia na pedagogických univerzitách. Bylo by přínosné, kdyby studenti v rámci pedagogicko-psychologické specializace museli povinně absolvovat předmět, který by je naučil, jak vytvářet po technické, grafické, obsahové i výchovně vzdělávací stránce edukační videa nebo i videokonference s naučným obsahem, aby byli budoucí pedagogové připraveni pro výuku v 21. století. Toto vnímám jako výrazný impuls pro změnu sylabů vzdělávání budoucích generací moderních učitelů.

Zapojení videa do výuky je důležité nejen proto, že pedagog může místo celého filmu pustit jen podstatné věci, ale i proto, že film lze kdykoliv a kdekoliv přehrát, je dnešní mladé generaci blízký, a je tak jako edukační pomůcka důležitým prvkem výchovně-vzdělávacího procesu.

1. 2 Historie rodu Rejchlů a jejich působení v Hradci Králové

Tato kapitola se skládá ze dvou podkapitol. První z nich 1. 2. 1 popisuje z jakých zdrojů jsem čerpala. Druhá 1. 2. 2 se věnuje samotné historii rodu Rejchlů a jejich architektonickým dílům v Hradci Králové.

1. 2. 1 Zdroje k textu o historii rodu Rejchlů

Jelikož tématem autorského edukačního videa, o kterém je psáno v praktické části diplomové práce, jsou „Díla rodu Rejchlů v Hradci Králové“, bylo nutné prozkoumat dostupné zdroje k tématu a sepsat text, který by se stal nezbytným stavebním kamenem obsahu edukačního videa. Více o výběru tématu autorského edukačního videa je popsáno v kapitole 2. 2.

Tato část diplomové práce byla vytvořena jako opora a podklad pro scénář a mluvené slovo edukačního videa. Cílem bylo popsat historická fakta, data a další důležité informace k tématu. A byť je v této části také patrný můj přínos prezentovaných informací získaných z archivů a různých jiných odborných publikací nebo akademických prací, tak tuto část práce vnímám pouze jako nezbytný doplněk či součást diplomové práce, který si vyžádal proces tvorby edukačního videa.

V této kapitole jsou ve zkratce popsány jen ty, dle mého názoru, nejdůležitější životopisné údaje a informace o navržených či postavených budovách významnými architekty a staviteli z rodu Rejchlů. Vybrané a popisované stavby jsem záměrně zúžila na ty, které jsou spjaty s Hradcem Králové. V textu jsou též popisovány především budovy, které se zachovaly do dnešní doby, anebo ty, ke kterým jsem byla schopná dohledat více informací.

Zdroje – prameny a literatura

Níže uvedený text hojně čerpá z informací obsažených na webové stránce: „*Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Tato webová stránka patří doc. Ing. arch. Milanu Rejchlovi, CSc. (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Dále text z velké části vychází z informací ze skvělých odborných prací PhDr.Ladislava Zikmunda-Lendera, kterých si velmi cením. A to i proto, že mi byly podnětem pro tvorbu edukačního videa s daným konkrétním obsahem. Jednou touto prací je publikace: „*Tři generace*

architektů – Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi“ (Zikmund-Lender, 2012), dále to je např. jeho rigorózní práce. Dalšími zdroji se stal archiv SOkA v Hradci Králové a fotoarchiv MVČ⁴³. Dále byly informace čerpány z dalších akademických prací, odborných vědeckých článků, odborných publikací, různých webových stránek, osobních archivů aj. Také je text doplněn o vlastní poznatky získané při fotografování a natáčení popisovaných budov.

Níže uvedený text v podkapitole 1. 2. 2 pojednávající o rodu Rejchlů je doplněn o odkazy na obrázkové historické prameny, které jsou užity v edukačním videu a jejichž miniatury jsou umístěny v příloze A. Pramenů jsem našla více, avšak publikovány jsou jen ty, které jsou použity ve videu. Na zbylé obrázky/videa, které jsem pořídila já, jakožto autorka videa a které jsou ve videu užity, v textu neodkazuji, ani je v jakékoliv podobě, až na ukázky z edukačního videa v podkapitole 2. 3. 2, neprezentuji v textu diplomové práce. Více o procesu sběru informací a o zdrojích k obsahu videa je uvedeno v podkapitole 2. 3. 1.

Akademické tituly

Akademické tituly architektů jsem se v textu rozhodla užít pouze v úvodních informacích, tedy životopisných údajích o architektech nebo pokud v textu o dané osobě mluvím poprvé. Poté jsem pro zjednodušení a lepší čtivost textu akademické tituly již dále neuváděla, a tak se následně v textu nevyskytují. Obdobně též u názvu fotografií v příloze A.

1. 2. 2 Díla rodu Rejchlů v Hradci Králové

O architektonickou podobu města Hradce Králové se zasloužilo několik významných architektů. Mezi ně patří Jan Kotěra, Josef Gočár, ale i rod Rejchlů. Z publikace „*Tři generace architektů – Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi*“ (Zikmund-Lender, 2012), dále v textu pouze „Tři generace architektů...“ (Zikmund-Lender, 2012) je patrné, že celé tři generace této rodiny mají velkou zásluhu na podobě města Hradce Králové. Zakladatelem této rodinné tradice byl Václav Rejchl starší, v jeho šlépějích pokračovali oba jeho synové, starší syn Václav, mladší syn Jan a dalšími pokračovateli jsou Janův syn Milan Rejchl i jeho syn Ivo Rejchl (Zikmund-Lender, 2012).

---

⁴³ tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ

Václav Rejchl starší

Ladislav Zikmund-Lender (2015, s. 15) ve své publikaci „Tři generace architektů...“ uvádí, že prvním a nejstarším v řadě třech generací úspěšných stavitelů a architektů byl stavitel Václav Rejchl starší, dále v textu jen Václav st. Zikmund-Lender uvádí, že: „*se narodil se 6. 6. 1852 v Libranticích*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 15). Ilona Motejlová ve své práci píše: „*Vyučil se u zednického mistra Antonína Černého, po vyučení pracoval jako tovaryš a stavbyvedoucí. V roce 1884 získal stavební koncesi a založil vlastní stavební podnik, ve kterém našli uplatnění i jeho dva synové, Václav a Jan, taktéž architekti*“ (Motejlová, 2011, s. 45–46). Na webové stránce technické kanceláře pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R, dále v textu již jen zkráceně kancelář ARCHING R & R, je uveřejněno, že: „*Od založení roku 1884 v Hradci Králové má architektonická činnost kanceláře Arching R & R dlouholetou tradici*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Činnost kanceláře, která byla založena Václavem st., je datována až do r. 1948, kdy proběhlo znárodnění (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Podobizna Václava st. je dostupná v příloze A, obr. I–A a obr. II–A.

Ladislav Zikmund-Lender dále píše, že od roku 1884 byl Václav st. zednickým mistrem. Jeho nadřízeným byl stavitel Červenka. Stavěli **činžovní domy**, které se nacházejí v ulici V Kopečku **čp. 82 a čp. 83⁴⁴**. Jednalo se o dva třípatrové domy pro Antonína Knypla a vznikly poblíž místa, kde původně stála zbouraná Pražská brána. Dokončeny byly roku 1887 (Zikmund-Lender, 2012, s. 15, s. 30, s. 138). Na webové stránce památkového katalogu je uveřejněno, že klasicizující dům čp. 82/3 a neorenesanční dům čp. 83/5 mají pět okenních os ((c) 2015 - Národní památkový ústav, všechna práva vyhrazena). Na první pohled u obou domů zaujme pestrá kombinace tvarů oken a říms. K těmto budovám se pojí obrázková dokumentace v příloze A, obr. XI–A a obr. XII–A.

Na webové stránce kanceláře ARCHING R & R je uveřejněno, že roku 1894 se konala v Hradci Králové: „*Hospodářská, průmyslová a národopisná výstava*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Pro tu Václav Rejchl starší vystavěl dva **pavilony**.

---

⁴⁴ V různých zdrojích se datum vzniku budov liší. Na webové stránce kanceláře ARCHING R & R je u těchto domů uveden rok 1884 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). V publikaci Ladislava Zikmunda-Lendera „Tři generace architektů...“ je též uvedeno, že se v roce 1884 Václav Rejchl navrátil do Hradce Králové a dozoroval stavbu těchto dvou domů (Zikmund-Lender, 2012, s. 30), zatímco na webové stránce Národního památkového ústavu a jeho památkového katalogu je napsáno, že dům čp. 82/3 vznikl roku 1883 a dům čp. 83/5 vznikl mezi lety 1882 až 1883 ((c) 2015 - Národní památkový ústav, všechna práva vyhrazena).

Pozoruhodností je, že zde obdržel zlatou medaili za stroj, který vyráběl pletivo z rákosu určené pro stropy budov (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Toto pletivo na výstavě také vystavoval (Zikmund-Lender, 2012, s. 16).

Dále Václav Rejchl st. postavil spolu se stavitelem Václavem Bahníkem dva sousední domy⁴⁵ v nynější třídě Československé armády. Dříve se jednalo o Jiříkovu třídu. Domy byly postaveny u nové okružní třídy, která vznikla zasypaním pevnostních příkopů. U **nárožního domu čp. 290** navrženým v novobarokním stylu byl zanedbán fakt, že se stavěl na slabém podloží, kudy zřejmě vedlo rameno Labe. Kvůli tomu bylo potřeba dofinancovat prohloubení základů, ale spolustavitel Václav Bahník i stavebník Mikeš odmítli se na tomto dofinancování podílet. Po prohraném soudu Václav st. doplatil rozdíl sám (Zikmund-Lender, 2012, s. 18, s. 31). Zikmund-Lender píše, že Václav mladší, dále v textu Václav ml., ve svých vzpomínkách uvádí: „*To, že otec i s vlastní ztrátou poctivě a řádně stavbu dokončil, přivedlo mu v následujících letech, řadu stavebníků*“ (Rejchl cit.⁴⁶ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 31). Nesrovnalostí v historických faktech je, že v listině purkmistrovského úřadu, kde jsou stvrzena důležitá data stavby, je uvedeno, že budova náležela hradeckému obchodníkovi Františku Chrudimskému (Ulrich, 1896 cit dle SOkA), zatímco v publikaci „*Tři generace architektů...*“ je uveden jako stavebník A. Mikeš (Zikmund-Lender, 2012, s. 30). Tento dům se dle listiny začal stavět 7. 6. 1895 a dokončen byl 13. 8. 1896 (Ulrich, 1896 cit. dle SOkA).

Sousední **dům čp. 287** je novorenezanční (Zikmund-Lender, 2012, s. 31). Zikmund-Lender píše, že na domě se nacházejí: „*štitý s pletenci písmen J. A. M., které jsou iniciálami jmen stavebníků-manželů A. a J. Mikešových*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 31). Stavba domu začala 8. 10. 1894. První a druhé patro bylo obyvatelné od 20. 4. 1896 (SOkA, 1896). Purkmistrovský úřad vydal 29. 10. 1896 certifikát, na kterém se stvrzuje, že celkově byla stavba všech částí, tedy i nádvorní stavení, dokončena 17. 10. 1896 (Ulrich, 1897 cit. dle SOkA). Dobová pohlednice zachycující tyto dva domy je uvedena v příloze A, obr. XIII–A.

Zikmund-Lender uvádí, že Václav st. spolu s Tomášem Suhradou se roku 1897 podíleli na stavbě domu na Velkém náměstí. Dům byl stavěn na dvou parcelách, kde původně

---

⁴⁵ Datum vzniku budov se liší. Ladislav Zikmund-Lender v publikaci „*Tři generace architektů...*“ píše, že domy byly postaveny mezi lety 1895-1896 (Zikmund-Lender, 2012, s. 30). Na webové stránce kanceláře ARCHING R & R je uvedeno, že stavba rohového domu probíhala mezi lety 1893-1896 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁴⁶ Zikmund-Lender doslovně citoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

stály dva nižší barokní domy, **čp. 151 a čp. 152** (Zikmund-Lender, 2012, s. 31). Hrůza popisuje, že bylo: „*sousední dvoudomí čp. 151 a 152 již nově vystavěné do stejné výšky jako čp. 150*“ (Hrůza, 2015, s. 110). Nové dvoudomí bylo postaveno v pozdně novorenesančním stylu. Činžovní domy mají tři patra. Budova se pyšnila výzdobou prostoru mezi okny vytvořenou technikami sgrafita a chiaroscuro od Jana Kouly, pozdějšího učitele Václava ml. na pražské technice, a právě zde poprvé Václava ml. poznal (Zikmund-Lender, 2012, s. 31-32). Na webové stránce památkového katalogu se dozvíme pozoruhodnost, že před domem na chodníku je poskládána trojbarevná mozaika s obrazem kostela sv. Ducha a Bílé věže ((c) 2015 - Národní památkový ústav, všechna práva vyhrazena). Pohlednice, na které je dobová fotografie zachycující tento dvojdom, je uvedena v příloze A, obr. XIV-A.

Zikmund-Lender píše, že následně na základě úspěchu se Václav st. přestěhoval s rodinou do Hradce Králové (Zikmund-Lender, 2012, s. 17). Napomohlo tomu i obdržení většího množství zakázek (Rejchl, cit.⁴⁷ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 17). Nejprve Rejchlovi bydleli v nevelkém bytě v Divadelní ulici. Později roku 1899 se přestěhovali do jím vystavěného dřevěného domku na Pospíšilově třídě, kde si mezi lety 1903-1904⁴⁸ na témže pozemku postavili i novorenesanční zděný dům **čp. 390**. Zajímavostí je, že syn Václava st., Ing. arch. Václav Rejchl, dále v textu označen jako Václav ml. se prý na tomto domě přiučil zednickému řemeslu. Nárožní dům zdobí sgrafita, pravděpodobně od profesora Kouly. Po přestěhování se Václav st. věnoval převážně tvorbě vil a rodinných domů v Hradci Králové, zejména na Orlickém nábřeží, Pražském Předměstí a Novém Hradci Králové. V tomto oboru byl v Hradci Králové v prvním desetiletí 20. století jedním z nejúspěšnějších stavitelů a architektů (Zikmund-Lender, 2012, s.18–20, s. 32–33).

Václav Rejchl st. postavil několik slavných vil. Zikmund-Lender píše, že postavil vilu **Karla Wiplera**⁴⁹ **čp. 376** (Zikmund-Lender, 2012, s. 22). Ta se dle certifikátu

---

⁴⁷ Zikmund-Lender citoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

⁴⁸ Na webové stránce kanceláře ARCHING R & R je uvedeno, že stavba proběhla r. 1903 a r. 1904 byla provedena sgrafita (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁴⁹ Data výstavby se liší. Ladislav Zikmund-Lender ve své publikaci „Tři generace architektů...“ uvádí dataci vil 1903 (Zikmund-Lender, 2012, s. 22). Na webové stránce kanceláře ARCHING R & R je jméno majitele vily přiřazeno k časovému údaji 1903–1904 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Avšak Ilona Motejlová ve své bakalářské práci specifikovala datum správně na duben až prosinec 1902 (Motejlová, 2011, s. 42, s. 45). Zcela scestný údaj je uveden k vilám stavěným na Orlickém nábřeží v souboru k dílům Rejchlovým ve fotoarchivu MVČ, tedy u materiálů z výstavy, kde je uveden letopočet 1903–1907 (fotoarchiv MVČ).

purkmistrovského úřadu za účelem osvobození od domovní daně stavěla mezi dubnem až 13. prosincem 1902 (Ulrich, 1902 cit. dle SOkA). Zikmund-Lender popisuje, že se jedná o novorenezanční nárožní vilu (Zikmund-Lender, 2012, s. 22). Blanka Adámková na webových stránkách novinky.cz uvádí, že to byla první postavená vila v nově vznikající první vilové čtvrti na Orlickém nábřeží v Hradci Králové na parcelách určených pro vážené obyvatele města. Karel Wipler byl gymnaziální učitel a radní. Vila byla postavena na místě zrušeného barokního opevnění. V budově se nacházejí dva byty a byt domovníka. Lepší byt se nachází v prvním patře, kde jsou dveře v místnostech situovaných do ulice uspořádány tak, že je vidět skrz všechny místnosti. Další pozoruhodností této budovy je, že dešťové svody byly navrženy tak, aby byl zachován estetický dojem fasády, a proto se nacházejí uvnitř domu. Dům zdobí kovářská výzdoba vytvořená hradeckým kovářem Rabasem a na fasádě budovy se vyjímají psaníčková sgrafita (Adámková, Copyright © 2003-2019 Borgis a.s. Copyright © 2019 Seznam.cz a.s. Copyright © ČTK, DPA, Reuters a fotobanka Profimedia).

Z mé kontrolní exkurze a foto/video dokumentace současného stavu budov v roce 2019 pro potřeby tvorby edukačního videa je patrné, že po nedávné rekonstrukci budovy z roku 2018 se vyjímá na fasádě pod zdobným štítem směřujícím do zahrady k Hájkově vile nápis: „Opatruj Pán Bůh dům tento, i ty, kteří v něm přebývají“. Na fasádě věže je uvedeno datum vzniku budovy 1902. Vila má působivou architektonickou ozdobu. Na vile se vyjímá hrotnice věže i korouhvička na štítu. Blanka Adámková popisuje, že vilu zdobí i nárožní věž, dřevěná prosklená veranda, renesanční štíty, niky, štuková kruhová okna, kované zábradlí, ale i kachlová kamna (Copyright © 2003-2019 Borgis a.s. Copyright © 2019 Seznam.cz a.s. Copyright © ČTK, DPA, Reuters a fotobanka Profimedia). Zdobný prvek nalezneme i v zahradě domu, a to dekorovaný zahradní altánek ((c) 2015 - Národní památkový ústav, všechna práva vyhrazena). Obrázkové dokumenty k vile jsou uvedeny v příloze A, obr. XVII-A, obr. XIX-A a obr. XX-A.

Zikmund-Lender píše, že Václav st. současně s vilou Karla Wiplera pracoval na návrzích a stavbách dalších dvou vil. Jednou z těchto vil, byla vila **čp. 377**⁵⁰ v Nezvalově ulici (Zikmund-Lender, 2012, s. 21, s. 23). V certifikátu purkmistrovského úřadu vydaném za účelem osvobození stavby od daně se píše, že výstavba domu začala v červenci 1902 a trvala do 30. června 1903. V dokumentu je uvedeno, že majitelem byl pan **Karel Viewegh** (Pilňáček, 1903 cit. dle SOkA). Zikmund-Lender (2012, s. 23) k vile dodává, že tato vila je oproti předchozí vile sice jednodušší, ale také ji zdobí kovářská výzdoba: „branky, oplocení, mříže, korouhve na střeších“ od Jana Rabase (Zikmund-Lender, 2012, s. 23) Z foto/video dokumentace k vile pro účely praktické práce je patrné, že vile dominují sluneční hodiny. Historická obrázková dokumentace k vile je dostupná v příloze A, obr. XVII–A, obr. XIX–A a obr. XXI–A.

Třetí vila, na které Václav st. pracoval, byla dvoupatrová vila novorenesančního stylu. Ta se nachází v Plácelově ulici **čp. 374**⁵¹. Vila se pyšní kovářskou výzdobou a v oblouku na vstupní bráně se vyjímá nápis **Morušovka**, a proto se jí tak říká (Zikmund-Lender, 2012, s. 23). Druhým důvodem bude i to, jak uvádí Motejlová, že v této lokalitě dříve byly vysázeny morušové aleje (Motejlová, 2011, s. 45). V certifikátu purkmistrovského úřadu vystaveného pro odpuštění daně se k této vile píše, že: „*Počato bylo v měsíci dubnu 1902 a že stavba ta 17. listopadu t.r. byla úplně dokončena. Tento*

---

⁵⁰ K vile autoři publikací a akademických prací uváděli odlišná jména majitelů i data vzniku. Ladislav Zikmund-Lender v publikaci „Tři generace architektů...“ píše, že vila byla postavena v roce 1903 a o roce 1902 není zmínka. Dále chybně pojmenovává tuto vilu jako vilu rodiny Hájkových (Zikmund-Lender, 2012, s. 23, s. 138). Též Ilona Motejlová se dopustila nepřesnosti, když užila ve své bakalářské práci nesprávný pravopis příjmení majitele p. Wiewegha. K vile správně uvedla jako období výstavby roky 1902–1903. (Motejlová, 2011, s. 51). Též na webové stránce kanceláře ARCHING R & R je uvedeno, že vznikly mezi lety: „1903-1904 villy p. Wiplera, Viehvegra, Bečičky“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Takže je dost možné, že se zde vloudila drobná chyba v pravopise a na webu Arching R & R je vlastně chybně uvedeno příjmení p. Viehvegra (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁵¹ U této vily se u různých autorů rozcházel data stavby i jména majitelů. Ladislav Zikmund-Lender v publikaci „Tři generace architektů...“ chybně uvádí, že tato vila patřila Viehwegerovým, a že vznikla v letech 1903-1904 (Zikmund-Lender, 2012, s. 23). Stejný chybný letopočet 1903-1904 je uveden na webové stránce kanceláře ARCHING R & R (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Chybný letopočet je uveden i v „souboru k výstavě r. 1999 Václava Rejchla st., Ing. Václava Rejchla, Ing. arch. Jana Rejchla“ v archivu MVC, kde se uvádí letopočet 1901 (Fotoarchiv MVC). Dále Ilona Motejlová ve své bakalářské práci píše, že vznikla mezi dubnem až listopadem r. 1902 a o domě píše jako o rodinném domě Josefa Bečičky (Motejlová, 2011, s. 45). V poznámkovém aparátu však uvádí, že dle Jary Ribnikarové si: „*vilu nechal postavit její dědeček z (otcovy strany) Jaroslav Hájek*“ (Rybníkarová, cit. dle Motejlová, 2011, s. 48). Motejlová dále poukazuje na nesrovnalost, že: „*v knize Marie Benešová, František Toman, Jan Jakl, Salón republiky: moderní architektura Hradce Králové, Hradec Králové 2000, s. 43, kde je tato vila z neznámého důvodu označena jako dům rodiny Viplerovy, 1902–1903*“ (Benešová et al. cit. dle Motejlová, 2011, s. 48). Dále Ilona Motejlová uvádí, že: „*Tomáš Tuček ve svém článku v Hradeckém deníku chybně vilu datoval do roku 1903*“ (Tuček cit. dle Motejlová, 2011, s. 48).

dům, náležející panu Josefu Bečičkovi, příručnímu spořitelny...“ (SOkA). Ovšem na druhé listině se píše, že kolaudace stavby proběhla už 1. listopadu 1902 (Ulrich cit. dle SOkA). Motejlová vysvětluje majetnické vztahy tímto: „*Po Josefu Bečičkovi se vlastníkem vily stala rodina Hájkova, která poté dům spoluvlastnila s rodinou Svobodovou*“ (Motejlová, 2011, s. 46). Zikmund-Lender píše, že fasádu v prvním patře kráší pilastry, které zdobí jónské hlavice. Na straně vily do zahrady se nachází ortogonální věž. Ta se pyšní sgrafity (Zikmund-Lender, 2012, s. 23). Obrazová dokumentace je v příloze A, obr. XIX–A, obr. XXII–A a obr. XXIII–A.

Také pro kovářského mistra, který se podílel kovářskými pracemi na výše zmíněných vilách, vybudoval Václav st. vilu. Jednalo se o jednopatrový dům. Ten postavil v Pospíšilově ulici **čp. 314**⁵² (Zikmund-Lender, 2012, s. 24). Dům dle certifikátu purkmistrovského úřadu vystaveného pro odpuštění daně se stavěl od května do konce září, respektive do 25. 9. 1899 (SOkA, 1899). Pod atikou zaujmou zrestaurované barevně malované girlandy i nápis „**JAN RABAS**“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 24).

Další vilou od Václava Rejchla st. je **Klumparova vila čp. 423**⁵³. Vila se nachází v Nezvalově ulici, kde roku 1905 Václav st. zakoupil pozemek a toho samého roku byla zahájena výstavba vily (Zikmund-Lender, 2012, s. 25, s. 138). Z archivního dokumentu Místopisu je patrné, že se budova začala užívat 15. 9. 1906 (SOkA, 1907). Vilu na nárožním pozemku si Václav Rejch st. stavěl pro potřeby své rodiny. Majitelem vily se později stal MUDr. Otakar Klumpar. Ten byl jedním ze spoluautorů regulačního plánu, dále byl i městským hygienikem a lékařem (Zikmund-Lender, 2012, s. 25, s. 27). Zikmund-Lender vysvětluje, že: „*Není tedy pravda, že by si ji, jak píše Jakub Potůček u Rejchla pozdější majitel Otakar Klumpar objednal. Teprve když byla vila v hrubé stavbě téměř hotova, rodinný přítel Klumpar ji od Rejchla odkoupil*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 25). Vilu zdobí secesní výzdoba (Zikmund-Lender, 2012, s. 26). Z foto/video dokumentace je patrné i působivé kované oplocení. Vila je dvouposchod'ová. V rigorózní práci Zikmund píše, že vnitřním uspořádáním vila ještě připomíná staré stavby v novorenesančním stylu, kde byly za sebou průchozí místnosti obytných prostor, avšak zde je také možnost vstoupit do pokojů z chodby i schodiště (Zikmund, 2015, s. 42).

---

⁵² Ladislav Zikmund-Lender v publikaci „*Tři generace architektů...*“ mylně uvádí rok vzniku 1904 (Zikmund-Lender, 2012, s. 24). Chybný letopočet 1903–1904 je uveden také na webové stránce kanceláře ARCHING R & R (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁵³ Publikace „*Tři generace architektů...*“ jako léta stavby uvádí období 1904–1905 (Zikmund-Lender, 2012, s.138). Motejlová uvádí k vile letopočty 1905–1906 (Motejlová, 2011, s. 46) Obdobně letopočet 1905–1906 je uveden v archivu MVČ k souboru z výstavy (Fotoarchiv MVČ).

Neméně zajímavý je i fakt, který uvádí ve svém článku na webu hradeckého deníku Jan Korbel⁵⁴, že tato vila byla mezi prvními, která byla stavěna dle vize JUDr. Františka Ulricha (Korbel, Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a. s. všechna práva vyhrazena). Ulrich byl: „*starosta města Hradce Králové a poslanec rakouského parlamentu*“ (Korbel, Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. všechna práva vyhrazena). Přál si, aby byly v Hradci Králové stavěny budovy dle parametrů nové moderní architektury. Pro tuto architekturu se nadchl již roku 1896 během pobytu ve Vídni, kde se seznámil s žáky architektonické školy Otty Wagnera s Otokarem Bémem a H. Gessnerem (Korbel, Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. všechna práva vyhrazena). Z foto/videodokumentace všech vil usuzuji, že právě tato vila je z jeho tvorby vil nejpůsobivější. V příloze A je umístěna dobová fotografie obr. XXIV–A i návrhy obr. XXV–A a obr. XXVI–A.

Václav Rejchl st. vybudoval **vilu J. Sixty** (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Přesné informace ke stavbě jsou napsány v certifikátu purkmistrovského úřadu vystaveného za účelem prominutí daně. Tam je uvedeno, že **čp. 437**⁵⁵ se začalo stavět: „*v měsíci říjnu 1908 a se stavbou malého přízemního domu čp. 437 a/ tamtéž v měsíci březnu 1909 bylo počato a že stavby obě dne 25. srpna 1909 byly úplně dokončeny*“ (Pilňáček, 1910, SOkA). Na listině je též uvedeno, že Jan Sixta 7. 6. 1911 se vyjádřil, že reálně byla stavba hotová už 1. 8. 1909 a od té doby se v ní již bydlelo (Jan Sixta, 1911, SOkA). Vila se nachází ve Sřelecké ulici. Původní secesní výzdoba fasády byla rekonstrukcí velmi eliminována (Motejlová, 2011, s. 62, s. 64). K této vile se mi nepodařilo najít dobový obrázkový materiál.

Mezi lety 1909–1910 realizoval **vilu Karla Jandy čp. 461**⁵⁶ ve Sřelecké ulici (Zikmund-Lender, 2012, s. 24). Na certifikátu purkmistrovského úřadu, který stvrzuje daňové osvobození, je upřesněno, že vila se začala stavět v září r. 1909 a dostavěna byla 12. 5. 1910 (SOkA, 1910). Ve Sřelecké ulici byly stavěny nejlepší modernistické vily

---

⁵⁴ Autor čerpal článek z: „*Zdroje: Mgr. Alexandr Gregar, srpen 2006 pro HDK*“ (Korbel, Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. všechna práva vyhrazena). Dále z: „*Karel Hermin, Ulrichův Hradec Králové, 1933/Petr Zeman a kol. Radnice v Hradci Králové, Nadace historika, 1998/Vladimír Škaloud, Starosta Hradce Králové František Ulrich, Gaudeamus 1998/kol. autorů, Hradec Králové a okolí, Nakladatelství Service des pays Praha-Berlin-Basilej, 1932, Čeští architekti*“ (Korbel, Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. všechna práva vyhrazena).

⁵⁵ V publikaci „*Tři generace architektů...*“ je u vily uvedeno nesprávné časové období 1909-1911 (Zikmund-Lender, 2012, s. 138). Též na webové adrese kanceláře ARCHING R & R je uveden rok 1909 a jako rok stavby rok 1911 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁵⁶ Data se rozcházejí. Na webové stránce kanceláře ARCHING R & R je nepřesně uveden u této vily pouze rok 1909 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

v tomto městě. Na vile upoutá pozornost typický vysoký štít zdobený hrázděním (Zikmund-Lender, 2012, s. 24). Kromě zmíněného hrázdění vilu zdobí i další prvky, které se řadí do romantického tradicionalismu – kyklopská podezdívka a neomítnuté režné zdivo (Zikmund, 2015, s. 42). Z foto/video dokumentace pořizované pro potřeby praktické části diplomové práce je patrné, že neomítnuté režné zdivo se vyjímá na komíně, ale tvoří i podezdívku domu. Jeden pohled na budovu, který jsem vybrala z návrhu, je umístěn v příloze A jako obr. XVIII–A.

Václav Rejchl st. společně se synem Václavem ml. se podíleli na výstavbě nádražních budov. Jedna stojí v **Kuklenách** a druhá na **Slezském Předměstí**, kde vybudovali i vedlejší sklad. Na Slezském Předměstí se jedná o budovy **čp. 152** a **čp. 153**. Všechny výše jmenované budovy byly stavěny v období let 1915-1916 (Zikmund-Lender, 2012, s. 20, s. 138). Pohlednice zachycující nádraží jsou v příloze A, obr. XXVII–A a obr. XXVIII–A.

Mezi lety 1907-1912 vyprojektoval tři činžovní **domy čp. 312, čp. 444 a čp. 520 ve Švendově ulici**. Domy se pyšní jednoduchým secesním stylem. Na fasádě se vyjímají maskarony a stylizované vavřínové větve (Zikmund-Lender, 2012, s. 33). Z foto/video dokumentace budov pro potřeby praktické části diplomové práce je též patrná četná kovářská výzdoba na dveřích. Dva návrhy na fasády budov spolu s projektem daných budov jsou uvedeny v příloze A, obr. XXXIV–A a obr. XXXV–A.

Nový Hradec Králové byl na počátku 20. století žádanou částí města a stavěly se zde proslulé vily. Napomohl tomu fakt, že lokalita byla nově spojena s centrem městskou hromadnou dopravou. Václav st. postavil v této oblasti mezi lety 1909–1911 dvě vily. Na projektu těchto vil se podílel i syn Václav ml. Jednou z nich je **vila rodiny Kavalírových** na adrese Zámeček **čp. 440**. Na vile se vyjímají prvky hrázdění (Zikmund-Lender, 2012, s. 27–29). Z foto/video dokumentace pořízené pro praktickou část diplomové práce je vidět, že vilu zdobí neomítnuté režné zdivo. Zikmund-Lender (2012, s. 28) píše, že inspirací pro tuto vilu byl návrh Václava st.: „*loveckého a střeleckého pavilonu na Hospodářské průmyslové a národopisné výstavě v Hradci*

Králové z roku 1894“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 28). Data stavby budov se liší.⁵⁷ Pohlednice, na které je vila zachycena, je v příloze A, obr. XXXVI-A.

Druhou vilou ve stejné ulici je **vila rodiny Mayerových čp. 38**. Oproti vile Kavalírových je méně zdobná. Pozornost však upoutá trojdílné sdružené okno. I zde se data stavby budov liší.⁵⁸ (Zikmund-Lender, 2012, s. 27–29). Fotografie zachycující tuto budovu je v příloze A, obr. XXXVII–A a obr. XXXVIII–A.

Níže jsou uvedeny budovy,⁵⁹ na kterých se stavitel **Václav st.** podílel. Nepodařilo se mi k nim nalézt dostatek informací, například kde se nacházejí a nehledě na to, že některé jsou již zbořené.

Václav Rejchl st.:

- *„pracoval na podchycení základů hostince u divadla a na stavbě Klicperova divadla v Hradci Král.“* (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- *„stavba dvou výstavních pavilonů pro výstavu v Hradci Král. na Hospodářské, průmyslové a národopisné výstavě v Hradci Králové získal V. Rejchl zlatou výstavní medaili za stroj na výrobu rákosového pletiva pro stavby stropů 1894“* (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- vila pro p. Horáka, Podhoru; Orlické nábřeží (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- *„za Labem vily pro p. Otavu, Zimmera, Pazourka, Chrudimského v Hradci Králové“* (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- *„dům pro Ing. Stejskala v Hradci Králové“* (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- *„dům pro lestmistra R.Hackera na Pouchově v Hradci Král.“* (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- *„villa pro ředitele Nováka na Příkopech v Hradci Král.“* (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),

---

⁵⁷ V publikaci „Tři generace architektů...“ je uveden letopočet 1909–1911 (Zikmund-Lender, 2012, s. 28), zatímco web kanceláře ARCHING R & R uvádí pouze rok 1909 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁵⁸ Opět v publikaci „Tři generace architektů...“ je uveden letopočet 1909–1911 (Zikmund-Lender, 2012, s. 29), zatímco web kanceláře ARCHING R & R uvádí pouze rok 1909 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁵⁹ Kvůli nedostatku informací, ale i proto, že výběr budov, které jsem chtěla žákům prezentovat, byl obrovský jsem tyto budovy nezařadila do obsahu edukačního videa.

➤ „*domy epidemiolog. nemocnice na pravém břehu Labe u Farářství v Hradci Králové*“
(Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),

Dne 24. 11. 1928 Václav Rejchl st. zemřel (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). „*Zemřel na plicní onemocnění*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 20). Zikmund-Lender (Rejchl cit.⁶⁰ dle Zikmund-Lender 2012, s. 21) se zmiňuje, jak ve svých vzpomínkách Václav ml. uvádí, že tehdy na pohřeb přišlo velké množství přátel: „*i městská rada se starostou Dr. Ulrichem*“ (Rejchl cit.⁶¹ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 21). Podobizna starosty je uvedena v příloze A, jako obr. V–A.

„**Ing. arch. Václav Rejchl**“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl)

Ing. arch. Václav Rejchl, tedy Václav ml. byl narozen 3. 11. 1884 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Měl mladšího bratra akad. architekta Dr. Ing. arch. Jana Rejchla, přičemž jeho syn je doc. Ing. arch. Milan Rejchl, Csc. Všichni významně ovlivnili podobu města Hradce Králové (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). V tomto městě Václav ml. studoval reálné gymnázium. Jeho spolužákem byl Bohumil Kubišta, který mu nakreslil několik portrétů (Zikmund-Lender, s. 35–37). Václav ml. na pražskou techniku nastoupil v roce 1903 (Rejchl cit.⁶² dle Zikmund-Lender, s. 35). Podobizny Václava ml. jsou uvedeny v příloze A, jako obr. III–A a obr. IV–A.

Pro Václava ml. byl významný rok 1909. Tento rok se konala soutěž na regulační plán města Hradce Králové. Architekt Josef Šejna a spolužáci Václav Rejchl ml. s Vladimírem Zákrejsem vytvořili návrh s názvem „Velký Hradec“, přičemž rozhodující vliv v tvorbě měl Václav Rejchl ml. Jejich návrh vyhrál. Oldřich Liska a Dr. Klumpar se umístili na druhém místě (Zikmund-Lender, 2012, s. 45–47). Finální návrh zastavovacího plánu vytvořili Václav Rejchl ml. a Oldřich Liska. Byli vybráni Františkem Ulrichem dle rady Jana Kotěry. V tomto plánu měly být zapracovány ty nejlepší prvky z obou předchozích vítězných plánů (Zikmund, 2015, s. 141). Ve vzpomínkách Václava ml. je napsáno, že první mzdou pro něho byla odměna za návrh regulačního plánu ve výši 500 K. Tu předal otci, který mu za to věnoval peníze na cesty i zlaté hodinky (Zikmund-Lender, 2012,

---

⁶⁰ Zikmund-Lender citoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

⁶¹ Zikmund-Lender citoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

⁶² Zikmund-Lender parafrázoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

s. 37). Zahraničních cest podnikl několik, především do Německa. Prošel i mnohými odbornými praxemi (SOkA cit.⁶³ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 37).

Václav ml. se podílel se svým otcem na projektu budovy **Husova domu čp. 121** (Zikmund, 2015, s. 136). Ve vzpomínkách Václava Rejchla ml. je uvedeno, že za touto stavbou budovy však více stojí právě on. Dům byl postaven na Kavčím plácku. Husův dům vznikl v letech 1913–1915⁶⁴ (Rejchl, cit.⁶⁵ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 49). Zikmund o stavebním slohu budovy píše, že budova: „*se nese ještě zcela v duchu otcem vyznávaného klasicismu*“ (Zikmund, 2015, s. 136). Původně tato budova měla být stavěna dle návrhu Josefa Gočára, ale jeho návrh byl asi velmi nákladný a extravagantní (Zikmund-Lender, 2012, s. 49). Na webových stránkách Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Hradci Králové je uvedeno, že dům původně dostal jiné jméno (Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Hradci Králové). Na webových stránkách je vysvětleno, že: „*Na místě menší budovy, Lutherova ústavu‘ byla evangelickou církví a. v. postavena v letech 1913-1914 nová, majestátní budova podle návrhu stavitele Václava Rejchla. Před bližícím se rokem 1915 (500. výročí upálení Jana Husa) byla budova přejmenována na ‚Husův dům‘*“ (Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Hradci Králové). Obrazové dobové materiály k domu jsou v příloze A, obr. XXIX–A až obr. XXXIII–A.

Po první světové válce si doba žádala stavební ruch, a tak o práci Václav ml. neměl nouzi (Zikmund, 2015, s. 137). Zikmund píše, že: „*stavěl v té době Studentský domov, budovu organizace YMCA, v níž se osobně angažoval a objekt družstevní mlékárny*“ (Zikmund, 2015, s. 137).

Studentský domov postavil v ulici Hradební **čp. 632**⁶⁶ (Zikmund-Lender, 2012, s. 52, s. 138). Na listině Městského úřadu v Hradci Králové, která stvrzuje ukončení stavby, je upřesněno, že budova se začala stavět 26. 8. 1922 a skončilo se 31. 7. 1923 (Pilňáček, 1932 cit. dle SOkA). Při navrhování této budovy Václav ml. uplatnil své poznatky o hygienických zařízeních, které získal v Německu. Budova sloužila studentům, kteří se zde mohli ubytovat a stravovat (Zikmund-Lender, 2012, s. 52). Pokorný v internetovém článku divadelních novin píše, že nyní v této budově má trvalé zázemí divadlo DRAK,

---

⁶³ Zikmund-Lender citoval pramen ze SOkA, fond Václav Rejchl, neinv., Dopis c. a k. místodržitele Václavu Rejchlovi, 28. 11. 1913 (Zikmund-Lender, 2012, s. 37).

⁶⁴ Na webových stránkách kanceláře ARCHING R & R je uveden pouze rok 1915 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁶⁵ Zikmund-Lender parafrázoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

⁶⁶ V publikaci „Tři generace architektů...“ jsou uvedeny správné roky výstavby 1922–1923 (Zikmund-Lender, 2012, s. 52).

které zde začalo působit roku 1961 (Pokorný, Divadelní noviny). Obrázková dokumentace k budově je v příloze A, obr. XLIII–A až obr. XLV–A.

K významným sociálním zařízením v Hradci Králové patřila kromě výše zmíněné budovy i YMCA (Zikmund-Lender, 2012, s. 54). Byla to: „*budova mezinárodní organizace křesťanské mládeže YMCA*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 53). Budova má **čp. 666**⁶⁷ a nachází se na bývalé Jungmannově třídě (Zikmund-Lender, 2012, s. 53). Na webové stránce organizace YMCA je pro hradeckou pobočku uvedena jako současná adresa ulice Šafaříkova (© YMCA v ČR). Budova vznikla mezi lety 1923-1924 (Zikmund-Lender, 2015, s. 53). Avšak na listině vydané Městským úřadem v Hradci Králové je jako datum dokončení uvedeno 30. 4. 1925 (Pilňáček, 1925 cit. dle SOkA). Z foto/video dokumentace pro praktickou část diplomové práce je patrné, že název budovy YMCA na sebe upoutá pozornost již zvenčí, a to nápisem YMCA, který se nachází na hranolovém nástavci na střeše. Nápis se objevuje i na jiných místech budovy, např. je součástí vitráží. Zikmund-Lender popisuje, že k objektu YMCA se váže několik zajímavostí. Jednou z nich je, že zde byla tou dobou jako jediná v republice umístěna samoobslužná jídelna pro veřejnost. Na budově spolupracoval se svým mladším bratrem Janem (Zikmund-Lender, 2012, s. 53-54). Obrázková dokumentace k budově je v příloze A, obr. XLVI–A až XLIX–A. Na dobové fotografii, viz příloha A obr. XLVII–A je druhý zprava zachycen architekt Jan Rejchl (SOkA).

Zikmund-Lender píše, že Václav ml. projektoval i budovou **čp. 627** z let 1923-1924 (Zikmund-Lender, 2012, s. 55). Byla to budova, ve které sídlilo: „*zázemí spolku Okresní péče o mládež*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 55). Spolek poskytoval svou péči všem potřebným, od batolat až po mladistvé a peníze na svůj provoz získával i z nájemních bytů, které byly též součástí budovy. Na fasádě se vyjímají kruhové reliéfy a podkroví zdobí trojúhelníkový tympanon. Jako další zdobné prvky Václav ml. užil oblé balkony nebo vypouklé arkýře nad vchody. Budova stojí v Kotěrově ulici (Zikmund-Lender, 2012, s. 55-56, s. 138). Dobová fotografie je v příloze A, obr. L–A.

Roku 1923 Václav ml. postavil několik rodinných domů v podobném stylu. První dům **čp. 645** stojí na **Orlickém nábřeží** (Zikmund-Lender, 2012, s. 57). Z foto/video dokumentace pro praktickou část diplomové práce je patrné, že na budově se vyjímají

---

⁶⁷ V publikaci „Tři generace architektů...“ je patrně uvedena chybná ulice – Horárova (Zikmund-Lender, 2012, s. 138).

dva reliéfy dívek. Druhý je dvojdům **čp. 655 a čp. 656** v Balbínově ulici. Dům zdobí kruhové reliéfy s petrklíči a konvalinkami (Zikmund-Lender, 2012, s. 57).

Činžovní dům **čp. 720** v Kotěrově ulici také postavil Václav ml. Jednalo se o jeho **vlastní dům** (Zikmund-Lender, 2012, s. 59–60). Na listině stvrzující osvobození od daně tento dům je uvedeno, že stavba⁶⁸ domu probíhala od října 1926 až po 14. listopad 1927 (Hučák cit. dle SOkA, 1927).

Václav ml. postavil mezi lety 1925-26 i **družstevní mlékárnu**. Budova stála na Pražském Předměstí do roku 2007, kdy byla zbourána (Zikmund-Lender, 2012, s. 51). I zde uplatnil své zkušenosti ze zahraničních cest. Zikmund (2015, s. 137) píše, že za zisk z mlékárny: „zakoupil v tomtéž bloku do dnešní ulice S. K. Neumanna několik pozemků. Na dvou postavil činžovní domy, které obratem prodal. Patrně se jedná o domy čp. 725 a 726, které mohutným okenním ostěním a dvojím odstupňováním a klasicizujícími vikýřovými okny mohou připomínat Václavovy realizace z této doby“ (Zikmund, 2015, s. 137).

I s domem **čp. 775** naložil podobně. **Činžovní dům** byl postaven v letech 1928-1929 v Divišově ulici. Esteticky zajímavý je průjezd budovy. V něm světlo vytváří působivý efekt z užitých architektonických prvků, pásů (Zikmund-Lender, 2012, s. 60–61). Fotodokumentace průjezdu je k nahlédnutí v příloze A, obr. LI–A.

Zikmund-Lender (2012, s. 57) podotýká, že Václav ml. nestavěl jenom honosné vily, ale postavil i vily spíše průměrné. Jednalo se o: „vily Ing. Karla Fořta v Polákově ulici čp. 737 z roku 1928 a Ing. Hubky v Nezvalově ulici čp. 766 z let 1928–1929“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 57). Z foto/video dokumentace pro praktickou část diplomové práce je patrné, že dům čp. 737 kráší dvě sošky, které jsou usazené v nikách.

Dále Zikmund (2015, s. 57) píše, že postavil i **dvojdům čp. 815 a čp. 816**. Část dvojdому: „byla určena pro rodinu Rudolfa Šterna, druhá pro rodinu Leopolda Linka“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 57). Dvojdům se nachází v ulici U Kavalíru a byl postaven roku 1932 (Zikmund-Lender, 2012, s. 57).

Zikmund píše, že: „První polovina třicátých let se nesla v duchu veleúspěšných realizací“ (Rejchl cit.⁶⁹ dle Zikmund, 2015, s. 137). Na těchto realizacích se často podílel i bratr Jan

---

⁶⁸ Data vzniku budovy se různí. V publikaci „Tři generace architektů...“ je uveden rok 1927 (Zikmund-Lender, 2012, s. 138) a na webových stránkách kanceláře ARCHING R & R je uveden rok 1925 a rok 1926 jako rok stavby (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁶⁹ Zikmund parafrázoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

(Rejchl cit.⁷⁰ dle Zikmund, 2015, s. 137). Jan v letech 1925–1930 se dokonce stal chef-architektem v bratrově firmě a podílel se na stavbách budov YMCA, hlavního nádraží i krajského soudu (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

Jan patrně dohlížel na stavbu budovy **hlavního nádraží** v době, kdy bratr Václav pobýval v zahraničí. Budova se nachází v Hradci Králové na Riegrově náměstí a bylo jí přiděleno **čp. 914**. Vlakové nádraží bylo postaveno podle podrobného zadání z roku 1927 (Zikmund-Lender, 2012, s. 80, s. 82., s. 138). Dle informací uvedených v dokumentu, který stvrzuje dokončení stavby, byla budova stavěna od září 1929 do 4. května 1935 (SOkA). Budova má na délku 152 m. Dominantou budovy je věž vysoká 46 metrů. Je bílá, má hranolový tvar a na vrcholku věže se vyjímají hodiny (© 2001–2020 ŽelPage). Dále Zikmund-Lender (2012, s. 81–82) popisuje, že jižní část střechy vlakového nádraží zdobí sousoší Josefa Škody. To je: „*protikladem vysoké štíhlé věže, která tvoří dominantu celé části města a měla být i jakousi protiváhou historické Bílé věže*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 81). Další dekorativní prvky byly umístěny na okna. Patří mezi ně výjevy Merkura, městský znak a okřídlená kola (© 2001–2020 ŽelPage). Obrázková dokumentace k tomuto objektu je dostupná v příloze A, obr. LII–A až obr. LVI–A.

Jak již bylo výše uvedeno, Jan Rejchl se také stal spoluautorem budovy **Krajského soudu v Hradci Králové** (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Návrh vznikl v roce 1931 bratrem Václavem a byl vytvořen pro potřeby ministerstva veřejných prací. Čtyři architekti se ucházeli o vítězství, avšak vyhrál návrh Václava ml. Stavbu⁷¹ vedla do roku 1935 firma R. Schmidta a roku 1936 byla budova zkolaudována (Zikmund-Lender, 2012, s. 62–63). Zikmund-Lender (2015, s. 137) píše, že budova byla postavena: „*na pentagonálním půdorysu*“ (Zikmund-Lender, 2015, s. 137). Z obrázku regulačního plánu s názvem: „*Vojenské pevnosti před jejím zrušením*“ (Benešová et al., 2000, s. 12) z roku 1890 je patrné, že v místě, kde sídlí dnešní krajský soud býval pevnostní kavalír (Benešová et al., 2000, s. 12). Z foto/video dokumentace k praktické části diplomové práce vyplývá, že se jedná o čtyřpatrovou budovu, která nese prvky funkcionalismu. Budova disponuje mnohými zdobnými prvky. Např. dvě sochy od kameníka a sochaře Františka Bílka se vyjímají po bocích vstupního schodiště. Sochy zhmotňují Právo a Spravedlnost. Dalším prvkem je též osmnáct lizén na fasádě (Zikmund-Lender, 2012, s. 64). Budova byla rozdělena na věžeňskou a soudní část.

---

⁷⁰ Zikmund parafrázoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

⁷¹ V archivu MVČ v souboru z výstavy je chybně uvedeno časové období let 1930-1933 (fotoarchiv MVČ).

Součástí komplexu byly nejen cely, soudní a administrativní prostory, ale i nemocniční pokoje, ošetrovna, dílny, a dokonce i kaple se sakristií a čtyři služební byty. Budova mohla pojmout až 150 odsouzených osob a má přidělené čp. 218 (Zikmund-Lender, 2012, s. 62–63). Obrázková dokumentace je v příloze A, obr. LVIII–A až obr. LIX–A.

Kromě výše zmíněných velkolepých staveb byla 30. léta pro Václava ml. častěji ve znamení výstavby užitkových budov (Rejchl cit.⁷² dle Zikmund-Lender, 2015, s. 137). Zikmund-Lender (2012, s. 66–67, s. 138) píše, že jedním z takovýchto projektů byla **vojenská kasárna**. Nacházejí se ve Věkoších **čp. 98, čp. 422–424** a vznikala mezi lety 1930–1931. Návrh však obsahoval devět budov. Zikmund-Lender (Rejchl cit.⁷³ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 66) popisuje, že Václav ml. ve svých vzpomínkách píše, že: „*práce, kterou jsem ještě roku 1938 v červenci dostal, byla startovací dráha na letišti v Hradci Králové*“ (Rejchl Václav, cit.⁷⁴ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 66–67). Zikmund-Lender dále píše, jak ve: *Vzpomínkách Václava ml.*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 67). je uvedeno, že v roce 1939 po obsazení rozestavěného letiště Němci bylo letiště doděláno i s jimi navrženými změnami. Další spolupráci však Rejchl zásadně odmítl (Rejchl Václav, cit.⁷⁵ Zikmund-Lender, 2012, s. 67). Pro Věkoše Václav ml. také již v roce 1928 navrhl regulační plán (Zikmund-Lender, 2012, s. 66). Obrazová dokumentace k regulačnímu plánu je uvedena v příloze A, obr. C-A.

Budoval i činžovní domy. Mezi lety 1936–1938 v ulici Okružní vznikly **domy čp. 871–873** (Zikmund-Lender, 2012, s. 40, s. 138). Na fotodokumentaci praktické části diplomové práce je vidět, že tyto domy v současnosti částečně zakrývá protihlukový tunel. Nedaleko od sebe v ulici Bratří Čapků realizoval **činžovní domy čp. 874–877** (Zikmund-Lender, 2012, s. 40, s. 43, s. 138).

Václav ml. podnikal i po válce (Zikmund-Lender, 2012, s. 41), ale roku 1948 došlo ke znárodnění firmy (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Je ironií, že kvůli zakázanému podnikání byl vězněn v budově soudu, kterou sám navrhl, a to téměř celý rok v období 1953–1954. Omluvy se nedožil. Posmrtně byl rehabilitován (Zikmund-Lender, 2012, s. 41).

---

⁷² Zikmund-Lender citoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

⁷³ Zikmund-Lender parafrázoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

⁷⁴ Zikmund-Lender citoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

⁷⁵ Zikmund-Lender citoval Rejchla (Vzpomínky Václava Rejchla ml.).

Další budovy⁷⁶, na kterých se Václav ml. podílel:

- „*dům paní Šteffkové v Hradci Králové*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- „*villa lékárníka Jindř. Suchánka v Hradci Králové*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- „*vojenská epidem. nemocnice ve Farářství*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- „*dva družstevní domy v Čelakovského ul. v Hradci Králové*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- „*dům pekaře p. Votavy a p. Hofbauera v Hradci Králové*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- „*družstevní mlékárna na Pražském př. v Hradci Králové*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- „*vila Dr. Šolty na Orlickém nábřeží*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- „*projekt a stavba stát. rohového domu v Karlově ul. v Hradci Králové*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl),
- „*stavba dvou činžovních domů u družs. mlékárny na Pražském předměstí v Hradci Králové*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

Závěrem je nutno podotknout, jak píše Zikmund-Lender (2012, s. 44), že již v plenkách památkové péče byl: „*jmenován roku 1919 konzervátorem památkové péče pro okres Rychnov nad Kněžnou*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 45). Od této doby již byl i památkářem východočeského regionu (Zikmund-Lender, 2012, s. 43). Václav Rejchl mladší zemřel 9. 7. 1964 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

„**Akad. architekt, Dr. Ing. arch. Jan Rejchl**“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl)

Jeho datem narození byl 7. 7. 1899 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Starším sourozencem byl Václav Rejchl mladší. Oba pocházeli z rodu stavitele Václava

---

⁷⁶ K těmto budovám jsem bohužel nenašla více informací, a tak jsem se rozhodla tyto budovy nezařadit.

Rejchla staršího. Janův syn je Milan Rejchl. Všichni čtyři významně ovlivnili podobu města Hradec Králové, avšak Jan Rejchl nejvíce (Zikmund-Lender, 2012).

Zikmund-Lender (2012, s. 69) píše, že Jan absolvoval gymnázium v Hradci a poté roku 1917 nastoupil na italskou frontu. Po válce se mezi lety 1911-1924 věnoval: „*studiu architektury na pražské technice*“. (Zikmund-Lender, 2012, s. 69). Poté nastoupil „*na dvouleté studium architektonické speciálky u Josefa Gočára*“ (Zikmund-Lender,⁷⁷ 2012, s. 70). Ta měla na jeho tvorbu největší vliv (Benešová et al., 2000, s. 90 cit.⁷⁸ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 70). Absolvoval stáž u Antonína Engela, jeho univerzitního učitele. Potom pracoval do roku 1930 v bratrově kanceláři a následně se osamostatnil. Od roku 1948 působil ve Stavoprojektu v Hradci Králové (Zikmund-Lender,⁷⁹ 2012, s. 71).

Stal se i akademickým pracovníkem. Získal doktorát z technických věd. Tématem dizertační práce byly „*Spořitelny*“. Obdržel též titul docenta, který dostal za práci „*Domy obchodu*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 77). Od roku 1943 do r. 1946 přednášel na architekturu v Brně (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Po roce 1953 opět pracoval ve Stavoprojektu. Jan se též věnoval památkové činnosti. Pro Jana Rejchla byla při tvorbě návrhů nejdůležitější harmonie díla (Rejchl, Stašková, 1953 cit.⁸⁰ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 77, s. 79). Ta byla popsána v díle: „*Harmonie architektonického díla*“ (Rejchl, Stašková, 1953 cit.⁸¹ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 77–78). Podobizny architekta jsou umístěny v příloze A, obr. VI–A až obr. VIII–A.

Zikmund-Lender (2012, s. 79) píše, že např. jako pracovník Stavoprojektu Jan Rejchl: „*s Karlem Schmiedem realizovali kromě jiného přístavbu za Gočárovou Koželužskou školou*“ (Rejchl, 1971, cit.⁸² dle Zikmund-Lender, 2012, s. 79).

Mezi Janovy práce patří i **pomníky**, které navrhoval spolu se sochaři (Zikmund-Lender, 2012, s. 75). „*Mezi lety 1932-1933 navrhl s kolegou a přítelem Josefem Škodou řešení*

---

⁷⁷ Autor navrhuje srovnání s dílem: „*REJCHL, Jan. Vlastní životopis. nedat., [1949-1950], soukromý archiv Milana Rejcha*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 70).

⁷⁸ Zikmund-Lender citoval Benešovou.

⁷⁹ Autor navrhuje srovnání s dílem: „*REJCHL, Jan. Vlastní životopis. nedat., [1949-1950], soukromý archiv Milana Rejcha*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 71).

⁸⁰ Zikmund-Lender parafrázoval Rejchla J., Staškovou.

⁸¹ Zikmund-Lender parafrázoval Rejchla J., Staškovou.

⁸² Zikmund-Lender parafrázoval Rejchla (vlastní životopis).

pomníku⁸³ *Ladislava Jana Pospíšila*“ (Zikmund-Lender⁸⁴, 2012, s. 75). Součástí návrhu byla i úprava parku i prostor kolem sochy (Zikmund-Lender, 2012, s. 75).

Jan Rejchl se zúčastnil několika architektonických soutěží (Zikmund-Lender, 2012). Jednou z nich byla: „*v roce 1927 soutěž s celonárodní účastí na budovu Státní průmyslové školy na pozemku na Pospíšilově třídě*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 84). V roce 1928 byl vybrán návrh Oldřicha Tyla, avšak jeho koncepce nebyla uskutečněna. Budova byla postavena dle návrhu Jana Rejchla, přičemž výsledná podoba budovy **čp. 787**⁸⁵ se lišila od původního Janova soutěžního návrhu. Jan Rejchl se na výsledné podobě budovy podílel od roku 1929 (Zikmund-Lender, 2012, s. 84). Budova byla stavěna v duchu funkcionalismu a má tři patra (Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska). Budova byla postavena roku 1930 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Jan byl také roku 1975 autorem návrhu přístaveb. Ty byly postaveny roku 1978 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Obrázková dokumentace k budově „**Státní průmyslové školy**“ v Hradci Králové je v příloze A, obr. LXIII–A až obr. LXVI–A.

Janovi se v soutěžích dařilo. Dále: „*V soutěži na dostavbu zadního traktu spořitelny zvítězil v roce 1928*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 88). Zikmund-Lender (2012, s. 89) uvádí, že budova **Městské spořitelny čp. 800** byla dokončena roku 1931. Pro budovu, která stojí na Velkém náměstí, je typický vystupující rizalit. Pod budovou se vyjímá schodiště Bono Publico. Součástí dvoru byla hala služeb. Jako zdobné prvky: „*propojil kombinaci mosazných přepážek, skla, neonových nápisů a tmavého dřeva*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 89). Dále Zikmund-Lender (2012, s. 89) píše, že u budovy se nacházela malá zahrada: „*kteřou uzavřel průchozí pergolou a doprostřed umístil obdélný bazének*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 89). Obrázková dokumentace k budově je v příloze A, obr. LXVII–A až obr. LXX–A.

Zikmund-Lender (2012, s. 91) píše, že Jan Rejchl se roku 1928 účastnil i soutěže na budovu: „*Národní banky Československé*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 92). Jeho návrh

---

⁸³ Data se liší. V publikaci „*Tři generace architektů...*“ se v textu uvádí období 1932–1933, ale v celkovém přehledu budov je uveden pouze rok 1932 (Zikmund-Lender, 2012, s. 75, s. 138). Obdobně pouze rok 1932 je uveden na webové stránce ARCHING R & R (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁸⁴ Autor navrhuje srovnání s dílem: „*Škoda, Josef. Dílo akademického sochaře Josefa Škody: Upomínková publikace k souborné výstavě: Hradec Králové v květnu 1951. Hradec Králové. Krajské nakladatelství KNV, 1951*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 75).

⁸⁵ Na webové stránce ARCHING R & R je uvedeno: „*1931 stavba Krajského soudu a věznice v Hradci Králové autor. spolupráce Jana Rejchla na projektu 1931 real. 1935*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

byl nejlepší. Budova **čp. 798** byla postavena na náměstí Osvoboditelů (Zikmund-Lender, 2012, s. 91). Budova se dle archivního dokumentu z fondu berní správy stavěla⁸⁶ od 1. 8. 1930 do 1. 5. 1932 (SOkA, 1938). Na budově se vyjímají lizénové rámce. Budovu zdobí pískovec, přičemž kolem vstupu a na podezdívce je užit přírodní pískovec a fasáda je vytvořena z červeného pískovce. Původní návrh však počítal jen s přírodním pískovcem (Zikmund-Lender, 2012, s. 91, s. 93). Zikmund dále píše, že: „*fasádu zdobí dva reliéfy od sochaře Josefa Škody, který do pásového reliéfu nad vstupem zakomponoval i Rejchlův kryptoportrét; jedná se o postavu zcela vlevo*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 92). Na dalším reliéfu na boční stěně budovy jsou vyobrazeny tři stavy (Zikmund-Lender, 2012, s. 93). Návrh budovy je umístěn v příloze A, obr. LXXI–A. a obr. LXXII–A.

Na webové stránce kanceláře ARCHING R & R (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl) je uvedeno, že o pět let později v roce 1933 byl Jan úspěšný i v další soutěži. Byla to soutěž o budovu: „*Okresní hospodářské záložny*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 91). Tu postavil dle Janova návrhu bratr Václav ml. Budova má **čp. 820**. Jednalo se o administrativní budovu, ve které se nacházely i zaměstnanecké byty. Porovnáme-li design této budovy s jeho o pět let starším designem budovy Národní banky Československé, která se nachází napravo, je zde patrný rozdíl v designu budov a vývoji architektonické tvorby. Na této budově tvoří vysoká okna vertikální linii, zatímco na budově „**Okresní hospodářské záložny**“ tvoří nižší, a přitom širší okna horizontální linii. Na obou budovách se vyjímá sokl z kamene, přičemž na budově Okresní hospodářské záložny pouze napodobuje přírodní materiál (Zikmund-Lender, 2012, s. 91-93). V listině vydané za účelem osvobození od daně je uvedeno, že budova se stavěla⁸⁷ od 10. 6. 1932 až do 30. 6. 1933 (SOkA, 1933). Na foto/video dokumentaci k praktické části diplomové práce je vidět, že budovu Okresní hospodářské záložny zdobí znak dvouocasého lva. Návrh je v příloze A, obr. LXXII–A.

Protože došlo k prudkému rozvoji města, bylo potřeba vytvořit **nový areál tehdejší nemocnice**, dnešní Fakultní nemocnici. V polovině 30. let, respektive roku 1925 probíhala architektonická soutěž. Zvítězil Bedřich Adámek, ale švagr Jana Rejchla, stavitel Josef Fňouk měl zajistit stavbu, a tak byl osloven i Jan Rejchl, aby několik budov

---

⁸⁶ V archivu MVČ v souboru z výstavy je chybně uvedeno časové období let 1930-1933 (fotoarchiv MVČ).

⁸⁷ Na webové stránce kanceláře ARCHING R & R je jako rok realizace mylně uveden 1934 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

architektonicky navrhl (Zikmund-Lender, 2012, s. 90). Jan: „*se podílel na realizaci symetrického vstupního pavilonu, který byl hospodářsko-administrativním centrem komplexu, a prosekturního a patologickoanatomického pavilonu v jihovýchodní části areálu*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 90). Současná vizuální stránka budovy druhého jmenovaného není identická s původní. Tyto oba pavilony byly dokončeny roku 1927 (Zikmund-Lender, 2012, s. 90). Na webové stránce kanceláře ARCHING R & R je uvedeno, že dále byla navržena v letech: „*1940-1941 hospodářská budova a obyč. budova pro lékaře*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Ta byla postavena roku 1942 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Podoba této budovy se též liší od původního stavu (Zikmund-Lender, 2012, s. 91). Poté byl navržen roku: „*1946 Anatomicko-patologický pavilon Prof. Fingerlanda*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Stavba byla dokončena roku 1948 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). „*Už jako zaměstnanec Stavoprojektu navrhl Rejchl v roce 1948 spolu s architektem Františkem Steinerem a Václavem Rohlíčkem velmi pozoruhodný pavilon dětské kliniky...*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 91). Ten byl navržen již roku 1946 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Pavilon začal plnit svou funkci roku 1954 a lůžková část byla otevřena roku 1957 (Zikmund-Lender, 2012, s. 91). Dalším projektem, na kterém Jan pracoval, byla: „*1946 přestavba a nástavba interní kliniky*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl) a dalších objektů (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Dříve se této nemocnici říkalo: „*nemocnice u Soutoku*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Obrázková dokumentace k areálu nemocnice je v příloze A, obr. LXXIII–A až obr. LXXVIII-A.

Další informace o budově, na které se podílel Jan Rejchl, se dozvíme v článku, jehož autorem je doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D. Název článku zní: „*Obchodní a živnostenská komora v Hradci Králové*“ (Grulich, 2004, s. 61). Je v něm uvedeno, že: „*na projektu objektu se podíleli Ing. Jan Rejchl a Ing. arch. Oldřich Liska*“ (SOkA cit.⁸⁸ dle Grulich, 2004, s. 64–65). Jednalo se o budovu čp. 695 (SOkA cit.⁸⁹ dle Grulich, 2004, s. 65). V ní sídlila „**Obchodní, živnostenská a průmyslová ústředna**“ společně se **sklářským ústavem** i s několika dalšími institucemi (SOA cit.⁹⁰ dle Grulich, 2004, s. 65).

---

⁸⁸ Grulich vycházel z pramene: „*Státní okresní archiv (dále jen SOkA) Hradec Králové, fond Archiv archivu Hradec Králové, stavební dokumentace k objektu, nezpracováno*“ (Grulich, 2004, s. 69).

⁸⁹ Grulich vycházel z pramene: „*Státní okresní archiv (dále jen SOkA) Hradec Králové, fond Archiv archivu Hradec Králové, stavební dokumentace k objektu, nezpracováno*“ (Grulich, 2004, s. 69).

⁹⁰ Grulich vycházel z pramene: „*SOA Zámorsk, fond Obchodní a živnostenská komora Hradec Králové, inv. č. 58, kart. 12*“ (Grulich, 2004, s. 69).

Dále je v článku popsáno, že: „*Naplánován byl moderní objekt obdélníkového půdorysu, sestávající ze suterénu, zvýšeného přízemí, prvního patra a půdy. Stavba byla zahájena dne 20. května 1926 a dokončena byla dne 31. 12. 1926*“ (SOkA cit.⁹¹ dle Grulich, 2004, s. 64–65). Dále Grulich dodává, že pro potřeby instituce **Sklářského ústavu**⁹² byla budova rozšířena o novou část. Stavět se začalo 5. 5. 1929 a fázi výstavby bylo více (SOkA cit.⁹³ dle Grulich, 2004, s. 65). První z nich: „*kancelářský trakt navazující na čelní frontu stávající budovy směrem k automobilce byl dokončen 15. března 1930*“ (SOkA, cit.⁹⁴ dle Grulich, 2004, s. 65). V rámci druhé fáze výstavby vznikla sklářská huť (SOA Zámorsk cit.⁹⁵ dle Grulich, 2004, s. 65). Stavěl se tak: „*trakt směrem do dvora za traktem úředním na parcele č. 167/41. Stavba byla zahájena 1. července 1931, dokončena 21. prosince 1932*“ (SOA Zámorsk, cit.⁹⁶ dle Grulich, 2004, s. 65). Následovaly další přístavby (SOA Zámorsk, SOkA cit.⁹⁷ dle Grulich, 2004, s. 66).

Zikmund-Lender (2012, s. 96) píše, že budova Sklářského ústavu nese typický znak Janovy tvorby, pokovenou atiku. Budovu zdobí působivé vitráže a původní fasáda byla stylově obložena mléčným opaxitem. Obě propojené budovy byly postaveny ve Škroupově ulici a mají **čp. 695**. Poté byla původní budova zvýšena o patro a ozdobena žulovým obkladem. Jednalo se o budovu: „**Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny**“⁹⁸ (Zikmund-Lender, 2012, s. 96). Na projektu se spolupodílel Ing. arch. Oldřich Liska. Stavba začala roku 1941 (SOA Zámorsk, SOkA, cit.⁹⁹ dle Grulich,

---

⁹¹ Grulich vycházel z pramene: „*Státní okresní archiv (dále jen SOkA) Hradec Králové, fond Archiv archivu Hradec Králové, stavební dokumentace k objektu, nezpracováno*“ (Grulich, 2004, s. 69).

⁹² V publikaci „*Tři generace architektů...*“ se odlišuje letopočet dokončení. Je zde uvedeno, že budova vznikla roku 1931. Tato publikace nepojednává o spoluautorství Ing. arch. Oldřicha Lisky na projektech stavby i přístavby „*Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 95–96). Obdobné rozpětí let je uvedeno i na webové stránce kanceláře ARCHING R & R, přičemž roku 1929 měl vzniknout projekt a roku 1931 realizace (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

⁹³ Grulich vycházel z pramene: „*SOkA Hradec Králové, fond Archiv archivu Hradec Králové, stavební dokumentace k objektu, nezpracováno a též SOA Zámorsk, fond Obchodní a živnostenská komora Hradec Králové, inv. č. 411, kart. 69*“ (Grulich, 2004, s. 70).

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Grulich vycházel z pramene: „*tamtéž a dále SOA Zámorsk, fond Obchodní a živnostenská komora Hradec Králové, inv. č. 58, kart. 12 a inv. č. 399, kart. č. 60*“ (Grulich, 2004, s. 70). / „*SOA Zámorsk, fond Obchodní a živnostenská komora Hradec Králové, inv. č. 411, kart. 69*“ (Grulich, 2004, s. 70).

⁹⁸ V publikaci „*Tři generace architektů...*“ je u popisu obrázku č. 115 této budovy uvedeno rozpětí let 1932-1934 (Zikmund-Lender, 2012, s. 96).

⁹⁹ Grulich vycházel z pramene: „*SOA Zámorsk, fond Obchodní a živnostenská komora Hradec Králové, inv. č. 58, kart. 12, dále, inv. č. 399, kart. 60 a 61, inv. č. 411, kart. 69, a též SOkA Hradec Králové, stavební dokumentace k objektu, nezpracováno, uloženo ve spisovně. Výjimka byla vydána dne 29.8.1941*“ (Grulich, 2004, s. 70).

2012, s. 67). Mohla být užívána od 20. 1. 1943 (SOkA cit.¹⁰⁰ dle Grulich, 2012, s. 67).
Obrazová dokumentace je v příloze A, obr. LXXIX-A až obr. LXXXI.

Jako projektant se Jan Rejchl podílel i na **Restauračním pavilonu** (Zikmund-Lender, 2012, s. 94). Dle listiny Městského úřadu v Hradci Králové vystavené pro osvobození budovy od daně se začalo stavět 6. 3. 1933 a skončilo 10. 9. 1933 (SOkA, 1933). Zikmund-Lender (2012, s. 94) píše, že původní návrh z roku 1929 počítal se stavebními základy tehdejší vichřicí poničené důstojnické restaurace. Ty ale nevyhovovaly hygienickým ani stavebním podmínkám, a tak byl roku 1932 vytvořen projekt, na kterém: „*spolupracoval s Rejchlem brněnský stavitel Josef Jelínek ml.*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 94). Zikmund-Lender píše, že v článku z Osvěty lidu se o budově pavilonu psalo: „*vkusně zapadá do přírodního rámce sadu, aniž by rušila jejich ráz*“ (Osvěta lidu, cit.¹⁰¹ dle Zikmund-Lender, 2012, s. 94). Budova **čp. 237** se pyšní červenou dřevěnou fasádou a nachází se v Jiráskových sadech (Zikmund-Lender, 2012, s. 94). Plán a návrh restaurace jsou v příloze A, obr. LXXXVI–A a obr. LXXXVII–A.

Mezi díla Jana Rejchla se řadí také vily. Např. vytvořil projekt pro vilu **čp. 819**¹⁰². Ta se nachází v Hradební ulici (Zikmund-Lender, 2012, s. 87). V listině vydané Městským úřadem v Hradci Králové, která stvrzuje dokončení stavby, se píše, že: „*novostavba tato náleží právem vlastnickým p. JUDru Františku Hrouzkovi, vládnímu radovi*“ (SOkA, 1932). Též se v listině píše, že stavět se začala 20. 4. 1932 a skončila 26. 10. 1932. Užívána směla být od 1. 11. 1932 (SOkA, 1932). Na vile upoutá pozornost vstupní rizalít. Uvnitř tohoto rizalitu je umístěno schodiště (Zikmund-Lender, 2012, s. 87). Plán tohoto domu navržený v různých pohledových stranách je v příloze A, obr. LXXXII–A až obr. LXXXV–A.

Jan také navrhl **Steinovu vilu čp. 821**. Vilu původně zdobilo několik architektonických prvků. Mezi nimi byla plochá fasáda a balkony v prvním patře i ve zvýšeném přízemí. Ve střední části budovy bylo umístěno schodiště s luxferovými okny. Vila z roku 1932 se nachází v Balbínově ulici a prošla přestavbou (Zikmund-Lender, 2012, s. 86). Zikmund-Lender však píše, že se: „*v pozůstalosti Jana Rejchla i v archivu stavebního*

---

¹⁰⁰ Grulich vycházel z pramene: „*SOkA Hradec Králové, fond Archiv města Hradec Králové, podací protokol 1943/1, inv. č. 1007, kniha číslo 716. Přesto však archivní prameny dokládají skutečnost, že záhy po osvobození, roku 1945, proběhla jakási rekolaudace budovy*“ (Grulich, 2004, s. 70).

¹⁰¹ Zikmund-Lender citoval Osvěta lidu.

¹⁰² V publikaci „*Tři generace architektů...*“ se o vile čp. 819 píše jako o vile Ing. Seiferta. Datum vzniku je nesprávně uveden, protože se zde píše, že vila vznikla mezi roky 1932–1934 (Zikmund-Lender, 2012, s. 87).

úřadu dochovala řada variant, od vyloženě tradicionalistických se sedlovou střechou až po velmi avantgardně působící objekty ve stylu progresivního funkcionalismu...“

(Zikmund-Lender, 2012, s. 86). Obrázková dokumentace k vile, kterou tvoří návrhy a dobové fotografie, je umístěna v příloze A, obr. LXXXVIII–A až obr. XCII–A.

Jan Rejchl se věnoval i projektům **činžovních domů**. „V roce 1933 navrhl Jan Rejchl *činžovní dům pro zaměstnance firmy otce své manželky Jarmily, rozené Nevyhoštěné*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 87). Byl to dům postavený pro zaměstnance zřejmě s vyššími funkcemi ve firmě Josefa Nevyhoštěného. Firma vyráběla nábytek. Mezi lety 1913-1914 vybavila i budovu Kotěrova muzea a později budovu Národní banky Československé. Na budově se vyjímají lodžie a cihlově červené kachle, které symbolizují režné neomítnuté zdivo. To je charakteristickým znakem některých budov této doby v Hradci Králové. Činžovní dům se nachází v Průmyslové ulici a má **čp. 944** (Zikmund-Lender, 2012, s. 88, s. 92, s. 100).

Jak již bylo zmíněno výše, Jan Rejchl se věnoval i nástavbě budov. Jednou z nich byla **nástavba Pilňáčkovy továrny čp. 281**. Nástavba proběhla v letech 1934–1935. Budova továrny se nachází na Pospíšilově třídě (Zikmund-Lender, 2012, s. 74). Návrh vznikl roku 1934 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

„V roce 1936 navrhl Jan Rejchl nezvykle monumentální stavbu *armádního velitelství*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 97). **Budova čp. 870**¹⁰³ stojí v ulici Šimkova. Budova z čelní části upoutá svojí vizuální podobou vypouklého půlkruhu a vyjímají se na ní lizénové rámce. Uvnitř budovy jsou umístěny designové černé sloupy i působivá světla. Ta jsou z mléčného skla a mosazi. Po druhé světové válce byla budova transformována na **lékařskou fakultu**, na níž se architekt také podílel. Jan navrhl též dvě důstojnické **vily čp. 878 a čp. 879** (Zikmund-Lender, 2012, s. 97). Dobová pohlednice je umístěna v příloze A, obr. XCIII–A.

„V roce 1946 ještě jako samostatný architekt navrhl Jan Rejchl *industriální budovu Automatické telefonní ústředny...*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 98). **Budova má čp. 954** a nachází se na třídě ČSA. Budova v pozdně funkcionalistickém stylu byla dokončena

---

¹⁰³ Na webové stránce kanceláře Arching R & R se píše, že stavba byla dokončena roku 1937 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Zatímco v publikaci „Tři generace architektů...“ je uveden pouze rok 1936 (Zikmund-Lender, 2012, s. 97-98, s. 138).

roku 1948. Charakterizuje ji světlá omítka doplněna červenými kachlíky (Zikmund-Lender, 2012, s. 98–99). Návrh budovy je umístěn v příloze A, obr. XCIV–A.

„V letech 1948–1949 pracoval také na modernizaci a přestavbě staré¹⁰⁴ nemocnice u Orlice“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 91). **Budova čp. 265** se nachází v ulici U Kavalíru (Zikmund-Lender, 2012, s. 138).

K Janově dílům patří i: „další ryze industriální realizace – Prádelny a chemické čistírny v Labské kotlině“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 99). Návrh byl vypracován v letech 1948–1950. Projekt byl uskutečněn roku 1950 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). **Budova čp. 960** se také jako budova automatické telefonní ústředny pyšní kombinací hladké fasády a kachlíků (Zikmund-Lender, 2012, s. 99).

Do Janova portfolia se řadí i **rekonstrukce domů**. Zikmund-Lender píše, že: „s Ladislavem Zívrem (1909–1980) navrhl jako jednu ze svých posledních realizací úpravu domů v Mýtské ulici čp. 2–4 včetně portálu se zakomponovanou vitráží“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 75). Ladislav Zívr byl sochař. Návrh vznikl roku 1968 a práce byly dokončeny roku 1972 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

Jan Rejchl sobě navrhl **dvougenerační vilu čp. 1209** v Plácelově ulici. Dřívějším majitelem této parcely byl jeho děda, stavitel Václav Rejchl starší. První návrh z období let 1968–1969 nebyl uskutečněn. Realizován byl až další projekt. Ten vznikl v polovině 70. let. Na vile zaujme střešní terasa (Zikmund-Lender, 2012, s. 101).

Jan Rejchl se zabýval i **projekty školních budov**. Zikmund-Lender píše, že: „už v roce 1966 navrhl 22třídní základní školu na Slezském Předměstí – dnes známou pod označením ZŠ JIH“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 100). Stavba budovy **čp. 838** byla dokončena roku 1968 a nachází se v ulici Luční (Zikmund-Lender, 2012, s. 100, s. 138). „S architektem Karlem Schmiedem navrhl v roce 1968 velmi pokrokovou budovu průmyslové školy kovo-elektro“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 100). Budova¹⁰⁵ **čp. 1151** se nachází v ulici Hradecká. Na podezdívce byly aplikovány keramické kachlíky

---

¹⁰⁴ Na webové stránce technické kanceláře Arching R & R (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl) je u přestavby nemocnice uveden datum rok 1947 a dále je uvedeno, že mezi lety 1948–1949 byla u: „vrátnice s vjezdem modernizace“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). V publikaci „Tři generace architektů...“ Zikmund-Lender v legendě k mapě uvádí rok 1947, tedy odlišný než v textu publikace (Zikmund-Lender, 2012, s. 138).

¹⁰⁵ V publikaci „Tři generace architektů...“ se různí rok ukončení stavby. Na str. 100 je uveden rok 1970, a zároveň na stejné stránce pod obrázkem i na str. 138 je uveden rok 1973 (Zikmund-Lender, 2012, s. 100, s. 138). Na webové stránce technické kanceláře Arching R & R je jako rok konce stavby uveden rok 1973 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

a fasádu charakterizuje ocel a plexisklo (Zikmund-Lender, 2012, s. 100). Dále vypracoval: „*spolu s architektem Ing. arch. Zdeňkem Gabrielem projekt 27třídní základní školy v Labské kotlině II, která dnes nese jméno ostravského básníka Petra Bezruče*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 100). Projekt vznikl roku 1970 a budova **čp. 1468** byla postavena roku 1973 (Zikmund-Lender, 2012, s. 100, s. 138).

Zikmund-Lender popisuje, že se Jan se svým synem Milanem Rejchlem podílel pouze na jednom návrhu a to roku 1974 (Zikmund-Lender, 2012, s. 114–115). Na webu technické kanceláře Arching R & R (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl) je uvedeno, že ten byl uskutečněn roku 1975. Jednalo se o: „*návrh nároží firmy Petrof*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). **Stěna** se nachází v ulici „*Brněnská mezi čp. 371 a 207*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 138).

Jan Rejchl rozpracoval i další projekty budov v Hradci Králové, které však nebyly postaveny. Také se zúčastnil se svými velkolepými návrhy v Hradci Králové i několika dalších soutěžích (Zikmund-Lender, 2012, s. 102–105).

Dne 25. 2. 1985 Jan Rejchl zemřel (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

„Doc. Ing. arch. Milan Rejchl, Csc.“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl)

Také doc. Ing. arch. Milan Rejchl, Csc. je potomkem váženého rodu architektů Rejchlů, kteří se významně podíleli na podobě města Hradce Králové (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Rodinná fotografie je uvedena v příloze A, obr. X–A. Na této fotografii však Milan Rejchl není, neboť fotografie byla pořízena pravděpodobně již v roce 1925. Jeho otcem byl Dr. Ing. arch. Jan Rejchl (Zikmund-Lender, 2012, s. 109). Pokračovatelem rodinné tradice je i Ing. arch. Ivo Rejchl, syn doc. Ing. arch. Milana Rejchla, Csc. (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Na obr. IX–A v příloze A je umístěna podobizna architekta.

Milan Rejchl „*nar. 9. 8. 1936 v Hradci Králové*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl) „*absolvoval ČVUT Praha – Fakultu architektury a pozemního stavitelství v r. 1954–1960*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). „*Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R v Praze*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl) funguje pod jeho vedením od roku 1990 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Po nedlouhé praxi ve Stavoprojektu v Hradci Králové

začal působit v Praze (Zikmund-Lender, 2012, s. 107). Navrhl několik monumentálních staveb realizovaných v dalších městech České republiky. Avšak pro Hradec Králové vytvořil několik zajímavých návrhů budov. Bohužel se uskutečnily jen některé (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

Zikmund-Lender (2012, s. 115) píše, že k uskutečněným projektům v roce 1974 patří: „*most u soutoku Labe a Orlice*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 115). Zikmund-Lender (2012, s. 115) uvádí, že se na něm podílel se statikem Ing. Jiřím Schwallerem. Návrh vznikl již roku 1973. Na **mostě** je pozoruhodné, že vznikl: „*letmou betonáží bez podpěr v říčním toku, byl tedy betonován z obou stran zároveň*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 115). Při realizaci mostu vznikl mezi oběma částmi výškový rozdíl 15 cm, který se musel srovnat (Zikmund-Lender, 2012, s. 115). Obrázková dokumentace k mostu je v příloze A, obr. XCV–A.

Dalším navrženým projektem byla přístavba a modernizace **Novákových garáží** (Zikmund-Lender, 2012, s. 116). Ten vytvořil roku 1994 se svým synem Ivem Rejchlem (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Zikmund-Lender (2012, s. 116–117) píše, že majitelé: „*realizovali jen úpravu východní části přízemí hlavního traktu na autosalon Škoda, Volkswagen a dalších značek*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 117). Exteriér přízemí doznal jemných změn. Uvnitř objektu zůstaly jen podpěry. Návštěvníci autosalónu zde mohli obdivovat fontánu obloženou zrcadly. Budova **čp. 835** se nachází na náměstí 5. května (Zikmund-Lender, 2012, s. 117). Původní koncepci budovy garáží vytvořil architekt Josef Fňouk (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Na budově se vyjímají prvky funkcionalizmu (Zikmund-Lender, 2012, s. 117). Na webu kanceláře Arching R & R je jako název uveden PALACE garáže (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Jedná se o: „*Palác garáží inž. Jaroslava Nováka, hradeckého podnikatele a průkopníka automobilového průmyslu*“ (Copyright © Ladislav Fišer). Ten byl jejich majitelem (Copyright © Ladislav Fišer). Dobová fotografie je umístěna v příloze A, obr. XCVII–A.

Zikmund-Lender (2012, s. 117–118) vysvětluje, že na popud majitelů Novákových garáží kancelář Arching R & R začala pracovat na projektu **benzinové čerpací stanice**. Ta měla stát blízko garáží také na náměstí 5. května u parku. Návrh začal vznikat roku 1995. Projekt počítal nejen se stálou benzinovou pumpou a kavárnou, ze které měl být výhled na unikátní kaskádovou vodní stěnu a plastiky od Jana Koblasy, ale i s úpravou celého

parku. Nadčasovým prvkem návrhu byl dobíjecí panel pro elektromobily. Tento návrh nebyl realizován. Pravděpodobně zde sehrály roli finance. V roce 2000 byla dokončena stavba benzinové stanice dle návrhu, který vznikl v roce 1997. Jednalo se o: „*projekt architektů kanceláří Arching R & R a Meridin*“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 118). Hlavní slovo při tvorbě projektu měl Milan Rejchl (Zikmund-Lender, 2012, s. 118). Obrázková dokumentace k čerpací stanici je v příloze A, obr. XCVIII–A a obr. XCIX–A.

Dalším dílem Milana Rejchla je stavba **nízkoenergetického domu**¹⁰⁶. Tento typ domů patří ke specializaci Milana Rejchla (Zikmund-Lender, 2012, s. 119). Dům byl postaven v ulici na Zámečku mezi lety 2002–2003. Na budově se podílel i jeho syn Ivo Rejchl (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

Více informací o Ing. arch. Ivu Rejchlovi se mi nepodařilo sehnat, ani to nebylo mým cílem, protože, získaných podkladů a impulsů pro tvorbu edukačního videa jsem již měla mnoho, a z webu Arching R & R bylo patrné, že tvorba kanceláře, ve které tento architekt také působí, se zaměřuje spíše na budovy mimo Hradec Králové (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

---

¹⁰⁶ Ve mnou probádaných zdrojích jsem nenašla čp. k této budově. Data k tomuto domu se též liší. V publikaci „*Tři generace architektů...*“ je uveden rok 2002 (Zikmund-Lender, 2012, s. 119, s. 138), zatímco na webové stránce technické kanceláře Arching R & R je uvedeno rozpětí let 2002–2003 (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl).

2 PRAKTICKÁ ČÁST

Tato část diplomové práce je rozdělena do pěti hlavních kapitol, které všechny úzce souvisí se mnou vytvářeným edukačním videem. V první kapitole 2. 1 je popsán didaktický záměr edukačního videa. Ve druhé kapitole je 2. 2 je popsáno, jak jsem dospěla k danému tématu edukačního videa a co mě k tomuto výběru vedlo. Třetí kapitola 2. 3 je zaměřena na samotnou tvorbu edukačního videa. Tato kapitola se skládá ze tří podkapitol. V první z nich 2. 3. 1 je rozebráno, kde a jaké jsem sbírala informace do obsahu edukačního videa a skládá se ze dvou částí. Ve druhé podkapitole 2. 3. 2 jsem popsala, jak jsem tvořila video v grafických programech a třetí podkapitola 2. 3. 3 prezentuje tvorbu mapy. Čtvrtá kapitola praktické části diplomové práce 2. 4 je opět rozdělena na dvě podkapitoly, přičemž první 2. 4. 1 je věnována aplikaci edukačního videa ve školách a ve druhé 2. 4. 2 je pojednáno o metodickém listu k edukačnímu videu a o doplňkových úvodních aktivitách související s edukačním programem, během kterého se promítalo edukační video ve třídách. Pátá, závěrečná, kapitola této praktické části diplomové práce 2. 5 je věnována průzkumu, kdy pomocí dotazníku byl ve vybraných třídách ověřen edukační potenciál videa.

2. 1 Didaktický záměr

V této kapitole je pojednáno o didaktickém záměru edukačního videa a o motivech, které vedly k výběru tématu diplomové práce. Ve své diplomové práci jsem chtěla vytvořit něco přínosného pro žáky výtvarné výchovy nebo výtvarné tvorby a zároveň jsem se chtěla kreativně vyjádřit. S tím se pojí i další důvod, proč jsem si zvolila toto téma, a to ten, že jsem se chtěla ve svých výtvarných technikách nějak posunout a naučit se něco nového, tedy naučit se tvořit kvalitní edukační video.

Mým původním didaktickým záměrem bylo vytvořit takovou edukační pomůcku, která by přibližovala žákům takové umění, se kterým nejsou ve školách běžně seznamováni. Když jsem přemýšlela nad formou, jak toto žákům zprostředkovat, nejlépe mému záměru odpovídala právě forma videa. A tak se hlavním cílem diplomové práce stalo vytvoření autorského „edukačního videa“, které by sloužilo jako edukační pomůcka. Ostatně nutno podotknout, že diplomová práce si během tvorby vlivem vývoje její koncepce vyžádala

jisté změny. Mým původním záměrem, se kterým jsem začala tvořit diplomovou práci, i tématem nebylo pouze „Edukační video“, ale „Animované edukační video“.

Po dalším uvážení se video mělo týkat současného umění, konkrétně mělo seznámit žáky s nějakým umělcem/kyní a jeho/jejími uměleckými díly nebo s významnou osobností, která se významně podílela svými činy na rozvoji kultury a jejíž dílo je permanentní součástí lidské krajiny. Zvolit takovéto dílo a autora jsem se rozhodla, protože si myslím, že na edukaci o tomto současném umění nezbývá ve školách dostatek prostoru, nebo učitelé nejsou dostatečně informováni, či nemají ty správné pomůcky. Zároveň jsem však chtěla pro žáky vytvořit edukační pomůcku o něčem a o někom, kdo není u mladé generace tak známý, nebo se o něm a o jeho dílech ve školách nevyučuje, ale zaslouží si pro své činy a významný kulturní přínos pozornost. Dalším mým přáním bylo, abych tak přiblížila díla někoho významného z Královéhradeckého kraje. Tento kraj mi je blízký, protože odtud pocházím i zde studuji. Ostatně v kapitole 2. 2, jsem specifikovala důvody, proč jsem si vybrala dané téma videa a jak se téma zúžilo pouze na Hradec Králové. Což způsobilo, že se současného umění týká jen částečně, a to je dáno tím, že se téma videa omezilo na budovy navržené architekty či postavené staviteli rodu Rejchlů v Hradci Králové.

Původní záměr byl video směřovat především na ZUŠ pro 2. stupeň žáků výtvarného oboru, protože si myslím, že tam je více prostoru se zabývat významnými umělci či uměleckými díly. Rozhodla jsem se pro tuto orientaci na žáky ZUŠ nejen protože moje studium je zaměřeno na studium výtvarné výchovy pro ZUŠ a SŠ, ale především proto, že si myslím, že během běžné výuky na ZŠ nebo ŠŠ nezbývá moc času na edukaci žáků o současném českém umění, které je možné si prohlédnout reálně v daném regionu. Nicméně, poté, co práce nabývala konkrétních obrysů a bylo jasné, že bude pevně spjata s krajským městem a jeho architekturou, která se jistým způsobem dotýká i každodenního života žáků, jsem se rozhodla směřovat ji jako vhodnou pomůcku i pro gymnázia a střední odborné školy v Hradci Králové, a to i v celém Královéhradeckém kraji. Věřím, že video bude mít didaktický přínos pro žáky i v dalších městech.

Tato edukační pomůcka by měla rozšířit žákům obzory v oblasti dějin umění a žákům z Královéhradeckého kraje zprostředkovat díla, která třeba denně míjejí, a přitom o nich nic moc nevědí. Také by edukační video mělo žáky motivovat k zamyšlení, diskuzi a další tvůrčí práci s daným tématem.

2.2 Volba tématu edukačního videa

Tato kapitola pojednává o motivech a důvodech, proč jsem si zvolila dané téma edukačního videa a jak jsem k němu dospěla.

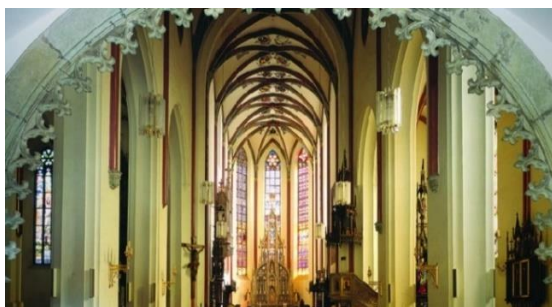
Výběr tématu videa nebyl jednoduchý. Byl to zdlouhavý proces. Výběru zajímavého, vhodného, užitečného i důležitého tématu předcházelo bádání a přemýšlení, které téma a jaký obsah ztvárnit. Mým záměrem bylo znázornit ve videu něco poučného s uměleckou a kulturní hodnotou, zejména to, co žáky posune v jejich vědomostech a motivuje k tvůrčímu rozvoji. Především jsem je chtěla seznámit s takovým tématem a obsahem, které by se týkalo Královéhradeckého kraje a které jim není běžně prezentováno, či pouze letmo a souviselo by se současným uměním. A tak začalo bádání v podobě malého průzkumu na internetu i tzv. v terénu, též jsem uplatnila i vlastní vědomosti o krajském městě. Po zvážení různých děl a jejich protřídění jsem vytvořila seznam č. 1.

Seznam č. 1

Nejprve jsem vytvořila první průzkumný seznam s okruhem témat či názvy uměleckých děl a památek, o kterých jsem si myslela, že jsou v kraji významné a o kterých by bylo možné vytvořit animované edukační video. Též jsem rozepsala, co by se v konkrétním tématu dalo žákům přiblížit. Patřily mezi ně:

❖ „*Katedrála Sv. Ducha*“ (Děkanství HK, © Červený 2003-2017)

Zde by se daly žákům přiblížit nejen specifika královéhradecké katedrály, ale třeba i liturgické předměty a architektonické prvky chrámu.

Obr. 11: Katedrála — interiér

Zdroj: Děkanství HK, © Červený 2003-2017

Obr. 12: Exteriér

Zdroj: vlastní, 2018

❖ „*Křížová cesta v Konecchlumí*“ (Galerie Art Světlana a Luboš Jelínkovi)

V kostele se nachází křížová cesta od Vladimíra Komárka (Galerie Art Světlana a Luboš Jelínkovi). Nabízí se žákům zprostředkovat i tohoto umělce a jeho díla. Též

by se daly zprostředkovat znalosti o liturgických prvcích a architektonických prvcích kostela.

Obr. 13: Křížová cesta Vladimíra Komárka

Zdroj: Galerie Art Světlana a Luboš Jelínkovi

- ❖ „*sochařský park U sv. Gotharda*“ (Podkrkonosi.eu, Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2019)

Tento Hořický vrch ze svých studentských let znám, a tak mě napadlo, že by bylo možné zmapovat sochy umělců a zmínit se o kamenném vstupním portále na hřbitov i o obelisku.

Obr. 14: Sochařský park a obelisk

Zdroj: Podkrkonosi.eu, Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2019

- ❖ „*Pohádkový drak v Jičíně*“ (jicinskozpravy.cz, 2010)

Je to dílo Jiřího Kmoška (jicinskozpravy.cz, 2010). Zde se nabízí vytvořit spíše naučné video pro malé děti o drakovi vyprávějícím o pohádkovém Jičíně a okolí než o draku samotném, jakožto prvku současného umění.

Obr. 15: Drak

Zdroj: Jiří Němeček, 2010, jicinskozpravy.cz

❖ **Česká skupina soudobých umělců**

Video by se též mohlo zabývat některou současnou českou výtvarnou skupinou. Zde by se zmapoval vznik skupiny, charakteristika tvorby skupiny a jejich členů včetně konkrétních ukázek jejich děl.

❖ **Animace výtvarné techniky**

Dalším námětem by mohlo být vytvoření edukačního videa o výtvarných technikách. O tom, jak se užívají, kdo byli významní autoři užívající danou techniku a ukázky jejich významných děl. Zde by se dalo hovořit o celém cyklu edukačních videí.

❖ **Video edukace o nejmodernějším světovém umění**

Nápadem také bylo vytvořit video, např. o tzv. „Umění internetu“ či „Umění postinternetu“. Myslím si, že toto téma je velmi aktuální a často ve školách zanedbávané. Též by se dalo pojednat o celém cyklu edukačních děl dle různých uměleckých směrů.

❖ **Video o vybraných významných uměleckých dílech, jejich autorech a především o záměrech a myšlenkách autora, proč toto dílo tak vytvořili a jaké poselství má dílo sdělit divákovi. Byla by to rekce na mnohá současná umělecká díla, kterým mnohdy diváci nerozumí a tápají, co znázorňují a proč zrovna takto.**

Seznam č. 2

Po konzultaci s vedoucím diplomové práce jsem pak vytvořila druhý seznam, na kterém případná témata byla limitována určitými parametry. V první řadě jsem okruh bádání zaměřila na současné uznávané či známé umění nebo architekturu v Hradci Králové, tedy ne v celém Královéhradeckém kraji. Dalším kritériem bylo, aby nalezené téma a jeho obsah byl vhodný pro techniku animovaného edukačního videa. Své poznatky jsem později rozdělila do několika zkoumaných kategorií. A to do kategorií sochy, malby a instalace. Také jsem se zamýšlela nad vhodným technickým provedením animovaného edukačního videa. Informace jsem opět čerpala z průzkumu v terénu a internetu.

❖ **Sochy:**

- **„Galerie Václava Preclíka“ na Pivovarském náměstí v HK** (Fričová Ivana, 2008, Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. 2005-2019)

Tyto sochy, které jsou součástí Regiocentra Nový pivovar, se mi líbily, protože mi připadaly moderně pojaté, a protože sochař Václav Preclík byl významná osobnost české výtvarné scény. Ostatně tohoto hradeckého rodáka Ivana Fričová

(Fričová Ivana, 2008, © VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2005-2019) ve svém článku označila jako: „jednoho z nejpozoruhodnějších evropských umělců“ (Fričová Ivana, 2008, © VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2005-2019). Dalším důvodem, proč se mi jeho umělecká díla líbila je, že jeho umění ve mně evokovalo myšlenku, že by žáci na edukační video mohli navázat velmi aktuálním tématem, kterým je recyklace.

Obr. 16: Model pomníku od Václava Preclíka

Zdroj: Deník/David Taneček, 2008, © VLTAVA LABE MEDIA a.s. 2005-2019

- **Sochy na Nábřeží sochařů** (Pruška, © VLTAVA LABE MEDIA a.s. 2005-2019)
Ty jsem později zamítla, jelikož vím, že se zde umístěné sochy periodicky časem vyměňují.

Obr. 17: Nábřeží sochařů

Zdroj: Deník/Jan Pruška, 2016, © VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2005-2019

- **Sochy u Studijní a vědecké knihovny v HK** (© 2010 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové)

Tyto sochy vznikly ve spolupráci se Střední průmyslovou školou kamenickou a sochařskou v Hořicích (© 2010 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové). Níže je fotografie soch několika autorů. Tyto sochy jsem zamítla, jelikož zde

vystavuje více autorů a myslím si, že tito autoři se doposud ještě tolik významně nepodíleli na obohacení kultury v regionu jako jiní umělci.

Obr. 18: Sochy u Studijní a vědecké knihovny v HK

Zdroj: vlastní, 2019

- **Socha architekta Pura jako cyklisty od Tomáše Misíka** (Hodasová, 2016, © 2000–2019 INET-SERVIS.CZ).

Na webu HRADECKRALOVE.cz Jana Hodasová psala, že architekt: „*Pur měl jeden z významných a nepřehlédnutelných podílů na architektuře a výstavbě města Hradce Králové. Mimo jiné se rovněž jako spoluautor podílel na vzniku budovy České pojišťovny na náměstí 28. října, bytových domů v ulici Na Střezině, na rekonstrukci a nástavbách panelových domů v Jungmannově ulici. Byl členem týmu, který vyhrál soutěž na rekonstrukci Benešovy třídy. Sám je například autorem budovy Pojišťovny ministerstva vnitra ve Wonkově ulici*“ (Hodasová, 2016, © 2000–2019 INET-SERVIS.CZ). Napadlo mě například, že by níže uvedená socha byla ve videu rozpohybována a provázela by žáky po městě jízdou na kole kolem budov, které architekt navrhl nebo zrekonstruoval. Mohla by o nich podávat informace. Též by se daly zpřístupnit interiéry budov pomocí animace, fotografiemi či videem.

Obr. 19: Socha architekta Pura

Zdroj: vlastní, 2019

➤ **Kašna**

V článku Martiny Vítkové (Martina Vítková, 2012, © VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2005–2019) je napsáno o pozoruhodném uměleckém kousku ve městě, a to o kašně na Masarykově náměstí. Dle slov Martiny Vítkové je autorem kašny: „jeden z nejlepších českých sochařů současnosti Michael Gabriel“ (Martina Vítková, 2012, © VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2005–2019). Avšak já jsem nedokázala najít žádný zajímavý impuls, jak s kašnou dále pracovat, aby video bylo pro žáky přínosné.

Obr. 20: Kašna

Zdroj: Martina Vítková, 2012, © VLTAVA LABE MEDIA a.s., 2005–2019

➤ „fontána na *Bat'kově náměstí*“ (Obec Nové Město, 2019, © 2019 Nové Město)

Při procházce městem jsem narazila také na tuto fontánu, avšak její využití v rámci edukačního videa jsem si též neuměla představit.

Obr. 21: Fontána

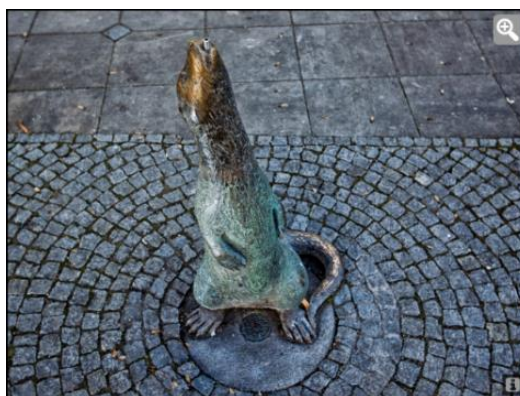
Zdroj: Obec Nové Město, 2019, © 2019 Nové Město

- **„Plastika Jízda na červenou“** (Vítková, 2013, © 1999–2019 MAFRA, a.s.)
- Další možností byla tato plastika. Kateřina Vítková ve svém článku uvedla, že dílo má typické znaky pro autora plastiky Tomáše Misíka (Vítková, 2013, © 1999–2019 MAFRA, a.s.). Vítková píše, že: *„plastika má humor, zkratku i erotiku“* (Vítková, 2013, © 1999–2019 MAFRA, a.s.). Mně však asi kvůli abstraktnosti plastiky nenapadlo, jak ji uchopit a transformovat do videa, takže jsem i s touto plastikou dále nepracovala.

Obr. 22: „Plastika Jízda na červenou v Hradci Králové“ (Martin Veselý, ©1999–2019 MAFRA, a.s.)

- **„Vydra Eliška“** (Vítková, 2013, © 1999–2019 MAFRA, a.s.)
- Ani socha vydry nepřipadala v úvahu. Tato socha mi přišla milá a pozoruhodná, ovšem méně vhodná jako námět pro ztvárnění v mém projektu. Co se samotné vydry týče, tak by mohla ve videu fungovat jako vypravěč videa a seznamovat žáky s dalšími uměleckými díly autora. Nebo by mohla být průvodcem po Hradci Králové a přibližovat úplně jiné téma.

Obr. 23: „Plastika vydry Elišky v Hradci Králové“ (Martin Veselý, © 1999–2019 MAFRA, a.s.)

❖ **Malby a instalace:**

Další podkategorii, o které jsem se v této části výzkumu zajímala, bylo umění z oblasti maleb a instalací. Bohužel se mi tenkrát nepodařilo najít některého velmi významného a současného umělce tohoto oboru, který by tvořil v HK, tak mě napadlo spíše zpracovat a přiblížit celé skupiny umělců, kteří jsou součástí Hradce Králové. Mezi ně patřily např. níže uvedené:

- **„Unie výtvarných umělců Hradec Králové“** (© Unie výtvarných umělců Hradec Králové)

Tato organizace sdružuje přibližně osmdesát výtvarníků různého věku. Každý rok dvakrát pořádají výstavu s názvem „Východočeský výtvarný salon“ (© Unie výtvarných umělců Hradec Králové).

- **„KK3 Klub konkretistů z. s.“** (KLUB KONKRETISTŮ, © 2020 by Petr Scháněl)
Je spolek sídlící v Hradci Králové a sdružující umělce, který se svými aktivitami aktivně podílí na kulturním rozvoji (© 2019 by Petr Scháněl).

- **Sbírky „Galerie Moderního Umění v Hradci Králové“** (© Galerie moderního umění v Hradci Králové, 2019)

Galerie má ve svých sbírkách taková umělecká díla, která měla: *„vliv na vývoj českého výtvarného umění od přelomu 19. a 20. století až po tvorbu současných umělců“* (© Galerie moderního umění v Hradci Králové, 2019). A tak mě napadlo probádat stálé sbírky a stálou expozici galerie a vytvořit tak jakýsi poutač, nějaké zajímavé edukační video o vybraných dílech jako formu ochutnávky toho, co si žáci a další návštěvníci mohou prohlédnout v galerii tzv. naživo.

❖ **Výtvarné techniky:**

Kromě videa jako takového a animace a jejího různého pojetí jsem se zamýšlela i nad jinými technikami, které by šly využít. Také jsem přemýšlela, jak výsledné video pojmout, aby plnilo svůj edukační účel co nejlépe. Např.:

- Zakomponovat prvky performance nebo dance for camera, taneční projev spojený s projekcí uměleckých děl či architekturou a jejími autory.
- Do části videa zapojit úsek, kde by obsah videa, znázorňující umělecké dílo, byl přenesen videoprojekcí na lidskou tvář či tělo.
- Do části videa by se dal zapojit i kousek předtočeného videa promítající na dané umělecké dílo. V tom videu by sám autor o svém díle vyprávěl. Např. pokud by video bylo o architektovi a budově, mohl by část výsledného

videa tvořit úsek, kde by byla promítnutá videoprojekce na budovu, ve které by sám autor o svém díle promlouval.

- Celé video vytvořit se záměrem, že to bude projekce promítaná na mnou vytvořené výtvarné dílo, například na bílý plastický objekt o větší ploše, na níž by se promítala naučná videoanimace o díle samotném i o autorovi, a která by svojí vizuální stránkou odkazovala na tvorbu nebo osobnost daného autora.
- Též by šlo například ztvárnit, že na jedno reálné dílo umělce, např. sochu, plastiku nebo reliéf se světlou plochou by byla promítnuta videoprojekce osobitě zobrazující autorova výtvarná díla. Šlo by o jakousi virtuální komentovanou prohlídku o dílech a životě autora. Zde jsem si představovala cyklus o různých zahraničních skupinách nebo autorech a jejich dílech současného a moderního umění, kteří jsou významní, ale běžně se s nimi žáci ve škole neseznamují.

Po vytvoření druhého seznamu a přemýšlení o tom, které z výše jmenovaných možností by bylo reálné a vhodné zrealizovat v rámci diplomové práce, jsem byla tak trochu v koncích. Zjistila jsem, že sice se ve městě najdou zástupci současného umění, ale většinou jsem k nim měla pár výhrad. Buď jsem nenašla možnost, jak bych dané umělecké nebo kulturní dílo chtěla ztvárnit v rámci tehdy zamýšleného animovaného edukačního videa či zkrátka možnosti ztvárnění byly limitované. Anebo autoři daných kulturních či uměleckých děl zatím nedosáhli něčeho velmi významného pro kulturní rozvoj, což bylo jedním z hlavních kritérií, proč jsem o nich chtěla vytvářet edukační video. V neposlední řadě jsem byla zklamaná, když jsem zjistila, že některá umělecká díla jsou sice laickým okem hezká nebo zajímavá, ale mohlo by se zdát, že postrádají punc uměleckosti, nezapadají podle všech měřítek do tzv. vysokého umění.

I když připouštím, že jsem mohla opomenout některá významná díla, která jsem během mého průzkumu nenalezla, tak si myslím, že jsem zjistila, že situace v kraji je alarmující. Mým přáním je, aby bylo v budoucnosti podporováno více uměleckých projektů pro současné české i světové umělce, jejichž díla budou dlouhodobě zdobit nejen Hradec Králové, ale nejlépe celý Královéhradecký kraj, ba i celou Českou republiku.

Po tomto zjištění a diskuzi s vedoucím práce jsem svůj výběr zúžila či specifikovala z široké nabídky témat, kterými bylo např. současného umění a kultura, autoři a jejich díla, pouze na jednoho autora. Mým záměrem nyní bylo vytvořit video o jednom umělci či autorovi, který svým dílem se významně přičinil o kulturní rozvoj města Hradce

Králové. S touto myšlenkou jsem si domluvila konzultaci s odborníkem Ing. arch. Janem Faltou z Odboru památkové péče v Hradci Králové. Sdělila jsem mu svůj námět, poprosila ho o cenné rady a zeptala se ho, zda by nevěděl o někom, kdo by mohl být tímto způsobem prezentován. Během návštěvy jsem si zapisovala poznámky. Z jeho řečených poznatků a mně doporučených témat ke zfilmování vznikl již poslední třetí seznam. Pan Ing. arch. Jan Falta (Falta, 2017) mi poradil následující témata:

Seznam č. 3 (Falta, 2017)

❖ Urbanismus

Aneb, jak se na barokní pevnost posadilo nové město. Byla jsem upozorněna, že by mohlo být zajímavé ztvárnit příběh města, jak vznikalo a jak se měnilo jeho okolí. Mohlo by se ve videu promítnout, jak se město rozrůstalo o školy a školky, banky, soud, muzeum, finanční a okresní úřady, ústav pro matku a dítě, elektrárnu, vodárenskou věž... Ukázat tak žákům, jaké budovy a instituce potřebuje moderní město pro své fungování. Dále by bylo možné ukázat, kde byla dříve pevnostní hráz – v ulici v Lipkách.

❖ Architektonická výzdoba staveb z období 1. republiky

- Palác Steinský – Sehnoutka – Tuto budovu navrhl architekt Otakar Novotný. Pozornost na ní upoutá reliéf.
- Reliéfy na bývalé budově Národní banky Československé – Dělník a kolchoznice.
- Budova nárožního bankovního paláce – sochy.
- Sochy před Koželužskou školou.
- Budova Ředitelství státních drah – budovu navrhl architekt Josef Gočár. Opět zde upoutá pozornost reliéf.

K tomuto tématu mi byla doporučena odborná literatura:

- Marie Benešová – „*Salón republiky: moderní architektura Hradce Králové*“ (Falta, 2017)
- Rostislav Švácha – „*Od moderny k funkcionalismu*“ (Falta, 2017)
- Zdeněk Lukeš, Pavel Panoch – „*Ve víru modernosti*“ (Falta, 2017)

❖ Dále Falta (2017) uvedl **Architekt Vladimír Fultner – Byl to významný architekt 1. republiky. K tomuto architektovi mi byla doporučena literatura:**

- Marcel Pencák – „*Hradecký architekt: Vladimír Fultner ve spleti české moderny*“ (Falta, 2017)

- ❖ Falta (2017) mně také doporučil téma **architektů Rejchlových**, kteří se významně přičinili o kulturní rozvoj v Hradci Králové i jinde. Jedná se o tři generace rodiny, která se zabývala architekturou. Tuto historii Ladislav Zikmund-Lender shrnuje v publikaci s názvem: „*Tři generace architektů...*“ (Falta, 2017).
- ❖ Dále Falta (2017) uvádí **architekturu 2. pol. 20. století a současnosti**
  - Jednotlivé budovy – vytvořit video o budovách jako je hotel Černigov, budova telekomunikační ústředny, budova Pojišťovny na náměstí 28. října, lávka přes řeku Orlici...
  - Unikátní panelový systém v Hradci Králové
  - Veřejný prostor – vytvořit videa na základě níže uvedených projektů.
    - „*Sasanky a plavci*“ (Falta, 2017) – jedná se o projekt, který vybízí k procházce po Hradci Králové a objevování umění ve veřejném prostoru z let 1945–1989. Jde především o sochy a umělecká díla, která vznikala na sídlištích (Falta, 2017).
    - „*Vetřelci a volavky*“ (Falta, 2017) – tento projekt mapuje normalizační umění, konkrétně je zaměřen na objevování soch a plastik ve veřejném prostoru v Hradci Králové (Falta, 2017).

Falta (2017) také uvádí následující body:

- ❖ **Architekt Pur a jím navržené budovy**
- ❖ **Kostely** – Ukázat na nich žákům architektonické prvky jednotlivých stavebních slohů. Také by bylo vhodné žákům přiblížit jednoduše vizualizaci interiérů a konstrukční vyjádření.
- ❖ **Pevnostní systém 18. století** – Přiblížit žákům pozůstatky barokní pevnosti. Ukázat žákům prvky, které zůstaly a jaké měly funkce.
- ❖ **Hradecké mosty**
- ❖ **Vodní elektrárna Hučák**
- ❖ **Co žáci již nemohou znát, protože „to“ již zaniklo** – např. ukázat žákům jaké prvky zanikly, nebo byly během let pozměněny. Jedním takovým příkladem je zmizelý balkón na budově Magistrátu města Hradce Králové.
- ❖ **Další památky**
  - Křížky
  - Zvoničky

- Pomníky a sochy – socha Masaryka, Žižky, mistra Jana Husa, Ulricha, sv. Jana Nepomuckého, sousoší Mariánské, soubor památníků k 1. sv. válce, židovské pomníky, hřbitov...
- Soubor soch od Preclíka v areálu Regiocentra Nový pivovar
- Výzdoba Olbrama Zoubka na Divadle Drak (Falta, 2017).

Vybrané téma

Po hlubším průzkumu a zamyšlení nad výše zmíněnými doporučenými tématy jsem si vybrala téma architektů Rejchlových. Důvodů bylo několik. Nejhlavnějším důvodem pro mě bylo to, že navrhli velmi mnoho působivých budov v Hradci Králové a zároveň jsem se domnívala, že jejich díla nebyla dostatečně doceněna mezi laickou veřejností i v rámci prezentace během studia na základních nebo středních školách v Královéhradeckém kraji tak, jako např. díla Jana Kotěry a Josefa Gočára. Chtěla bych, aby jejich díla, budovy, které vytvořili, rozpoznávali žáci i dospělí, kteří je míjejí na svých cestách po Hradci Králové. Přála bych si, aby žáci byli schopni alespoň u veřejných a důležitých budov rozpoznat jejich architekta stejně dobře, jako asi většina žáků 2. stupně základní školy nebo střední školy v Hradci Králové, kteří pravděpodobně tuší nebo v lepším případě bezpečně ví, že např. budovu Muzea východních Čech v Hradci Králové navrhl architekt Jan Kotěra.

Volba tohoto tématu mi dávala největší smysl pro splnění edukačního potenciálu o něčem/někom, kdo/co si zaslouhuje vyzdvihnout z Královéhradecké umělecké a kulturní scény, aby se o něm/o tom veřejnost dozvěděla a byla poučena. Dalším důvodem ke zpracování tohoto tématu bylo, že jsem podle mého názoru nenašla žádnou památku, umělce nebo umělecké dílo v Hradci Králové spadající do kategorie současného umění a aby se zároveň velmi významně přičinili o rozvoj kulturního dění v Hradci Králové. Proto jsem tedy slevila z požadavku zpracovat téma týkající se současného umění. K výběru tohoto tématu také přispělo, že o něm byla sepsána velmi působivá a zajímavá publikace, která mi z velké části společně s dalšími zdroji sloužila jako podklad historických faktů a cenných informací obsažených ve videu, i když, jak se později ukázalo, bylo nutné pro upřesnění historických faktů provést dodatečné bádání v archivu a archiváliích.

2. 3 Tvorba edukačního videa

Tato kapitola je rozdělena do dvou podkapitol. První z nich 2. 3. 1 je věnována zvolení koncepce videa a získání podkladů pro obsahovou stránku edukačního videa. U druhé podkapitoly 2. 3. 2 je uveden proces tvorby edukačního videa v grafických programech. A ve třetí podkapitole 2. 3. 3 je nahlíženo na účel a tvorbu mapy s budovami od Rejchlů v Hradci Králové.

2. 3. 1 Podklady obsahu a koncepce tvorby edukačního videa

Po mém rozhodnutí, když jsem si vybrala téma videa, kterým žákům budu chtít přiblížit hradecké budovy, které navrhli, případně i vystavěli stavitelé a architekti z rodu Rejchlů, viz kapitola 2. 2, a které výborně zapadalo do mého didaktického záměru, viz kapitola 2. 1, začala jsem přemýšlet nad celou koncepcí zamýšleného edukačního videa a nad tím, jaké informace žákům ve videu zprostředkuji a kde tyto informace získám, z jakých zdrojů. O tom je pojednáno v této podkapitole 2. 3. 1. Samozřejmostí bylo, že před tímto krokem jsem si nastudovala literaturu o tom, jak by mělo dobré edukační video vypadat a jaké jsou zákonitosti při jeho tvorbě viz podkapitoly 1. 1. 1 a 1. 1. 3, aby bylo mnou vytvořené edukační video pro žáky co nejprínosnější.

Dokument

Rozhodla jsem se vytvořit edukační video ve formě dokumentu. Ten dle Lajdara: „*Pracuje s fakty, s historickými údaji, s konkrétním svědectvím, s výpověďmi lidí...*“ (Brun et al., 2010, s. 22). Lajdar dodává, že dokument: „*tematicky vychází z objektivní reality (skutečnosti). Daný námět či problém dokumentuje (sleduje a zaznamenává), vybírá fakta, zpracovává je, třídí, uvádí do nových vztahů a souvislostí*“ (Brun et al., 2010, s. 22). Tvůrce dokumentu buď jen zachycuje skutečnost a do událostí nevstupuje, nebo rekonstruuje a tvoří dané situace (Lajdar, 2013, s. 140). Já jsem se rozhodla pro nevstupování a zachycení dané skutečnosti. Lajdar však upozorňuje na to, že pro tvůrce dokumentu: „*Platí požadavek důkladné znalosti věcí, které natáčíme*“ (Brun et al., 2010, s. 22). A tak i já jsem se snažila k tématu, které jsem měla ztvárnit v obsahu videa, získat co nejvíce informací.

Historická fakta a další důležité informace o budovách

Po konzultaci s Ing. arch. Janem Faltou, odborníkem památkové péče Magistrátu města Hradec Králové, a po následné konzultaci s vedoucím mé diplomové práce se mi z nabízených možností pro téma edukačního videa jevílo téma o rodu architektů a stavitelů Rejchlů pro žáky velmi přínosné. Rejchlovi postavili v Hradci Králové mnoho významných budov a já jsem se domnívala, že mezi širokou veřejností nebo žáky, nejen v Hradci Králové, nejsou tak známí, jako např. jejich kolegové architekti Jan Kotěra a Josef Gočár.

Velmi mě potěšilo, když mi pan Ing. Jan Falta sdělil, že historické informace vztahující se k tomuto tématu byly vydány PhDr. Ladislavem Zikmundem-Lenderem v publikaci s názvem: „*Tři generace architektů – Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi*“ (Zikmund-Lender, 2012). Toto pro mě znamenalo, že se tedy budu moci plně věnovat především výtvarné práci a tématu diplomové práce, tedy samotnému edukačnímu videu. Po přečtení doporučené publikace jsem se rozmýšlela, jaké a kolik informací budu chtít žákům přiblížit.

Ozdrojovaný text o historii rodu Rejchlů a jejich dílech v Hradci Králové, který mi byl základem pro obsahovou složku a koncepci videa, je uveden v kapitole 1. 2.

Co se historických faktů týče, tak jsem text k historii rodu Rejchlů z této publikace a dalších prací Ladislava Zikmunda-Lendera čerpala nejvíce. Dále jsem informace k budovám a o autorech hojně čerpala i z informací uvedených na webové stránce: „*Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). Tu vlastní doc. Ing. arch. Milan Rejchl, CSc. (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl). A jelikož jsem chtěla získat historické dokumenty či zajímavosti přímo od nejdůležitějšího zdroje, pokračovatele rodu Rejchlů, o kterém také video pojednává, tak jsem se ho pokusila e-mailem kontaktovat. Bohužel pro jeho tehdejší zdravotní stav schůzka nebyla možná, odkázal mě pro odborné rady na pana PhDr. Ladislava Zikmunda-Lendera, se kterým jsem v případě potřeby konzultovala. Dále jsem se snažila najít zajímavé informace k budovám i v jiných akademických pracích, např. v bakalářské práci Ilony Motejlové nebo v rigorozní práci PhDr. Ladislava Zikmunda-Lendera. Též jsem našla mnoho informací v odborných vědeckých článcích, v odborných publikacích a hledala jsem i na různých webových stránkách. Např. mezi mnou zkoumané odborné články patří článek doc. Mgr. Petra

Grulich, Ph.D., který se nazývá: „*Obchodní a živnostenská komora v Hradci Králové*“ (Grulich, 2004, s. 61).

Moje počáteční nadšení však záhy opadlo, když jsem zjistila, že se mnohdy především data vzniku a dokončení budov v různých zdrojích liší, a někdy i velmi markantně. Bohužel to bylo asi dáno tím, že pan PhDr. Ladislav Zikmund-Lender ve své publikaci v některých případech vycházel ze sepsaných vzpomínek Ing. arch. Václava Rejchla ml., byť jinak publikace disponuje širokým spektrem odborných zdrojů a pramenů i poznámkovým aparátem. A tak i přesto, že nebylo mým primárním cílem diplomové práce zkoumat historická fakta, ale protože si to proces tvorby videa vyžádal, dále i proto, že jako absolventka bakalářského oboru historie se zaměřením na vzdělávání, mi mé svědomí nedovolilo, abych žákům v edukační pomůcce prezentovala nepřesné či chybné údaje, vydala jsem se hledat správné údaje do archivu SOkA v Hradci Králové, abych si ověřila správnost dat. K větší části mnou vyžádaných dokumentů k jednotlivým budovám byly údaje o dokončení stavby nebo počátku stavby či o povolení ke stavbě dostupné. K některým vilám se dochovaly i stavební plány nebo obrázková dokumentace. Informace o budovách a architektech jsem čerpala i ve fotoarchivu MVČ v souboru¹⁰⁷ k výstavě o Rejchlových (fotoarchiv MVČ).

Zvolená koncepce a sběr informací k obsahu videa

Nejprve jsem dostala nápad na dvě možnosti koncepce videa. První, vybrat jen některé budovy, např. deset budov a ty žákům dopodrobna přiblížit. Zde jsem přemýšlela, podle jakého klíče budovy vybrat. Zda to budou například budovy tzv. veřejných institucí, jako nemocnice, soud, vlaková nádraží, banky atd., anebo zda se omezím pouze na vily, činžovní a rodinné domy. Též se nabízela možnost, že bych vytvořila seriál o budovách, na kterých mají zásluhu Rejchlovi. To bych vytvořila několik dílů edukačního videa, pro každého architekta jeden. Dalším nápadem, který později zvítězil, byl žákům přiblížit průřezově všechny budovy, které byly v Hradci Králové touto rodinou realizovány a ke kterým získám dostatek informací. Budovy jsem záměrně omezila na Hradec Králové, tedy ostatní projekty nebo realizované budovy mimo Hradec Králové jsem ze své koncepce vyřadila. Také jsem obsah edukačního videa záměrně ochudila o návrhy

---

¹⁰⁷ Bohužel, jako poznámku pro případné pozdější badatele musím konstatovat, že i zde se letopočty někdy rozcházejí, avšak já jsem se s tímto souborem, jako zdrojem informací dat k výstavě dále nezaobírala, a tak i níže v textu je citován jen zřídka.

budov, se kterými se architekti účastnili různých architektonických soutěží a které měly stát v Hradci Králové, avšak se svými návrhy neuspěli nebo se vůbec dané projekty nerealizovaly. K této koncepci mě vedlo zejména to, že budov, s jejichž jménem je spojen rod Rejchů, je v Hradci Králové opravdu velmi mnoho, a to i v samotném centru, a nejen těch tzv. veřejných. Myslela jsem si, že by bylo dobré, aby studenti z Hradce Králové věděli, až půjdou/pojedou kolem, že tyto budovy postavili architekti prezentovaní v edukačním videu. A tak jsem se rozhodla vytvořit spíše jakýsi výčet budov a průřez tvorbou Rejchových, který by je vcelku rychle a dostatečně seznámil s hlavními rysy a zajímavostmi jednotlivých budov.

Další koncepční problém, který jsem řešila, se týkal obsahu edukačního videa a autorských práv. Nejprve jsem zamýšlela vytvořit pouze video, které bude složené ze mnou pořízených soudobých materiálů (foto/video), abych mohla dané video zprostředkovat s edukačním úmyslem i širší veřejnosti. Ale jelikož mám blízký vztah k historii a toto téma je úzce spojeno s historií, rozhodla jsem se zakomponovat do videa i dobové materiály, protože si myslím, že jejich užití video obohatí, zpestří a doplní o dobový kontext. Ale je mi jasné, že tyto zakomponované dokumenty byly užity na úkor možnosti zprostředkovat edukační video širší veřejnosti, protože obsahuje dokumenty, které podléhají autorským právům. A proto by bylo nutno zařídit celou řadu autorsko-právních smluv o použití těchto materiálů. Z tohoto důvodu video bude sloužit pouze pro potřeby škol a bude uloženo v archivu diplomových prací UHK. Toto hledisko pro mě bylo více než dostačující, protože tato koncepce je v souladu s cílem, se kterým jsem toto video tvořila.

Bodový scénář

Po nastudování tématu a historie budov i základních životopisných údajů o architektech, jsem si vytvořila základní scénář, jak bych chtěla budovy natáčet a vyjasnila si, co bude na jednotlivých snímcích zachyceno a znázorněno. Jelikož Příbyl radil, že při tvorbě kratšího a technicky jednoduššího filmu postačuje bodový scénář či jen seznam aktivit a pomůcek (Příbyl, 2012, s. 71), rozhodla jsem se takový jednoduchý scénář vytvořit. Zaznamenala jsem si na něj nejdůležitější a nejzajímavější postřehy a historická fakta o vile, adresu vily i s drobnou mapkou, kde vilu v Hradci Králové najdu. Pro tento účel jsem se orientovala v mapách na webové stránce www.google.com. Scénář obsahoval i popis toho, co a jak bych chtěla nafilmovat a vyfotografovat. Nutno podotknout, že tím,

že jsem nestudovala fakultu zaměřenou na filmovou tvorbu, ale studovala jsem „jen“ učitelství výtvarné výchovy, kde jsem za celou dobu mého studia prošla pouze jedním seminářem zaměřeným na videoperformance a mé prvotní znalosti o natáčení byly velmi malé a limitované, jsem se v začátku dopustila mnoha chyb. Byla jsem si vědoma toho, že celková kvalita edukačního videa se nemůže vyrovnat profesionálnímu a výsledné video bude tedy odpovídat takové úrovni, jaká vyplývá z toho, že jsem si společně s formálním cílem diplomové práce definovaným v zadání diplomové práce dala za cíl se pokusit získat nové znalosti a zkušenosti a posunout své výtvarné schopnosti o nové vyjadřovací médium a zprostředkovat tak žákům přínosné informace jim atraktivní formou – videem. Tento bodový scénář se nezachoval.

Sběr obrazových materiálů pro video

Vybavená takovýmto scénářem jsem se vydala jednotlivé budovy vyfotit, nafilmovat a když to bylo ve výjimečných případech možné, tak jsem zdokumentovala i interiér budovy nebo zahradu, samozřejmě po dohodě s majiteli. Skvělé bylo, že dokumentované budovy se nacházely v tom samém městě, ve kterém jsem studovala. Ostatně i Lajdar uvádí, že je vhodné, aby byl tvůrce dokumentu z blízkého okolí či regionu, aby ho netížily problémy spojené s dojížděním na dané místo (Lajdar, 2013, s. 140).

Fotografie a videa jsem pořídila v rozmezí dvou let, respektive ve dvou vlnách tvorby záznamů, na jaře roku 2018 a na konci roku 2019, a to z toho důvodu, že se buď budova rekonstruovala, anebo především proto, že předešlé materiály byly kvalitativně nevyhovující, nebo chyběly potřebné záběry. Nutno podotknout, že natáčet a vytvářet dokumentární snímky v pulzujícím a velmi rušném městě, jakým je Hradec Králové, nebylo jednoduché, protože jsem se snažila vytvořit snímky, kde by nebyli chodci ani jedoucí auta, pro což ne vždy měli pochopení kolemjdoucí. Nicméně ve výjimečných případech nebylo zbylí. Při jednom focení zrekonstruované Wiplerovy vily v roce 2019 jsem potkala pana Jaroslava Hrůzu, autora působivé dvojdílné publikace: *„Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století“* (Hrůza, 2015; 2016). Barevné pohlednice publikované v jeho knize byly pro mne skvělým dobovým materiálem, a tak jsem se rozhodla, se svolením Jaroslava Hrůzy, užít v edukačním videu i tyto pohlednice. Taktéž mi zprostředkoval od pana Jana Wiplera nádherný dobový snímek vil nacházejících se na Orlickém nábřeží.

Lajdar píše, že pro ozvláštnění vytvářeného dokumentu se mohou využít archiválie jako jsou např. mapy, archivní materiály anebo dokumenty zpracované pomocí počítačové grafiky (Lajdar, 2013, s. 140). A právě již na jaře roku 2018 jsem se rozhodla jít hledat dobové materiály, archiválie do příslušných archivů a odborných publikací. Nejvíce jsem čerpala obrazové materiály ve fotoarchivu¹⁰⁸ Muzea východních Čech, kde byl dostupný Soubor k výstavě prací Rejchlových (fotoarchiv MVČ), ve kterém se nacházely zpracované materiály k výstavě, především fotografie, plány, návrhy, ale i popisky. Jako druhý zdroj obrazových dokumentů mi posloužily sbírky SOkA Hradec Králové. Zde jsem čerpala jak z fondu „Finanční správy okres Hradec Králové“, tak z fondu „obrazové dokumentace Hradce Králové a okolí“. Tam se nacházely dokumenty jako fotografie, pohlednice, návrhy aj. Samozřejmě, že v těchto institucích jsem získala nejen obrazové materiály, ale i další cenné informace, které mi posloužily při tvorbě scénáře a mluveného slova ve videu. Dobové mapy k návrhům tzv. „Velkého Hradce“ jsem si po předchozí komunikaci s panem Ing. Janem Jaklem propůjčila z publikace od Marie Benešové, Jana Jakla, Františka Tomana: „*Salón republiky: moderní architektura Hradce Králové*“ (Benešová et al., 2000). Zdrojem dobových obrázků mi byla i výše zmiňovaná publikace Ladislava Zikmunda-Lendera: „*Tři generace architektů...*“ (Zikmund-Lender, 2012).

2. 3. 2 Tvorba edukačního videa v grafických programech

Video jsem zpracovala v počítačových programech firmy Adobe, respektive případná úprava fotografií proběhla v programu Adobe Photoshop, úprava zvuku v Adobe Audition a to hlavní, střih videa v Adobe Premiere.

Jak již bylo výše popsáno, po nashromáždění všech důležitých informací o historii a popisu budov i životopisných dat architektů, ale i obrazových dokumentů, viz kapitola 1. 2. 2, jsem začala třídit nashromážděné dokumenty a texty o rodu Rejchlů. Přemýšlela jsem, jak získané informace a materiály zakomponovat a využít ve videu. Vytvořila jsem užší výběr ze všeho nashromážděného obrazového materiálu a znovu si prošla bodový scénář.

Při tvorbě finální koncepce mi pomohla rada vedoucího mé práce, poskládat všechny foto/video snímky z užšího výběru do časové osy programu Adobe Premiere a vytvořit tak hrubý střih, abych poznala, které snímky jsou vhodné, zajímavé a mají největší

---

¹⁰⁸ Tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.

výpovědní i naučnou hodnotu. A jelikož nashromážděného materiálu bylo opravdu mnoho, tak jsem byla na pochybách, zda by nebylo lepší vytvořit edukační video pojednávající pouze o vybraných budovách. Nakonec jsem zůstala u původní zvolené koncepce, tedy ve zkratce prezentovat všechny stojící budovy v HK od Rejchtlů.

Na základě výše uvedených poznatků jsem vytvořila druhý scénář videa, respektive text mluveného slova, který jsem rozdělila na čtyři části podle čtyř architektů. Vznikl tak podklad mluveného slova k seriálu o díle Rejchlových. Texty jsem si zkusila cvičně sama namluvit na diktafon v mobilním telefonu a zjistila jsem, že jsou moc dlouhé a celkově by shlédnout všechny čtyři díly trvalo zhruba hodinu, přičemž každý díl by byl různě dlouhý. Z hlediska doby trvání by tato forma nebyla pro žáky vhodná. Délka videa by nebyla vhodná ani za předpokladu, že by byl žákům prezentován pouze jeden nebo dva díly během vyučovacího bloku. Tím by z mého pohledu byla narušena ucelenost, a tak jsem se rozhodla text mluveného slova seškrtnat na nejnutnější, nejdůležitější a nejzajímavější informace. Chtěla jsem určité množství informací zachovat, a tak vznikla druhá verze mluveného slova, ve které byla prezentována propojená rodová linie stavitelů a architektů Rejchlových tak, aby byli všichni mnou zamýšlení členové rodiny prezentováni v jednom videu. Mnou cvičně namluvená verze měla kolem 22 minut. Toto mluvené slovo bylo obohaceno o popisky budov a další poznámky, kde jsem si psala, jaké asi jednotlivé foto/video snímky by byly nejvhodnější k danému úseku mluveného slova a jak si představuji jejich řazení za sebou. V popiskách budov byla uvedena adresa a datum, který odpovídal době tvorby návrhu a výstavbě budov. Vznikl tak finální scénář. Zapeklité pro mě bylo užívání akademických titulů ve scénáři i ve finálním edukačním videu. Rozhodla jsem tedy, že pro odlehčení obrazové složky i mluveného slova, budou akademické tituly architektů pouze součástí mluveného slova, a to vždy jen na počátku životopisných údajů. V obrazové složce videa nejsou aplikovány, respektive jsou užity pouze v závěrečných titulcích. Rozhodla jsem se tak po konzultaci s vedoucím práce, kdy mi bylo sděleno, že tato varianta neuvádět akademické tituly ve videu je při tvorbě autorských či uměleckých videí přípustná.

Chtěla jsem, aby text mluveného slova byl namluven někým, kdo ovládá verbální projev. Z možností, které jsem měla, mi k historickým budovám připadal nejvhodnější hlas pana Tomáše Záhoříka, který text namluvil, a tak vznikla audionahrávka.

Následně jsem opět začala pracovat s programem Adobe Premiere. Nainportovala jsem tam audionahrávku spolu se zamýšlenými obrazovými dokumenty a zkusila jsem vytvořit několik verzí koncepce videa.

Zde se projevila moje velká nezkušenost a objevily se začátečnické chyby. Jednou z nich bylo například to, že jsem část fotografií vyfotila tzv. na výšku, viz obr. 24, anebo to, že byly nekvalitní, např. neplynulé. A proto jsem uskutečnila tzv. druhé kolo natáčení a focení budov.

Obr. 24: Ukázka chyby

Zdroj: vlastní tvorba

Další chybou plynoucí z mé nezkušenosti, které jsem se dopouštěla, byla špatná kompozice videa, respektive řazení jednotlivých záběrů za sebou. Vedoucí mé diplomové práce mi poradil¹⁰⁹, že je možné při tvorbě videí užít k řazení snímků dvě jednoduchá schémata: velký celek, zoom na celý objekt, detail, detail, detail, celek (VC>>>C, D, D, D, C) nebo primitivnější, ale zcela dostačující schéma (VC, C, D/VC, C, D/VC, C, D...) (Trnka, 2019). Pokud to bylo vzhledem k prezentovanému obsahu snímků a mluveného slova možné, tak jsem se snažila výše zmíněná schémata použít. A tak jsem se při druhém focení a natáčení budov snažila pořídit rozmanité snímky co do velikosti záběru, od velkého celku až po velký detail, viz např. obr. 25–28, abych mohla aplikovat doporučená schémata řazení snímků.

Obr. 25: Ukázka z videa – velký celek/celek

Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 26: Ukázka z videa – polodetail

Zdroj: vlastní tvorba

---

¹⁰⁹ Viz kapitola 1. 1. 3.

Obr. 27: Ukázka z videa – detail

Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 28: Ukázka z videa – velký detail

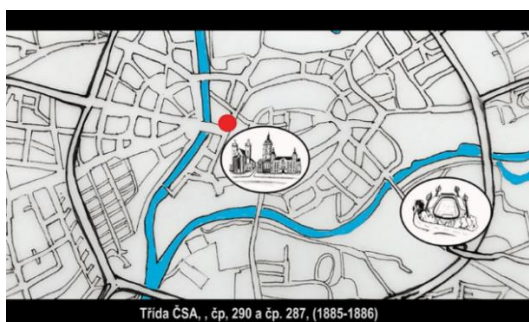
Zdroj: vlastní tvorba

Také jsem se snažila dostat rady ohledně tvorby videí z teoretické části diplomové práce, kde Adler a Myslík doporučují řadit snímky tak, aby vždy následující záběr na časové ose měl změněny alespoň dvě hodnoty, buď hodnotu velikosti, obsahu nebo úhlu oproti tomu předchozímu (Adler, Myslík, 2006, s. 74). Bojovala jsem také s tím, aby divákovi prezentovaný obrazový materiál odkazoval pouze na to, o čem momentálně vypráví mluvené slovo, ale i s vhodnou délkou snímku, tedy správně do mluveného slova snímek naimportovat a ve vhodnou dobu v souvislosti s mluveným slovem udělat střih a užít další snímek.

Také mi bylo doporučeno, abych se v rámci přípravného studia seznámila s nějakými profesionálními dokumenty o architektuře, jak se v nich promítla složka režie, kamery i střihu a také abych sledovala celkové vyznění dokumentu. Vybrala jsem si několik různých dokumentů z české produkce, které jsem shlédla. Jeden z těchto dokumentů o architektovi a jeho tvorbě se jmenoval: „*Architekt Josef Hofmann*“ (© Česká televize 1996–2020). Za tímto dokumentem stáli: „*dokumentarista Theodor Mojžíš a historik umění Pavel Zatloukal*“ (© Česká televize 1996–2020). Další dokument je jmenoval: „*Architekt Karel Splavec*“ (© Česká televize 1996–2020). Dále jsem sledovala dva dokumenty o Praze, kde dokumentem provázal Miroslav Táborský. Jedním z nich byl: „*Praha – jednota v rozmanitosti*“ (© Česká televize 1996–2020). Druhým byl: „*Praha – Tři odstíny rozmanitosti*“ (© Česká televize 1996–2020). Tyto dva díly režíroval J. D. Novák (© Česká televize 1996–2020). Dále jsem shlédla první díl z dokumentárního cyklu: „*Barokní srdce Evropy*“ (© Česká televize 1996–2020). A také jsem se dívala na dokument, kterým provází David Vávra: „*Šumný Hradec Králové*“ (Rybka, YouTube).

Po odstranění chyb jsem se zaměřila na to, jak bude vypadat design a koncepce videa. Zkoušením jsem vytvořila několik verzí. A jelikož tou dobou bylo tématem mé diplomové práce stále ještě téma „Animované edukační video“, přemýšlela jsem, jak tento prvek při zvoleném tematickém obsahu videa nejlépe zakomponovat. Napadlo mě,

že bych mohla vytvořit autorskou mapu budov spolu s významnými orientačními body ve městě. Na té by se pomocí animace zobrazovalo, kde se budova právě zobrazovaná ve videu nachází. Též jsem zamýšlela vytvořit animované popisky k budovám, viz obr. 29. Také jsem přemýšlela nad tím, že by mapa mohla být pouze tzv. rolovací a vždy by se na krátkou dobu objevila a zase zmizela, ale oba výše zmíněné nápady jsem zavrhla, protože jsem se domnívala, že by prodlužovaly celkový čas videa, a proto bych musela zkrátit video a vybrat pouze některé budovy. Nabízela se i další možnost, že by celé video bylo částečně animované, respektive video by diváka po mapě provedlo k 3D vymodelovaným budovám. Avšak tuto koncepci jsem zavrhla nejen kvůli tomu, že by se opět muselo jednat pouze o pár vybraných budov, ale také kvůli tomu, že je velmi časově i technicky náročná. Také jsem uvažovala o tom, že by nějaká figurka nebo postavička byla průvodkyní videem, ale ani tato myšlenka se neujala. A tak vznikla další zkušební verze videa, kde byly užity a animovány nasbírané obrazové dokumenty a černý pás, na kterém byly aplikovány animované popisky k budovám, viz obr. 30.

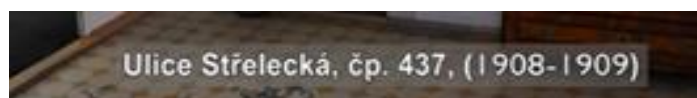

Obr. 29: Návrh designu videa za užití mapy ve videu
Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 30: Ukázka zkušební verze videa
Zdroj: vlastní tvorba

Finální podobu snímků videa je možné si prohlédnout na uvedených obr. 25–28 a též na níže uvedených obr. 32 a obr. 34–49. Ta se skládala z aplikovaných a mnohdy animovaných snímků obrazových dokumentů, animovaných prvků jako jsou rámečky a šipky, ale i z animovaných titulků, které byly oproti předchozí verzi umístěny na průsvitný šedý pás, viz obr. 31.

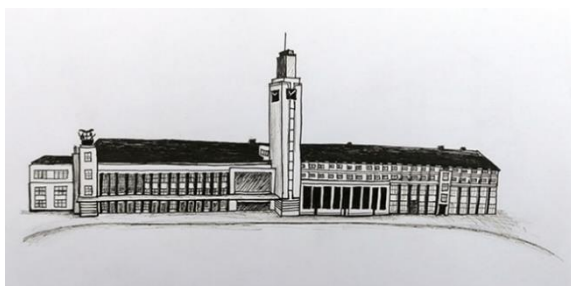
Obr. 31: Popisek ve videu
Zdroj: vlastní tvorba

Dále bylo potřeba vytvořit koncepci jednotné vizuální stránky videa. Tu jsem též konzultovala a radila se o ní se svým vedoucí diplomové práce. Nejprve jsem řešila titulní stránku edukačního videa. Jelikož jsem kreslila skici významných orientačních bodů v podobě budov v Hradci Králové, které jsem umístila na mapu a mezi kterými byly i budovy navržené Rejchlovými, užila jsem jednu tuto skicu, na které bylo nakresleno hlavní nádraží. Skica viz obr. 33 byla v počítačovém programu Adobe Photoshop upravena, invertována a následně aplikována na titulní stránku edukačního videa, viz obr. 32.

Obr. 32: Design titulního snímku videa

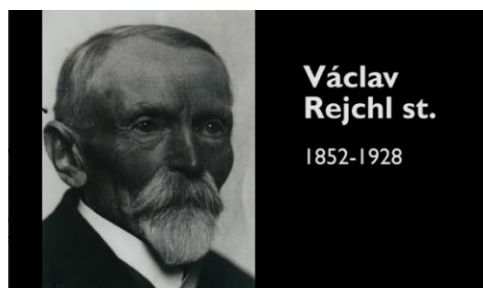
Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 33: Kresba motivu na titulní snímek videa

hlavní nádraží v HK

Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 34: Design u popisů životopisných

informací o architektech

Zdroj: vlastní tvorba

Dlouho jsem přemýšlela, jak video pojmenovat, protože stavitelů a architektů Rejchlových bylo několik a jejich stavby byly rozmanité. Též jsem vzala do úvahy zvolenou koncepci videa a rozhodla jsem se video pojmenovat jednoduše a výstižně „Díla rodu Rejchlů v Hradci Králové“. Písmo s názvem „Gill Sans MT“ jsem pro video vybrala dle jeho vizuální podoby pocitově, aby mi co nejlépe sedělo k prezentovanému tématu.

K jednotnému vizuálnímu stylu patří i to, že jsem se rozhodla na začátku vyprávění o každém architektovi či staviteli uvést v levé části snímku jeho podobiznu a v pravé jeho jméno a pod ním životopisné údaje, viz obr. 34. Naopak, pokud se vyprávění týkalo konce života daného architekta či stavitele, ukázala jsem ve videu jeho razítka nebo podpisy, které jsem získala z archiválií, viz příloha A, obr. CI–A až obr. CVIII–A.

V rámci archiválií se mi podařilo nasbírat zajímavý materiál, kterým jsou např. dobové pohlednice a pro upřesnění, aby divák věděl, o kterém domu se vypráví, jsem užila animované prvky jako rámeček a šipku, viz obr. 35. Dále jsem užila návrhy domů viz obr. 37 a obr. 41, dobové fotografie viz obr. 41, plány interiérů budov viz obr. 43, listinu z berního úřadu, na které je uvedeno, kdo byl majitel domu viz obr. 44, historické plány/ mapy „Velkého Hradce“, které jsou v příloze A, obr. XL–A až obr. XLII–A nebo logo architektonické kanceláře Arching R & R, viz příloha A, obr. CVIX–A. Archivní dokumenty, na kterých byla zachycena podoba budov, jsem se snažila užít tak, aby bylo patrné porovnání daného záběru v minulosti a v současnosti, viz obr. 35–42.

Obr. 35: Ukázka záběru s aplikovanou pohlednicí a animovanými prvky ve videu – rámeček a šipka
Zdroj (záběru): vlastní tvorba
Zdroj (pohlednice): viz příloha A, obr. XII–A

Obr. 36: Současná fotografie objektů, které jsou na pohlednici obr. 35 označeny rámečkem
Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 37: Ukázka aplikovaných dokumentů ve videu – návrh s popisem, razítkem a podpisem
Zdroj (záběru): vlastní tvorba
Zdroj (dokumentu): Fotoarchiv MVC
viz obr. XXV–A a obr. XXVI–A

Obr. 38: Ukázka postaveného objektu, jehož návrh je na obr. 37
Zdroj: vlastní tvorba

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. 39: Ukázka záběru s aplikovaným dokumentem
– kresba návrhu budovy nádraží

Zdroj (záběru): vlastní tvorba

Zdroj (dokumentu): viz příloha obr. LIII–A

Obr. 40: Ukázka postaveného objektu,
jehož kresba je na obr. 39

Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 41: Ukázka záběru s aplikovaným dokumentem
ve videu – dobová fotografie

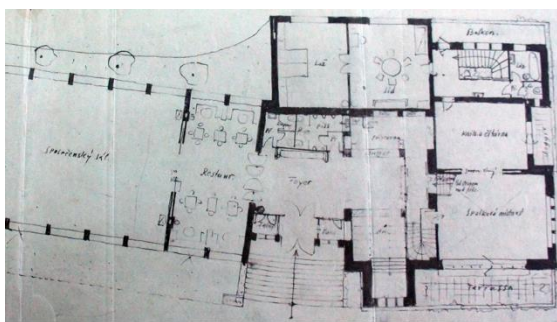
Zdroj (záběru): vlastní tvorba záběru

Zdroj (dokumentu): viz příloha A, obr. XLIV–A

Obr. 42: Ukázka postaveného objektu
– je zachycen na dobové fotografii obr. 41

Zdroj: vlastní tvorba

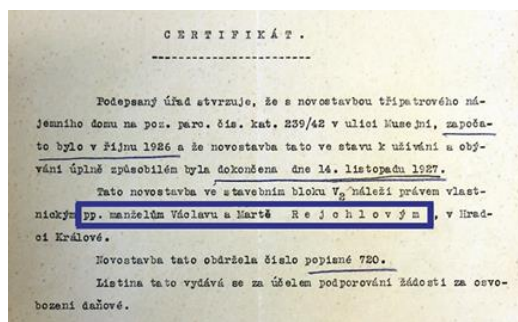
Obr. 43: Ukázka záběru s aplikovaným dokumentem
ve videu – stavební plán

Zdroj (záběru): vlastní tvorba

Zdroj (fotografie): viz příloha A, obr. LXXXVI–A

Zdroj (detail dokumentu): Fotoarchiv MVČ

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia,
i. č. D-H 135/2007

Obr. 44: Ukázka záběru s aplikovaným
dokumentem – archivní listina

Zdroj (záběru): vlastní tvorba

Zdroj (dokumentu): viz příloha A,
obr. XXXIX–A

Ve videu jsem také použila fotografie interiérů, a to buď historické dokumenty, nebo současné vlastní fotografie, které jsem pořídila se svolením majitele, viz obr. 45.

Obr. 45: Ukázka záběru: interiér budovy

Zdroj: vlastní tvorba

Doplňující zvukový doprovod jsem původně nechtěla použít, protože se mi zdálo, že ve videu je mnoho mluveného slova, a bála jsem se, abych nenarušila celkové vyznění videa. A to i přesto, že jsem věděla, jak uvádí Peer, že pro výsledný efekt a pocit z videa je zvukový doprovod velmi důležitý (Peer, 2014, s. 27). Názor jsem změnila poté, co jsem se chystala prezentovat video žákům ZUŠ Střezina. Video a celý edukační program jsem nejdříve prezentovala učitelí výtvarného oboru Mgr. Marku Bělohávkovi. Ten mi doporučil, že by přeci jenom bylo lepší, aby video obsahovalo zvukový doprovod, a to i kvůli tomu, že mluvené slovo ve videu mu připadal monotónní. A tak jsem se rozhodla zvukovou složku doplnit. Našla jsem několik výtečných skladeb od skvělých umělců, jejichž autorská práva i licence mi dovozovaly užít jejich tvorbu v diplomové práci. Nejvíce jsem užila skladby umělce s českými kořeny, jehož umělecké jméno zní Borrtext, dále ještě poskromnu skladby dalších autorů jako je Scott Holmes, Chad Crouch a David Holovitz. Finální edukační video má délku 33:58 minut.

Závěrečné titulky jsem se rozhodla vytvořit rolovací, přičemž v první části jsem zvýraznila ty nejdůležitější informace, viz obr. 46. Mezi ně jsem zařadila informace typu kdo je autorem videa, respektive kdo stojí za scénářem, režii, kamerou a střihem. Dále jsem na předních místech titulků uvedla jméno historika umění, PhDr. Ladislava Zikmunda-Lendera, z jehož odborných prací jsem nejvíce čerpala historická fakta a chtěla jsem mu tímto vyjádřit své poděkování. Také jsem zde uvedla jména hudebních skladatelů, jejichž skladby mi sloužily jako hudební doprovod.

Obr. 46: Ukázka hlavních závěrečných titulků

Zdroj: vlastní tvorba

Dále následovaly opět rolovací titulky, kde byly podrobně uvedeny zdroje, z kterých jsem čerpala informace a na jejichž základě vzniklo edukační video. Část takovýchto titulků je znázorněna na obr. 47. Poté v titulcích následovalo poděkování a copyright, viz obr. 48.

Obr. 47: Ukázka podrobných informací v závěrečných titulcích – zdroje

Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 48: Ukázka poděkování a copyrightu z videa

Zdroj: vlastní tvorba

Závěr titulků tvořily důležité informace nejen o videu, ale i o celé diplomové práci. Mezi ně se řadí jméno a příjmení vedoucího práce a oponenta. Také místo a rok vzniku videa i celé diplomové práce společně s logem Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové, které jsem studentkou.

Obr. 49: Závěrečná část titulků

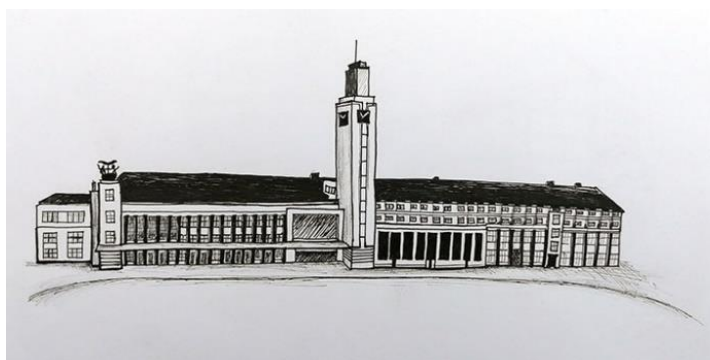
Zdroj: vlastní tvorba

Během tvorby edukačního videa jsem odbornou pomoc hledala i v odborné literatuře v teorii k tvorbě videí popsanou v kapitole 1. 1. 3. Taktéž jsem se snažila aplikovat cenné rady, které mi byly poskytnuty vedoucím práce během konzultací, jež se týkaly především práce s kamerou a střihu videa.

2. 3. 3 Tvorba doplňkové mapy

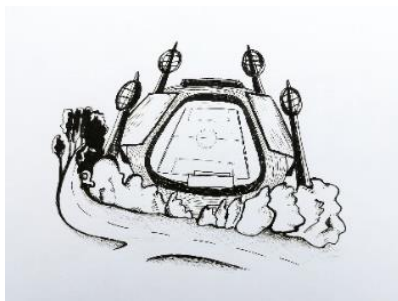
Jelikož jedna z mých koncepcí videa pracovala s myšlenkou mapy, tak jsem si svoji mapu vyrobila. Ve videu jsem ji chtěla užít pro bližší upřesnění polohy domů. Protože jsem si myslela, že by žáci mohli mít problém s orientací v mapě, rozhodla jsem se pro lepší

orientovanost i názornost mapu doplnit o klíčové orientační body ve městě a dané budovy jsem do ní zakreslila. Mezi orientační body jsem zařadila budovu hlavního nádraží, viz obr. 50, stadion, tzv. hradecká lízátko, viz obr. 51, Velké náměstí, viz obr. 52, fakultní nemocnici, viz obr. 53 a nároží firmy Petrof, viz obr. 54. Výše zmíněné budovy jsem si vybrala i protože jejich poloha je všeobecně známá a dále kvůli tomu, že některé z nich, jako např. budovu hlavního nádraží, budovu fakultní nemocnice a nároží firmy Petrof, navrhovali architekti Rejchlové. Původně jsem zamýšlela ve svém koncepčním návrhu některé své skicy ve videu užít, ale nakonec jsem je nevyužila.

Obr. 50: Kresba hlavního nádraží v HK

Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 51: Kresba stadionu v HK

Zdroj: vlastní tvorba

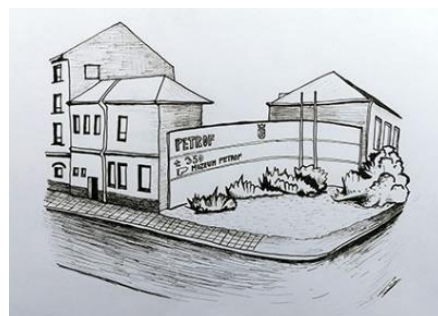
Obr. 52: Kresba Velkého náměstí v HK

Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 53: Kresba Fakultní nemocnice v HK

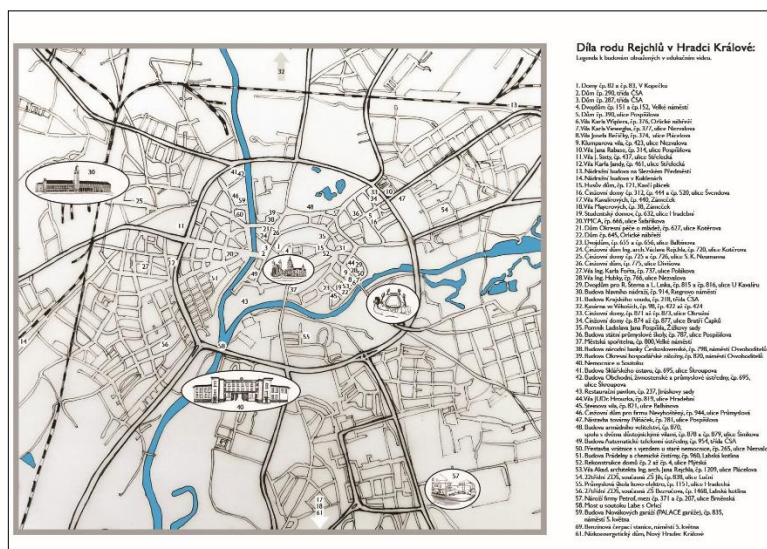
Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 54: Kresba nároží firmy Petrof

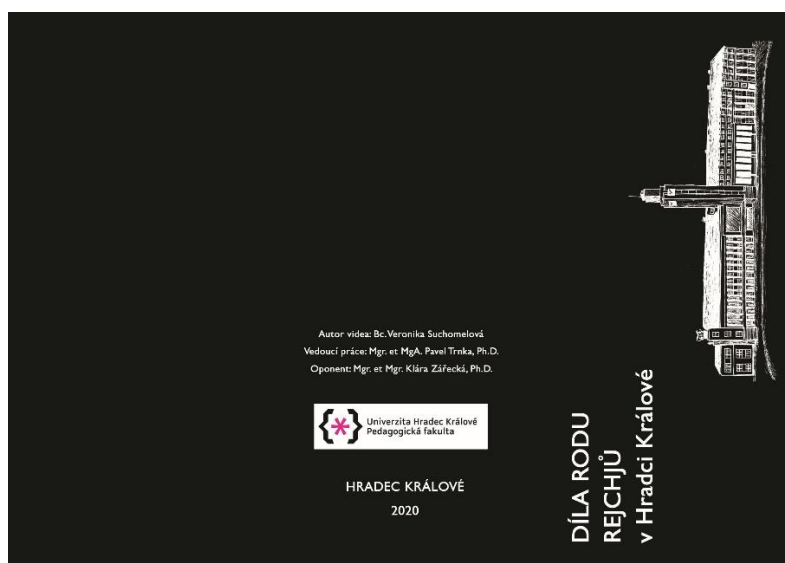
Zdroj: vlastní tvorba

Poté, co však bylo jasné, že mapu v edukačním videu nevyužiji, mi bylo líto zahodit vypracovanou mapu, a tak jsem se rozhodla, že do vytvořené mapy zanesu polohu všech budov, o kterých byla řeč a byly vizuálně promítnuté ve videu. Tato mapa bude sloužit jako doplněk edukačního videa pro potřeby studentů i učitelů. Snažila jsem se volit mírné tóny barev, viz miniatura mapy na obr. 55. Mapu jsem vytvořila jako skládačku a přední strana této skládačky odpovídá celkovému vizuálnímu stylu videa, viz miniatura přední strany mapy, obr. 56. Mapa v plné velikosti je umístěna v příloze B, obr. I–B a II–B. Mapu jsem též užila v dotazníku, viz příloha E, obr. I–E, obr. III–E a kapitola 2. 5.

Obr. 55: Miniatura – Mapa (vnitřní strana)

Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 56: Miniatura – Mapa (přední strana)

Zdroj: vlastní tvorba

2. 4 Využití edukačního videa ve škole

V této kapitole je popsáno užití edukačního videa ve škole a o doprovodných aktivitách, které jsem užívala při vyučovací hodině, ve které jsem aplikovala video. Dalo by se tedy říci, že se jednalo o krátký edukační program. Kapitola je rozdělena na dvě podkapitoly. V první z nich, kapitole 2. 4. 1 je přiblížen celý aplikovaný edukační program a jeho zhodnocení. V kapitole 2. 4. 2 je uveden metodický list k videu a programu.

Po vytvoření edukačního videa přišlo na řadu testování edukačního videa ve školách pro zjištění jeho edukačního potenciálu. Jelikož v původním zadání diplomové práce bylo edukační video určeno pro ZUŠ, ale byt' mi bylo jasné, že svůj edukační potenciál splní i na jiném stupni a druhu školy, např. na gymnáziích nebo středních odborných školách, tak jsem se rozhodla kontaktovat nejprve ZUŠky v Hradci Králové, o kterých jsem si myslela, že by pro jejich žáky video mohlo být největším přínosem.

Ovšem nesetkala jsem se pouze s kladným přijetím. Např. během telefonické domluvy se zástupkyní ředitele pro výtvarný obor a další oddělení na ZUŠ Habrmanova, s paní Mgr. Lenkou Hypiusovou, jsem zjistila, že sice edukační video s takovýmto tématem jí přijde jako dobrý nápad, avšak přišlo jí moc dlouhé a doporučila mi jej zkrátit na 20 minut, anebo během testování edukačního potenciálu videa aplikovat pouze část videa, která by nebyla delší než 20 minut, kvůli udržitelnosti pozornosti. A byt' by bylo možné vybrat např. jen tu část videa, která vypráví o bratřích Václavu Rejchlovi a Janu Rejchlovi, s jejichž jmény jsou spojeny z mého pohledu ty důležitější veřejné budovy, které žáci v Hradci Králové míjejí, tak jsem se rozhodla tuto nabídku nevyužít, byt' jsem velmi vděčná, že bych bývala měla možnost alespoň část mého edukačního videa prezentovat i žákům této ZUŠky. Avšak pro mě by ztrácelo smysl testovat na jedné škole jen část videa, zatímco na jiných celé, neboť bylo potřeba otestovat celkový edukační potenciál videa, včetně mnou vypracovaného dotazníku, který tomu odpovídal.

V ZUŠ Střezina jsem se spojila s vedoucím výtvarného oboru panem Mgr. Markem Bělohávkem, který byl z mého nápadu nadšen a domluvili jsme si schůzku k projednání detailů ještě před prezentací videa žákům. Během schůzky jsem se dozvěděla několik zajímavých postřehů, např. jak jsem již psala, že by bylo vhodné, abych do videa doplnila hudbu, nebo i to, že je vhodné vytvořit návazný program do hodiny výtvarné tvorby, který by navazoval na shlédnuté video. A tak jsem v kapitole 2. 4 napsala výběrově tři přípravy na vyučovací hodinu po shlédnutí videa. Edukační video jsem testovala ve třídě pana

učitele. Jednalo se o žáky druhého stupně výtvarného oboru ZUŠ a většina z nich byli gymnaziální studenti, a to průměrně v rozmezí 15–18 let. Všichni studovali v Hradci Králové, taktéž téměř všichni, až na dva z nich, bydleli v Hradci Králové.

Poté, co jsem testovala edukační video pouze v jedné hradecké ZUŠce, jevílo se mi jako dobrý nápad otestovat video v nějakém blízkém městě a porovnat i nabyté znalosti a pocity z videa studentů hradeckých a mimohradeckých škol. Vybrala jsem ZUŠ v Hořicích. Přišlo mi velmi zajímavé vytvořit porovnání žáků, kteří mnohdy přicházejí dennodenně do styku s danou architekturou se žáky, kteří ji většinou potkávají zřídka kdy nebo občas. Nicméně Hradec Králové je krajským městem, a tak si myslím, že by bylo vhodné, aby i oni měli znalosti o svém krajském městě. Ostatně hned s jednou budovou od Rejchlových se mohou setkat, pokud přijedou do krajského města vlakem a nespočet dalších mohou vidět při cestování po Hradci Králové. V ZUŠ Hořice po předchozí domluvě s paní ředitelkou školy Blankou Bihelerovou program proběhl u žáků pana učitele Mgr. Miloše Šolce. Byla to sice třída žáků, kteří odpovídali 2. stupni výtvarného oboru ZUŠ, ale jejich věk byl mnohem nižší než u žáků ZUŠ Střezina. Jednalo se o žáky sedmých až devátých tříd ZŠ nebo výjimečně i o gymnaziální studenty.

Edukační video jsem se rozhodla testovat také na střední odborné škole s uměleckoprůmyslovým zaměřením na SUPŠ HNN, protože si myslím, že pro ně je též velkým přínosem. Zde jsem po domluvě s paní zástupkyní ředitele Mgr. Zdenkou Smotlachovou testovala video ve dvou třídách, a to ve čtvrtém (4SH) a druhém ročníku (2SH).

Na gymnáziích jsem se rozhodla video netestovat, jelikož jsem video testovala na ZUŠ Střezina, kde byla většina studentů výtvarného oboru z gymnázia. A tak mi bylo po zhlédnutí videa žáky a po vyhodnocení hodiny i dotazníku jasné, že pro tuto třídu má takovéto edukační video velký smysl a potenciál, a to i pro navazující práci v hodině. Jako poslední jsem původně plánovala video otestovat na střední odborné škole, konkrétně na Střední průmyslové škole stavební v HK. Bohužel kvůli pandemii COVID-19 a rychlému uzavření škol k tomuto testování již nedošlo. Nicméně si myslím, že když se jedná o školu se stavebním zaměřením, tak by pro tuto školu bylo video velmi vhodné. A jelikož testování proběhlo již ve čtyřech vybraných třídách, tak jsem se rozhodla testování edukačního potenciálu uzavřít.

2. 4. 1 Práce s videem ve vyučovací hodině

Níže je rozebrán průběh vyučovací hodiny, ve které bylo edukační video prezentováno a zároveň jsem jej představila jako návod pro další pedagogy jako jeden z možných postupů, jak s videem v hodinách výtvarné výchovy pracovat a vytvořit tak na základě daného tématu videa edukační program. Monitorování edukačního potenciálu videa proběhlo na konci února a v měsíci březnu roku 2020.

Významní architekti a jejich budovy v Hradci Králové

Po seznámení se žáky proběhla jako úvodní aktivita diskuze na téma, zda a které znají slavné architektky v České republice. Poté jsem se žáků zeptala, zda znají nějaké významné architektky, jejichž jména jsou spjata s Hradcem Králové. Bohužel dle mého očekávání jmenovali především Jana Kotěru a Josefa Gočára. Jen několik málo žáků, si vzpomnělo i na Oldřicha Lisku. Dále jsem se žáků zeptala, zda vědí, které budovy tyto architekti navrhli, případně kde stojí a v jakém architektonickém slohu byly postaveny. A protože vždy mi odpovědělo jen pár žáků z daných tříd, tak jsem vytvořila prezentaci s fotografiemi budov, ale bez popisků. V prezentaci byly vždy na jednom slidu zachyceny fotografie budov od jednoho architekta a žáci měli zprvu určit jméno architekta, který dané budovy navrhl. Poté měli žáci určit, o které budovy se jedná, jak se jmenují a jakou mají funkci instituce, které v nich sídlí. Také v jakém architektonickém slohu byly navrženy a podle kterých architektonických prvků tak soudí. Vytvořila jsem několik slidů, na kterých byly mnou vyfocené fotografie budov. Vybrala jsem pouze ty, dle mého názoru nejvýznamnější stavby. O dalších budovách od daných architektů postavených v Hradci Králové jsem se pouze zmínila.

První slide byl věnován budovám navrženým architektem Janem Kotěrou, viz obr. 57–58.

Na webové stránce „Turistického informačního centra v HK“ je uvedeno, že v Hradci Králové bylo postaveno několik budov dle jeho projektů. Mezi nejvýznamnější budovy jsem zařadila Okresní dům a Muzeum východních Čech. Z počátku jeho tvorby se jeho architektonická díla vyznačovala znaky secese (© 2018–2020 Turistické informační centrum Hradec Králové, Hradecká kulturní a vzdělávací společnost s.r.o.).

Obr. 57: Muzeum východních Čech v HK
Zdroj: vlastní fotografie

Obr. 58: Obecní dům v HK
Zdroj: vlastní fotografie

Na druhém slidu byly fotografie budov navržených Josefem Gočárem, viz obr. 59 až obr. 61.

Zásahu na podobě města Hradce Králové nese i Josef Gočár, neboť zde bylo postaveno čtrnáct budov dle jeho návrhů (© 2018–2020 Turistické informační centrum Hradec Králové, Hradecká kulturní a vzdělávací společnost s.r.o.). Pro studenty jsem vybrala jako zástupce následující budovy:

- „Ředitelství státních drah“ navržené ve funkcionalistickém slohu ((c) 2015 - Národní památkový ústav).
- „Gymnázium J. K. Tyla“ (Vinklář, Magistrát města Hradec Králové, WEBHOUSE®).
- „Budova bývalé koželužské školy“ (Simonová, Magistrát města Hradec Králové, WEBHOUSE®).

Mezi další významné budovy také patří: „*Okresní a finanční úřady*“ (© 2018–2020 Turistické informační centrum Hradec Králové, Hradecká kulturní a vzdělávací společnost s.r.o.). „*Část jeho tvorby lze zařadit k českému kubismu, respektive k rondokubismu a druhá část je projevem české moderny (výtvarně pojatý funkcionalismus)*“ (© 2018–2020 Turistické informační centrum Hradec Králové, Hradecká kulturní a vzdělávací společnost s. r. o.).

Obr. 59: Gymnázium J. K. Tyla
Zdroj: vlastní fotografie

Obr. 60: Bývalá Kozelužská škola
Zdroj: vlastní fotografie

Obr. 61: Budova ředitelství ČSD
Zdroj: vlastní fotografie

Na třetím slidu byly prezentovány fotografie budov, které navrhl Ing. arch. Oldřich Liska, viz obr. 62 a obr. 63.

Ing. arch. Oldřich Liska také zanechal v Hradci Králové svou tvůrčí stopu. Mezi budovy postavené dle jeho návrhu jsem žákům prezentovala např. Obřadní síň a řekla jsem jim, že navrhl i evangelický kostel a Městské lázně (Jakl, s. 17, s. 24, s. 43). Liska se koncem 20. let 20. století podílel na přestavbě Kulturního domu Střelnice (Horník, Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. všechna práva vyhrazena).

Obr. 62: Kulturní dům ve Střelecké ulici

Zdroj: vlastní fotografie

Obr. 63: Smuteční síň

Zdroj: vlastní fotografie

Na dalším čtvrtém slidu jsem žákům chtěla přiblížit i budovy a architekty z novější doby. A tak jsem na něj umístila fotografii budovy Hotelu Černigov, viz obr. 64.

Hotel Černigov byl navržen v 70. letech 20. století architektem Ing. arch. Janem Zídkou (© Česká televize 1996–2020).

Obr. 64: Hotel Černigov

Zdroj: vlastní fotografie

Obr. 65: Kongresové centrum Aldis

Zdroj: vlastní fotografie

Na pátý slide jsem vybrala budovu kongresového centra Aldis, viz obr. 65.

Aldis byl navržen Ing. arch. Janem Zídkou a Ing. arch. Václavem Misíkem. Stavba byla realizována mezi lety 1986–1993 (@architektura498).

Výše zmíněné obrázky jsem pro potřeby diplomové práce a případné užití edukačního programu jinými pedagogy transformovala do jakýchsi karet, které jsou umístěny

v příloze C, obr. I–C až obr. VI–C. V některých třídách jsme se žáky zabrousili i k tématu rozrůstání se města a bourání staveb. V mimo hradecké škole, v ZUŠ v Hořicích jsem se žáků také ptala, zda znají nějakého architekta, který se podílel na výstavbě budov v jejich městě. Následně jsem se žáků zeptala, zda vědí, kdo navrhl budovu hlavního nádraží v Hradci Králové? Nevěděli.

Poté jsem žákům řekla, že o architektonickou podobu města Hradce Králové se zasloužil ještě jeden rod, rod Rejchlů, s jejichž jménem je spojena i budova hradeckého vlakového nádraží. Žáků jsem se zeptala, zda tyto architektky znají. Pozoruhodné bylo, že ze všech testovaných tříd pouze jeden žák, který se zajímal o architekturu, věděl, že tito architekti existují, a dokonce byl schopen mi vyjmenovat dvě jimi navržené budovy. Ostatní studenti dané architektky neznali. Ovšem po shlédnutí videa mi žáci hradeckých škol sdělili i vyplnili v dotazníku počet budov, které byly ve videu obsažené a které bezpečně znají a vědí, kde jsou. Dále říkali, že povědomé jim byly i další budovy, ale nevěděli, že za nimi stojí daní architekti. Znalost hořických žáků byla celkově slabší, ti poznávali především tzv. veřejné stavby jako hlavní nádraží, nemocnici, krajský soud aj. A z tohoto hlediska si myslím, že edukační video splnilo svůj původní záměr, svoji naučnou funkci a má smysl.

Dále jsem žákům vysvětlila, že tento rod architektů je významný také tím, že počet budov, který je spojen s jejich jménem v krajském městě, je obrovský.

Tzv. předučení vybraných prvků k edukačnímu videu

Ještě před samotným promítáním videa jsem se žáků zeptala, jaké znají architektonické prvky a požádala jsem je, aby mi popsali či nakreslili, jak vypadají a jakou mají funkci. Nejprve měli pracovat samostatně, poté ve dvojici v lavicích a následně proběhla diskuze. Poté, protože se ve videu vyskytují výrazy architektonických prvků, které by žáci nemuseli znát nebo je třeba zapomněli, jsem se rozhodla vybrané výrazy žáky tzv. předučit. To zaručí rychlejší a snazší pochopení obsahu videa.

Žáci pracovali s potištěnými papírovými kartami (viz příloha D) rozstříhanými na části. Na rozstříhaných kartách, respektive částech papíru byly natištěny názvy jednotlivých architektonických prvků, jejich definice a vizuální podoba (fotografie). Prvky zachycené na fotografiích se nacházejí na budovách v Hradci Králové, vyskytují se v edukačním videu a mají tedy vazbu na rod Rejchlů. Úkolem žáků bylo přiřadit k sobě správné

kombinace informací. Pro tuto aktivitu byli žáci rozděleni do skupinek po 2–3 žácích a na aktivitu dostali zhruba 5 minut.

Na kartě s **názvy** byly uvedeny pojmy jako: tympanon, hrázděné zdivo, mascarón, lizéna a lizénové rámce, sgrafito, reliéf, nika, vitraj a vitráž. Karta pro užití ve vyučovací hodině s názvy definic jsem umístila do přílohy E, obr. I–D.

Níže jsou uvedeny užití **fotografie a definice** společně se zdroji, odkud jsem čerpala dané definice. Jedná se o fotografie a definice, které byly užity na dalších dvou kartách také ve vyučovací hodině. Pro případnou práci pedagogů ve vyučovací hodině jsem přiložila karty s obrázky k tisku do přílohy D, obr. III–D a obr. IV–D. Karta s definicemi jsem umístila do přílohy D, obr. II–D.

- ❖ Architektonický prvek¹¹⁰ se nachází nad oknem či dveřmi. Jeho plocha je zapuštěná a mívá trojúhelníkový či polokruhový tvar. Na daném architektonickém prvku se mohou nacházet figurální plastiky (Fialka, Ottův slovník naučný, 1906, díl 25, s. 968).

Obr. 66: Tympanon, budova Okresní péče o mládež

Zdroj: vlastní fotografie

- ❖ Jedná se o „*typ zdění¹¹¹, které zachovává dřevěnou nosnou trémovou konstrukci viditelnou. Výplň trémové konstrukce (např. cihly) je omítnuta, trámy však nikoli, čímž vzniká typická podoba*“ architektonického prvku (© 2012 Vytvořila **Stavebnikomunita.cz**).

---

¹¹⁰ Tympanon.

¹¹¹ Hrázděné zdivo.

Obr. 67: Hrázděné zdivo, budova vily Karla Jandy

Zdroj: vlastní fotografie

- ❖ Je to „plastický výzdobný motiv¹¹² architektury v podobě stylizované lidské tváře“ (Chodura, 1999, s. 36).

Obr. 68: Mascarón, budova činžovního domu ve Švendově ulici

Zdroj: vlastní fotografie

- ❖ Tento architektonický prvek¹¹³ je „svislý nebo vodorovný plochý pás, členící ornamentálně zed“ (Chodura, 1999, s. 35). Prvek není zdoben patkou či hlavicí a může tvořit rámce (Herout, 1981, s. 17).

Obr. 69: Lizénové rámce na budově Krajského soudu

Zdroj upraveného dokumentu s vyznačeným lizénovým rámcem: vlastní tvorba

Zdroj (historické fotografie): viz příloha A, obr. LXI–A

¹¹² Mascarón, má původ v italském jazyce, (Chodura, 1999, s. 36).

¹¹³ Lizéna.

- ❖ Je to technika¹¹⁴, která vznikla v době renesance (Malování kreslení, z. s. © 2010–2020 Všechna práva vyhrazena). Touto technikou „byly zdobeny vnější *fasády* budov, ale také některé *interiéry*. Tato technika je docela jednoduchá; spodní tmavá vrstva omítky, obarvená tradičně popelem nebo jemně mletým uhlím, se nechá zaschnout, zeď se poté natře světlou vrstvou a do té se ještě za vlhka pomocí špachtlí, oček a škrabátek *proškrabují* vzory“ (Malování kreslení, z. s. © 2010–2020 Všechna práva vyhrazena). Motivem mohou být kvádry, figury nebo psaníčka – podoba dopisní obálky (Chodura, 1999, s. 50).

Obr. 70: Sgraffito na budově Wiplerovy vily

Zdroj: vlastní fotografie

- ❖ Architektonický prvek,¹¹⁵ který je „v sochařství nad základní plochu plasticky vystupující tvar“ (Chodura, 1999, s. 45).

Obr. 71: Reliéf na budově Národní banky Československé

Zdroj: vlastní fotografie

¹¹⁴ Sgraffito, má původ v italském jazyce (Chodura, 1999, s. 50).

¹¹⁵ Reliéf, má původ ve francouzském jazyce (Chodura, 1999, s. 45).

- ❖ Tento architektonický prvek¹¹⁶ je výklenek (Chodura, 1999, s. 39, s. 57).

Obr. 72: Nika na budově vily Ing. Karla Fořta

Zdroj: vlastní fotografie

- ❖ Je to¹¹⁷ „malba na skle nebo složený obraz z barevných skel v oknech, kde skleněné části jsou spojeny olověnými pásky“ (Chodura, 1999, s. 56). Jedná se o dílo umělce, na rozdíl od vitráže, kterou může vytvářet nejen umělec, ale i sklář (Copyright © 1999–2020 VITRAJ, s. r. o. Všechna práva vyhrazena).

Obr. 73: Vitráž na budově Sklářského ústavu

Zdroj: vlastní fotografie

Architektonické prvky jako nika nebo vitráž/vitraj se v mém edukačním programu původně nevyskytovaly. Ovšem po proběhlých programech, kdy jsem zjistila, že tyto prvky jsou některým žákům neznámé, jsem se je rozhodla do případných budoucích programů na jiných školách zařadit.

Poté, co žáci poskládali papíry dle významu k sobě, proběhla kontrola. Jeden žák z dvojice/skupinky přečetl libovolnou definici. Ostatní žáci poslouchali. Poté jsem se jich zeptala na název architektonického prvku a následně měly všechny skupinky zvednout

---

¹¹⁶ Nika.

¹¹⁷ Vitraj.

do výše a ukázat mi fotografii toho architektonického prvku. Tímto způsobem jsme pokračovali. Fotografie z průběhu edukačního programu a skládání k sobě výše uvedených názvů architektonických prvků, jejich definic a fotografií jsou k nahlédnutí v obr. 74 až obr. 76.

Obr. 74: Přiřazování obrázků, definic a pojmů
na ZUŠ Hořice I

Zdroj: vlastní fotografie

Obr. 75: Přiřazování obrázků, definic a pojmů
na ZUŠ Hořice II

Zdroj: vlastní fotografie

Obr. 76: Přiřazování obrázků, definic a pojmů – SUPŠ HNN

Zdroj: vlastní fotografie

Prezentace videa

Po předučení vybraných architektonických prvků jsem přešla k samotné prezentaci edukačního videa. Před shlédnutím videa jsem žákům oznámila, že po jeho skončení je poprosím o vyplnění dotazníku, kterým testuji edukační potenciál videa. K mému milému překvapení jsem během promítání pozorovala, že většina žáků dávala pozor a sledovala bedlivě se zaujetím video. Video trvalo 33:58 minut.

Obr. 77: Promítání videa – ZUŠ Hořice

Zdroj: vlastní fotografie

Obr. 78: Promítání videa – SUPŠ HNN

Zdroj: vlastní fotografie

Dotazník a testování edukačního potenciálu videa

Po skončení videa jsem žákům dala k vyplnění dotazník, více o dotazníku a jeho vyhodnocení v kapitole 2. 5. Fotografie zachycující studenty vyplňovat dotazník je uvedena níže obr. 79. Po odevzdání dotazníků jsem se žáků zeptala na dojmy z videa a následně proběhla diskuze. Z té vyplynulo, že až na výjimky žáky video bavilo, nebo jim přišlo alespoň prezentované téma zajímavé. Byli rádi, že je někdo o daném tématu formou videa poučil. Ve třídě 2SH SUPŠ HNN i ve třídě ZUŠ Střezina zazněl názor, že bylo dobré, že video prezentovalo v krátkém časovém úseku přehledně o jednotlivých budovách a architektech mnoho věcných informací. Naopak pouze jednomu žákovi přišlo, že informací bylo mnoho. A jen někteří žáci si povzdechli, že hlas byl pro ně místy monotónní a navrhovali pro případné další video užít třeba i více hlasů. Diskuzí ve většině tříd skončil edukační program.

Obr. 79: Vyplňování dotazníku studenty ZUŠ Hořice

Zdroj: vlastní fotografie

Následná práce s tématem a prvky z videa

S jednou třídou, žáky 2SH na SUPŠ HNN jsem realizovala i jednu následnou hodinu po edukační hodině. Jelikož v jejich studijním plánu se vyskytovaly i architektonické prvky, rozhodla jsem se s nimi navázat na tvorbu maskaronu. Původně jsem zamýšlela, že maskaron budeme modelovat, ale protože nám zbylo méně času, než jsem předpokládala, necelé dvě vyučovací hodiny, tak jsem zvolila formu kresby. Žáci měli za úkol nakreslit maskaron, který by vystihoval nejlépe je samotné. Ve výtvarném projevu měli zakomponovat jak jejich fyzické znaky, tak psychické aspekty jejich osobnosti. Mohli také pracovat s tím, co mají rádi a též mohli zakomponovat své zájmy. Níže uvedená fotografie je z procesu tvorby maskaronu, viz obr. 80.

Obr. 80: Kresba mascaronu studenty SOŠ

Zdroj: vlastní fotografie

2. 4. 2 Metodický list k videu a k edukačnímu programu

Níže je popsán metodický list k videu a k doplňkovým aktivitám, které jsem aplikovala během vyučovací hodiny. Z tohoto důvodu jsem si dovolila všechny aktivity v hodině zahrnout do jednotícího pojmu a hovořit o edukačním programu. Je patrné, že pokud by další pedagogové pracovali s videem se svými třídami, tak nebudou aplikovat dotazník, který mi posloužil k průzkumu o edukačním potenciálu videa. Proto také v časové dotaci s dotazníkem nepočítám a uvádím čas potřebný i pro vyplnění dotazníku pouze do závorky. Metodický list jsem vypracovala na základě znalostí o jeho tvorbě získaných během vysokoškolského studia.

Metodický list k videu a doplňkovým aktivitám v edukačním programu:

- ❖ **Název edukačního programu:** Díla rodu Rejchlů v Hradci Králové – Edukační video
- ❖ **Název edukačního videa:** Díla rodu Rejchlů v Hradci Králové
- ❖ **Klíčová slova:** architekt, stavitel, budovy, rod Rejchlů, Hradec Králové, Václav Rejchl st., Ing. arch. Václav Rejchl, akad. architekt Dr. Ing. arch. Jan Rejchl, doc. Ing. arch. Milan Rejchl CSc.
- ❖ **Druh projektu:** Edukační video
- ❖ **Věková skupina/třída:** Vhodné pro 13+, lépe však 15+
Žáci druhého stupně ZUŠ, gymnázií a SOŠ
- ❖ **Místo:** Prostory školních tříd
- ❖ **Časová náročnost realizace:**¹¹⁸ 60–80 minut v závislosti na délce diskuzí
(video samotné 33:58 minut)
- ❖ **Časové omezení:** Délka programu se odvíjí od délky diskuzí.
Pokud by chtěl učitel aplikovat celý edukační program, tak doporučuji jej aplikovat ve dvou vyučovacích hodinách, v tzv. dvouhodinokách, i když program lze aplikovat pouze na jednu vyučovací hodinu, pokud se úvodní doprovodný program minimalizuje a oprostí se o zdlouhavé diskuze.
- ❖ **Anotace programu:** Program si bere za cíl zprostředkovat žákům v podobě edukačního videa architektonickou tvorbu a díla rodu Rejchlů v Hradci Králové. Součástí edukačního programu je i doprovodný úvodní program k videu, ve kterém

---

¹¹⁸ Během monitorování edukačního potenciálu videa na vybraných školách, program s aplikovaným dotazníkem trval 80–95 minut.

budou žáci poučeni o dalších významných architektech a jejich tvorbě v Hradci Králové a též budou seznámeni s architektonickými prvky, o kterých se hovoří ve videu.

❖ **Popis aktivit:**

- Dotaz žákům, které významné architekty žáci znají (1–5 min).
- Dotaz žákům a diskuze, zda žáci znají některé architekty, kteří se podíleli na podobě Hradce Králové a zda znají, které budovy navrhovali, kde stojí a v jakém stylu byly postavené (1–7 min).
- Prezentace vybraných architektů a významných budov v Hradci Králové, které navrhli (8 min).
- Dotaz žákům, zda znají nějaké architektonické prvky. Následně je samostatně vypíšou na papír anebo nakreslí a poté zkonzultují ve dvojicích v lavicích. Poté společná diskuze v rámci celé třídy (7–10 min).
- Následné přečtení architektonických prvků, které se vyskytují v edukačním videu – samostatná skupinová (párová) práce a následná řízená kontrola učitelem (7–10 min).
- Učitelům, kteří by chtěli toto video žákům promítnout ve vyučovací hodině, doporučuji v této fázi programu zadat žákům otázky, na jejichž správné odpovědi se budou žáci během sledování videa soustředit, protože je obsahují informace ve videu. Zároveň po shlédnutí videa by proběhla jejich kontrola. Tato část však nebyla součástí vyučovacích hodin, ve kterých jsem testovala edukační potenciál videa na vybraných školách v HK.
- Promítání edukačního videa (33:58 min).
- Diskuze nad tématem prezentovaným v edukačním videu (3–7 min).
- Případná následná výtvarná činnost související s tématem prezentovaným ve videu, např. viz následné využití získaných poznatků ve výuce.

❖ **Organizace pracovní činnosti:** Individuální, skupinová (párová).

❖ **Pomůcky:**

- Učitelé – dataprojektor, video, bílá stěna nebo promítací plátno, nůžky, barevné a černobílé karty uvedené v příloze C a v příloze D.
- Žáci – papír, tužka.

❖ **Příprava žáků na program:**

- Není nutná.

- Je možné zadat žákům domácí úkol, aby se prošli po Hradci Králové a všimli si, jaké významné veřejné budovy je možné po cestě městem potkat. Další aktivitou může být, aby se zamysleli, které významné architekty znají a zda jejich tvorba nějak souvisí s Hradcem Králové.
- ❖ **Cíle programu:**
  - Výchovné: estetická hodnota budov.
  - Vzdělávací: vyjmenovat architekty rodu Rejchlů, kteří se podíleli na architektonické podobě HK; vyjmenovat alespoň pět budov veřejného charakteru, které navrhli v HK; vyjmenovat alespoň pět architektonických prvků, které se nacházely na jimi navržených budovách.
  - Schopnostně-dovednostní: samostatná práce, práce ve skupinách (dvojicích).
- ❖ **Klíčové kompetence:** Kompetence k učení, kompetence sociální a personální, kompetence pracovní.
- ❖ **Průřezová témata:** Enviromentální výchova.
- ❖ **Konkretizace učiva v návaznosti na RVP školy** (tučně jsou zvýrazněny ty části očekávaných výstupů, které se týkají mnou vytvořeného edukačního videa):

ZUŠ¹¹⁹

„Výtvarný obor“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 37)

„Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe výtvarného umění“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38)

„Očekávané výstupy 4. ročníku základního studia II. stupně“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 39)

„Žák:“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 39)

- *„orientuje se v hlavních rysech historického vývoje uměleckých slohů a směrů, zajímá se o vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění, vnímá je v širších souvislostech, samostatně vyhledává náměty a inspiraci z různých oblastí světové kultury a vědy, individuálně si z nich vybírá podněty pro svou tvorbu“* (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 39),

---

¹¹⁹ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 37–39).

- *„formuluje a obhájí své názory, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit; prezentuje práci vlastní i druhých, volí vhodné formy adjustace a výstavní koncepce“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 39).*

„Vzdělávací obsah oblasti Výtvarná tvorba“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38).

„Očekávané výstupy 4. ročníku základního studia II. stupně“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38)

„Žák:“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38)

- *„samostatně řeší výtvarné problémy, experimentuje, argumentuje, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit, obhájí nebo změní vlastní postup, podílí se na utváření pravidel týmové spolupráce“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38),*
- *„pracuje s vizuálními znaky a symboly, využívá analýzu, syntézu, parafrázi, posuny významu, abstrahování; rozlišuje a propojuje obsah a formu, vědomě uplatňuje výrazové a kompoziční vztahy a osobitě je aplikuje“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38),*
- *„z různých úhlů zkoumá podoby světa a mezilidské vztahy, je schopen konceptuálního myšlení z hlediska času, lokality, kulturních či ekologických souvislostí; dává hlubší myšlenkový význam akcím, objektům a instalacím; na úrovni samostatně pojaté tvorby se stává nezávislou, samostatnou osobností“ (RVP pro ZUŠ, 2010, s. 38).*

GYMNÁZIUM¹²⁰

„Výtvarný obor“ (RVP G, 2007, s. 54)

„OBRAZOVÉ ZNAKOVÉ SYSTÉMY“ (RVP G, 2007, s. 54)

„Očekávané výstupy“ (RVP G, 2007, s. 54)

„žák“ (RVP G, 2007, s. 54)

- *„porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění“ (RVP G, 2007, s. 54),*

---

¹²⁰ (RVP G, 2007, s. 54–55)

- „rozpoznává specifčnosti různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „v konkrétních příkladech vizuálně obrazných vyjádření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazného vyjádření“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „na příkladech objasní vliv procesu komunikace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření; aktivně vstupuje do procesu komunikace a respektuje jeho pluralitu“ (RVP G, 2007, s. 54).

„Učivo“ (RVP G, 2007, s. 54)

- „vizuálně obrazné znakové systémy z hlediska poznání a komunikace“ (RVP G, 2007, s. 54).
- „interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta“ (RVP G, 2007, s. 54).
- „uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační“ (RVP G, 2007, s. 54).

„ZNAKOVÉ SYSTÉMY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ“ (RVP G, 2007, s. 54)

„Očekávané výstupy“ (RVP G, 2007, s. 54)

„žák“ (RVP G, 2007, s. 54)

- „své aktivní kontakty a získané poznatky z výtvarného umění uvádí do vztahů jak s aktuálními i historickými uměleckými výtvarnými projevy, tak s ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, uplatňovanými v běžné komunikaci“ (RVP G, 2007, s. 54),
- „vytváří si přehled uměleckých vizuálně obrazných vyjádření podle samostatně zvolených kritérií“ (RVP G, 2007, s. 55),
- „rozdlišuje umělecké slohy a umělecké směry (s důrazem na umění od konce 19. století do současnosti) z hlediska podstatných proměn vidění a stavby uměleckých děl a dalších vizuálně obrazných vyjádření“ (RVP G, 2007, s. 55),
- „na příkladech uvádí příčiny vzniku a proměn uměleckých směrů a objasní širší společenské a filozofické okolnosti vzniku uměleckých děl“ (RVP G, 2007, s. 55),

„Učivo“ (RVP G, 2007, s. 55)

- „světonázorové, náboženské, filozofické a vědeckotechnické zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu“ (RVP G, 2007, s. 55).
- „vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků podstatných pro porozumění aktuální obrazové komunikaci“ (RVP G, 2007, s. 55).

2. STUPĚŇ ZŠ¹²¹

„Výtvarná výchova“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 87)

„Očekávané výstupy“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 89)

„žák“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 89)

- „rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 89),
- „interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90),
- „porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90).

„Učivo“

- „**ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI**“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90).
- „**UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY**“ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 90).

- ❖ **Evaluace aktivity:** Kontrola zadaných úkolů nebo otázek řízená učitelem, diskuze
- ❖ **Autor programu:** Bc. Veronika Suchomelová. Studentka oboru navazujícího magisterského studia učitelství výtvarné výchovy pro ZUŠ a střední školy na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové.
- ❖ **Následné využití získaných poznatků ve výuce:**
  - v hodinách výtvarné výchovy aplikace získaných poznatků v tvůrčí činnosti:
    - tvorba vlastního domovního znamení v podobě samolepky technikou linorytu

---

¹²¹ (RVP pro ZŠ, 2017, s. 89–90)

- na základě znalosti vizuální podoby sgrafit, která jsou mnohdy značně ornamentální, vytvořit textilní tapisérii
  - na základě znalosti prvků architektury vytvořit v přírodě prostorový objekt, ve kterém se odrážejí architektonické prvky, a to za pomoci materiálu jako je například textil, provázky, silonky, špejle nebo i papír a dráty
  - na základě znalosti prvků architektury a architektonických slohů vytvořit v grafických programech videoanimaci. Ta může být pojata abstraktně, nebo vyprávět příběh jedné budovy.
  - na základě znalosti prvků architektury a architektonických slohů vytvořit abstraktní obraz technikou malby nebo koláže
  - tvorba šperků s architektonickými prvky
  - tvorba reliéfů z keramické hlíny, který bychom chtěli mít umístěný v interiéru svého bytu/domu nebo exteriéru domu
  - kresba, malba nebo modelování maskaronu z keramické hlíny zachycující osobnost žáka (psychicky, fyzicky, záliby aj.)
  - tvorba vysněného domu technikou modelování keramické hlíny
  - zachycení oblíbeného místa ve svém městě či vesnici technikou malby nebo suché jehly
- v hodinách češtiny:
- aplikace získaných poznatků ve slohové práci
- v hodinách dějepisu:
- znalost architektů a architektonických prvků při dalším výkladu o historii architektury
  - regionální historie a kultura

2. 5 Ověření edukačního potenciálu edukačního videa

V této kapitole se zaměřuji na popis průzkumu, který zkoumal edukační potenciál videa na vybraných školách pomocí dotazníkového šetření a případné diskuze se žáky.

Pedagogický výzkum

„pedagogickým výzkumem získáváme praktická data uplatnitelná v pedagogické teorii“ (Pospíšil). Průzkum: „*chápeme jako nižší formu empirického zkoumání, než je výzkum. Jeho cílem je získávat terénní data, nikoliv budovat vědecké teorie*“ (Gavora cit.¹²² dle © Ivica Linderová, Petr Scholz, Michal Munduch, 2016, s. 7). Terénní data se sbírají např. ve třídě, ve škole aj. (pedagogika.skolni.eu). Reichl píše, že: „*Šetřením nazýváme aplikaci konkrétního výzkumného nástroje v terénu, obvykle realizovanou v rámci určitého průzkumu např. dotazníkové šetření*“ (Reichel, 2009 cit.¹²³ dle © Ivica Linderová, Petr Scholz, Michal Munduch, 2016, s. 7). V mém případě se metodou dotazníkového šetření zjišťoval edukační potenciál a technicko-umělecká stránka videa pomocí aplikace edukačního videa ve třídách škol. Dvoustránkový dotazník a v něm definované výzkumné otázky jsou k nahlédnutí v příloze E, obr. I–E a obr. II–E.

Pedagogický výzkum se skládá z různých **etap bádání**:

1. *zvolení tématu*
2. *stanovení výzkumného problému*
3. *stanovení proměnných ve výzkumu*
4. *formulace hypotéz*
5. *stanovené metod výzkumu*
6. *sběr údajů*
7. *zpracování údajů*
8. *interpretace údajů a souvislost s hypotézou*“ (pedagogika.skolni.eu).

❖ **Téma**

- Edukační video – jeho edukační potenciál a obsahové ztvárnění po technické a výtvarné stránce.

---

¹²² Linderová et al. parafrázovali Gavoru.

¹²³ Linderová et al. parafrázovali Reichla.

❖ **Řešený problém a cíl průzkumu:**

- Jelikož cílem mé diplomové práce bylo vytvořit edukační video, bylo třeba otestovat jeho edukační potenciál, abych zjistila, zda se mi povedlo splnit cíl diplomové práce. Proto cílem průzkumu bylo otestovat edukační potenciál videa. Mým cílem bylo zjistit nejen zda, kolik a jaké informace utkvěly v paměti studentům, ale i to, zda vůbec předtím znali architektu a stavitele Rejchlovi a jejich tvorbu v Hradci Králové. Také jsem se zajímala o složku uměleckořemeslnou, o to, jaký mají názor na videa z hlediska jeho technického provedení (délka, vypravěč, kvalita, zobrazované informace aj.). Chtěla jsem také zjistit od žáků, zda by mi dali nějaká doporučení ohledně provedení videa pro případnou další tvorbu edukačních videí a zda by o ně měli zájem
- **Výzkumné otázky:**
  - Jsou formulovány v dotazníku, viz příloha E, obr. I–E a obr. II–E.

❖ **Proměnné v průzkumu:**

- Rozsah edukačního potenciálu
- Předchozí znalosti o rodu Rejchlů a hradecké architektuře
- Bydliště žáků
- Typ školy dle vzdělání
- Typ školy dle místa výuky
- Zájem o edukační videa
- Výtvarné ztvárnění videa
- Technické provedení videa
- Obsahová stránka videa
- Kvalita videa

❖ **Hypotézy:**

- Hypotéza 1 – Naučné video má velký edukační potenciál, protože žáci mají malé nebo žádné znalosti toho, že rod Rejchlů se podílel na architektonické podobě Hradce Králové.
- Hypotéza 2 – Žáci z hradeckých škol budou znát před shlédnutím videa více budov než žáci z hořických škol.
- Hypotéza 3 – Žáci hradeckých škol budou dosahovat lepších vědomostních výsledků než hořičtí žáci.

- Hypotéza 4 – Naučné video bude mít významný edukační potenciál nezávisle na druhu, stupni a místě školy.
  - Hypotéza 5 – Nezávisle na druhu, stupni a místě školy, žáci budou mít zájem o edukační videa ve výuce.
  - Hypotéza 6 – Zvládnou vytvořit kvalitní a adekvátní edukační video po stránce výtvarné, technické i obsahové.
- ❖ Z teorie **metodologie** výzkumů a průzkumů jsem zjistila, že mnou zvolený průzkum měl následující **parametry**:
- „*Vztah ke skutečnosti (...) empirický (praktický) – spojení s praxí, realitou, exaktní metody, konkrétní poznatky*“ (Průcha, Gavora cit. dle Pospíšil). Je to: „*způsob vědeckého zkoumání, jehož předmětem jsou jevy konkrétní vzdělávací reality*“ (Průcha, Gavora cit. dle Pospíšil).
  - „*Míra obecnosti (...) aplikovaný – cílem je využití výsledků v praxi, řeší konkrétní problémy praxe*“ (Průcha, Gavora cit. dle Pospíšil).
  - „*Prostředí realizace (...) terénní (přirozený) – přímo na školách*“ (Průcha, Gavora cit. dle Pospíšil).
  - „*Účelovost (...) evaluační – hodnotící*“ (Průcha, Gavora cit. dle Pospíšil).
  - „*Účelovost (...) diagnostický – charakterizuje stav (úroveň, příčiny) a dává doporučení*“ (Průcha, Gavora cit. dle Pospíšil).
  - „*Délka trvání (...) krátkodobý – krátká doba trvání výzkumu*“ (Průcha, Gavora cit. dle Pospíšil).
  - „*Základní paradigma (...) kvantitativní – exaktní metody, ověřování hypotéz, statistické nástroje, počet*“ (Průcha, Gavora cit. dle Pospíšil). Do metod tohoto výzkumu se řadí: „*experiment, dotazník, testy, standardizované pozorování*“ (Průcha, Gavora cit. dle Pospíšil). Z výše uvedeného usuzuji, že můj průzkum, i přes nižší počet respondentů, měl kvantitativní ráz. Po zvážení všech aspektů průzkumu, jsem došla k závěru, že průzkum nesl prvky i kvalitativního výzkumu, protože jak uvádí Čabalová: „*kvalitativní výzkum umožňuje, aby se teorie formulovala na základě toho, co lidé dělají a říkají. Výzkumník vyhledává a analyzuje vše co přispívá k vysvětlení výzkumných otázek*“ (Čabalová, 2011, s.9). V rámci průzkumu edukačního videa jsem si formulovala pomyslné výzkumné otázky, na které jsem hledala odpovědi ve formě jiných otevřených i uzavřených otázek v dotazníku. Ty daly odpověď na následující otázky: Má

mnou vytvořené edukační video edukační potenciál? Co by bylo vhodné v příštím videu vylepšit oproti tomuto videu? Jak na vás působilo edukační video po stránce výtvarné a technické?... Tomuto způsobu hodnocení odpovídá i zaměření kvalitativního výzkumu viz: „*akcent je kladen na hluboké porozumění každému zkoumanému jevu, popis jevu je získaný přesným pozorováním toho, jak je vnímán*“ (Olecká a Ivanová, 2010, s. 34 cit. dle Suchomelová, s. 36). Ostatně také Čábalová uvádí: „*Domnívám se však, že přes určitou protikladnost kvalitativně a kvantitativně orientovaného výzkumu je možné najít společné působení obou přístupů. Kombinace obou přístupů nám umožní důkladnější zkoumání výchovně vzdělávací reality*“ (Čábalová, 2011, s. 11).

❖ **Sběr dat:**

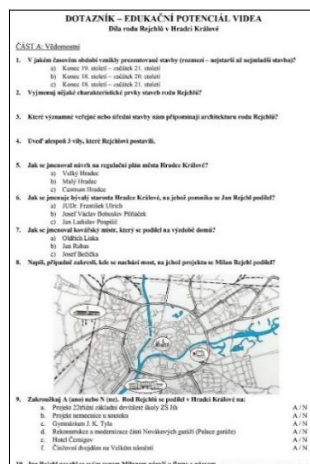
➤ **Charakteristika respondentů:**

Průzkum byl aplikován ve vybraných školách, ve kterých bylo edukační video promítáno, viz kapitola 2. 1. Důvody, proč jsem si zvolila zrovna tyto školy, jsou též uvedeny v kapitole 2. 4. 1. Mezi školy, kde byl dotazník aplikován, patřily SUPŠ HNN, ZUŠ Střezina a ZUŠ Hořice. Ve škole SUPŠ HNN bylo zodpovězeno ve třídě 2SH 15 dotazníků a ve třídě 4SH 9 dotazníků. V ZUŠ Střezina bylo dotazováno 11 žáků a v ZUŠ Hořice 10 žáků. Jak jsem již psala ve výše uvedené kapitole, chtěla jsem zahrnout i další střední odbornou školu, Střední průmyslovou školu stavební v HK, ovšem kvůli náhlé pandemii se tak nestalo. Získané odpovědi jsem vyhodnotila a výsledky zanesla taktéž do grafů.

➤ **Tvorba dotazníku:**

A tak se dvoustránkový dotazník skládal ze dvou částí. Část A, tzv. vědomostní, testovala znalosti nabyté sledováním edukačního videa. Část B testovala výtvarné ztvárnění videa, kvalitu, technickou stránku a názor na video jako takové. Dotazník jsem se snažila do jisté míry vytvořit pro žáky atraktivní a interaktivní, a proto se vedle běžných otevřených nebo uzavřených otázek v dotazníku vyskytují i úkoly jako je zakreslení do mapy nebo pojmenování zakroužkovaných architektonických prvků na fotografiích. Tyto architektonické prvky byly u daných budov prezentovány v edukačním videu. Jsem autorka všech fotografií, až na obrázek krajského soudu, jehož zdroj je uveden v příloze A, obr. LXI–A. Mapa pochází také z mé produkce a původně vznikla pro potřeby samotného edukačního videa, kde nebyla kvůli změně koncepce využita. Dotazník jsem

vytvořila pomocí grafických programů Adobe Ilustrátor a Adobe Photoshop. Níže na obr. 81 a obr. 82 jsou uvedeny miniatury dotazníku. Správné řešení vědomostní části a dotazníku je umístěno v příloze E, obr. III–E a obr. IV–E.

Obr. 81: Miniatura dotazníku: první strana
 Zdroj: vlastní tvorba

Obr. 82: Miniatura dotazníku: druhá strana
 Zdroj: vlastní tvorba

❖ Limity průzkumu:

Zvolené výzkumné metody a daný průzkum měly však své limity a prvky, které ovlivňovaly výsledek dotazníkového šetření. Největší limitu jsem spatřovala v tom, že část B v dotazníku, která se týkala ztvárnění edukačního videa, byla subjektivní a též že žáci nejsou odborníci na tvorbu videí nebo pedagogové. Nicméně video je určeno právě žákům a mít zpětnou vazbu z těchto míst mi přišlo nesmírně důležité. Další limity jsem vnímala i ve vyplňování vědomostní části A dotazníku, kde svou velkou roli hrálo několik limitujících faktorů, kterými byly – věk žáka a jeho vyzrálost, předchozí vzdělání, soustředěnost a schopnost vnímat informace z videa. Další limitou byla i volba výběrových škol a jejich tříd.

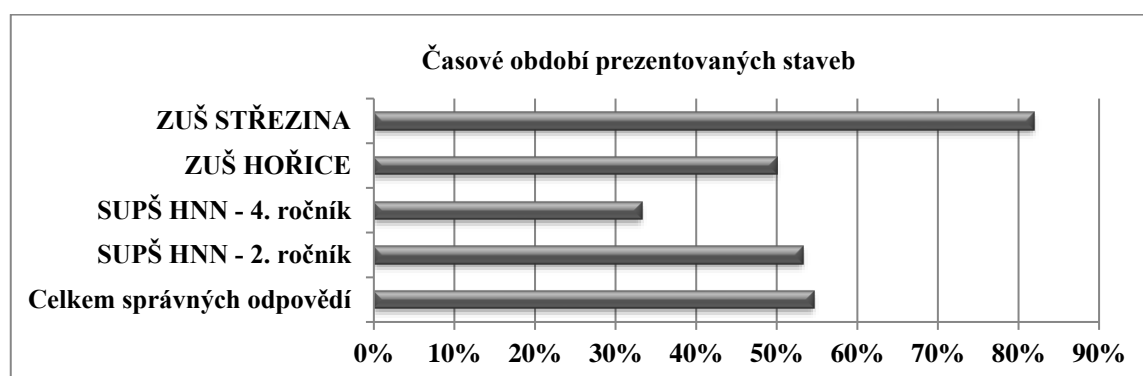
❖ Zpracování dat – vyhodnocení dotazníků a dílčích výzkumných otázek:

Dotazník ve vědomostní části A testoval následující otázky:

V jakém časovém období vznikly prezentované stavby (rozmezí – nejstarší až nejmladší stavba)?

- Konec 19. století – začátek 21. století (správně)
- Konec 18. století – začátek 20. století
- Konec 18. století – začátek 21. století

Z hodnocení dotazníku a zanesených odpovědí do grafu na obr. 83 vyplývá, že nejlépe dokázali zařadit časové období žáci ZUŠ Střezina (82 %), kteří byli z velké části gymnaziální studenti. Domnívám se, že i to vedlo k tomu, že dokázali správně z řečených konkrétních letopočtů ve videu vytvořit časové rozpětí omezené na století. Naopak žáci ostatních škol takového výsledku nedosáhli. Myslím si, že důležitým faktorem špatného zařazení mohla být buď nepozornost, nesoustředěnost, nebo chybějící schopnost zařadit daný letopočet do konkrétního století.

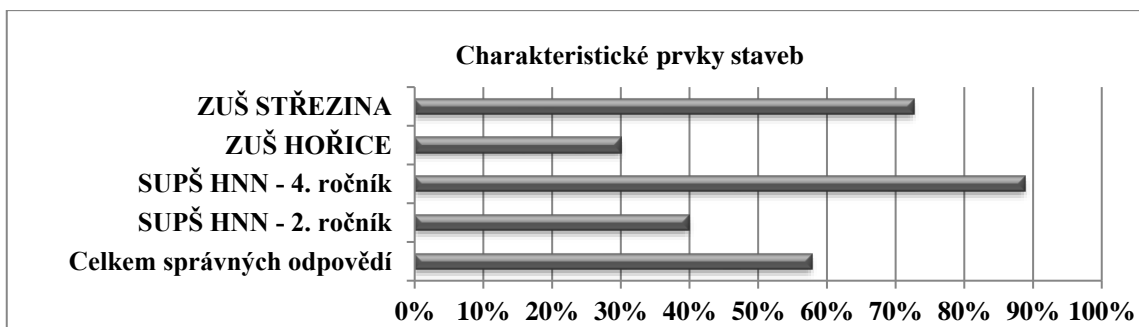

Obr 83: Časové období prezentovaných staveb
Zdroj: Veronika Suchomelová

1. Vyjmenuj nějaké charakteristické prvky staveb rodu Rejchlů?

Nejvíce správných odpovědí na tuto otázku napsali žáci 4. ročníku SUPŠ HNN (89 %) a za nimi byli žáci ZUŠ Střezina (73 %). Nejméně správných odpovědí naopak měli žáci ZUŠ Hořice (30 %), viz obr. 84. Zde usuzuji z konzultace se žáky, která proběhla během výuky, že je výsledek dán tím, že jak studenti střední umělecké školy ve větší míře, tak i žáci ZUŠ Střezina, kteří byli z velké části gymnaziálními studenty, se během výuky někdy již s uvedenými architektonickými prvky setkali, nebo alespoň s polovinou prvků, které byly tzv. předučeny před promítáním videa. Zatímco pro žáky ZUŠ Hořice, kteří z velké části byli studenty 2. stupně základních škol nebo gymnázií, byly tyto prvky nové, a tak i náročné na zapamatování a následné jejich vybavení.

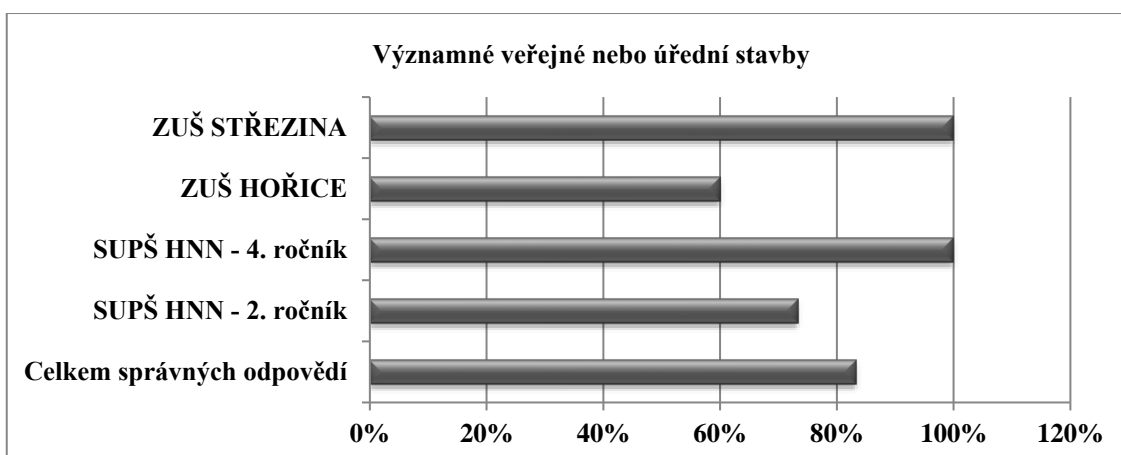

Obr 84: Charakteristické prvky staveb

Zdroj: Veronika Suchomelová

2. Které významné veřejné nebo úřední stavby nám připomínají architekturu rodu Rejchlů?

Nejlepšího výsledku (100 %) dosáhli žáci ZUŠ Střezina a 4. ročníku SUPŠ HNN (100 %). Z diskuze vedené se žáky během edukačního programu jsem se dozvěděla, že všichni žáci ZUŠ Střezina se vzdělávají v Hradci Králové, zároveň pouze 2 žáci z 11 bydlí mimo Hradec Králové. Z odpovědí žáků SUPŠ HNN vyznělo, že byt' je mezi nimi část dojíždějících a část bydlí na internátu, tak po 4 letech studia se bezpečně orientují v Hradci Králové. Naopak studenti ZUŠ Hořice do Hradce Králové jezdí spíše výjimečně, někteří pouze na nákup nebo na vzdělávací exkurzi se školou. Myslím si, že předchozí znalost Hradce Králové a její následné prohloubení edukačním videem sehrálo důležitou roli při vybavení si významných budov od Rejchlových. Nicméně vezmu-li v potaz, že se skupinka hořických žáků neorientuje v Hradci Králové, tak považuji vybavení si příslušných budov alespoň ze 60 % za velmi dobré, tímto edukační smysl videa byl naplněn o to více, protože se tato otázka týkala významných veřejných budov v krajském městě.

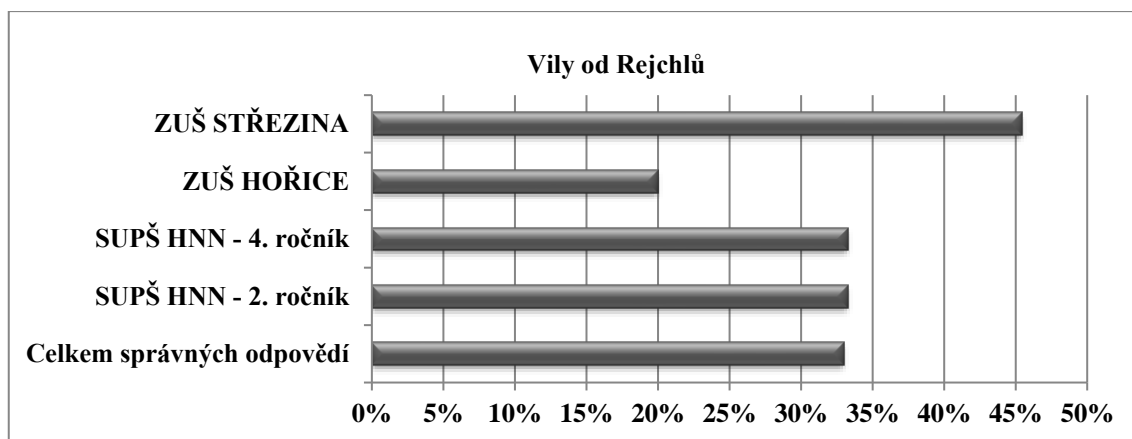

Obr 85: Významné veřejné a úřední stavby

Zdroj: Veronika Suchomelová

3. Uved' alespoň 3 vily, které Rejchlovi postavili.

Správných odpovědí na tuto otázku bylo málo. Nejlépe dopadli žáci ZUŠ Střezina se 45,5 %. V diskuzi po shlédnutí videa mi bylo řečeno a vysvětleno, že po shlédnutí videa již žáci ví, kde se většina významných vil nachází (Orlické nábřeží, Okružní ulice, na Zámečku...) i případně jakými zajímavostmi vily disponovaly, ale nevybavili si konkrétní jména vil.

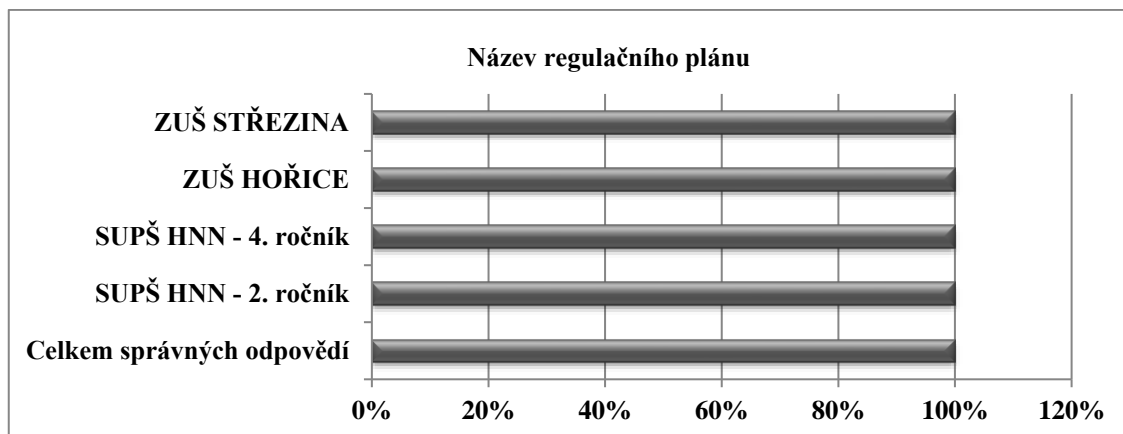

Obr 86: Vily od Rejchlů
Zdroj: Veronika Suchomelová

4. Jak se jmenoval návrh na regulační plán města Hradce Králové?

- Velký Hradec (správně)
- Malý Hradec
- Centrum Hradce

U této otázky žáci všech testovaných tříd dosáhli 100 %. To je zřejmě dáno tím, že regulačnímu plánu bylo ve videu věnováno dostatek prostoru a též, že je grafické znázornění v podobě dobových map zaujalo.

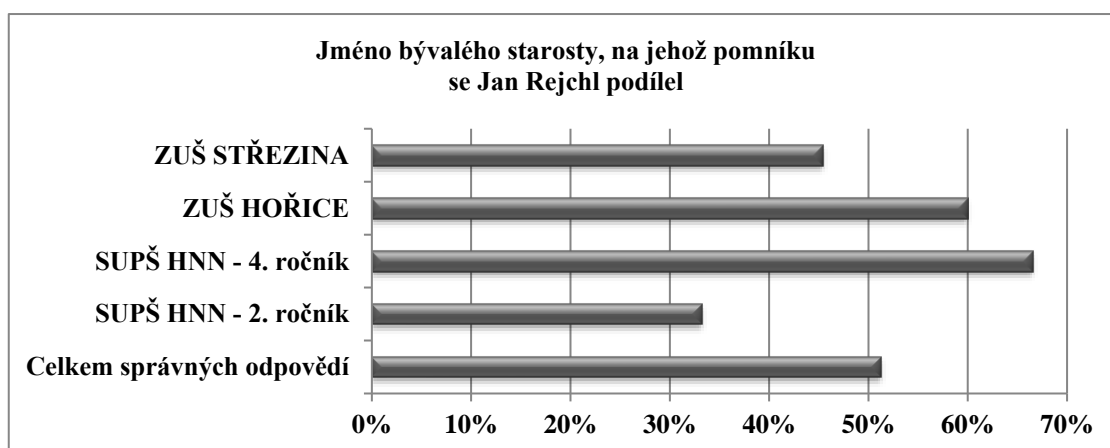

Obr. 87: Velký Hradec
Zdroj: Veronika Suchomelová

5. Jak se jmenuje bývalý starosta Hradce Králové, na jehož pomníku se Jan Rejchl podílel?

- a) JUDr. František Ulrich
- b) Josef Václav Bohuslav Pilňáček
- c) Jan Ladislav Pospíšil (správně)

Tato otázka byla zřejmě pro žáky záludná, protože si zřejmě nedočetli formulaci otázky až dokonce. V této otázce se dařilo s 60 % i žákům ZUŠ Hořice. Usuzují, že je to dáno tím, že žáci bedlivě vyplňovali dotazník i sledovali edukační video a neměli předchozí znalost o výše zmíněných osobách a jejich vazbách na Hradec Králové.

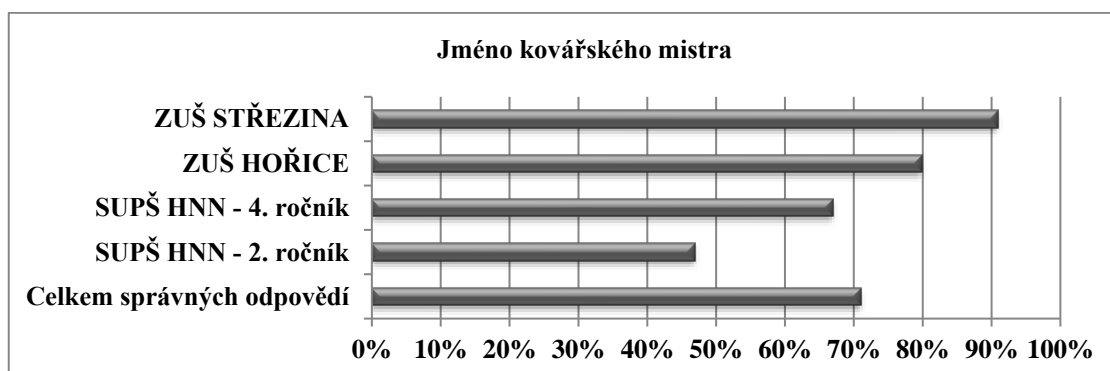

Obr. 88: Jméno bývalého starosty
Zdroj: Veronika Suchomelová

6. Jak se jmenoval kovářský mistr, který se podílel na výzdobě domů?

- a) Oldřich Liska
- b) Jan Rabas (správně)
- c) Josef Bečička

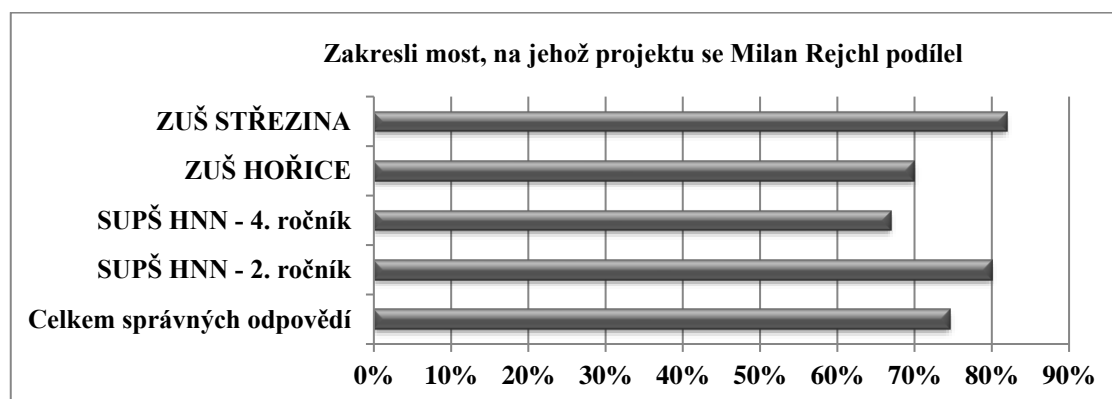
Nejlepších výsledků dosáhli žáci ZUŠ Střezina 91 % a ZUŠ Hořice 80 %.

Obr. 89: Jméno kovářského mistra
Zdroj: Veronika Suchomelová

7. Napiš, případně zakresli, kde se nachází most, na jehož projektu se Milan Rejchl podílel?

Odpovědi na tuto otázku byly vesměs správné a průměrem odpovědělo 75 % všech žáků správně. Všichni, až na jednoho žáka, zakreslili most graficky. Přičemž je pozoruhodné, že žáci z Hořic, kteří neměli hlubokou znalost Hradce Králové nebo dokonce téměř nulovou, dokázali se v mapě orientovat na základě znalostí získaných z edukačního videa. Je možné, že svou roli u mnohých žáků sehrála i paměť, logika žáků a orientace v mapách, kdy se žáci v edukačním videu dozvěděli, že most stojí u soutoku.

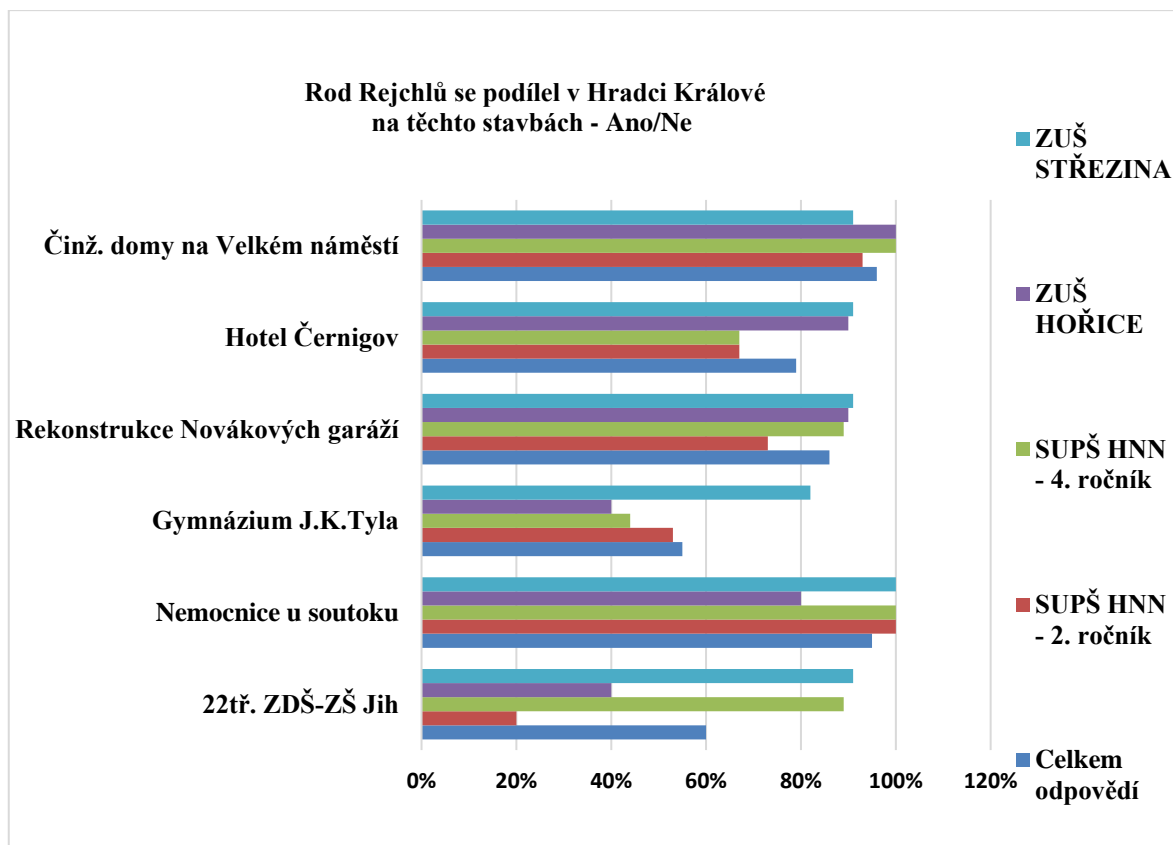
Obr. 90: Most u soutoku Labe a Orlice

Zdroj: Veronika Suchomelová

8. Zakroužkuj A (ano) nebo N (ne). Rod Rejchlů se podílel v Hradci Králové na:

- a. Projekt 22třídní základní devítileté školy ZŠ Jih A / N
- b. Projekt nemocnice u soutoku A / N
- c. Gymnázium J. K. Tyla A / N
- d. Rekonstrukce a modernizace části Novákových garáží (Palace garáže) A / N
- e. Hotel Černigov A / N
- f. Činžovní dvojdomy na Velkém náměstí A / N

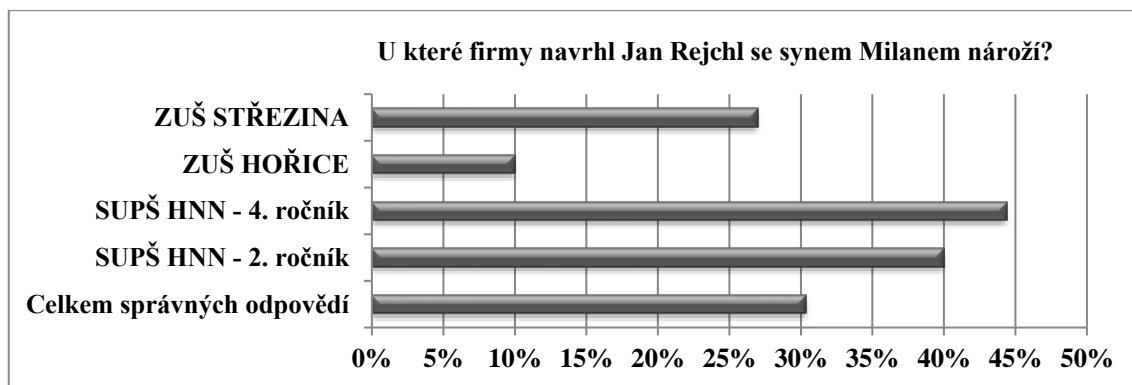
Do deváté testované otázky jsem záměrně mezi budovy od Rejchlových zařadila ty budovy, které jsem v úvodní části hodin žákům prezentovala jako důležitá hradecká díla jiných významných architektů. Mým cílem bylo zjistit, zda dokážou odlišit tato díla od děl Rejchlových. Žákům nejvíce v paměti utkvěly činžovní domy na Velkém náměstí, průměrem 96 % a také nemocnice u soutoku, průměrně 95 %. Napomoci tomu mohl i fakt, že ve videu se mluví o dvou stavbách u soutoku (nemocnice a most). Naopak chybně v průměru 45 % žáků přiřadilo k budovám navrženým rodem Rejchlů i gymnázium J. K. Tyla. Domnívám se, že za to může fakt, že budova tohoto gymnázia, stejně jako mnohé stavby od Rejchlů, je zdobena cihlově červeným zdivem.

Obr. 91: Podíl rodu Rejchlů na stavbách v Hradci Králové
Zdroj: Veronika Suchomelová

9. Jan Rejchl navrhl se svým synem Milanem nároží u firmy s názvem .....

Výsledky odpovědí této otázky byly nejhorší ze všech testovaných otázek, což je pro mne velmi zarážející. V průměru správně odpovědělo pouze 30 % žáků. Pro mne bylo velmi zvláštní, že ani studenti SUPŠ HNN, kteří mají výuku v areálu firmy Petrof, který je téměř součástí zmiňovaného nároží, nebyli schopni správně odpovědět. Na základě diskuze se studenty jsem se později dozvěděla, že umístění této otázky v dotazníku nebylo šťastné, protože se nacházelo jako poslední otázka na první stránce, a že většina studentů tuto otázku přehlédlo. Toto vnímám i jako silný poučný impuls pro grafické řešení při případné tvorbě dalších dotazníků nebo pracovních listů ve své budoucí učitelské praxi.

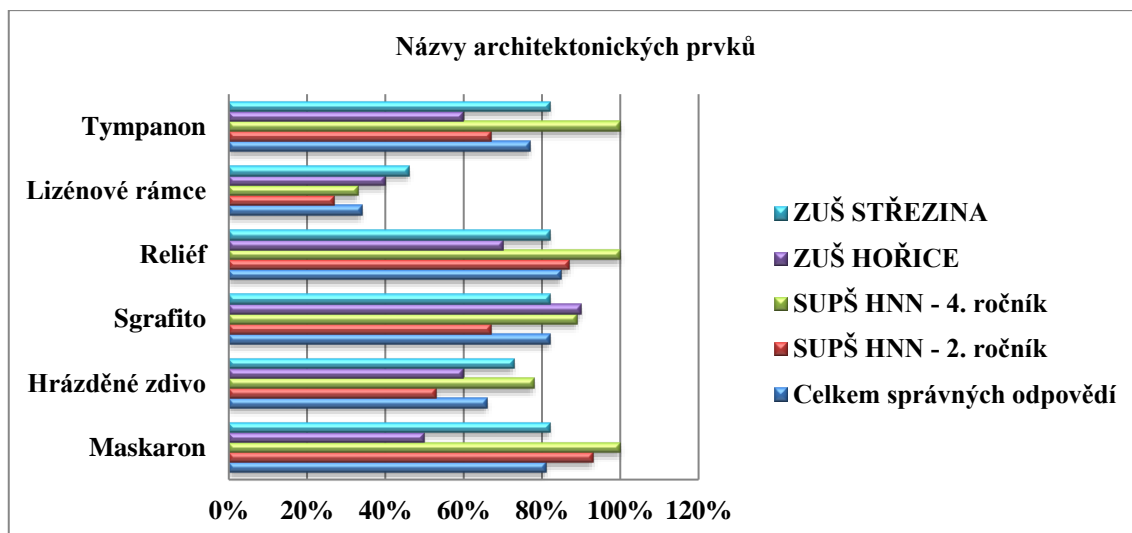

Obr. 92: Nároží u firmy PETROF

Zdroj: Veronika Suchomelová

10. Jak se nazývají níže uvedené ozdobné architektonické prvky?

Níže uvedené prvky jsem zvolila záměrně, jelikož se jednalo o prvky, které žáci nejen slyšeli často ve videu, ale také tyto prvky byly tzv. předučeny v úvodní části edukačního programu vyučovací hodiny. Jak již bylo výše zmíněno, s většinou těchto prvků se žáci 4. ročníku SUPŠ HNN a ZUŠ Střezina již setkali a slyšeli jejich význam, ale zapomněli ho, nebo bylo pro ně obtížné vyslovit definice. Žáci všech tříd se však shodli, že úplnou novinkou pro ně byly lizénové rámce a problematické se jevílo i hrázděné zdivo. Také žáci ZUŠ Hořice názvy architektonických prvků jako tympanon a maskaron dříve slyšeli, ale v úvodní části hodiny je samostatně bezpečně neuměli přiřadit ke správné definici. Tato prvopočáteční neznalost žáků 2. stupně základní školy se projevila i ve vyplňování dotazníků, kdy polovině z nich musela být poskytnuta nápověda v podobě slov, které mají přiřadit pod obrázek, jinak by nebyli schopni vybavit si správné názvy architektonických prvků, byť věděli, že se o nich mluvilo ve videu i jakou měly funkci. Ovšem za splněný edukační potenciál videa považuji i to, že za pomoci nápovědy byly schopni prakticky dosáhnout obdobných výsledků jako ostatní třídy. Domnívám se, že tento jev je spojen nejen s tím, že mnohé architektonické prvky pro ně byly nové a neměli je dostatečně zažité, ale i s věkem žáků a podvečerní hodinou. Celkově však beru za povzbudivé z hlediska naplnění edukačního potenciálu, že v průměru 70,9 % žáků všech škol bylo schopno správně přiřadit název k architektonickým prvkům, které viděli v edukačním videu a zároveň byli s těmito prvky seznámeni v úvodu edukačního programu.

Obr. 93: Názvy architektonických prvků
Zdroj: Veronika Suchomelová

Dotazník v části B obsahoval následující otázky:

- 1) **Věděli jste před shlédnutím videa, že rod Rejchlů stavěl budovy v Hradci Králové?** A/N

Výsledky dotazníkového šetření této otázky nechci znevažovat, ale přišly mi podivné. Z dotazníku vyplynulo, že 5 studentů z 11 na ZUŠ Střezina a 3 studenti ze třídy 2SH před shlédnutím videa věděli, že rod Rejchlů je spjat s budovami v Hradci Králové. Když jsem se však žáků během úvodní části edukačního programu ptala, zda někdo již slyšel o architektech a stavitelích Rejchlových, tak pouze v jedné škole a třídě, a to v ZUŠ Střezina mi jeden student odpověděl, že zná, a dokonce mi byl schopen vyjmenovat dvě jimi navržené budovy v Hradci Králové. A tak se domnívám, že chyba stojí na mé straně, protože jsem špatně formulovala otázku.

Otázka měla znít: Věděli jste před začátkem edukačního programu, jehož součástí byla projekce edukačního videa, že rod Rejchlů... A ne jak byla položena: Věděli jste před shlédnutím videa, že rod Rejchlů...

Já jsem totiž žákům před promítáním videa v rámci motivace a úvodní části hodiny řekla, že rod Rejchlů stavěl v Hradci Králové a uvedla jsem, které budovy. Nepředpokládala jsem, že tento moment zahrnou do odpovědí. Mylně jsem si myslela, že je jasné, že se ptám na stav znalostí před vyučovací hodinou. Z této situace si odnáším velké ponaučení do budoucí pedagogické praxe.

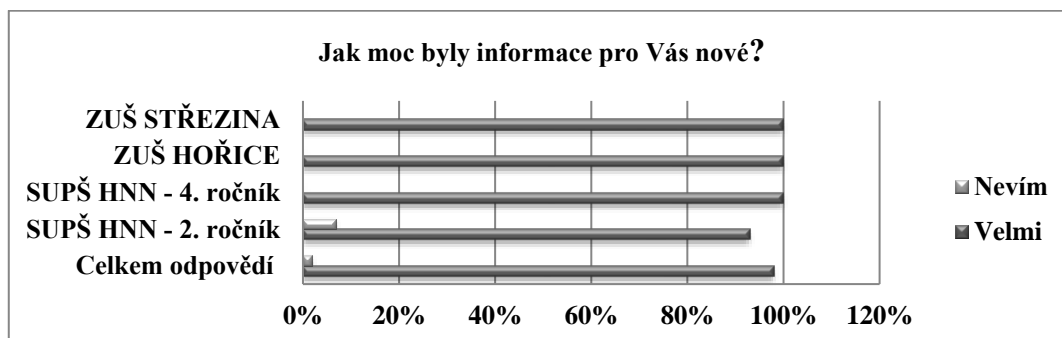

Obr. 94: Znali jste rod Rejchlů již dříve?

Zdroj: Veronika Suchomelová

2) Jak moc byly informace pro Vás nové?

V průměru 97,8 % všech žáků odpovědělo, že pro ně informace prezentované edukačním videm byly nové. Mezi odpověďmi žáků se vyskytovaly výrazy jako: velmi, dost, až 100 %, hodně přínosné, úplně všechno nové, zcela úplně, všechno... Pouze jeden žák z 45 napsal „nevím“. Proto jsem v legendě grafu z tohoto důvodu užila pouze termíny – nevím a velmi.

Obr. 95: Jak moc byly informace pro žáky nové?

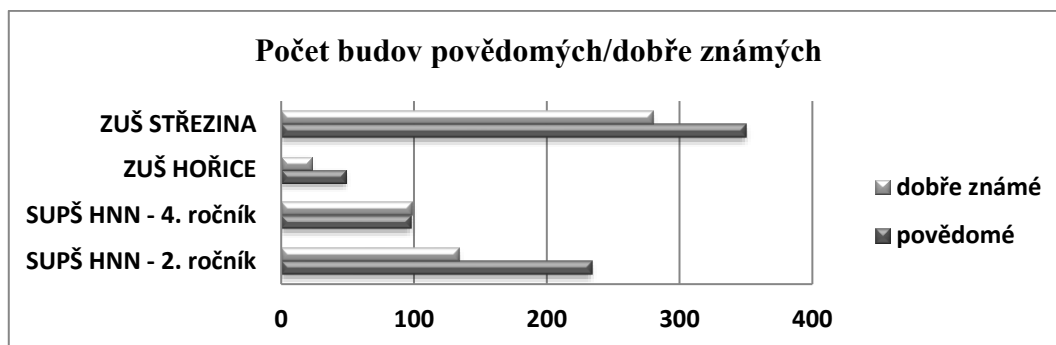
Zdroj: Veronika Suchomelová

3) Ve videu byla řeč o hradeckých stavbách a budovách. Odhadněte, kolik z nich Vám bylo povědomých ..... a kolik dobře známých již dříve.....? (doplňte celá čísla)

Před vyplňováním dotazníku jsem žákům raději vysvětlila, jak tuto otázku myslím, aby nedošlo k nedorozumění. Cílem otázky bylo zjistit, kolik budov z Hradce Králové, které žáci viděli ve videu, bezpečně již před shlédnutím videa znali a věděli, kde se v Hradci Králové nacházejí a kolik budov jim bylo alespoň povědomých. Bohužel čtyři žáci ze všech tuto otázku nezodpověděli. Z uvedených údajů mohu soudit, že edukační video z tohoto hlediska naplnilo

svůj potenciál, protože data ukázala, že žáci ZUŠ Hořice průměrem dobře znali jen 2,8 budov a povědomí měli pouze o 6,1 stavbách. Zajímavé bylo i porovnání žáků hradeckých škol. Žáci ZUŠ Střezina, z nichž 9 žáků bydlí v Hradci Králové odpověděli, že průměrem dobře znali 28 budov, někteří i téměř všechny budovy a zběžně 35 budov. U žáků obou tříd SUPŠ HNN, kde byla značná část dojíždějících žáků, byla znalost nižší. Nicméně i ti ve třídě 2SH průměrem dobře znali 9,5 a povědomí měli o 16 budovách. Třída 4SH uvedla stejný počet u bezpečně známých i povědomých budov, a to 11. Celkem bylo ve videu zobrazeno přes 60 budov. Z výsledků této otázky a z otázky č. 1 části B, tedy zda žáci věděli o tom, že rod Rejchlů stojí za architektonickou podobou města Hradce Králové usuzují, že video má značný edukační potenciál, protože po shlédnutí videa si množství hradeckých budov, které znají, mohou spojit s danými architekty a staviteli. A ti, kteří jich znali málo, se dozvědí, jak o budovách, tak o architektech i o Hradci Králové.

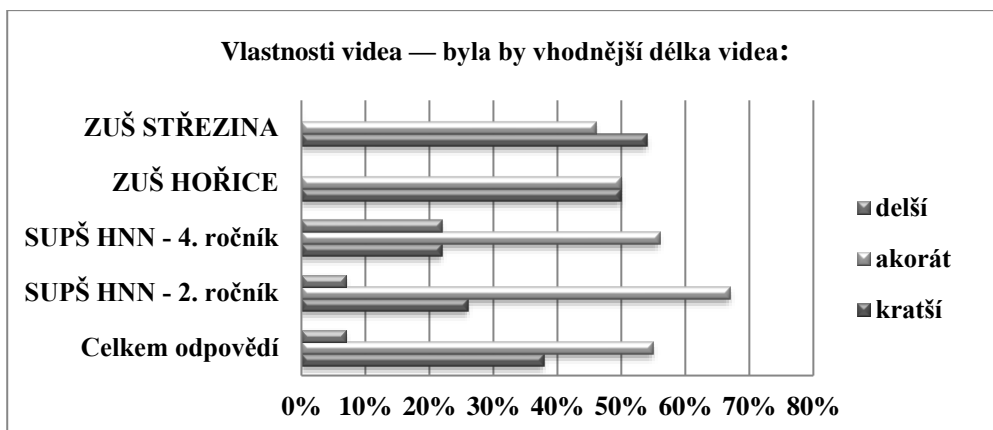

Obr. 96: Počet povědomých/ dobře známých budov v HK
Zdroj: Veronika Suchomelová

4) Pomozte prosím autorům videa vylepšit pro příště jeho kvalitu. Cílem videa bylo Vás co nejlépe seznámit s dílem rodiny Rejchlů. Zakroužkujte prosím zvolenou možnost:

a. Délka videa: měla být kratší / byla akorát / mohla být i delší

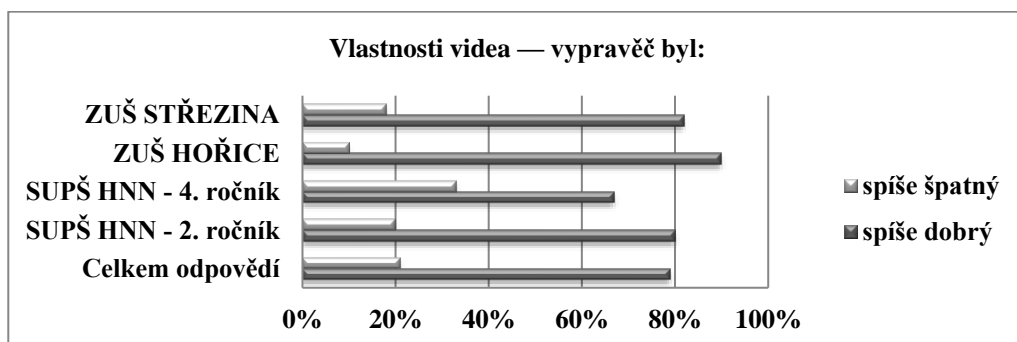
V průměru žáci všech dotazovaných škol se vyjádřili, že 55 % délka videa vyhovovala, avšak 38 % žáků by video zkrátilo a překvapivě 7 % žáků by video uvítalo i delší.

Obr. 97: Vhodnost délky videa
Zdroj: Veronika Suchomelová

b. Vypravěč byl: spíše dobrý/ spíše špatný

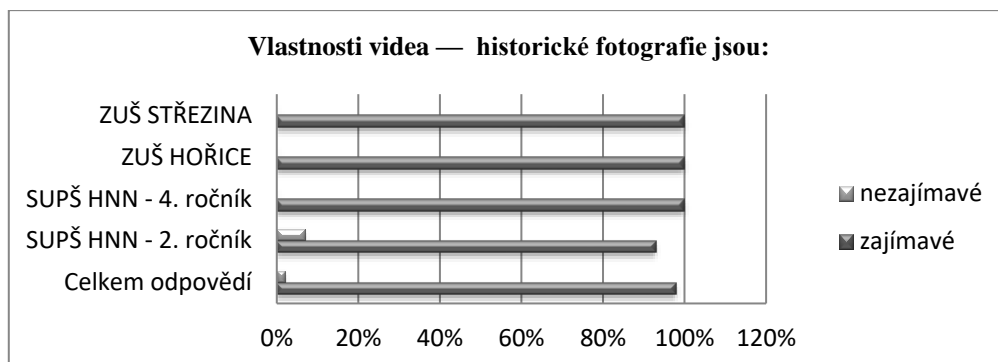
79 % všech dotazovaných žáků bylo spokojeno a odpovědělo, že vypravěč byl spíše dobrý a zbylí žáci – 21 % odpověděli, že vypravěč byl spíše špatný. Při závěrečné diskuzi jsem se od některých žáků dozvěděla, že dle jejich názoru je sice užitý hlas vhodný k historickým tématům, ale intonace hlasu pro ně byla mnohdy velmi monotónní.

Obr. 98: Vypravěč
Zdroj: Veronika Suchomelová

c. Historické fotografie byly: zajímavé/ nezajímavé

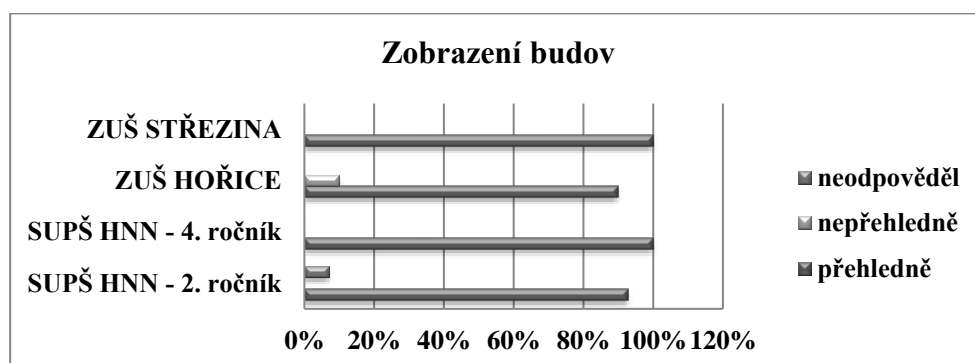
Pozoruhodné a milé pro mě bylo zjištění, že i mladá generace, kterou tvoří dotazovaní žáci z 98 %, odpověděla, že historické fotografie byly pro ni v dokumentu zajímavé. Pouze jeden žák 2. ročníku SUPŠ HNN odpověděl, že pro něho byly nezajímavé.

Obr. 99: Historické fotografie
Zdroj: Veronika Suchomelová

d. Fotografie a videa zobrazovaly budovy: přehledně/ nepřehledně

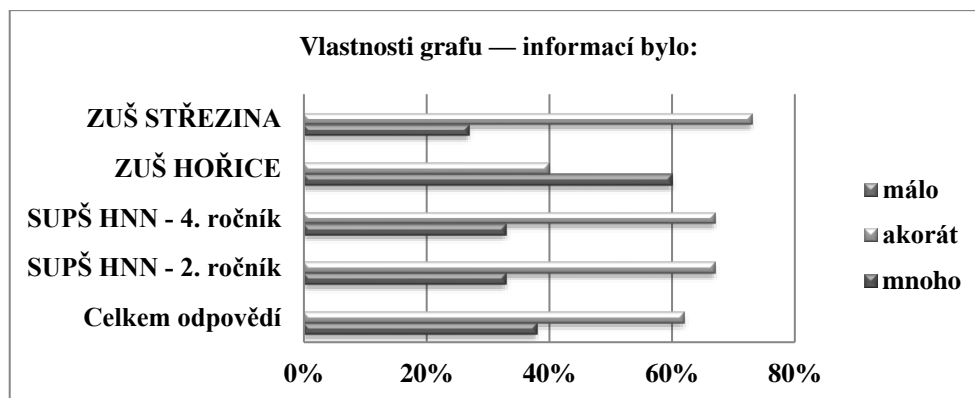
Pro 96 % všech žáků, byly použité fotografie a videa přehledné, přičemž jeden žák odpověděl, že byly nepřehledné a jeden žák nezakroužkoval ani jednu variantu.

Obr. 100: Fotografie a videa
Zdroj: Veronika Suchomelová

e. Informací bylo: mnoho / akorát / málo

61,5 % všech dotazovaných žáků si vybralo možnost „akorát“. Možnost „málo“ nezakroužkoval nikdo. Naproti tomu 38,5 % všech žáků odpovědělo, že zprostředkovaných informací bylo „mnoho“. Přičemž nejvíce výhrad měli žáci ZUŠ Hořice, kteří z 60 % odpověděli „mnoho“. Myslím si, že jejich názor může být spjat i s tím, že se jednalo o žáky mladšího věku a udržet pozornost, vnímat a pamatovat si v pozdně odpoledních až večerních hodinách po celém dni ve škole pro ně mohlo být náročné. A i z tohoto důvodu jsem se rozhodla, že mnou vytvořené video je sice vhodné pro žáky od 13 let, ale doporučuji jej žákům spíše od 15 let. Přičemž ostatní školy se pohybovaly kolem podobných čísel – obě třídy SUPŠ HNN měly výhrady z 33,3 % a žáci ZUŠ Střezina z 27,3 %.

Obr. 101: Množství informací
Zdroj: Veronika Suchomelová

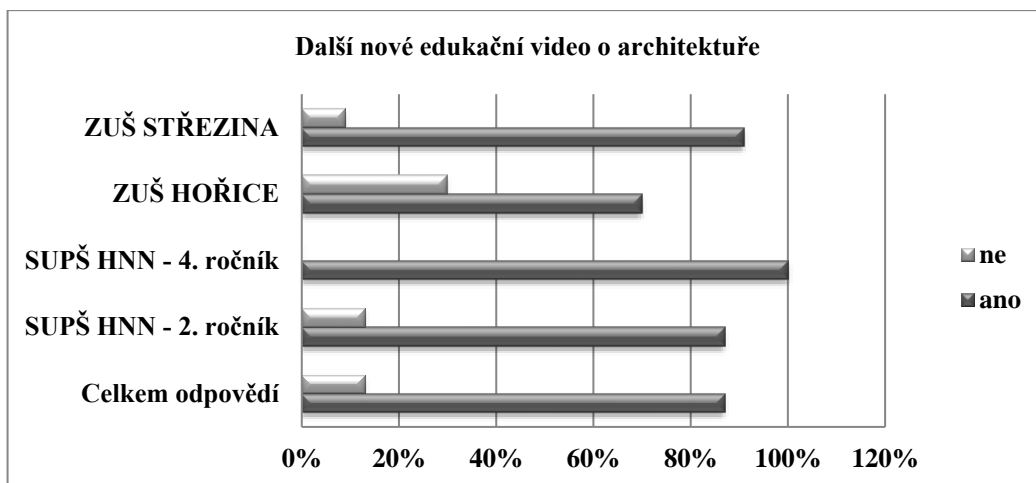
5) Upřesněte prosím své odpovědi, pokud chcete:

Upřesňujících odpovědí žáci nenapsali mnoho, napsali pouze:

- Bylo to skvělé.
- Velmi dobře zpracované.
- Super historické foto návrhy.
- Moc informací (2 žáci).
- Méně budov a více informací o nich.
- Delší záběry na budovy a domy pojmout ze všech možných stran.
- Monotónní hlas (2 žáci).
- Větší spád a rychlejší tempo řeči.

6) Chtěli byste, abychom natočili dokument o dalších architektech Hradce Králové? A/N

Ze všech dotazovaných žáků odpovědělo 86,9 %, že by si přáli další edukační video o architektuře a architektech v Hradci Králové. Přičemž hořičtí žáci jeví nejmenší zájem, a to 70 %. To je zřejmě dáno tím, že nebydlí v Hradci Králové. Ovšem když jsem se jich zeptala, zda by se jim líbilo edukační video o jejich městě, tak přikyvovali. V diskuzi se žáky ostatních tříd zaznělo, že by to nemuseli být jen architekti a architektura spjatá s Hradcem Králové, ale video by se mohlo týkat i jiných měst.

Obr. 102: Další edukační video o architektuře v Hradci Králové
Zdroj: Veronika Suchomelová

7) Myslíte si, že by se dané téma a obsah edukačního videa daly zprostředkovat lépe jinou formou? Pokud ano, jakou?

Na tuto otázku moc žáků též neodpovídalo a pokud ano, tak jsou jejich připomínky uvedeny níže.

- ZUŠ Střezina
  - Ano, přímým kontaktem.
  - Knižní podoba.
- 4SH
  - Video skvělý nápad, lepší než knihy.
- 2SH
  - Rozdělit na více částí, bylo tam hodně informací.

V závěrečné diskuzi ve třídě 4SH a 2SH však vyplynulo, že žákům zprostředkování tohoto tématu formou videa vyhovuje, přijde jim atraktivní a většina z nich by ji za jinou formu nechtěla vyměnit. Dva respondenti z třídy 4SH se obdobně vyjádřili i písemně o tom, že jim forma vyhovuje. Do dotazníku napsali „Dobré“, „Adekvátní“.

❖ Shrnutí / Závěr průzkumu

Z průzkumu vyplynulo několik zajímavých skutečností. Co se vědomostí žáků v konkrétních třídách týká, žáci ZUŠ Střezina dosahovali lepších výsledků než ostatní. Tímto byla potvrzena hypotéza 3, že žáci hradeckých škol budou dosahovat lepších

vědomostních výsledků než žáci hořických škol. Domnívám se, že to bylo dáno tím, že většina z nich byli starší gymnaziální studenti, z nichž všichni studují v Hradci Králové a až na dva z nich tam i bydlí. Zajímavé bylo srovnání se studenty ZUŠ Hořice. Ti byli mladší. Většina byla žáky 2. stupně ZŠ, kteří, byť je to až neuvěřitelné, architektonickou podobu svého krajského města před promítáním videa moc neznali. Ukázalo se však, že v určitých vědomostních otázkách byly schopni dosahovat obdobných výsledků jako žáci ZUŠ Střezina, např. byli schopni rozlišit, které stavby Rejchlovi postavili a které nikoliv. Také se hořičtí žáci zvládli zorientovat v mapě a správně zakreslit požadovanou stavbu do mapy. Hořičtí žáci ale měli problém správně pojmenovat názvy architektonických prvků, protože pro ně byly z velké části nové nebo je znali jen sporadicky. Ovšem, když jsem jim poradila názvy prvků, byli schopni jejich názvy přiřadit s obdobnou mírou úspěšnosti jako žáci ostatních tříd. Žáci všech tříd se shodli, že novým prvkem pro ně byla lizéna a lizénové rámce a pro část z nich i hrázděné zdivo.

Žákům se dařilo i u dalších vědomostních otázek, když např. průměrně 61,2 % žáků správně zaškrtnulo otázky č. 6–7, které souvisí s hradeckými osobnostmi a překvapivých 100 % žáků odpovědělo správně na otázku, která se týkala názvu regulačního plánu Hradce Králové. Také 83 % žáků bylo schopno po zhlédnutí videa vyjmenovat několik veřejných budov. Naopak problematické bylo vyjmenování názvů vil nebo určení, kde se v Hradci Králové nacházejí. Těžší se jevílo určení období, během kterého architektonická díla vznikala. V tomto případě se na základě diskuze domnívám, že se nejedná pouze o nepozornost žáků, ale o problém správného určení století z uvedeného letopočtu.

Nejzajímavější se mi jevílo zjištění následujících faktů, které se týkalo počtu budov, které žáci před promítáním videa bezpečně znali nebo o kterých měli povědomí v porovnání s údaji, kolik žáků před zhlédnutím videa mělo tušení, že existuje rod architektů a stavitelů Rejchlů, a že se podíleli na hradeckých budovách. Žáci ZUŠ Střezina, kteří většinou v HK bydlí, měli průměrně skóre budov, které znali/ měli o nich tušení 28/35 budov, žáci ZUŠ Hořice, kteří do HK jezdí jen sporadicky 2,8/6,1 a žáci SUPŠ HNN, kde část žáků dojíždí nebo žije na internátu, měli ve třídě 2SH skóre 9,2/16 a 4SH 11/11. Zároveň však z dotazníkového šetření vyplynulo, že jich 83,6 % nemělo tušení o tom, že rod Rejchlů stál za architektonickou podobou města HK. Ovšem toto číslo by patrně mělo být opraveno na 97,8 %, protože při úvodní diskusi mi pouze jeden žák sdělil, že ví, že architekti a stavitelé Rejchlovi jsou spojeni s Hradcem Králové. Patrně se zde jedná o mnou chybně formulovanou otázku v dotazníku. Protože já jsem se žáků ptala

na znalost budov již před spuštěním videa a následně jsem jim řekla, že vliv rodu Rejchů je na hradeckou architekturu značný. Zjistila jsem tak, že jsem se v dotazníku měla zeptat na stav znalostí před začátkem edukačního programu, respektive před doprovodnými úvodními aktivitami k videu, kde jsem se o tomto rodu zmínila. Nicméně výše uvedených 83,6 % potvrzuje hypotézu 1, že naučné video má velký edukační potenciál, protože žáci mají malé nebo žádné znalosti tohoto tématu. Zároveň z výše uvedeného je patrné, že se potvrdila i hypotéza 2, že žáci hradeckých škol budou znát před shlédnutím videa více budov, než žáci hořických škol.

Další důležitou dotazovanou otázkou byl subjektivní pocit přínosu videa. Všichni žáci, až na jednoho, který odpověděl, že neví, se vyjádřili, že pro ně bylo video přínosné, tedy 97,8 % respondentů, někteří se pak rozepsali a hodnotili video jako velmi přínosné. Zvýše uvedených skutečností vyvozují, že didaktická pomůcka v podobě edukačního videa splnila edukační potenciál obstojně, a tak tedy mohu považovat i cíl diplomové práce za splněný, protože vzniklo autorské video s naučnou tematikou. Zmiňovaných 97,8 %, také potvrzuje, hypotézu 1, že video má velký edukační potenciál. Toto procento spolu s dalšími vybranými daty z vědomostní části A dotazníku dokazují, že byla potvrzena i hypotéza 4, že naučné video bude mít významný edukační potenciál nezávisle na druhu, stupni a místě školy.

Ve druhé části dotazníku, která se zabývala zpracováním videa, jeho kompozicí a uměleckořemeslnou stránkou, vyplynulo také několik zajímavých informací pro moji budoucí tvorbu videí či pedagogickou praxi. Většina žáků mé video hodnotila kladně. V dotazníku zaznívalo, že video byl dobrý nápad, bylo skvělé, velmi dobré a dobře zpracované. Ze závěrečné diskuze u žáků obou tříd SUPŠ HNN jsem se dozvěděla, že médium videa jim naprosto vyhovuje. Jen jeden žák v každé třídě SUPŠ HNN uvedl, že by se mu jako vhodnější forma jevil přímý kontakt nebo četba literatury. Zazněl i názor, že je skvělé, že za tak krátkou dobu jim ve videu bylo sděleno mnoho zajímavých informací o hradecké architektuře a architektech a bylo jim tak prezentováno ucelené dílo. K délce videa 54 % respondentů odpovědělo, že byla akorát, avšak dokonce 7,2 % z řad žáků SUPŠ HNN odpovědělo, že by video mohlo být delší. Zároveň 61,5 % žáků uvedlo, že prezentovaných informací ve videu bylo akorát, zbylí žáci by informace omezili. Též se v dotazníku objevil názor jednoho žáka, že by příště vybral třeba jen některé budovy a detailněji se jim věnoval. Jiný žák by uvítal, kdyby byly budovy příště zobrazovány ze všech úhlů pohledu. Milým zjištěním pro mě bylo i to, že žáci a tedy současná mladá

generace, hodnotili užité historické fotografie a jiné dokumenty z 97,8 % kladně. V další upřesňující otázce se o nich jeden žák vyjádřil, že byly super a další, že byly zajímavé. Pozitivní také je, že si 95,8 % žáků myslí, že video prezentovalo budovy přehledně. O vypravěči si 79,6 % žáků myslí, že byl spíše dobrý. Z výsledků obou částí dotazníku, části A i části B je patrné, že byla potvrzena i hypotéza 6, že zvládnou vytvořit kvalitní a adekvátní edukační video po stránce výtvarné, technické i obsahové.

86,9 % všech žáků by uvítalo, kdyby vznikla další edukační videa. A v otevřených otázkách psali, že jim tato forma vyhovuje a mnozí by na ní nic neměnili. Toto potvrzuje i hypotézu 5, že nezávisle na druhu, stupni a místě školy žáci budou mít zájem o edukační videa ve výuce.

Z odpovědí v průzkumu se ukázalo, že bych příště mohla být pozornější a lépe formulovat některé otázky, aby odpovídaly procesu prezentace zvoleného edukačního programu, ale také bych příště měla být opatrnější s vizuální podobou stránky a neumísťovat otázku o jednom řádku na poslední řádek stránky za otázku o několika podotázkách. Žáci totiž, jak mi řekli v závěrečné diskuzi, bohužel tuto otázku buď nešťastným grafickým umístěním, nebo vlivem svojí nepozornosti často přehlíželi. Obecně vzato bych příště zvolila pouze uzavřené otázky, bylo by to pro žáky i mé vyhodnocování příjemnější.

Velmi si vážím všech výše uvedených zjištěných informací o dotazníku i o edukačním videu. Přínosné pro mne jsou nejen kladné, ale i záporné připomínky. Odnáším si z nich cenné poznatky a poučení pro svoji budoucí tvorbu a pedagogickou činnost.

❖ **Návrh dalšího bádání**

Tento výzkum byl pro mne přínosný, neboť se ukázalo, že žáci jeví zájem o další edukační videa týkající se architektury, budov a dalších architektů v Hradci Králové. Zájem by byl i o videa s obdobnou tematikou v jiných městech.

❖ **Přínos**

Přínos tohoto průzkumu vidím v tom, že jsem si ověřila, že video má smysl a má edukační potenciál. Až na drobné výhrady jej žáci hodnotili vesměs kladně. Další velký přínos tento průzkum měl i pro mě samotnou, jelikož jsem získala cenné informace, ze kterých se mohu poučit při případné další tvorbě edukačního videa, ale i při tvorbě dotazníků.

❖ Porovnání s literaturou

Mnou vytvořené edukační video a následný průzkum o jeho edukačním potenciálu ukázal, že video splnilo svůj naučný účel. Video je tak v souladu se slovy Hanzlíčka (2013, s. 19), který uvádí, že již Tomas Alva Edison popsal, že: „*Film je významným vychovatelem obyčejných lidí. Rozšiřuje jejich obzory a podněcuje jejich představivost tím, že přináší svět přímo před jejich oči*“ (Česálková, 2010, s. 22 cit.¹²⁴ dle Hanzlíček, 2013, s. 19). Zvolená forma prezentace informací žákům velmi vyhovovala, přišla jim poutavá a příště by ji, až na výjimky, zvolili opět. A tak se mi potvrdila i slova Tomeškové, která je názoru, že: „*Dnešní mladá generace je navíc každodenně obklopena médii a právě film může být počátkem cesty, která zaujme a povede žáky ke vztahu k učení.*“ (Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012; b, s. 128–129).

---

¹²⁴ Hanzlíček doslovně citoval Česálkovou.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo vytvořit autorské edukační video. Mým původním záměrem bylo zprostředkovat v tomto videu nějaké téma dotýkající se současného umění v Královéhradeckém kraji a zároveň, aby se jednalo o významného umělce / umělkyni i jeho / její umělecké dílo, které se stalo stálou, a přitom přístupnou součástí krajiny. Po průzkumu a poradě s odborníkem z Odboru památkové péče s Ing. arch. Janem Faltou jsem se rozhodla, že žákům ve videu bude zprostředkována hradecká architektura spjatá s rodem Rejchlů. Vybrala jsem toto téma především proto, že v současné době je v Hradci Králové jen velmi málo architektonických děl, která stojí za pozornost. Zde vidím impuls k tomu, a velmi bych si přála, aby bylo nejen v Hradci Králové, ale i v celém kraji více podporováno kvalitní současné umění a tvorba významných současných umělců, která by byla pevně spjata s architektonickou podobou města, např. sochy, plastiky, kašny, parkové úpravy, budovy a umělecké prvky v prostorách měst, vesnic a krajiny.

Dalším důvodem volby tohoto tématu byl významný podíl Rejchlů na architektonické podobě velkého množství budov v Hradci Králové. Zároveň jsem se domnívala, že mezi žáky nebude velké povědomí o tomto rodu architektů a stavitelů a o jejich dílech v Hradci Králové. Počáteční hypotéza, že video bude mít velký edukační potenciál a přínos, byla potvrzena během dotazníkového šetření na vybraných školách. Video bylo aplikováno na výzkumný vzorek celkem čtyřiceti pěti žáků ve třídách ZUŠ Střezina, ZUŠ Hořice a ve škole SUPŠ HNN ve třídách 2SH a 4SH.

V pedagogickém průzkumu se ukázalo, že před prezentací videa žáci ZUŠ Střezina, kteří z velké části žijí v Hradci Králové, bezpečně znali nebo měli povědomí o polovině prezentovaných budov ve videu, zatímco žáci ZUŠ Hořice, kteří Hradec Králové navštěvují zřídka, věděli průměrně jen o 4,5 budovách. Avšak tito žáci některé vědomostní otázky v dotazníku vyplnili stejně dobře jako žáci ZUŠ Střezina. Také z dat bylo patrné, že 83,6 % žáků před zhlédnutím videa neznalo architekty a stavitele Rejchlů, ani jejich spojitost s Hradcem Králové. Na základě úvodní diskuze s žáky by toto číslo mělo být spíše 97,8 %, kdy stejné procento žáků sdělilo, že prezentované informace pro ně byly nové. Toto dokládá, že byl splněn cíl mé diplomové práce, protože jsem vytvořila video s naučným obsahem, které potvrdilo svou edukační funkci.

V diplomové práci je popsán i didaktický postup během vyučovací hodiny, ve které jsem prezentovala edukační video. Jako doplňující didaktická pomůcka videa pro žáky vznikla

mapa, ve které jsou zachyceny budovy, o kterých je informováno ve videu. Mapa vznikla jako druhotný produkt, protože mým původním neuskutečněným záměrem bylo s ní ve videu pracovat.

Informace o budovách a architektech obsažené v edukačním videu jsem čerpala především z odborných prací PhDr. Ladislava Zikmunda-Lendera, ale i z další odborné literatury, akademických prací, webových stránek a jiných zdrojů. Pro upřesnění informací a získání obrazového materiálu jsem navštívila archivy a ve videu jsou získané archiválie použity v podobě dobových fotografií, pohlednic, též jsou zobrazeny plány a návrhy budov, listiny berní správy aj. Bylo pozoruhodné, že žáci v dotazníku uvedli, že historické fotografie pro ně byly z 97,8 % zajímavým materiálem. Většině žáků množství informací obsažených ve videu i délka videa vyhovovala. Ve videu byla též použita velká část autorského materiálu, který jsem nafilmovala nebo nafotila.

Samotná tvorba edukačního videa pro mě byla osobní výzvou naučit se tvořit kvalitní edukační videa. Na základě výsledků dotazníkového šetření si dovoluji tvrdit, že jsem tuto výzvu zvládla dobře, i když tvorba videa pro mě nebyla jednoduchá a zpočátku ji doprovázely těžkosti spojené s mojí nezkušeností a nedostatečnou znalostí teorie tvorby videa. Z celého procesu tvorby edukačního videa i z dotazníkového šetření o edukačním potenciálu vytvořeného videa i o jeho uměleckořemeslné a technické stránce jsem si odnesla cenné poznatky a zkušenosti pro budoucí pedagogickou praxi i tvůrčí činnost.

Z dotazníkového šetření vzešel cenný podnět pro další tvůrce edukačních videí, neboť se ukázalo, že žáci mají zájem o další edukační videa, která by dokumentovala život architektů a jejich tvorbu v Hradci Králové, a případně nejen tam.

I já, budoucí aprobovaná učitelka výtvarné výchovy, jsem uspěla v tvorbě edukačního videa, které dle výsledků z dotazníkového šetření mělo velký edukační potenciál a tím jsem potvrdila fakt, že učitelé jsou schopni naučit se takováto videa tvořit. Zároveň je v mé diplomové práci poukázáno na potřebu zvládnutí tvorby edukačních videí učiteli, protože jimi mohou významně přispět například ke zprostředkování lokálních kulturních hodnot. Z tohoto důvodu, ale i protože současná doba a moderní výukové metody s aplikací edukačních videí jsou žádány, bylo by vhodné, aby během profesní přípravy a studia na pedagogické fakultě měli budoucí pedagogové možnost ovládnout schopnost tvořit edukační videa.

SEZNAM ZDROJŮ

Seznam pramenů:

Budova spolku Okresní péče o mládež [fotografie]. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Okresní péče o mládež. i. č. I-52, SOkA Hradec Králové.

Certifikát purkmistrovského úřadu k osvobození od daně čp. 314. [Listina]. 9. 11. 1899. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 314, i. č. 646, karton č. 97, SOkA Hradec Králové.

Certifikát purkmistrovského úřadu k osvobození od daně k čp. 374. [Listina]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 374, i. č. 647, karton č. 98, SOkA Hradec Králové.

Certifikát purkmistrovského úřadu k osvobození od daně čp. 461. [Listina]. 11.6.1910. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 461, i. č. 649, karton č. 100, SOkA Hradec Králové.

Certifikát – Potvrzení o dokončení stavby čp. 820. [Listina]. 1. 7. 1933. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 819, i. č. 657, karton č. 108, SOkA Hradec Králové.

Dokumentace k domu čp. 798 [Listina]. 13. 1. 1935. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 798, i. č. 657, karton č. 108, SOkA Hradec Králové.

HUČÁK. *Certifikát – Potvrzení o dokončení stavby čp. 720.* [Listina]. 5. 12. 1927. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 720, i. č. 654, karton č. 105. SOkA Hradec Králové.

Husův dům [fotografie]. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Husův dům-čp. 121. i. č. I-70. SOkA Hradec Králové.

Husův dům [grafika]. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Husův dům-čp. 121. i. č. I-70. SOkA Hradec Králové.

Ing. Dr. Jan Rejchl architekt [fotografie]. 7. 7. 1899. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Rejchl Jan. i. č. III-28, SOkA Hradec Králové.

Klumparova vila [fotografie]. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Klumparova vila, i. č. I-46, SOkA Hradec Králové.

Krajský soud [fotografie]. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Soud krajský a okresní. i. č. I-132. SOkA Hradec Králové.

Místopis k čp. 287. [soubor dokumentů]. 16. 11. 1896. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 287, i. č. 645, karton č. 96, SOkA Hradec Králové.

Místopis k čp. 423. [soubor dokumentů]. 15.1.1907. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 423, i. č. 647, karton č. 98, SOkA Hradec Králové.

Novákovy garáže [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Novákovy garáže – Palace garáže. i.č. 58, SOkA Hradec Králové.

Obchodní, živnostenská a průmyslová komora [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Státní okresní archiv, i. č. I-2, karton. SOkA Hradec Králové.

Osobní archiv Jana Wiplera. [fotografie].

Osobní archiv Jiřího Zikmunda. [fotografie].

Osobní archiv Milana Rejchla. [fotografie].

Osobní archiv Zuzany Lukešové [fotografie].

Osvěta lidu.

p. Ing. Václav Rejchl [fotografie]. 16. 8. 1950. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Rejchl Václav. i. č. III–28, SOkA Hradec Králové.

PILŇÁČEK, Josef. *Certifikát purkmistrovského úřadu k osvobození od daněk čp. 377*. [Listina]. 22. 7. 1903. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 377, i. č. 647, karton č. 98, SOkA Hradec Králové.

PILŇÁČEK, Josef. *Certifikát purkmistrovského úřadu k osvobození od daněk čp. 437*. [Listina]. 26. 3. 1910. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 437, i. č. 99, karton č. 648, SOkA Hradec Králové.

PILŇÁČEK, Josef. *Potvrzení o dokončení stavby čp. 632*. [Listina]. 17. 11. 1932. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 632, i. č. 652, karton č.103, SOkA Hradec Králové.

PILŇÁČEK, Josef. *Potvrzení o dokončení stavby čp. 666*. [Listina]. 22. 08. 1925. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 666, i. č. 653, karton č. 104, SOkA Hradec Králové.

PILŇÁČEK, Josef. *Certifikát – Potvrzení o dokončení stavby čp. 819*. [Listina]. 18.11.1932. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 819, i. č. 657, karton č. 108, SOkA Hradec Králové.

Plán na stavbu vily pro P.K. Jandu [fotografie]. 6. 9. 1909. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 461, i. č. 649, karton č. 100, SOkA Hradec Králové.

Plán studentského domova v Hradci Králové: pohled ze předu [plán]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 632, i. č. 652, karton č. 103, SOkA Hradec Králové.

Plány na stavbu restaurace čp. 237 v Jiráskových sadech v Hradci Králové: Východní průčelí/Hlavní průčelí [plán]. 1932. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 237, i. č.644, karton č. 95, SOkA Hradec Králové.

Potvrzení o dokončení stavby čp. 914. [Listina]. 26. 6. 1935. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 914, i. č. 661, karton č. 112, SOkA Hradec Králové.

Pražské Předměstí – nádraží [fotografie]. fond Sbírnka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Pražské předměstí – nádraží. i. č. II-43, SOkA Hradec Králové.

REJCHL, Jan. Plán na postavení rodinného domu p. JUDra Fr. Hrouzka vlád. Rady v. v. v bloku LXI a na parc. č. 10 L v Hradci Králové: průčelí [plán]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 819, i. č. 657, karton č. 108, SOkA Hradec Králové.

REJCHL, Jan. Příčný řez obytl. domem čp. 800 [plán]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 800, i. č. 657, karton č. 108. SOkA Hradec Králové.

REJCHL, Václav ml. Plán na stavbu domu pro sdružení YMCA v ČS v Hradci Králové [plán]. Listopad 1923. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 666, i. č. 653, karton č. 104, SOkA Hradec Králové.

REJCHL, Václav st. Plán ku stavbě dvorních stavení při domě Pánů Mikešových na stavebních parcelách č. 7 a 8 stav. Bloku B v Hradci Králové. [plán]. 12. dubna 1896. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 287, i. č. 645, karton č. 96, SOkA Hradec Králové.

REJCHL, Jan, 1971. *Životopis*. 3. 7. 1971, soukromý fond Milana Rejchla.

REJCHL, Jan. *Vlastní životopis*. nedat., [1949-1950], soukromý archiv Milana Rejcha.

SOA Zámorsk, fond Obchodní a živnostenská komora Hradec Králové, inv. č. 58, kart. 12.

SOA Zámorsk, fond Obchodní a živnostenská komora Hradec Králové, inv. č. 399, kart. 60 a 61.

SOA Zámorsk, fond Obchodní a živnostenská komora Hradec Králové, inv. č. 411, kart. 69.

SOkA Hradec Králové, fond Archiv města Hradec Králové, podací protokol 1943/1, inv. č. 1007, kniha číslo 716.

Státní okresní archiv (dále jen SOkA) Hradec Králové, fond Archiv archivu Hradec Králové, stavební dokumentace k objektu čp. 695, nezpracováno.

Státní průmyslová škola [fotografie]. fond Sbírnka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Státní průmyslová škola (n. SPŠ stavební). i. č. I-254. SOkA Hradec Králové.

Stavba stát. průmyslové školy v Hradci Král., Účtovací plán, hlavní budova, měř. 1:100 [plán]. Prosinec 1930. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 787, i. č. 656, karton č. 107, SOkA Hradec Králové.

Studentský domov v Hradci Králové [pohled]. fond Sbírnka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Studentský domov (n. divadlo Drak. i. č. I-134. SOkA Hradec Králové.

Tři vily na břehu Orlice [fotografie stav]. Okolo roku 1905. Soukromý archiv Jana Wiplera, Hradec Králové.

tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.

ULRICH, František. *Certifikát purkmistrovského úřadu k čp. 287.* [Listina]. 12. 3. 1897. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 287, i. č. 645, karton č. 96, SOkA Hradec Králové.

ULRICH, František. *Listina z purkmistrovského úřadu k čp. 290*. [Listina]. 19. 9. 1896. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 290, i. č. 645, karton č. 96, SOkA Hradec Králové.

ULRICH, František. *Listina purkmistrovského úřadu k čp. 374*. [Listina]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 374, i. č. 647, karton č. 98, SOkA Hradec Králové.

ULRICH, František. *Certifikát purkmistrovského úřadu k vile čp. 376*. [Listina]. 27. 12. 1902. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 376, i. č. 647, karton č. 98, SOkA Hradec Králové.

Vzpomínky Václava Rejchla ml., soukromý fond, nestránkováno.

YMCA [fotografie]. fond Sběrka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, YMCA. i. č. I-155. SOkA Hradec Králové.

Zadní strana fotografie [fotografie]. fond Sběrka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Pražské Předměstí – nádraží. i. č. II-43. SOkA Hradec Králové.

Žádost za osvobození od daně z budovy čp. 237 v Hradci Králové. [Listina]. 29. 9. 1933. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 237, i. č. 644, karton č. 95, SOkA Hradec Králové.

Seznam literatury:

SUCHOMELOVÁ, Veronika, 2018. *Vizuální stránka výstavy*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové. 203 s. Diplomová práce.

ADLER, Rudolf a Jiří MYSLÍK, 2006. *ABCD-- pro všechny: film a video*. Hradec Králové: Východočeské volné sdružení pro amatérský film a video, 143 s. ISBN 80-239-8241-9.

ARBANOVÁ, Linda, 2007. *Možné přístupy k filmu ve výtvarně vzdělávacím procesu*. In. HORÁČEK, Radek; ZÁLEŠÁK, Jan (eds.). *Aktuální otázky zprostředkování umění. Teorie a praxe galerijní pedagogiky, vizuální kultura a výtvarná výchova*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, s. 111-113. ISBN 978-80-210-4371-8.

BENEŠOVÁ, Marie, Jan JAKL a František TOMAN, 2000. *Salón republiky: moderní architektura Hradce Králové*. Hradec Králové: Garamon, 119 s. ISBN 80-902593-7-5.

ČESÁLKOVÁ, Lucie, 2010. *Film před tabulí. Idea školního filmu v prvorepublikovém Československu*. Studie národohospodářského ústavu Josefa Hlávky. Praha: Nakladatelství ČVUT. ISBN 978-80-86729-57-2.

GAVOR, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000.

GRULICH, Petr, 2004. *Obchodní a živnostenská komora v Hradci Králové a její budova*. In. *Královéhradecko: historický sborník pro poučenou veřejnost*. Hradec Králové: Státní okresní archiv: Státní oblastní archiv: Studijní a vědecká knihovna: Muzeum východních Čech, **1**, s. 61-70.

HEROUT, Jaroslav, 1981. *Staletí kolem nás: přehled stavebních slohů*. 4. dopl. vyd., Praha: Panorama. 396 s.

- HLAVATÝ, J., 2002. *Didaktické prostředky učitele*. vyd. 1. Praha: Vysoká škola chemicko-ekonomická v Praze. ISBN 80-7080-479-3.
- HLÁVKOVÁ, Marie, 2010 c. Animace a její využití při výuce výtvarné výchovy na základních, základních uměleckých a středních školách. In: *Mediální pedagogika v teorii a praxi: sborník příspěvků z mezinárodní konference o mediální výchově a pedagogice: Plzeň, 17.-18. června 2009*. MAŠEK, Jan, Zdeněk SLOBODA a Vladimíra ZIKMUNDOVÁ ed. Plzeň: Fakulta pedagogická ZČU. ISBN 978-80-7043-851-0.
- HRŮŽA, Jaroslav, 2015. *Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století*. Vlkov: Helena Rezková, 1. díl, 256 s. ISBN 978-80-905700-6-1.
- HRŮŽA, Jaroslav, 2016. *Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století*. Vlkov: Helena Rezková, 2. díl, 256 s. ISBN 978-80-88182-03-0.
- CHODURA, Radko, 1999. *Malý slovník pojmů sakrální architektury: [stručný výklad pojmů typologie sakrální architektury a stavebně-historického tvarosloví]*. České Budějovice: Jihočeská universita, 1999, 60 s. Studie Teologické fakulty Jihočeské univerzity, sv.7. ISBN 80-7040-312-8.
- JIRÁK, J., WOLÁK, R., 2007. *Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání*. vyd. 1. Praha: Radioservis. ISBN 978-80-862212-58-6.
- KÁNIK, Roland, 1991. *Videodidaktika v praxi*. Trnava: RATING, 75 s. ISBN 80-85326-03-5.
- KOPŘIVA, Jaromír, 1991. *Videodidaktika pro základní a střední školy*. Jičín: Adlatus, 120 s. ISBN 80-7104-005-3.
- LAJDAR, Milan, 2010. *Základy videotvorby*. In: BRUN et al., Richard. *Média a multimédia v pedagogické praxi: Digitální video ve výuce*. Hradec Králové: Gaudeamus, 158 s. ISBN 978-80-7435-032-0.
- LAJDAR, Milan, 2013. *333 tipů a triků pro digitální video*. Brno: Computer Press, 192 s. ISBN 978-80-251-3746-8.
- LEPIL, O., 2010. *Teorie a praxe tvorby výukových materiálů*. vyd. 1. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-2489-7.
- MAŇÁK, J., 2003. *Nárys didaktiky*. vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-3123-9.
- NĚMĚČEK, Miroslav, 1978. *Velmi krátký film ve vyučování na základní škole*. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 199 s.
- NOVOTNÝ. In: *Konference k uplatnění multimediálních technologií ve vzdělávání (zvláště distančním): videokonference Olomouc – Brno: Academia film Olomouc 1997*. V Olomouci: Centrum otevřeného a distančního vzdělávání Univerzity Palackého, 1998, 59 s. Andragogé. ISBN 80-7067-916-6.
- OLECKÁ, Ivana a Kateřina IVANOVÁ, 2010. *Metodologie vědecko-výzkumné činnosti*. Moravská vysoká škola Olomouc, o. p. s. 44 s. ISBN 978-80-87240-33-5.
- PECINOVSKÝ, Josef, 2009. *Digitální video: natáčíme, upravujeme, vypalujeme*. Praha: Grada, 143 s. Moderní média. ISBN 978-80-247-3128-5.
- PEER, Jan, 2014. *Video v odborné praxi*. Vyd. 1. V Praze: České vysoké učení technické, 67 s. ISBN 978-80-01-05496-3.

- PETERA, Jaroslav, 2010. Ochrana práv duševního vlastnictví. In: *MERVART, Jan a Jaromír PETERA. Média a multimédia v pedagogické praxi: Filmová a multimediální tvorba*. Hradec Králové: Gaudeamus, 52 s. ISBN 978-80-7435-045-0.
- PRŮCHA, J., 2000. Přehled pedagogiky. Praha: Portál, 2000.
- PŘIBYL, Michal, 2012. *Videotvorba ve škole: [příručka pro učitele základních škol]*. Hradec Králové: Gaudeamus, 202 s. ISBN 978-80-7435-217-1.
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1. vydání. Praha: GradaPublishing, 2009, 192 s. ISBN 978-80-247-3006-6.
- REJCHL, Jan a Hana STAŠKOVÁ, 1953. *Harmonie architektonického díla*. Dílčí úkol výzkumu Architektonická kompozice. Praha.: Útvar architektury a územního plánování. s. 1.
- RIBNIKÁROVÁ, Jara. 1988. *Dítě z Hradce*. Hradec Králové: Kruh. 173 s.
- SVOBODA, Z., et al., 2011. *Média v kontextu vzdělávání*. vyd. 1. Brno: Paido. ISBN 978-80-87474-28-0.
- ŠIMONÍK, O., 2005. *Úvod do didaktiky základní školy*. neuvvedeno. Brno: MSD, ISBN 80-86633-33-0.
- ŠKODA, Josef, 1951. *Dílo akademického sochaře Josefa Škody: Upomínková publikace k souborné výstavě: Hradec Králové v květnu 1951*. Hradec Králové. Krajské nakladatelství KNV.
- STEMPLENSKI, S., TOMALIN, B. 1990. *Video in Action*. University Press: Cambridge. ISBN 0-13-945619-6.
- TRNKA, Pavel, 2010. Základy digitálních animací. In: BRUN et al., Richard. *Média a multimédia v pedagogické praxi: Digitální video ve výuce*. Hradec Králové: Gaudeamus, 158 s. ISBN 978-80-7435-032-0.
- VACEK, J., 1998. *Didaktická technika*. vyd. 1. Liberec: Technická univerzita. ISBN 80-7083-304-1.
- Yap, Roseline Wai Kuan. "Developing Educational Videos: A Constructionism Approach – Active Collaborative Learning in a Science Module." In: *Preparing 21st Century Teachers for Teach Less, Learn More (TLLM) Pedagogies*, ed. Pradeep Kumar, Michael James Keppell and Chee Leong Lim, 142-161 (2020), accessed April 10, 2020. doi:10.4018/978-1-7998-1435-1.ch009
- ZÁLEŠÁK, Jan, eds. 2007. *Aktuální otázky zprostředkování umění. Teorie a praxe galerijní pedagogiky, vizuální kultura a výtvarná výchova*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, s. 111-113. ISBN 978-80-210-4371-8.
- ZIKMUND-LENDER, Ladislav, 2012. *Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi*. Hradec Králové: [Ladislav Zikmund], 138 s. ISBN 978-80-905271-1-9.
- ZIKMUND-LENDER, Ladislav, 2016. *Milan Rejchl: architektura a výtvarné dílo*. Praha: Ladislav Zikmund – Pravý úhel, 52 s. ISBN 978-80-905271-7-1.

Seznam elektronických zdrojů:

ADÁMKOVÁ, Blanka. Wiplerova vila okouzluje tajemnou atmosférou zvenku i zevnitř. In: *Novinky.cz* [online]. 25. 11. 2015. Copyright © 2003-2019 Borgis a.s. Copyright © 2019 Seznam.cz a.s. Copyright © ČTK, DPA, Reuters a fotobanka Profimedia. [cit. 2018-01-16]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/bydleni/tipy-a-trendy/clanek/wiplerova-vila-okouzluje-tajemnou-atmosferou-zvenku-i-zevnitr-329232>

ALDIS [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.a489.cz/aldis>

ALT, Jakub, 2013. *Návrh implementace prvků gamifikace do portálů pro tvorbu a sdílení edukačních videí*. Brno. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Ústav české literatury a knihovnictví. Kabinet informačních studií a knihovnictví. [online]. [cit. 2018-02-17].

Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/xmvnq/>

Architekt Josef Hoffmann. In: *Česká televize* [online]. 2012, premiéra 03.01.2013. [cit. 2020-02-02].

Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10419379443-architekt-josef-hoffmann/21254215186>

Architektonická kancelář. *Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R* [online]. Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl [cit. 2018-02-05]. Dostupné z:

<http://www.arching-r.cz/>

BABYRÁDOVÁ, Hana, 2012 a. Digitální technologie – umění – výchova a „kůže přírody“ ve „virtuální ruce“. In: MYSLIVEČKOVÁ, Hana a Veronika JUREČKOVÁ MALIŠOVÁ, ed. *Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií I.: Využití ICT a dalších nových přístupů ve výtvarné výchově*.

Olomouc: Umělecké centrum UP. ISBN 978-80-244-3089-8. s.19-27 [online]. Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z:

http://old.kvv.upol.cz/PROJEKTY/vv_ve_svete_souc_um/download/sbornik1.pdf

Barokní srdce Evropy: Barokní šálení. In: *Česká televize* [online]. 2019, premiéra 09.01.2020 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11781961862-barokni-srdce-evropy/217562263110001-barokni-saleni/>

BESMÁKOVÁ, Jana, 2012 a. Remytologizace v umění – filmový příběh a možnosti jeho využití ve výtvarné výchově. In: MYSLIVEČKOVÁ, Hana a Veronika JUREČKOVÁ MALIŠOVÁ, ed. *Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií I.: Využití ICT a dalších nových přístupů ve výtvarné výchově*. Olomouc: Umělecké centrum UP. ISBN 978-80-244-3089-8. s.61-68 [online]. Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z:

http://old.kvv.upol.cz/PROJEKTY/vv_ve_svete_souc_um/download/sbornik1.pdf

BEVAN, Max. Why Videos are Important in Education. *Next thought studios* [online]. © Copyright 2019.

NextThought Studios. [cit. 2020-01-15]. Dostupné z: <https://www.nextthoughtstudios.com/video-production-blog/2017/1/31/why-videos-are-important-in-education>

Bude nakonec unikátní hotel Černigov památkou? *Česká televize: ČT24* [online]. 3. 12. 2014. Česká

televize 1996–2020 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1006536-bude-nakonec-unikatni-hotel-cernigov-pamatkou>

Business dictionary online, n. d. Dostupné z: <http://www.businessdictionary.com/definition/video.html>

Bývalé ředitelství státních drah. *Národní památkový ústav: Památkový katalog* [online]. (c) 2015 - Národní památkový ústav, všechna práva vyhrazena. [cit. 2020-01-27]. Dostupné z:

<https://pamatkovykatalog.cz/byvale-reditelstvi-statnich-drah-13344279>

CRUSE, Emily. *Using Educational Video in the Classroom: Theory, Research and Practice* [online]. In: Safarimontage.com, s. 24 [cit. 2020-01-15]. Dostupné z: <https://www.safarimontage.com/pdfs/training/UsingEducationalVideoInTheClassroom.pdf>

Časté dotazy: Vitráž nebo vitraj? *Sklářský Ateliér VITRAJ* [online]. [Copyright © 1999–2020 VITRAJ, s. r. o. Všechna práva vyhrazena.]. [cit. 2020-01-13]. Dostupné z: <https://www.vitraj.cz/znalosti/caste-dotazy>

Činžovní dům: V Kopečku č.p. 82/3. In: *Památkový katalog* [online]. (c) 2015 - Národní památkový ústav, všechna práva vyhrazena. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/cinzovni-dum-13817439>

Činžovní dům: V Kopečku č.p. 83/5. In: *Památkový katalog* [online]. (c) 2015 - Národní památkový ústav, všechna práva vyhrazena. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/cinzovni-dum-15560121>

Činžovní dům: Velké náměstí č.p. 151/10. In: *Památkový katalog* [online]. (c) 2015 - Národní památkový ústav, všechna práva vyhrazena. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/mestsky-dum-13516185>

Děkanství HK [online]. Copyright © Červený 2003-2017. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.dekanstvihk.cz/wp/>

Doc. ing. arch. Milan Rejchl CSc. *Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R* [online]. Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.archingr-r.cz/doc-ing-arch-milan-rejchl-csc.php>

DOSTÁL, J., 2008. *Učební pomůcky a zásada názornosti*. Olomouc: Votobia, 40 s. ISBN 978-80-7220-310-9. Dostupné na <http://sites.google.com/site/dos003/>.

DOSTÁL, Jiří. *Multimedia, hypertext and hypermedia teaching aids-current trend in education*. Journal of Technology and Information Education [online]. 2009, (3) [cit. 2019-05-14]. ISSN 1803-537X. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/228336996_Multimedia_hypertext_and_hypermedia_teaching_aids-current_trend_in_education

FARNÍ SBOR ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ V HRADCI KRÁLOVÉ: INFORMACE O SBORU: HISTORIE SBORU [online]. [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: <https://hradec-kralove.evangelnet.cz/drupal/node/2>

F., J. Monografie stanic: Hradec Králové hl. n.: Historie a současnost výpravní budovy. *ŽelPage* [online]. 6.7.2008. © 2001–2020 ŽelPage [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: <https://www.zelpage.cz/clanky/monografie-stanic-hradec-kralove-hl-n?lang=cs>

František Ulrich: Česká lyra. In: *Rajce.idnes.cz* [online]. 2011 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: https://agir.rajce.idnes.cz/Ceska_lyra#Ulrich_Frantisek.jpg

FRIČOVÁ, Ivana. Sochař Vladimír Preclík: Do Hradce se celý život v kruzích stále a stále vracím Zdroj: https://hradecky.denik.cz/kultura_region/preclik20080211.html. In: *HRADECKYdenik.cz* [online]. 11.2.2008. Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. všechna práva vyhrazena [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: https://hradecky.denik.cz/kultura_region/preclik20080211.html

Galerie moderního umění [online]. © Galerie moderního umění v Hradci Králové, 2019 [cit. 2019-06-08]. Dostupné z: <https://www.galeriehk.cz/sbirky-galerie-moderniho-umeni.html>

GAVORA, P. a kol. *Elektronická učebnice pedagogického výskumu*. [online]. [cit. 12. 03. 2014]. Bratislava: Univerzita Komenského, 2010. ISBN 978–80–223–2951–4. Dostupné z: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/>

Google Maps [online]. [cit. 2019-01-19]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps>

HANZLÍČEK, Jakub, 2013. *Využití audiovizuálních prostředků v dějepisu na příkladu výuky moderních dějin*. Plzeň. diplomová práce (Mgr.). ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. Fakulta pedagogická. [online]. [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/7978ob/>

Historie. *Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R* [online]. Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.arching-r.cz/historie.php>

HODASOVÁ, Jitka. Architekt Alexander Pur bude mít v Hradci svou sochu. Bude z kovu a pojede na kole. In: *HRADECKRALOVE.cz: město na dlani* [online]. 12.12. 2016. © 2000–2019 INET-SERVIS.CZ [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: <https://zpravy.hradeckralove.cz/architekt-alexander-pur-bude-mit-v-hradci-svou-sochu-bude-z-kovu-a-pojede-na-kole-38616/>

HORNÍK, Radek. *Zdevastované sídlo socialistů skrývá krásu* [online] 12.8.2014. Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. všechna práva vyhrazena [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: https://hradecky.denik.cz/zpravy_region/zdevastovane-sidlo-socialistu-skriva-krasu-20140812.html

Hradec Králové – fontána na Bařkově náměstí: Hradec Králové – fontána na Bařkově náměstí [online]. © 2019 Nové Město [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.obecnovemesto.cz/turistika?id=60217&action=detail>

HRADEC KRÁLOVÉ – SALON REPUBLIKY. *Turistické informační centrum* [online]. © 2018–2020 Turistické informační centrum Hradec Králové, Hradecká kulturní a vzdělávací společnost s.r.o. [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: https://www.ic-hk.cz/57/Salon_republiky/

HRUBÁ, Tereza, 2012 b. Specifika nových médií v oblasti vnímání vizuální informace. In: MYSLIVEČKOVÁ, Hana a Veronika JUREČKOVÁ MALIŠOVÁ, ed. *Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií II. Olomouc: Umělecké centrum UP*. s. 85-89. ISBN 978-80-244-32-22-9. [online]. Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012 [cit. 2019-05-17]. Dostupné z: http://old.kvv.upol.cz/PROJEKTY/vv_ve_svetu_souc_um/download/vytvarna_vychova_II.pdf

JAKL, Jan. *SALON REPUBLIKY. STATUTÁRNÍ MĚSTO HRADEC KRÁLOVÉ; INFOCENTRUM HRADEC KRÁLOVÉ; TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM HRADEC KRÁLOVÉ; TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM HRADEC KRÁLOVÉ*. Hradec Králové: Hradecká kulturní a vzdělávací společnost s.r.o. s podporou Ministerstva kultury ČR. [online]. 2018 [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: https://www.ic-hk.cz/common/cms_files/bro%C5%BEura_web_final.pdf

JANSKÁ, Lenka, 2012 a. Digitalizace děl světového kulturního dědictví a její dopad na výtvarnou výchovu. In: MYSLIVEČKOVÁ, Hana a Veronika JUREČKOVÁ MALIŠOVÁ, ed. *Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií I.: Využití ICT a dalších nových přístupů ve výtvarné výchově*. Olomouc: Umělecké centrum UP. ISBN 978-80-244-3089-8. s.53-60 [online]. Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: http://old.kvv.upol.cz/PROJEKTY/vv_ve_svetu_souc_um/download/sbornik1.pdf

KARLÍČEK, Petr a Dagmar MYŠÁKOVÁ. *Nové trendy ve výtvarné výchově: Příprava budoucích lektorů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků* [online]. Univerzita E.J. Purkyně v Ústí nad Labem. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: http://old.projekty.ujep.cz/podpuc/wp-content/uploads/2014/06/SO_Nove_trendy_ve_vytvarne_vychove.pdf

KK3 Klub konkrétnistů z.s. [online]. © 2020 by Petr Scháněl [cit. 2019-06-08]. Dostupné z: <https://janavincencova.wixsite.com/klubkk3>

KLOCOVÁ, Eva, 2011. *Didaktické možnosti filmových žánrů ve výtvarné výchově*. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Pedagogická fakulta. Katedra výtvarné výchovy. [online]. [cit. 2018-05-23]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/w3xxm/>

KOPŘIVOVÁ, Petra, 2012. *Nová média se zaměřením na video a audiovizuální/estetická výchova*. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta Masarykovi univerzity. Ústav hudební vědy. [online]. [cit. 2018-05-19]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/lcfcd/>

KORBEL, Jan. *Kdo byl slavný starosta Ulrich* [online]. 29.11.2010 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: https://hradecky.denik.cz/zpravy_region/ulrich_starosta_zivotopis_20101129.html

LINDEROVÁ, Ivica, Petr SCHOLZ a Munduch MICHAL, 2016. *ÚVOD DO METODIKY VÝZKUMU* [online]. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava. © Ivica Linderová, Petr Scholz, Michal Munduch, 2016 [cit. 2020-04-10]. ISBN 978-80-88064-23-7. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/ISBN/Skripta%20-%20V%C5%A0PJ/%C3%A9vod%20do%20metodiky%20v%C3%BDzkumu%20-%20Linderov%C3%A1,%20Scholz,%20Munduch.pdf>

Logo Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové. [logo]. In: *PETROF Gallery* [online]. © 2020 - PETROF, spol. s r.o. [cit. 2020-01-5]. Dostupné z: <https://www.petrofgallery.cz/vystava-studentu-uhk-vyroci-republiky/>

LORANG, Tim. *What is Educational Video?* TLC: Tim Lorang Counseling [online]. 2010 [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: <https://www.timlorang.com/blog/bid/14944/what-is-educational-video>

Metodologie výzkumu: *Metodologie pedagogického výzkumu*. Studentům pedagogiky [online]. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: <https://pedagogika.skolni.eu/pedagogika/metodologie-vyzkumu/#6>

MOTEJLOVÁ, Ilona, 2011. *Architektura vil v Hradci Králové, 1900–1945*. Olomouc. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta. [online]. [cit. 2018-1-15]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/g8yve1/>

Národní klenoty: Praha - jednota v rozmanitosti. In: *Česká televize* [online]. 2012 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10361869257-narodni-klenoty/211563235200013-praha-jednota-v-rozmanitosti/>

Národní klenoty: Praha - Tři odstíny rozmanitosti. In: *Česká televize* [online]. 2017, premiéra 07. 06. 2017 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10361869257-narodni-klenoty/215562235200012-praha-tri-odstiny-rozmanitosti/>

NOVÁK, Michal. *E-learning – nástroje pro tvorbu a řízení výuky* [online]. 2007 [cit. 2012-12-01]. Dostupné z: http://www.volny.cz/xmichalx/bp/xnovm133_BP.htm.

Palace garáže. *Ladislav Fišer: ateliér a galerie 888* [online]. Copyright © Ladislav Fišer [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: http://www.ladislavfiser.cz/Galerie/Fotobanka/80_1920-38_mezivalecne/1932_palace

- PASTOROVÁ, Markéta. *Pojetí Výtvarné výchovy v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura* [online]. 2004 [cit. 2019-05-09]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/g/43/POJETI-VYTVARNE-VYCHOVY-V-RAMCI-VZDELAVACI-OBLASTI-UMENI-A-KULTURA.html/>
- PAVLŮ, Barbora, 2012. *Televize a video jako vyučovací prostředek na 1. stupni ZŠ*. Liberec. Diplomová práce (Mgr.). TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI. Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická. [cit. 2019-10-31]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/y38nxh/>
- Pohádkový drak v Jičíně konečně dosedl. Má své místo na pěší zóně. In: *Jicinskozpravy.cz* [online]. 11.08.2010 [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: <http://www.jicinskozpravy.cz/zpravy/2010/1/1218-pohadkovy-drak-v-jicine-konecne-dosedl-ma-sve-misto-na-pesi-zone.htm>
- POKORNÝ, Vít. Divadlo DRAK Hradec Králové. In: *Divadelní noviny* [online]. 27.12. 2017 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/divadlo-drak-hradec-kralove>
- PRUŠKA, Jan. Bránu do Indie najdete uprostřed Hradce. In: *HRADECKYdenik.cz* [online]. 1.8.2016 [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: https://hradecky.denik.cz/zpravy_region/branu-do-indie-najdete-uprostred-hradce-20160801.html
- POSPÍŠIL, Radek, 2019. *Základy pedagogického výzkumu*. In: *Informační systém Masarykovy Univerzity* [online]. Pedagogická fakulta. Masarykova Univerzita. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: https://is.muni.cz/elportal/estud/pedf/ps09/uvod_ped/web/vyzkum.html
- RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM pro gymnázia*. Plzeň: tiskárna Bílý slon. [online] 2007. [cit. 2019-05-18]. ISBN 978-80-87000-11-3. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>
- RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM pro základní umělecké vzdělávání*. Olomouc: Studio Trinity [online]. 2010. [cit. 2019-05-18]. ISBN 978-80-87000-37-3. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-umelecke-vzdelavani>
- RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM pro základní vzdělávání* [online]. 2017. [cit. 2019-05-18]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>
- Realizace, projekty, návrhy, vybrané reference od r. 1989. *Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R* [online]. Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.archingr-r.cz/projekty-a-realizace.php>
- RYBKA, Lukáš. David Vávra - Šumný Hradec Králové (ČT 2, rok 2000). In: YouTube [online]. Česká televize, 1999 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=iM2A7H4FcBM>
- SCS.ABZ.CZ: SLOVNÍK CIZÍCH SLOV [online]. scs.abz.cz -- web © 2005-2020 -- ABZ.cz [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=eduka%C4%8Dn%C3%AD&typ_hledani=prefix
- Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska. *Střední průmyslová škola stavební*. [online]. [cit. 2019-06-19]. Dostupné z: <https://www.historickasidla.cz/dr-cs/1153-stredni-prumyslova-skola-stavebni.html>
- SEKYRKOVÁ, Dita, 2016. *Využití nových médií ve výtvarné edukaci*. Hradec Králové. Diplomová práce. Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové. [online]. [cit. 2018-05-12]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/oe8ugi/>
- Sgrafito – klasická technika nástěnné malby. *VÝTVARNÝ ATELIÉR: S námi se naučí malovat každý* [online]. Malování kreslení, z. s. © 2010–2020 Všechna práva vyhrazena. 12.07.2013 [cit. 2020-01-13]. Dostupné z: <https://www.malovanikresleni.cz/news/sgrafito-klasicka-technika-nastenne-malby/>

SIMONOVÁ, Iva. Procházka po historických školách. *Hradec Králové: oficiální web* [online]. 15. 8. 2019 [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/prochazka-po-historickych-skolach/d-69820>

SOCHAŘSKÝ PARK U SV. GOTHARDA, HOŘICE. In: *Podkrkonosi.eu* [online]. Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2019. [cit. 2019-06-08]. Dostupné z: <http://www.podkrkonosi.eu/redakce/tiskdr.php?dr=100633&lanG=cs&as4uOriginalDomain=www.podkrkonosi.eu&>

Sochy před knihovnou. In: *Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové* [online]. 2015. © 2010 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové [cit. 2017-06-03]. Dostupné z: [https://www.svkhk.cz/Akce/Dalsi-akce-\(Neco-navic---\)/Clanky/5-10-Sochy-pred-knihovnou.aspx](https://www.svkhk.cz/Akce/Dalsi-akce-(Neco-navic---)/Clanky/5-10-Sochy-pred-knihovnou.aspx)

Stavební slovník: Hrázděné zdivo [online]. © 2012 Vytvořila **Stavebnikomunita.cz** [cit. 2020-01-13]. Dostupné z: <http://stavebnikomunita.cz/page/stavebni-slovník-h>

Stonehill, B. (no date). *What is visual literacy?*. Claremont, CA: The On-Line Visual Literacy Project. Available: <http://www.pomona.edu/Academics/courserelated/classprojects/Visuallit/intro/intro.html>

ŠTĚPÁNKOVÁ, Kateřina, 2012 b. Přínosy, ztráty a rizika nových médií ve výtvarné výchově. In: MYSLIVEČKOVÁ, Hana a Veronika JUREČKOVÁ MALIŠOVÁ, ed. *Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií II*. Olomouc: Umělecké centrum UP. ISBN 978-80-244-32-22-9. [online]. Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012 [cit. 2019-05-17]. Dostupné z: http://old.kvv.upol.cz/PROJEKTY/vv_ve_svete_souc_um/download/vytvarna_vychova_II.pdf

TeamLab: BIOGRAPHY. *TeamLab* [online]. © teamLab [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: <https://www.teamlab.art/about/>

The state of video in education 2015: A KALтура REPORT [online]. 2015 [cit. 2020-01-14]. Dostupné z: http://site.kultura.com/rs/984-SDM-859/images/The_State_of_Video_in_Education_2015_a_Kultura_Report.pdf?aliId=144122175

Tituly. *Vejska.cz: Vysoká škola efektivněji* [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <http://www.vejska.cz/akademicke-tituly>

TOMEŠKOVÁ, Kateřina, 2012 b. Využití motivačních filmů pro dětského návštěvníka v muzejní edukační praxi. In: MYSLIVEČKOVÁ, Hana a Veronika JUREČKOVÁ MALIŠOVÁ, ed. *Výtvarná výchova ve světě současného umění a technologií II*. Olomouc: Umělecké centrum UP. s. 127-134. ISBN 978-80-244-32-22-9. [online]. Eds. © Hana Myslivečková, Veronika Jurečková Mališová, 2012 [cit. 2019-05-17]. Dostupné z: http://old.kvv.upol.cz/PROJEKTY/vv_ve_svete_souc_um/download/vytvarna_vychova_II.pdf

TRNKA, Pavel, 2018. *Didaktika animované tvorby s využitím digitálních technologií*. Zlín. Disertační práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta multimediálních komunikací. Ateliér Animovaná tvorba. [online]. [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/2r2enz/>

TUPÝ, Ondřej. *VĚČNÝ RÉBUS – C. K. NEBO C. A K.?* [online]. 9. 11. 2006 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.austerlitz.org/cz/vecny-rebus-c-k-nebo-c-a-k/>

Tympanon. *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie všeobecných vědomostí.: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí* [online]. Praha: J. Otto, 1906, s. 968 [cit. 2020-01-13]. Signatura: 54 E 017358/Díl 25. Dostupné z: <http://www.digitalniknihovna.cz/nkp/view/uuid:3294fa80-eb9b-11e4-a511-5ef3fc9ae867?page=uuid:49725960-1453-11e5-ac49-005056825209>

Unie výtvarných umělců Hradec Králové [online]. © Unie výtvarných umělců Hradec Králové [cit. 2019-06-08]. Dostupné z: <http://www.uvuhk.cz/www/>

Van Gogh Alive: the experience [online]. [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: <https://vangogh.es/#explore>

Video: Jak je možné použít video pro presentaci informací? Pro učení se? Pro sebepresentaci? Kurz kreativní práce s informacemi. KISK. Brno. [online]. KISK, @ Masarykova univerzita. [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://kisk.phil.muni.cz/kreativita/temata/vizualizace-a-presentace-informaci/video?fbclid=IwAR2TOhxax5dveRDLKpkfTB17EidGKKERPXV25SnmLPhABDLTI5Kh5H4vb4>

Video. In: *Oxford Dictionaries: The world's most trusted dictionaries* [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/video>

Video ve výuce: Zajímavý doplněk kurzu nebo vyučovací prostředek? In: *Informační systém Masarykovy univerzity* [online]. Brno [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/prezentace/osk2016/prez/Video-ve-vyuce.pdf?fbclid=IwAR3EHQzgmUPMT1pSKeEpZNHVwCAsWcl_Ou4zIX3qMobVmN5cfNGfBMQtOV8

VINKLÁŘ, Petr. Studenti Gymnázia J. K. Tyla opět ve své historické budově. In: *Hradec Králové: oficiální web* [online]. 12. 3. 2014. WEBHOUSE® [cit. 2020-01-27]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/studenti-gymnazia-j-k-tyla-opet-ve-sve-historicke-budove/d-46895>

VÍTKOVÁ, Kateřina. Nejkurioznější dílem v hradeckém kraji je smečka „gepardů“ v Trutnově. In: *iDNES.cz* [online]. 21. března 2013. MAFRA, © 1999–2020 MAFRA, a. s., a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/anketa-nejkurioznejisi-socha-hradecky-kraj.A130304_151043_hradec-zpravy_kvi

VÍTKOVÁ, Martina. Seriál o sochách: Pro lidi hrnec a popelník, pro architektky skvost. In: *HRADECKÝdeník.cz* [online]. 9.10.2012 [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: https://hradecy.denik.cz/spolecenska_rubrika/serial-o-sochach-pro-lidi-hrnec-a-popelnik-pro-architektky-skvost-20121009.html

Vladimír Komárek: Grafika/ Křížová cesta v Konecchlumí. In: *Galerie Art Světlana a Luboš Jelínkovi* [online]. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.galerieart.cz/vystavy/galerie/vladimir-komarek-krizova-cesta-vkonecchlumi-stations-of-the-cross-in-konecchlumi/620/?kategorie=2579>

Vytrženo z metropole: Architekt Karel Splavec. In: *Česká televize* [online]. 2015 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11346681886-vytrzeno-z-metropole/215411033210012-architekt-karel-splavec/>

Výtvarný obor. *ZUŠ Habrmanova Hradec Králové* [online]. Hradec Králové [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://www.zus-habrmanova.cz/vytvarny-obor/>

Wander, explore, discover in one borderless world. TeamLab Borderless [online]. © teamLab [cit. 2019-05-01]. Dostupné z: <https://borderless.teamlab.art/>

Wiplerova vila. In: *Památkový katalog* [online]. (c) 2015 - Národní památkový ústav, všechna práva vyhrazena. [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/wiplerova-vila-13344346>

YMCA v České republice: Hradec Králové. *YMCA* [online]. © YMCA v ČR [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <http://www.ymca.cz/kontakty/kc/hradec-kralove/>

Your dictionary online, n. d. Dostupné z: <https://www.yourdictionary.com/educational>

Základní umělecká škola Jaroslava Kvapila Brno, 2020. Umělecké obory [online]. © 2011–2020 ZUŠ Jaroslava Kvapila Brno, příspěvková organizace [cit. 4.2.2020]. Dostupné z: https://www.zusjk.cz/umelecke_obory/

Základní umělecká škola Varnsdorf, 2020. Multimediální tvorba [online]. Copyright @ ZUŠ Varnsdorf 2014 [cit. 4.2.2020]. Dostupné z: <http://www.zusvarnsdorf.cz/vytvarny-obor/zaklady-multimedialni-tvorby>

ZIKMUND, Ladislav, 2016. Struktura města v zeleni: Kapitoly z dějin architektury 20. století v Hradci Králové. Praha-Hostivař. Rigorózní práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. [online]. [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/apmt5/>

Zuška Uherské Hradiště, 2020. Výtvarno [online]. copyright © 2015–2020 Základní umělecká škola Uherské Hradiště [cit. 4.2.2020]. Dostupné z: [http: https://www.zusuh.cz/vytvarno](https://www.zusuh.cz/vytvarno)

Seznam rozhovorů a e-mailové komunikace:

FALTA, Jan, 2017. *Náměty pro výběr vhodného tématu edukačního videa* [rozhovor]. Hradec Králové, 11.12. 2017.

HRŮZA, Jaroslav, 2019. Rozhovor o budovách od Rejchlů v Hradci Králové na pohlednicích [rozhovor]. Hradec Králové.

REJCHL, Milan, 2017. *Informace o zdrojích k edukačnímu videu* [e-mail].

TRNKA, Pavel, 2017-2020. *Konzultace k diplomové práci*. [e-mail/ konzultace]. Hradec Králové.

ZIKMUND-LENDER, Ladislav, 2019. *Informace o zdrojích k edukačnímu videu* [e-mail].

Seznam užitých hudebních skladeb:

BORRTEX, 2017. *Ability*. In: album Ability. [zvukový záznam online]. © 2020 Borrtext - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/ability/>

BORRTEX, 2017. *Determination*. In: album Ability. [zvukový záznam online]. © 2020 Borrtext - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/ability/>

BORRTEX, 2017. *Moon*. In: album Creation. [zvukový záznam online]. © 2020 Borrtext - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/creation/>

BORRTEX, 2017. *She's A Gift*. In: album Something Special. [zvukový záznam online]. © 2020 Borrtext - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/something-special/>

BORRTEX, 2018. *A Quick Coffee*. In: album Untitled Love Story. [zvukový záznam online]. © 2020 Borrtext - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/untitled-love-story/>

BORRTEX, 2018. *Étude Nb. 01: 18 Years*. In: album ÉTUDE NB. 01: 18 YEARS. [zvukový záznam online]. © 2020 Borrtext - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-

NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/etude-nb-01-18-years/>

BORRTEX, 2018. *Ice Skating*. In: album CHRISTMAS TIME II. [zvukový záznam online].
© 2020 Borrtex - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/christmas-time-ii/>

BORRTEX, 2018. *Motion*. In: album Visual. [zvukový záznam online].
© 2020 Borrtex - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/visuals/>

BORRTEX, 2018. *Touch of Ice* In: album Touch of Ice. [zvukový záznam online]. The Free Music Archive [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0). Dostupné z: https://freemusicarchive.org/music/Borrtex/Touch_of_Ice/FINAL_-_Copy

BORRTEX, 2019. *Detachment*. In: album Coalescence. [zvukový záznam online].
© 2020 Borrtex - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/coalescence/>

BORRTEX, 2019. *Movement*. In: album Coalescence. [zvukový záznam online].
© 2020 Borrtex - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/coalescence/>

BORRTEX, 2019. *Particle*. In: album Coalescence. [zvukový záznam online].
© 2020 Borrtex - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/coalescence/>

BORRTEX. *Smell of Summer*. In: Album Spring break. [zvukový záznam online].
© 2020 Borrtex - All Rights Reserved [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 United States (CC BY-NC 3.0 US). Dostupné z: <https://borrtex.com/project/spring-break/>

CROUCH, CHAD, 2019. *The Bluff Trail (Instrumental)*. In: album Field Report Vol I: Oaks Bottom (Instrumental). [zvukový záznam online]. The Free Music Archive [cit. 2020-02-01]. Attribution-NonCommercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) Dostupné z: https://freemusicarchive.org/music/Chad_Crouch/Field_Report_Vol_I_Oaks_Bottom_Instrumental/The_Bluff_Trail_Instrumental

HOLMES, Scott, *Business Gateway*. In: *Music for TV & Film Vol. 2*. The Free Music Archive [cit. 2020-02-02] Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0). Dostupné z: https://freemusicarchive.org/music/Scott_Holmes/Music_for_TV_Film_Vol_2

HOLMES, Scott, *Driven to Success*. In: Corporate and motivational music 2. The Free Music Archive [cit. 2020-02-02] Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0). Dostupné z: https://freemusicarchive.org/music/Scott_Holmes/Corporate_Motivational_Music_2/Driven_To_Success_1973

HOLLOWITZ, David, *Moment of Truth (Piano version)*. In: album Moment of Truth (Single). The Free Music Archive [cit. 2020-02-01]. Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) Dostupné z: https://freemusicarchive.org/music/David_Hilowitz/Moment_of_Truth_single/Film_Cue_145_-_Uplifting_Cello_III_-_Moment_of_Truth_-_Piano_Version_-_rev4

SEZNAM OBRÁZKŮ

Seznam obrázků v hlavní části diplomové práce:

Číslo obr.	Zdroj	Str.
Obr. 1	PECINOVSKÝ, Josef. Celek, polocelek, detail [fotografie]. In: PECINOVSKÝ, Josef. <i>Digitální video: natáčíme, upravujeme, vypalujeme</i> . Praha: Grada, 2009, obr. 3.1, s.53, Moderní média. ISBN 978-80-247-3128-5.	37
Obr. 2	PECINOVSKÝ, Josef. Celek, polocelek, detail [fotografie]. In: PECINOVSKÝ, Josef. <i>Digitální video: natáčíme, upravujeme, vypalujeme</i> . Praha: Grada, 2009, obr. 3.1, s.53, Moderní média. ISBN 978-80-247-3128-5.	37
Obr. 3	PECINOVSKÝ, Josef. Celek, polocelek, detail [fotografie]. In: PECINOVSKÝ, Josef. <i>Digitální video: natáčíme, upravujeme, vypalujeme</i> . Praha: Grada, 2009, obr. 3.1, s.53, Moderní média. ISBN 978-80-247-3128-5.	37
Obr. 4	PŘIBYL, Michal. Široký celek. [fotografie]. In: PŘIBYL, Michal. <i>Videotvorba ve škole: [příručka pro učitele základních škol]</i> . Hradec Králové: Gaudeamus, 2012, obr. 17, s. 36. ISBN 978-80-7435-217-1.	38
Obr. 5	PŘIBYL, Michal. Celek. [fotografie]. In: PŘIBYL, Michal. <i>Videotvorba ve škole: [příručka pro učitele základních škol]</i> . Hradec Králové: Gaudeamus, 2012, obr. 18, s. 36. ISBN 978-80-7435-217-1.	38
Obr. 6	PŘIBYL, Michal. Polocelek [fotografie]. In: PŘIBYL, Michal. <i>Videotvorba ve škole: [příručka pro učitele základních škol]</i> . Hradec Králové: Gaudeamus, 2012, obr. 19, s. 37. ISBN 978-80-7435-217-1.	38
Obr. 7	PŘIBYL, Michal. Polodetail [fotografie]. In: PŘIBYL, Michal. <i>Videotvorba ve škole: [příručka pro učitele základních škol]</i> . Hradec Králové: Gaudeamus, 2012, obr. 20, s. 37. ISBN 978-80-7435-217-1.	38
Obr. 8	PŘIBYL, Michal. Detail [fotografie]. In: PŘIBYL, Michal. <i>Videotvorba ve škole: [příručka pro učitele základních škol]</i> . Hradec Králové: Gaudeamus, 2012, obr. 21, s. 38. ISBN 978-80-7435-217-1.	38
Obr. 9	PŘIBYL, Michal. Velký detail [fotografie]. In: PŘIBYL, Michal. <i>Videotvorba ve škole: [příručka pro učitele základních škol]</i> . Hradec Králové: Gaudeamus, 2012, obr. 22, s. 38. ISBN 978-80-7435-217-1.	38
Obr. 10	PECINOVSKÝ, Josef. Schéma znázornění zlatého řezu. [obrázek]. In: PECINOVSKÝ, Josef. <i>Digitální video: natáčíme, upravujeme, vypalujeme</i> . Praha: Grada, 2009, obr. 3.2, s.55, Moderní média. ISBN 978-80-247-3128-5.	39
Obr. 11	Katedrála [fotografie]. In: <i>Děkanství HK</i> [online]. Copyright © Červený 2003-2017 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: http://www.dekanstvihk.cz/wp/	73
Obr. 12	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Exteriér katedrály, [fotografie]. 2020. In: Soukromý archiv Veroniky Suchomelové.	73

- Obr. 13 KOMÁREK, Vladimír. Vladimír Komárek: Grafika/ Křížová cesta v Konecchlumí. [fotografie]. In: *Galerie Art Světlana a Luboš Jelínkovi* [online]. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.galerieart.cz/vystavy/galerie/vladimir-komarek-krizova-cesta-v-konecchlumi-stations-of-the-cross-in-konecchlumi/620/?kategorie=2579>
- Obr. 14 SOCHAŘSKÝ PARK U SV. GOTHARDA, HOŘICE [fotografie]. In: *Podkrkonosi.eu* [online]. Publikační a redakční systém Public4u © 2000-2019. [cit. 2019-06-08]. Dostupné z: <http://www.podkrkonosi.eu/redakce/tiskdr.php?dr=100633&lanG=cs&as4uOriginalDomain=www.podkrkonosi.eu&>
- Obr. 15 NĚMEČEK, JIŘÍ. Pohádkový drak v Jičíně konečně dosedl. Má své místo na pěší zóně. [fotografie]. 2010. In: *Jicinskozpravy.cz* [online]. 11.08.2010 [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: <http://www.jicinskozpravy.cz/zpravy/2010/1/1218-pohadkovy-drak-v-jicine-konecne-dosedl-ma-sve-misto-na-pesi-zone.htm>
- Obr. 16 TANEČEK, DAVID/Deník. Model pomníku, který stojí na pražském Klárově. [fotografie]. 11.2.2008. In: FRIČOVÁ, Ivana. *Sochař Vladimír Preclík: Do Hradce se celý život v kruzích stále a stále vracím*. HRADECKYdeník.cz. [online]. Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. všechna práva vyhrazena. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: https://hradecky.denik.cz/kultura_region/preclik20080211.html
- Obr. 17 PRUŠKA, J. /Deník. Nábřeží sochařů v Hradci Králové [fotografie]. 1.8.2016. In: PRUŠKA, J. /Redakce. *Bránu do Indie najdete uprostřed Hradce*. HRADECKYdeník.cz. [online]. Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: <https://hradecky.denik.cz/galerie/labske-nabrezi-socharu-sochy-umelci-namesti-svobody010816.html?back=1688074995-759-17&photo=10>
- Obr. 18 SUCHOMELOVÁ, Veronika. Sochy a vědecké knihovny v HK [fotografie]. 2019. In: *Soukromý archiv Veroniky Suchomelové*.
- Obr. 19 SUCHOMELOVÁ, Veronika. Socha architekta Pura [fotografie]. 2019. In: *Soukromý archiv Veroniky Suchomelové*.
- Obr. 20 VÍTKOVÁ, Martina. *Kašna od profesora Michala Gabriela na hradeckém Masarykově náměstí* [fotografie]. 9.10.2012. In: HRADECKYdeník.cz. Seriál o sochách: Pro lidi hrnec a popelník, pro architektky skvost. [online]. Copyright © VLTAVA LABE MEDIA a.s. všechna práva vyhrazena [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: https://hradecky.denik.cz/spolecenska_rubrika/serial-o-sochach-pro-lidi-hrnec-a-popelnik-pro-architektky-skvost-20121009.html
- Obr. 21 *Hradec Králové – fontána na Baťkově náměstí*. [fotografie]. In: *obecnovemesto.cz*. [online]. © 2019 Nové Město. [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <http://www.obecnovemesto.cz/turistika?id=60217&action=detail>
- Obr. 22 VESELÝ, Martin. *Plastika Jízda na červenou* [fotografie]. 21. března 2013. In: *iDNES.cz/MAFRA* [online]. © 1999–2020 MAFRA, a. s., a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/anketa-nejkurioznejši-socha-hradecky-kraj.A130304_151043_hradec-zpravy_kvi/foto/KVI49a99d_174640_1594422.jpg

Obr. 23	VESELÝ, Martin. <i>Plastika vydry Elišky v Hradci Králové</i> [fotografie]. 21. března 2013. In: <i>iDNES.cz/MAFRA</i> [online]. © 1999–2020 MAFRA, a. s., a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP. [cit. 2017-06-06]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/anketa-nejkurioznejši-socha-hradecky-kraj.A130304_151043_hradec-zpravy_kvi/foto/KVI49a4c2_135352_2180136.jpg	79
Obr. 24	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka chyby. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2019. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	92
Obr. 25	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka z videa – velký celek. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2019. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	92
Obr. 26	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka z videa – velký celek/celek. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2019. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	92
Obr. 27	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka z videa – Detail. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2019. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	93
Obr. 28	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka z videa – Velký detail. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2019. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	93
Obr. 29	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Návrh designu za užití mapy ve videu. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2019. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	94
Obr. 30	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka zkušební verze videa. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2019. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	94
Obr. 31	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Popisek ve videu. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	94
Obr. 32	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Design titulního snímku videa. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	95
Obr. 33	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Kresba motivu na titulní snímek videa – hlavní nádraží v HK. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2019. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	95
Obr. 34	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Design videa u popisů životopisných informací o architektch. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	95
Obr. 35	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka záběru s aplikovanou pohlednicí a animovanými prvky ve videu – rámeček a šipka. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	96
Obr. 36	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Současná fotografie budov, které jsou na obr. 34 znázorněn pohlednicí. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	96

Obr. 37	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka aplikovaných dokumentů ve videu – návrh s popisem, razítkem a podpisem. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	96
Obr. 38	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka postaveného objektu, který je navržen na obr. 37. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	96
Obr. 39	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka záběru s aplikovaným dokumentem – kresba návrhu budovy nádraží. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	97
Obr. 40	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka postaveného objektu – který je nakreslen na obr. 39. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	97
Obr. 41	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka záběru s aplikovaným dokumentem ve videu – dobová fotografie. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	97
Obr. 42	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka postaveného objektu, který je zachycen na dobové fotografii obr. 41. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	97
Obr. 43	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka záběru s aplikovaným dokumentem ve videu – stavební plán [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	97
Obr. 44	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka záběru s aplikovaným dokumentem – archivní listina. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	97
Obr. 45	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka záběru: interiér budovy. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	98
Obr. 46	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka hlavních závěrečných titulků. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	99
Obr. 47	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka podrobných informací ve závěrečných titulcích – zdroje. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	99
Obr. 48	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Ukázka poděkování a copyrightu z videa. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	100
Obr. 49	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Závěrečná část závěrečných titulků. [snímek obrazovky/záběr videa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	100
Obr. 50	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Kresba hlavního nádraží v Hradci Králové. [kresba]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	101
Obr. 51	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Kresba stadionu v HK. [kresba]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	101

Obr. 52	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Kresba Velkého náměstí v HK. [kresba]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	101
Obr. 53	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Kresba Fakultní nemocnice v HK. [kresba]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	101
Obr. 54	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Kresba nároží firmy Petrof. [kresba]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	101
Obr. 55	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Miniatura – Mapa (vnitřní strana). [fotografie mapy]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	102
Obr. 56	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Miniatura – Mapa (přední strana). [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	102
Obr. 57	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Muzeum východních Čech v HK. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	106
Obr. 58	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Obecní dům v HK. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	106
Obr. 59	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Gymnázium J.K. Tyla. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	106
Obr. 60	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Bývalá Koželužská škola. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	106
Obr. 61	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Budova ředitelství ČSD. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	106
Obr. 62	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Kulturní dům ve Střelecké ulici. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	107
Obr. 63	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Smuteční síň. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	107
Obr. 64	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Hotel Černigov. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	107
Obr. 65	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Kongresové centrum Aldis. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	107
Obr. 66	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Tympanon, budova Okresní péče o mládež. [fotografie]. 2018. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	109
Obr. 67	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Hrázďené zdivo, budova vily Karla Jandy. [fotografie]. 2018. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	110
Obr. 68	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Mascaron, budova činžovního domu ve Švendově ulici. [fotografie]. 2018. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	110
Obr. 69	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Lizénové rámce na budově Krajského soudu. [mix médií]. 2018. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	110
Obr. 70	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Sgrafito na budově Wiplerovy vily. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	111

Obr. 71	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Reliéf na budově Národní banky Československé. [fotografie]. 2018. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	111
Obr. 72	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Nika na budově vily Ing. Karla Fořta. [fotografie]. 2018. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	112
Obr. 73	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Vitráž na budově Sklářského ústavu. [fotografie]. 2018. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	112
Obr. 74	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Přiřazování obrázků, definic a pojmů na ZUŠ Hořice I. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	113
Obr. 75	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Přiřazování obrázků, definic a pojmů na ZUŠ Hořice II. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	113
Obr. 76	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Přiřazování obrázků, definic a pojmů – SUPŠ HNN. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	113
Obr. 77	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Promítání videa – ZUŠ Hořice. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	114
Obr. 78	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Promítání videa – SUPŠ HNN. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	114
Obr. 79	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Vyplňování dotazníku studenty ZUŠ Hořice. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	114
Obr. 80	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Kresba mascaronu studenty SOŠ. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	115
Obr. 81	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Miniatura dotazníku: první stránka [dotazník]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	127
Obr. 82	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Miniatura dotazníku: druhá stránka [dotazník]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	127
Obr. 83	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Časové období prezentovaných staveb [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	128
Obr. 84	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Charakteristické prvky staveb [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	129
Obr. 85	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Významné veřejné a úřední stavby [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	129
Obr. 86	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Vily od Rejchlů [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	129
Obr. 87	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Velký Hradec [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	130
Obr. 88	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Jméno bývalého starosty [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	131
Obr. 89	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Jméno kovářského mistra [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	131
Obr. 90	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Most u soutoku Labe a Orlice [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	132

Obr. 91	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Podíl rodu Rejchlů na stavbách v Hradci Králové [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	133
Obr. 92	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Nároží u firmy PETROF [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	134
Obr. 93	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Názvy architektonických prvků [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	135
Obr. 94	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Znali jste rod Rejchlů již dříve? [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	136
Obr. 95	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Jak moc byly informace pro žáky nové? [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	136
Obr. 96	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Počet povědomých/dobře známých budov v HK [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	137
Obr. 97	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Vhodnost délky videa [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	138
Obr. 98	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Vypravěč [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	138
Obr. 99	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Historické fotografie [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	139
Obr. 100	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Fotografie a videa [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	139
Obr. 101	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Množství informací [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	140
Obr. 102	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Další edukační video o architektuře v Hradci Králové [graf]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	141

Seznam obrázků v přílohách diplomové práce:

Číslo obr.	Zdroj	Str.
I–A	Václav Rejchl st. v sokolském [fotografie]. Kolem r. 1885. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 7, s. 17, Ateliér A. Ženíšek. ISBN 978-80-905271-1-9.	183
II–A	Václav Rejchl st. [fotografie]. Po 1920. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 6, s. 16, Ateliér Langhans. ISBN 978-80-905271-1-9.	183
III–A	<i>p. Ing. Václav Rejchl</i> [fotografie]. 16. 8. 1950. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Rejchl Václav. i. č. III–28, SOKA Hradec Králové.	183
IV–A	KUBIŠTA, Bohumil. Václav Rejchl ml. 1903-1904. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 32, s. 36, Bohumil Kubišta. ISBN 978-80-905271-1-9.	183
V–A	František Ulrich. In: <i>Rajce.net.idnes.cz</i> [online]. 19.5.2011 [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: https://agir.rajce.idnes.cz/Ceska_lyra#Ulrich_Frantisek.jpg	183
VI–A	Jan Rejchl [fotografie]. 1919. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 76, s. 69. ISBN 978-80-905271-1-9.	183
VII–A	Akad. architekt, Dr. Ing. arch. Jan Rejchl [fotografie]. 1938. In: <i>Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R</i> . [online]. Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl [cit. 2019-07-20]. Dostupné z: http://www.archingr-r.cz/historie.php	184
VIII–A	<i>Ing. Dr. Jan Rejchl architekt</i> [fotografie]. 7. 7. 1899. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Rejchl Jan. i. č. III–28, SOKA Hradec Králové.	184
IX–A	Milan Rejchl [fotografie]. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 134, s. 107. ISBN 978-80-905271-1-9.	184
X–A	Václav st., Václav ml., jeho syn Jiří a Jan Rejchlovi [fotografie]. Zhruba 1925. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 1, s. 4. ISBN 978-80-905271-1-9.	184
XI–A	ŽENÍŠEK, Antonín. Bývalá městská Pražská brána [světlotisk – pohlednice]. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 399, s. 168. ISBN 978-80-905700-6-1.	184
XII–A	Palackého třída [kolorovaný světlotisk – pohlednice]. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 401, s. 169. ISBN 978-80-905700-6-1.	184

XIII–A	Jiříkova třída [světlotisk – pohlednice]. 1904. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 375, s. 159. ISBN 978-80-905700-6-1.	185
XIV–A	Manifestace lidu pro všeobecné hlasovací právo dne 28. 11. 1905 v Hradci Králové. [světlotisk – pohlednice]. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 260, s. 110. ISBN 978-80-905700-6-1.	185
XV–A	Pospíšilova třída [černobílý světlotisk – pohlednice]. Okolo 1910. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 333, s. 141. ISBN 978-80-905700-6-1.	185
XVI–A	Nádražní budova Slezské Předměstí čp. 152 [Fotopohlednice]. 20. léta 20. stol. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2016, 2. díl, obr. 906, s. 141. ISBN 978-80-88182-03-0.	185
XVII–A	Vilová čtvrť na břehu Orlice. [jednobarevný světlotisk – pohlednice]. Okolo 1906. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 407, s. 171. ISBN 978-80-905700-6-1.	185
XVIII–A	<i>Plán na stavbu vily pro P.K. Jandu</i> [fotografie]. 6. 9. 1909. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 461, i. č. 649, karton č. 100, SOkA Hradec Králové.	185
XIX–A	<i>Tři vily na břehu Orlice</i> [fotografie stav]. Okolo roku 1905. Soukromý archiv Jana Wiplera, Hradec Králové.	186
XX–A	REJCHL, Václav st. <i>Plán na stavbu rodinného domu pro p.p. Karla a Leopoldinu Wiplerovi</i> [kopie plánu]. 10. 3. 1902. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	186
XXI–A	REJCHL, Václav st. <i>Plán ku postavení rodinného domu na bloku III Parcela 2 v Hradci Králové</i> [kopie plánu]. 7. 3. 1902. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	186
XXII–A	REJCHL, Václav st. Vila s věží v Plácelově ulici: Plán-Průčelí [kopie projektu]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	186
XXIII–A	REJCHL, Václav st. Vila svěží v Plácelově ulici: Plán-Průčelí [kopie návrhu]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	186
XXIV–A	Klumparova vila [fotografie]. fond Sběrka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Klumparova vila, i. č. I-46, SOkA Hradec Králové.	186
XXV–A	REJCHL, Václav st. Návrh na ... fasády pro stavbu rodinného domu na par. č. 5 v bloku II v Morušovce v Hradci Králové: průčelí do ulice Žerotínovy [kopie návrhu]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	187
XXVI–A	REJCHL, Václav st. Návrh na ... fasády pro stavbu rodinného domu na par. č. 5 v bloku II v Morušovce v Hradci Králové: průčelí na Příkopy [kopie návrhu]. únor 1906. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	187

XXVII–A	Železniční zastávka u strážního domu č. 19. [kolorovaný světlotisk – pohlednice]. asi po r. 1916. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2016, 2. díl, obr. 905, s. 141. ISBN 978-80-88182-03-0.	187
XXVIII–A	Zastávka v Kuklenách [světlotisk – pohlednice]. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2016, 2. díl, obr. 812, s. 101. ISBN 978-80-88182-03-0.	187
XXIX–A	Husův dům [fotografie]. fond Sběrka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Husův dům-čp. 121. i. č. I-70. SOKA Hradec Králové.	187
XXX–A	GOČÁR, Josef. Lutherův ústav [návrh]. 1908. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 44, s. 49. ISBN 978-80-905271-1-9.	187
XXXI–A	Husův dům. [grafika]. fond Sběrka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Husův dům-čp. 121. i. č. I-70. SOKA Hradec Králové.	188
XXXII–A	REJCHL, Václav st., REJCHL, Václav ml. Stavba Husova domu na Malém náměstí: Průčelí vchodové [návrh]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	188
XXXIII–A	REJCHL, Václav st., REJCHL, Václav ml. Stavba Husova domu na Malém náměstí: Plán přestavby Lutherova ústavu č.p. 121 v Hradci Králové [Plán]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	188
XXXIV–A	REJCHL, Václav ml. Plán na vystavění dvoupatrového domu na stavební parc. Čís. 157/10 v Hradci Králové: facada [Plán]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	188
XXXV–A	REJCHL, Václav ml. Plán na vystavění dvoupatrového domu na stavební parc. Čís. 2 v bloku 0 v Hradci Králové: facada, řez-A-B [Plán]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	188
XXXVI–A	Svatojánský kopec [černobílý světlotisk s knižtiskem – pohlednice]. přelom 19/20. století. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2016, 2. díl, obr. 440, s. 83. ISBN 978-80-88182-03-0.	188
XXXVII–A	ZIKMUND, Jiří. Vila rodiny Mayerových, čp. 38, Nový Hradec Králové [fotografie]. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 22, s. 29. ISBN 978-80-905271-1-9.	189
XXXVIII–A	Vila rodiny Mayerových [fotografie]. 1938. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 23, s. 29. ISBN 978-80-905271-1-9.	189
XXXIX–A	HUČÁK. <i>Certifikát – Potvrzení o dokončení stavby čp. 720</i> . [Listina]. 5. 12. 1927. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 720, i. č. 654, karton č. 105. SOKA Hradec Králové.	189

XL–A	ZÁKREJS, Vladimír, ŠEJNA, Josef a REJCHL, Václav. Soutěžní návrh na nový regulační plán města, I cena. [regulační plán].1909. In: BENEŠOVÁ, Marie, Jan JAKL a František TOMAN, 2000. <i>Salón republiky: moderní architektura Hradce Králové</i> . Hradec Králové: Garamon. s.26. ISBN 80-902593-7-5.	189
XLI–A	KLUMPAR, Otakar a LISKA Oldřich. Soutěžní návrh na nový regulační plán města. [regulační plán].1909. In: BENEŠOVÁ, Marie, Jan JAKL a František TOMAN, 2000. <i>Salón republiky: moderní architektura Hradce Králové</i> . Hradec Králové: Garamon. S. 27. ISBN 80-902593-7-5.	189
XLII–A	LISKA, Oldřich a REJCHL, Václav. Generální zastavovací plán města. [generální zastavovací plán]. 1909. In: BENEŠOVÁ, Marie, Jan JAKL a František TOMAN, 2000. <i>Salón republiky: moderní architektura Hradce Králové</i> . Hradec Králové: Garamon. S. 28. ISBN 80-902593-7-5.	189
XLIII–A	Plán studentského domova v Hradci Králové: pohled ze předu [plán]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 632, i. č. 652, karton č. 103, SOKA Hradec Králové.	190
XLIV–A	Studentský domov [černobílá fotografie – pohlednice]. kolem r. 1930. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 410, s. 172. ISBN 978-80-905700-6-1.	190
XLV–A	Studentský domov v Hradci Králové [pohled]. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Studentský domov (n. divadlo Drak). i. č. I-134. SOKA Hradec Králové.	190
XLVI–A	REJCHL, Václav ml. Plán na stavbu domu pro sdružení YMCA v ČS v Hradci Králové [plán]. Listopad 1923. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 666, i. č. 653, karton č. 104, SOKA Hradec Králové.	190
XLVII–A	YMCA na Gočárově třídě: Foto ze stavby-Jan Rejchl druhý zprava [fotografie]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVCČ.	190
XLVIII–A	YMCA [fotografie]. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, YMCA. i. č. I-155. SOKA Hradec Králové.	190
XLIX–A	Pohled do Jungmannovy třídy [foto pohlednice]. okolo 1930. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 559, s. 238. ISBN 978-80-905700-6-1.	191
L–A	Budova spolku Okresní péče o mládež [fotografie]. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Okresní péče o mládež. i. č. I-52, SOKA Hradec Králové.	191
LI–A	ZIKMUND, Jiří. Dům v Divišově ulici čp. 775, interiér průjezdu na dvůr [fotografie]. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 64, s. 61. ISBN 978-80-905271-1-9.	191
LII–A	Pražské Předměstí – nádraží [fotografie]. fond Sbíрка obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Pražské předměstí – nádraží. i. č. II-43, SOKA Hradec Králové.	191

LIII–A	Návrh budovy nádraží [návrh]. 1927. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tří generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 87, s. 80. ISBN 978-80-905271-1-9.	191
LIV–A	Pražské Předměstí – nádraží [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Pražské předměstí – nádraží. i. č. II-43. SOkA Hradec Králové.	191
LV–A	Pražské Předměstí – nádraží [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Pražské předměstí – nádraží. i. č. II-43. SOkA Hradec Králové.	192
LVI–A	Pražské Předměstí – nádraží [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Pražské předměstí – nádraží. i. č. II-43. SOkA Hradec Králové.	192
LVII–A	REJCHL, Václav ml. Příčný řez bočnými křídly a porotní síní [projekt]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	192
LVIII–A	Krajský soud [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Soud krajský a okresní. i. č. I-132. SOkA Hradec Králové.	192
LIX–A	Krajský soud [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Soud krajský a okresní. i. č. I-132. SOkA Hradec Králové.	192
LX–A	Krajský soud [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Soud krajský a okresní. i. č. I-132. SOkA Hradec Králové.	193
LXI–A	Krajský soud [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Soud krajský a okresní. i. č. I-132. SOkA Hradec Králové.	193
LXII–A	Novostavba krajského soudu [fotografická pohlednice]. asi podzim 1934. In: HRŮZA, Jaroslav. Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století. Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 307, s. 130. ISBN 978-80-905700-6-1.	193
LXIII–A	Státní průmyslová škola v Hradci Králové [fotografie]. In: <i>Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R</i> . [online]. Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl [cit. 2019-07-20]. Dostupné z: http://www.archingr-r.cz/historie.php	193
LXIV–A	Státní průmyslová škola [fotografie]. fond Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Státní průmyslová škola (n. SPŠ stavební). i. č. I-254. SOkA Hradec Králové.	193
LXV–A	Státní průmyslová škola v Hradci Králové [fotografie]. In: <i>Technická kancelář pro architekturu, interiér a design ARCHING R & R</i> . [online]. Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl [cit. 2019-07-20]. Dostupné z: http://www.archingr-r.cz/historie.php	193
LXVI–A	Stavba stát. průmyslové školy v Hradci Král, Účtovací plán, hlavní budova, měř. 1:100 [plán]. Prosinec 1930. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 787, i. č. 656, karton č. 107, SOkA Hradec Králové	194
LXVII–A	REJCHL, Jan. Obytný dům a kancelářská budova místního národního výboru v Hradci Králové [fotografie]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	194

LXVIII–A	REJCHL, Jan. Dvorana obecnstva Spořitelny Královéhradecké [fotografie]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	194
LXIX–A	REJCHL, Jan. Zahrádka při kancelářské budově místního národního výboru v Hradci Králové [fotografie]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	194
LXX–A	REJCHL, Jan. Spořitelna Hradecká-plán úpravy zahrad 1:100 [plán]. 1932. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	194
LXXI–A	REJCHL, Jan. Banka na nábřeží/Komerční banka [návrh]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	195
LXXII–A	REJCHL, Jan. Bez názvu [návrh]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	195
LXXIII–A	Pohled na areál nemocnice [světlotisk – pohlednice]. 2. pol. 30. let. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2016, 2. díl, obr. 711, s. 58. ISBN 978-80-88182-03-0.	195
LXXIV–A	Pohled na administrativní budovu [hnědý hlubotisk – pohlednice]. konec 20. let. In: HRŮZA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2016, 2. díl, obr. 713, s. 59. ISBN 978-80-88182-03-0.	195
LXXV–A	REJCHL, Jan [fotografie]. Obytná budova pro lékaře/nyní transfusní stanice. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	195
LXXVI–A	Prosekturní a patologickoanatomický pavilón [fotografie]. 1926. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 103, s. 90. ISBN 978-80-905271-1-9.	195
LXXVII–A	REJCHL, Jan [návrh]. 1946. Návrh z užší soutěže na rozšíření areálu nemocnice U soutotu I. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	196
LXXVIII–A	REJCHL, Jan [návrh]. 1946. Návrh z užší soutěže na rozšíření areálu nemocnice U soutotu II. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	196
LXXIX–A	REJCHL, Jan. Sklářský ústav ve Škroupově ulici a Obchodní hospodářská komora/ nástavba a úprava průčelí [projekt]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	196
LXXX–A	Sklářský výzkumný ústav [fotografie]. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 114, s. 95. ISBN 978-80-905271-1-9.	196
LXXXI–A	Obchodní, živnostenská a průmyslová komora [fotografie]. fond Sběrka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Státní okresní archiv, i. č. I-2, karton. SOKA Hradec Králové.	196

LXXXII–A	REJCHL, Jan. Plán na postavení rodinného domu p. JUDra Fr. Hrouzka vlád. Rady v. v. v bloku LXI a na parc. č. 10 L v Hradci Králové: průčelí do ulice /s. z./ [plán]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 819, i. č.657, karton č. 108, SOkA Hradec Králové.	197
LXXXIII–A	REJCHL, Jan. Plán na postavení rodinného domu p. JUDra Fr. Hrouzka vlád. Rady v. v. v bloku LXI a na parc. č. 10 L v Hradci Králové: průčelí bočné /j. z/[plán]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 819, i. č. 657, karton č. 108, SOkA Hradec Králové.	197
LXXXIV–A	REJCHL, Jan. Plán na postavení rodinného domu p. JUDra Fr. Hrouzka vlád. Rady v. v. v bloku LXI a na parc. č. 10 L v Hradci Králové: průčelí do zahrady /j. v./ [plán] fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 819, i. č. 657, karton č. 108, SOkA Hradec Králové.	197
LXXXV–A	REJCHL, Jan. Plán na postavení rodinného domu p. JUDra Fr. Hrouzka vlád. Rady v. v. v bloku LXI a na parc. č. 10 L v Hradci Králové: průčelí bočné /s. v/ [plán]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 819, i. č. 657, karton č. 108, SOkA Hradec Králové.	197
LXXXVI–A	REJCHL, Jan. Pavilon restaurace v Jiráskových sadech a terenní úpravy: I. patro 1:100 [plán]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	197
LXXXVII–A	Plány na stavbu restaurace čp. 237 v Jiráskových sadech v Hradci Králové: Východní průčelí/Hlavní průčelí [plán]. 1932. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plánky), čp. 237, i. č.644, karton č. 95, SOkA Hradec Králové.	198
LXXXVIII–A	REJCHL, Jan. Vila p. H. Steina: Průčelí vstupní 1:100 [návrh]. 1931. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	198
LXXXIX–A	REJCHL, Jan. Vila p. H. Steina: Průčelí k Orlici 1:100 [návrh]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	198
XC–A	REJCHL, Jan. Villa pana S. v Hradci Králové [návrh]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	198
XCI–A	REJCHL, Jan. Villa pana S. v Hradci Králové [návrh]. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	198
XCII–A	REJCHL, Jan [návrh]. Vila p. H. Steina-návrhy židlí z ohýbané překližky a svítdidla. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	198
XCIII–A	Lékařská fakulta UK [bromografická pohlednice]. In: HRŮŽA, Jaroslav. <i>Hradec Králové na pohlednicích v průběhu tří století</i> . Vlkov: Helena Rezková, 2015, 1. díl, obr. 351, s. 148. ISBN 978-80-905700-6-1.	199
XCIV–A	REJCHL, Jan [návrh]. Budova-TELECOM-pod pivovarem. tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007. Fotoarchiv MVČ.	199
XCV–A	REJCHL, Milan. 1972-1973 Most [fotografie]. 1972-1973. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav</i>	199

	ml., Jan a Milan Rejchlovi. Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, s. 20. ISBN 978-80-905271-1-9.	
XCVI–A	Nizkoenergetický dům [fotografie]. 2002. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi. Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 154, s. 119. ISBN 978-80-905271-1-9.	199
XCVII–A	Novákovy garáže [fotografie]. fond Sběrka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Novákovy garáže – Palace garáže. i.č. 58, SOKA Hradec Králové.	199
XCVIII–A	REJCHL, Milan a KOBLASA, Jan. Návrh úpravy sadů 5. května. [návrh]. 1994. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav, 2016. <i>Milan Rejchl: architektura a výtvarné dílo</i> . Praha: Ladislav Zikmund – Pravý úhel, s. 34. ISBN 978-80-905271-7-1.	199
XCIX–A	REJCHL, Milan a kolektiv. Finální návrh benzinové pumpy [návrh]. 1997. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi. Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 153, s. 119. ISBN 978-80-905271-1-9.	200
C–A	REJCHL, Václav ml., REJCHL, Jan. Starší verze zastavovacího plánu Věkoš [plán]. 1925-1928. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav. <i>Tři generace architektů: Václav st., Václav ml., Jan a Milan Rejchlovi</i> . Hradec Králové: Ladislav Zikmund, 2012, obr. 73, s. 66. ISBN 978-80-905271-1-9.	200
CI–A	REJCHL, Václav st. Plán ku stavbě dvorních stavení při domě Pánů Mikešových na stavebních parcelách č. 7 a 8 stav. Bloku B v Hradci Králové. [plán]. 12. dubna 1896. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 287, i. č. 645, karton č.96, SOKA Hradec Králové.	200
CII–A	REJCHL, Václav st. Plán ku stavbě dvorních stavení při domě Pánů Mikešových na stavebních parcelách č. 7 a 8 stav. Bloku B v Hradci Králové [plán]. 12. dubna 1896. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 287, i. č. 645, karton č. 96, SOKA Hradec Králové.	200
CIII–A	REJCHL, Václav ml. Plán na stavbu domu pro sdružení YMCA v ČS v Hradci Králové [plán]. Listopad 1923. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 666, i. č. 653, karton č. 104. SOKA Hradec Králové.	200
CIV–A	REJCHL, Václav ml. Plán na stavbu domu pro sdružení YMCA v ČS v Hradci Králové [plán]. Listopad 1923. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 666, i. č. 653, karton č. 104. SOKA Hradec Králové.	200
CV–A	Zadní strana fotografie [fotografie]. fond Sběrka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Pražské Předměstí – nádraží. i. č. II-43. SOKA Hradec Králové.	201
CVI–A	Zadní strana fotografie [fotografie]. fond Sběrka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Pražské Předměstí – nádraží, i. č. II-43. SOKA Hradec Králové.	201
CVII–A	REJCHL, Jan. Příčný řez obyt. domem čp. 800 [plán]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 800, i. č. 657, karton č. 108. SOKA Hradec Králové.	201

CVIII–A	REJCHL, Jan. Příčný řez obytl. domem čp. 800 [plán]. fond Finanční správa okres Hradec Králové 1786-1949 (1954), Domovní daň (stavební plány), čp. 800, i. č. 657, karton č. 108. SOkA Hradec Králové.	201
CIX–A	Logo Arching R & R [logo]. In: ZIKMUND-LENDER, Ladislav, 2016. <i>Milan Rejchl: architektura a výtvarné dílo</i> . Praha: Ladislav Zikmund – Pravý úhel, s. 50. ISBN 978-80-905271-7-1.	201
CX–A	Logo Pedagogické Fakulty Univerzity Hradec Králové. [logo]. In: PETROF Gallery[online]. © 2020 - PETROF, spol. s r.o. [cit. 2020-01-5]. Dostupné z: https://www.petrofgallery.cz/vystava-studentu-uhk-k-vyroci-republiky/	201
I–B	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Mapa – vnitřní strana. [mapa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	202
II–B	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Mapa – přední strana. [mapa]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	203
I–C	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Budovy od Jana Kotěry. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	204
II–C	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Budovy od Josef Gočára I [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	205
III–C	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Budovy od Josef Gočára II [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	206
IV–C	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Budova od Ing. arch. Oldřicha Lisky [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	207
V–C	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Budova od Ing. arch. Jana Zídky. [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	208
VI–C	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Budova od Ing. arch. Jana Zídky a Ing. arch. Václava Misíka [fotografie]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	209
I–D	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Karta s názvy – architektonické prvky. [karta]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	210
II–D	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Karta s definicemi – architektonické prvky [karta]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	211
III–D	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Karta s fotografiemi – architektonické prvky I [karta]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	212
IV–D	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Karta s fotografiemi – architektonické prvky II [karta]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	213
I–E	SUCHOMELOVÁ, Veronika. První stránka dotazníku. [dotazník]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	214
II–E	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Druhá stránka dotazníku. [dotazník]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	215
III–E	SUCHOMELOVÁ, Veronika. První stránka dotazníku – správné odpovědi. [dotazník]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	216
IV–E	SUCHOMELOVÁ, Veronika. Druhá stránka dotazníku – správné odpovědi. [dotazník]. 2020. In: <i>Soukromý archiv Veroniky Suchomelové</i> .	217

SEZNAM ZKRATEK

aj.	a jiné
akad. architekt.	akademický architekt
a kol.	a kolektiv
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
atp.	a tak podobně
a. s.	akciová společnost
a. v.	augsburské vyznání
C	celek
c. a k.	císařská a královská
CD	kompaktní disk
cit.	citováno
CSc.	kandidát věd
č.	číslo
čp.	číslo popisné
ČSD	české státní dráhy
D	detail
doc.	docent
Dr.	doktor
ed.	editor
et al.	a jiní
FAV	filmová/audiovizuální výchova
FEP	Framework Education Programme
FN	Fakultní nemocnice

HK	Hradec Králové
i. č. (inv.)	inventární číslo
Ing. arch.	Inženýr architekt
JUDr.	doktor práv
K.	koruna (finance)
kart.	kartón
KISK	Kabinet informačních studií a knihovnictví
KNV	krajský národní výbor
MMHK	Magistrát města Hradce Králové
MVČ	Muzeum východních Čech
ml.	mladší
n.	nyní
např.	například
nar.	Narozen
n. d.	no date / nedatováno
obr.	obrázek
PC	polocelek
PD	polodetail
PhDr.	doktor filozofie
pol.	polovina
p. p.	pan a paní
Prof.	profesor
r.	roku
resp.	respektive
RVP	rámcový vzdělávací program
s. (str.)	strana
SOA	Státní oblastní archiv Zámorsk

SOkA	Státní okresní archiv Hradec Králové
SPŠ	střední průmyslová škola
s. r. o	společnost s ručením omezeným
SŠ	střední škola
st.	starší
SUPŠ HNN	Střední uměleckoprůmyslová škola hudebních nástrojů a nábytku v Hradci Králové
ŠVP	Školní vzdělávací program
tj.	to je
t. r.	tohoto roku
Tzv.	tak zvané
TV	televizor
UK	Univerzita Karlova
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VC	velký celek
VD	velký detail
v. v.	ve výslužbě
VV	výtvarná výchova
YMCA	Young Men´s Christian Association Křesťanské sdružení mladých lidí
z. s.	zapsaný spolek
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

SEZNAM PŘÍLOH

Obrazové přílohy (umístěny v tištěné verzi diplomové práce):

Příloha A – Fotodokumentace dokumentů užitých ve videu

Příloha B – Mapa

Příloha C – Didaktický materiál před promítáním videa:

Významní architekti a jejich budovy v Hradci Králové

Textové přílohy (umístěny v tištěné verzi diplomové práce):

Příloha D – Didaktický materiál před promítáním videa:

Architektonické prvky

Příloha E – Dotazník

Audiovizuální přílohy (umístěny v přiloženém souboru na CD)

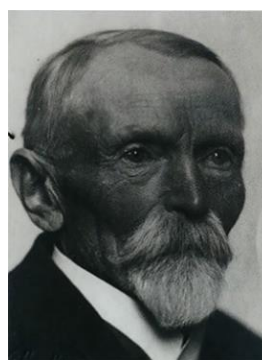
Příloha F – Edukační video

Příloha A – Fotodokumentace dokumentů užitých ve videu

Obr. I–A: „Václav Rejchl st. v sokolském“ (Soukromý archiv Milana Rejchla, cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 17)

Autor: Ateliér A. Ženíšek, okolo r. 1885

Obr. II–A: „Václav Rejchl st.“ (Soukromý archiv Milana Rejchla, cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 16)

Autor: Ateliér Langhans. po r. 1920

Obr. III–A: „p. Ing. Václav Rejchl“ (SOkA Hradec Králové)

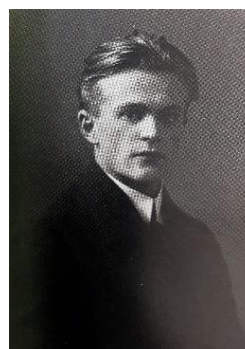

Obr. IV–A: „Václav Rejchl ml.“ (Soukromý archiv Milana Rejchla, cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 36)

Autor: Bohumil Kubišta

Obr. V–A: „František Ulrich“ (Česká lyra cit. dle agir.rajce.idnes.cz)

Obr. VI–A: „Jan Rejchl“ (Soukromý archiv Milana Rejchla, cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 69)

Rok: 1919

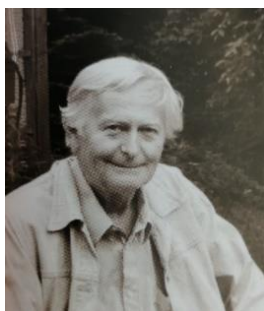
Obr. VII–A: „Akad. architekt, Dr. Ing. arch Jan Rejchl“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl)

Rok: 1938
Fotografie

Obr. VIII–A: „Ing. Dr. Jan Rejchl architekt“ (SOkA Hradec Králové, fond Sbírková obrazová dokumentace Hradec Králové a okres, inv. č. III–28, Rejchl Jan)

Fotografie

Obr. IX–A: „Milan Rejchl“ (Soukromý archiv Milana Rejchla. cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 107)

Fotografie

Obr. X–A: Rodinná fotografie rodu Rejchlů, fotografie (Soukromý archiv Milana Rejchla cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 4)

Rok: zhruba 1925
Fotografie

Obr. XI–A: „Bývalá městská Pražská brána“ (Hrůza, 2015, s. 168)

Autor: Antonín Ženišek, světlotisk

Vydavatel pohlednice: J. V. Dvořáček, 1899

Obr. XII–A: „Palackého třída“ (Hrůza, 2015, s. 169)

Autor a vydavatel pohlednice neuveden

Světlotisk

Obr. XIII–A: „*Jiríkova třída*“ (Hrůza, 2015, s.159)

(nyní třída Československé armády), světlotisk

Vydavatel pohlednice: Josef Hájek, 1904

Obr. XIV–A: Velké náměstí – manifestace, (Hrůza, 2015, s. 110)

Vydavatel pohlednice: J. Kieslich

Světlotisk

Obr. XV–A: Rohový dům V. Rejchla st. čp. 390 (Hrůza, 2015, s. 141)

Černobílý světlotisk

Vydavatel pohlednice: Bedřich J. Trsek, okolo 1910

Obr. XVI–A: „*Nádražní budova Slezské Předměstí*“ (Hrůza, 2016, s. 141)

Fotopohlednice

Vydavatel pohlednice: Jan Švehla, 20. léta 20. stol

Obr. XVII–A: „*Vilová čtvrť na břehu Orlice*“ (Hrůza, 2015, s.171)

Světlotisk

Rok: Okolo r. 1906

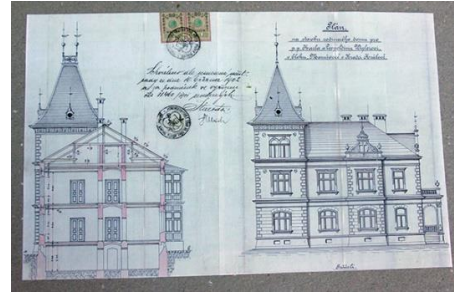

Obr. XVIII–A: Vila K. Jandy, (SOKA Hradec Králové)

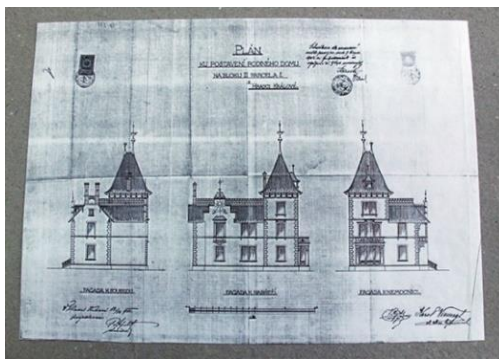
Návrh

Obr. XIX–A: „*Tři vily na břehu Orlice*“
(Soukromý archiv Jana Wiplera)
Rok: stav okolo roku 1905
Fotografie

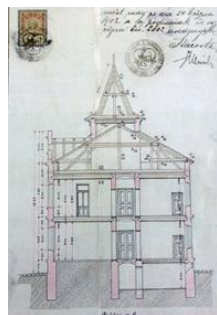
Obr. XX–A: „*Plán na stavbu rodinného domu pro p. p. Karla a Leopoldinu Wiplerovi*“
(Fotoarchiv MVČ)
Kopie plánu, 10. 3. 1902
Autor projektu: Václav Rejchl st.
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007

Obr. XXI–A: „*Plán ku postavení rodinného domu na bloku III Parcela 2 v Hradci Králové*“
(Fotoarchiv MVČ), vila Karla Viewegha
(Fotoarchiv MVČ)
kopie plánu, 7. 3. 1902
Autor plánu: Václav Rejchl, st.
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007

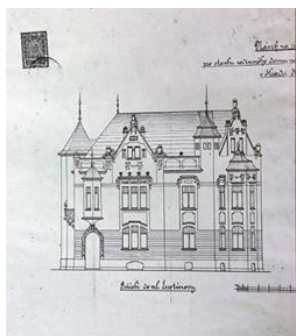
Obr. XXII–A: „*Vila s věží v Plácelově ulici*“
(Fotoarchiv MVČ) Tzv. vila Morušovka
(Fotoarchiv MVČ)
Kopie plánu
Autor plánu: Václav Rejchl, st.
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007

Obr. XXIII–A: „*Vila s věží v Plácelově ulici*“
(Fotoarchiv MVČ)
Kopie projektu
Autor projektu: Václav Rejchl, st.
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007

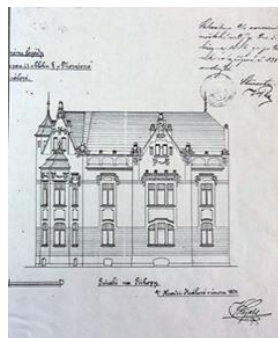
Obr. XXIV–A: „*Klumparova vila*“ (SOka Hradec Králové)
Fotografie

Obr. XXV–A: „Návrh na ... fasády pro stavbu rodinného domu na parcele č 5 v bloku II“ (Fotoarchiv MVČ), Klumparova Vila (Fotoarchiv MVČ)

Návrh

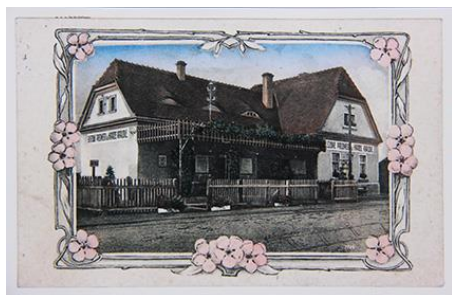
Autor návrhu: Václav Rejchl st., únor 1906
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XXVI–A: „Návrh na ... fasády pro stavbu rodinného domu na parcele č. 5 v bloku II“ (Fotoarchiv MVČ)

Návrh

Autor návrhu: Václav Rejchl st., únor 1906
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XXVII–A: „Železniční zastávka u strážního domu č. 19“ (Hrůza, 2016, s. 141) Slezské Předměstí (Hrůza, 2016, s. 141)

Kolorovaný světlotisk

Autor: Řípa

Vydavatel pohlednice: Okrašlovací spolek, asi po r. 1916

Obr. XXVIII–A: „Zastávka v Kuklenách“ (Hrůza, 2016, s. 141)

Světlotisk

Vydavatel pohlednice: Pavel Vítek

Obr. XXIX–A: „Husův dům“ (SOKA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. XXX–A: „Lutherův ústav“ (Dobový tisk cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 49)

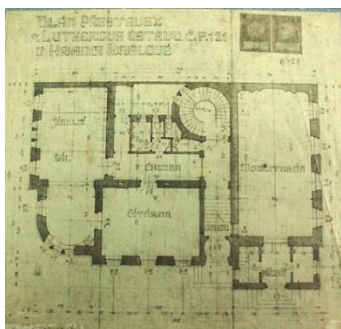
Návrh

Autor projektu: Josef Gočár, 1908

Obr. XXXI–A: „Husův dům“ (SOKA Hradec Králové)

Grafika

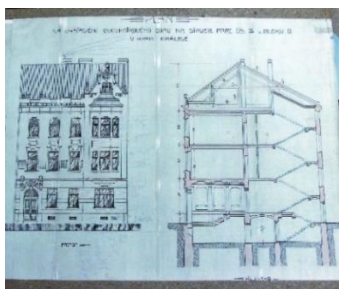

Obr. XXXIII–A: „Stavba Husova domu na Malém náměstí“ (Fotoarchiv MVČ)

Projekt

Autor projektu: Václav Rejchl st.,
spolupráce Václav Rejchl ml.

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu
Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XXXV–A: „Plán na vystavění dvoupatrového domu na stavební parc. Čís. 2 v bloku 0 v Hradci Králové“ (Fotoarchiv MVČ)
Činžovní dům ve Švendově ulici II (Fotoarchiv MVČ)

Plán a návrh

Autor návrhu a projektu: Václav Rejchl st.
Zdroj: Fotoarchiv MVČ

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu
Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

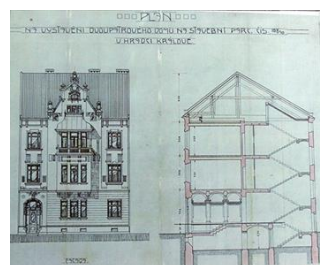

Obr. XXXII–A: „Stavba Husova domu na Malém náměstí“ (Fotoarchiv MVČ)

Návrh

Autor návrhu: Václav Rejchl st.,
spolupráce Václav Rejchl ml.

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu
Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XXXIV–A: „Plán na vystavění dvoupatrového domu na stavební parc. Čís. 157/10 v Hradci Králové“ (Fotoarchiv MVČ)
Činžovní dům ve Švendově ulici I (Fotoarchiv MVČ)

Plán a návrh

Autor návrhu a projektu: Václav Rejchl st.
Zdroj: Fotoarchiv MVČ

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu
Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XXXVI–A: „Svatojanský kopec“ (Hrůza, 2016, s. 83)

Černobílý světlotisk s knižtiskem

Vydavatel pohlednice: J. Peřina,
přelom 19/20. století

Obr. XXXVII–A: „Vila rodiny Mayerových čp. 38“ (Soukromý archiv Jiřího Zikmunda cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 29)

Fotografie

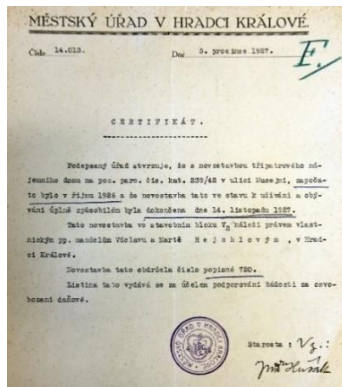
Autor fotografie: Jiří Zikmund

Obr. XXXVIII–A: „Vila rodiny Mayerových“ (Soukromý archiv Zuzany Lukešové cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 29)

Fotografie

Rok: 1938

Obr. XXXIX–A: Listina stvrzující dokončení stavby čp. 720 a vlastnictví manželů Rejchlových (SOkA Hradec Králové)

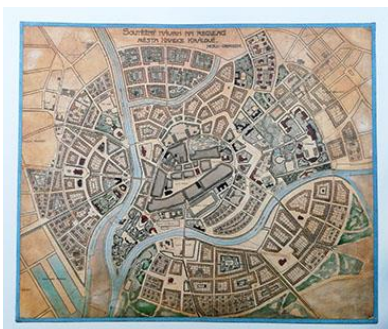
Rok: 1927

Obr. XL–A: „Soutěžní návrh na nový regulační plán města, I cena“ (M. Benešová, J. Jakl a Fr. Toman, 2000, s. 26)

Návrh

Autoři: V. Zákřejs, J. Šejna, V. Rejchl, 1909

Obr. XLI–A: „Soutěžní návrh na nový regulační plán města“ (M. Benešová, J. Jakl a Fr. Toman, 2000, s. 27)

Autoři: O. Liska, O. Klumpar, 1909

Obr. XLII–A: „Generální zastavovací plán města“ (M. Benešová, J. Jakl a Fr. Toman, 2000, s. 28)

Autoři: O. Liska, V. Rejchl, 1911

Obr. XLIII–A: „Plán studentského domova“
(SOKA Hradec Králové)

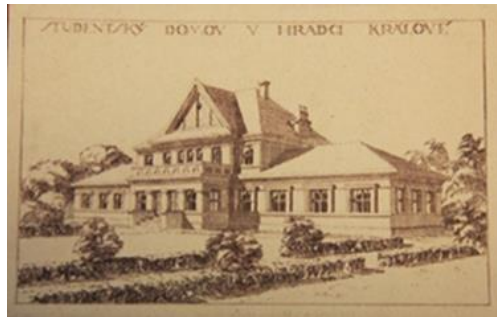
Plán

Obr. XLIV–A: „Studentský domov“ (Hrůza,
2015, s. 172)

Černobílá pohlednice

Vydavatel pohlednice: F. M., kolem r. 1930

Obr. XLV–A: „Studentský domov v Hradci
Králové“ (SOKA Hradec Králové)

Pohlednice

Obr. XLVI–A: budova YMCA (SOKA Hradec
Králové)

Plán

Autor plánu: Václav Rejchl ml.

Obr. XLVII–A: „Foto ze stavby-Jan Rejchl
druhý zprava“ (Fotoarchiv MVČ)
YMCA (Fotoarchiv MVČ)

Fotografie

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu
Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XLVIII–A: budova YMCA (SOKA Hradec
Králové)

Fotografie

Obr. XLIX–A: „Pohled do Jungmanovy třídy“
(Hrůza, 2016, s. 238)

Foto pohlednice

Rok: kolem 1930

Vydavatel: Grafo Čuda Holice

Obr. L–A: „Budova spolku Okresní péče
o mládež“ (SOKA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. LI–A: „Dům v Divišově ulici čp. 775“
(Soukromý archiv Jiřího Zikmunda cit. dle
Zikmund-Lender, 2012, s. 61)

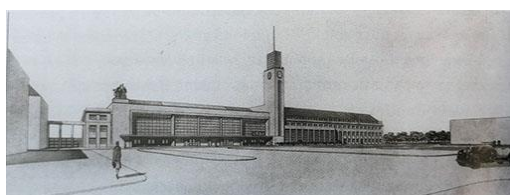
Fotografie

Autor fotografie: Jiří Zikmund

Obr. LII–A: Hlavní nádraží v HK (SOKA Hradec
Králové)

Fotografie

Obr. LIII–A: „Návrh budovy nádraží“ (Muzeum
východních Čech cit. dle Zikmund-Lender, 2012,
s. 80)

Návrh

Rok: 1927

Obr. LIV–A: Hlavní nádraží v HK (SOKA
Hradec Králové)

Fotografie

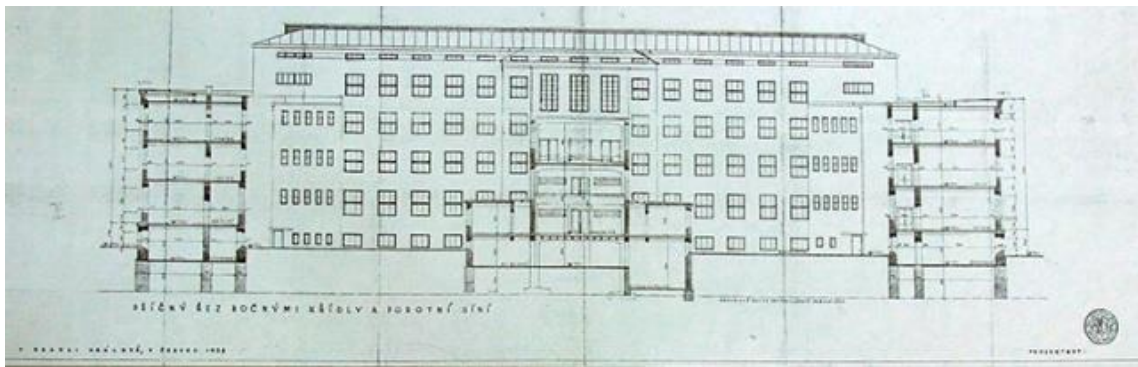

Obr. LV–A: Interiér Hlavního nádraží v HK I (SOkA Hradec Králové)

Obr. LVI–A: Interiér Hlavního nádraží v HK II (SOkA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. LVII–A: „Příčný řez bočnými křídly a porotní síní“ (Fotoarchiv MVČ)

Projekt budovy Armádního velitelství v Hradci Králové (Fotoarchiv MVČ)

Autor projektu: Václav Rejchl ml.

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. LVIII–A: Interiér Krajského soudu I (SOkA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. LIX–A: Interiér Krajského soudu II (SOkA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. LX–A: „*Krajský soud*“ (SOkA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. LXI–A: „*Krajský soud*“ (SOkA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. LXII–A: „*Novostavba krajského soudu*“ (Hrůza, 2015, s. 130)

Fotografická pohlednice

Rok: asi podzim 1934

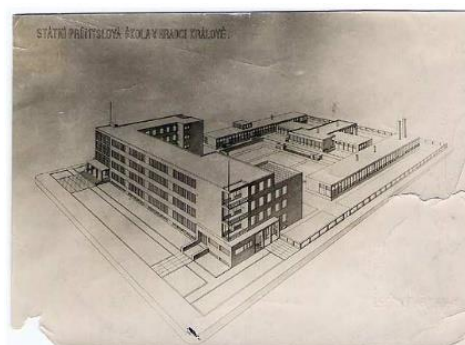
Obr. LXIII–A: „*Státní průmyslová škola stavební*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan Rejchl)

Návrh

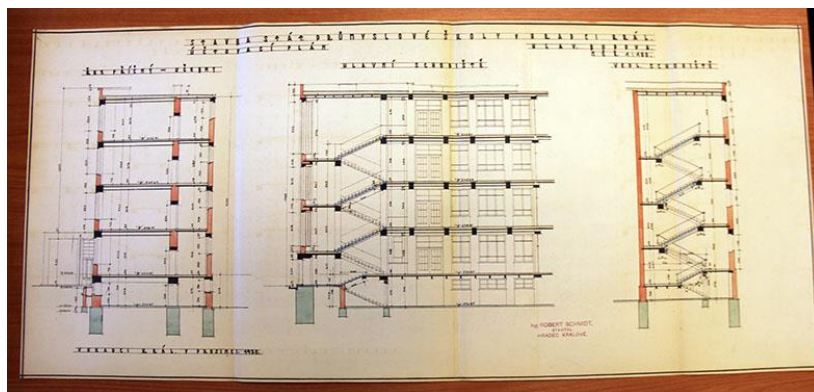
Obr. LXIV–A: „*Státní průmyslová škola stavební*“ (SOkA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. LXV–A: „*Státní průmyslová škola v Hradci Králové*“ (Copyright © 2020 Arching R & R, Milan)

Návrh

Obr. LXVI–A: „Stavba státní průmyslové školy v Hradci Král.“ (SOKA Hradec Králové)

Plán

Obr. LXVII–A: „Obytný dům a kancelářská budova místního národního výboru v Hradci Králové“ (Fotoarchiv MVČ); Exteriér Městské spořitelny (Fotoarchiv MVČ)

Autor fotografie: Jan Rejchl

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. LXVIII–A: „Dvorana obecnstva Spořitelny Královehradecké“ (Fotoarchiv MVČ)

Autor fotografie: Jan Rejchl

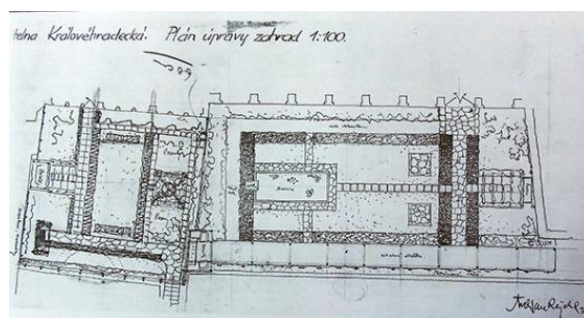
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. LXIX–A: „Zahrádka při kancelářské budově místního národního výboru v Hradci Králové“ (Fotoarchiv MVČ)

Autor fotografie: Jan Rejchl

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. LXX–A: „Spořitelna Hradecká-plán úpravy zahrad“ (Fotoarchiv MVČ)

Autor plánu: Jan Rejchl, 1932

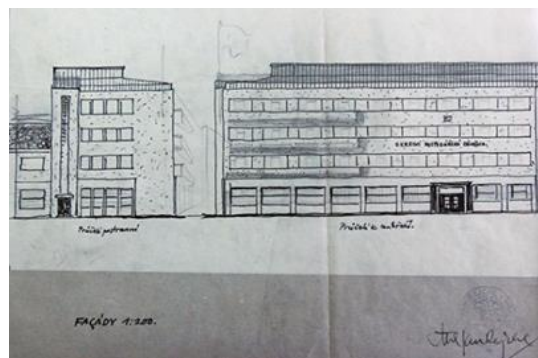
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. LXXI–A: „Banka na nábřeží/ Komerční banka“ (Fotoarchiv MVČ)

Návrh

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu
Hradecensia, i. č. D-H 135/2007

Obr. LXXII–A: Okresní hospodářská záložna (Fotoarchiv MVČ)

Návrh

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu
Hradecensia, i. č. D-H
135/2007

Obr. LXXIII–A: „Pohled na areál nemocnice“
(Hrůza, 2016, s. 58)

Světlotisk

Rok: 2. pol. 30. let

Vydavatel pohlednice: J. Š. P.,
během 2.sv. války

Obr. LXXIV–A: „Pohled na administrativní budovu“ (Hrůza, 2016, s. 59)

Hnědý hlubotisk

Vydavatel: Firma J. Hájek, koncem 20. let

Obr. LXXV–A: „Obytná budova pro lékaře/
nyní transfúzní stanice“ (Fotoarchiv MVČ)

Fotografie

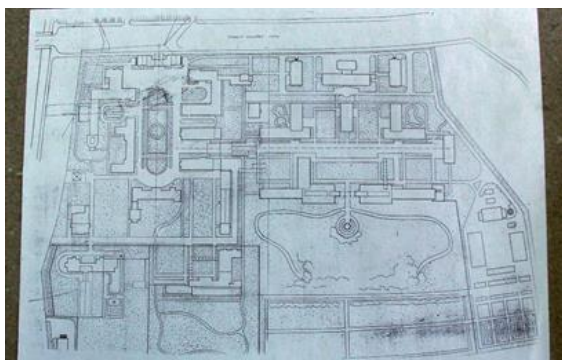
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu
Hradecensia, i. č. D-H 135/2007

Obr. LXXVI–A: „Prosekturní a patologickoanatomický pavilón“ (Archiv FN
Hradec Králové cit. dle Zikmund-Lender, 2012,
s. 61)

Fotografie

Rok: 1926

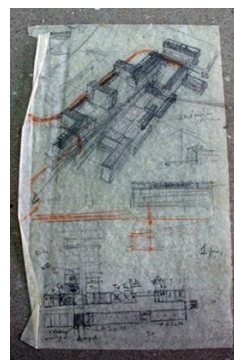

Obr. LXXVII–A: „Návrh z užší soutěže na rozšíření areálu nemocnice U soutoku I“ (Fotoarchiv MVČ)

Návrh

Autor návrhu: Jan Rejchl, 1946

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007

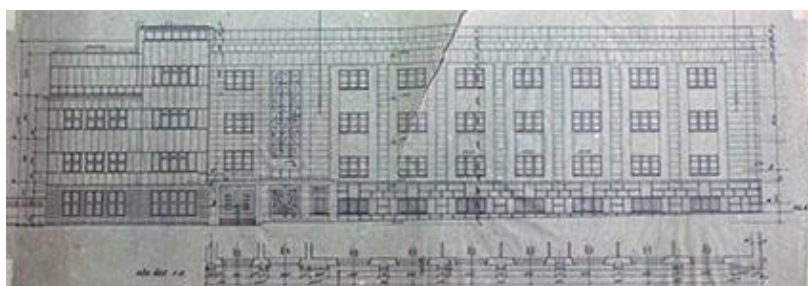

Obr. LXXVIII–A: „Návrh z užší soutěže na rozšíření areálu nemocnice U soutoku I“ (Fotoarchiv MVČ)

Návrh

Autor návrhu: Jan Rejchl, 1946

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007

Obr. LXXIX–A: „Sklářský ústav ve Škroupově ulici a Obchodní, hospodářská komora/nástavba a úprava průčelí“ (Fotoarchiv MVČ)

Čelní pohled a půdorys, projekt

Autor návrhu: Jan Rejchl

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

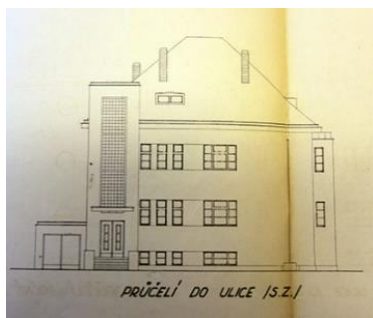
Obr. LXXX–A: „Sklářský výzkumný ústav“ (Muzeum východních Čech cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 95)

Fotografie

Obr. LXXXI–A: „Obchodní, živnostenské a průmyslové komora“ (SOKA Hradec Králové)

Kresba (pohlednice/fotografie)

Obr. LXXXII–A: „Plán na postavení rodinného domu p. JUDra Fr. Hrouzka...“ (SOkA Hradec Králové)

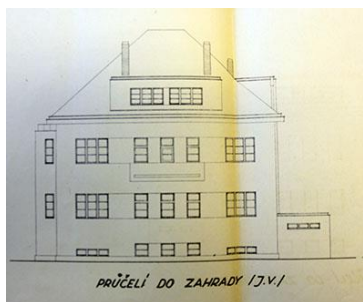
Plán

Autor plánu: Jan Rejchl

Obr. LXXXIII–A: „Plán na postavení rodinného domu p. JUDra Fr. Hrouzka...“ (SOkA Hradec Králové)

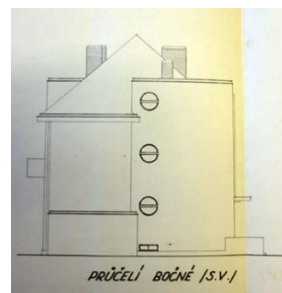
Autor plánu: Jan Rejchl

Obr. LXXXIV–A: „Plán na postavení rodinného domu p. JUDra Fr. Hrouzka...“ (SOkA Hradec Králové)

Plán

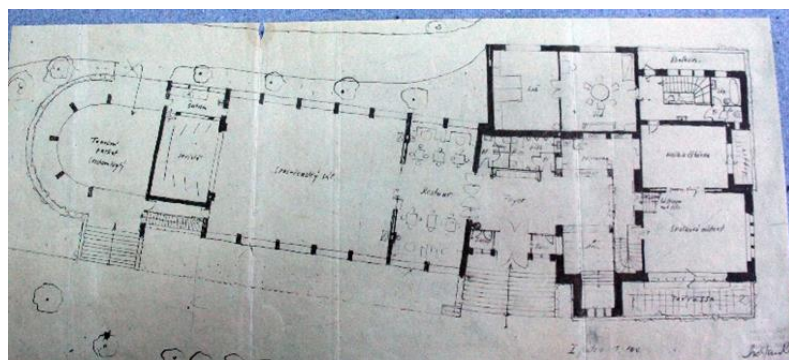
Autor plánu: Jan Rejchl

Obr. LXXXV–A: „Plán na postavení rodinného domu p. JUDra Fr. Hrouzka...“ (SOkA Hradec Králové)

Plán

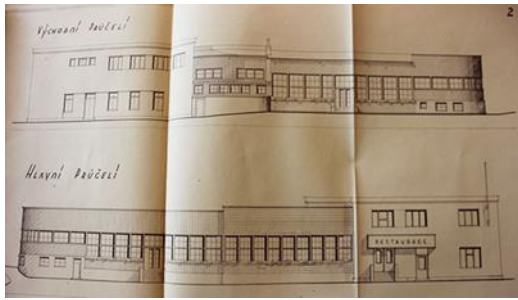
Autor plánu: Jan Rejchl

Obr. LXXXVI–A: „Pavilon restaurace v Jirákových sadech...“ (Fotoarchiv MVČ)

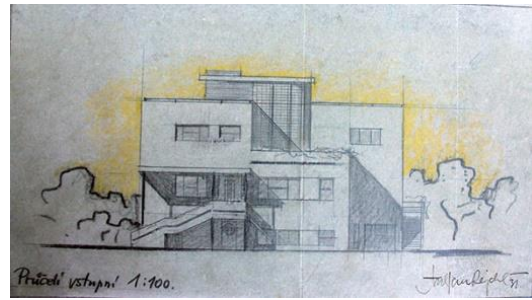
Autor plánu: Jan Rejchl

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. LXXXVII–A: „Plány na stavbu restaurace čp. 237 v Jiráskových sadech...“ (SOKA Hradec Králové Návrh)

Rok: 1932

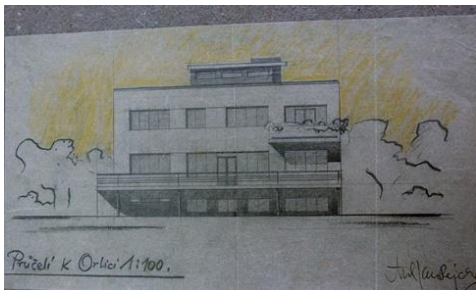

Obr. LXXXVIII–A: „Villa p. Steina“ (Fotoarchiv MVČ)

Návrh

Autor návrhu: Jan Rejchl, 1931

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. LXXXIX–A: „Villa p. Steina“ (Fotoarchiv MVČ)

Návrh

Autor návrhu: Jan Rejchl

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XC–A: „Villa pana S. v Hradci Králové“ (Fotoarchiv MVČ)

Autor fotografie: Jan Rejchl, dobová fotografie

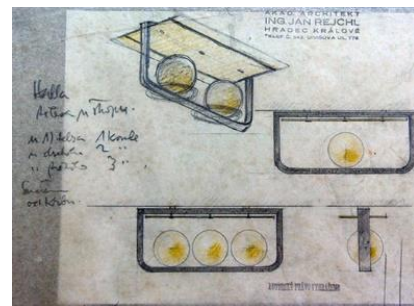
Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XCI–A: „Villa pana S. v Hradci Králové“ (Fotoarchiv MVČ)

Autor fotografie: Jan Rejchl, dobová fotografie

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XCII–A: „Villa p. H. Steina“ (Fotoarchiv MVČ) Návrh osvětlení (Fotoarchiv MVČ)

Autor návrhu: Jan Rejchl

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007.

Obr. XCIII–A: „*Lékařská fakulta UK*“ (Hrůza, 2015, s. 148)

Bromografická pohlednice

Vydavatel pohlednice: GRAFO ČUDA Holice

Obr. XCIV–A: „*Budova-TELECOM-pod pivovarem*“ (Hrůza, 2015, s. 148)

Návrh

Autor návrhu: Jan Rejchl

Pramen: tzv. pomocná evidence fondu Hradecensia, i. č. D-H 135/2007

Obr. XCV–A: „*Most*“ (Zikmund-Lender, 2016, s. 20)

Návrh

Rok: 1972-1973

Autor: Milan Rejchl

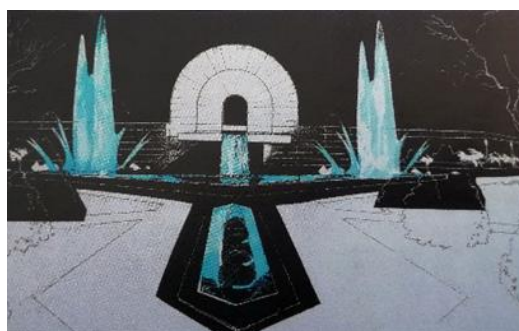
Obr. XCVI–A: „*Nízkoenergetický dům*“ (Soukromý archiv Milana Rejchla cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 95)

Fotografie

Obr. XCVII–A: „*Novákovy garáže*“ (SOkA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. XCVIII–A: „*Návrh úpravy sadů 5. května*“ (Zikmund-Lender, 2016, s. 34)

Návrh

Rok: 1994

Autor: Milan Rejchl a Jan Koblasa

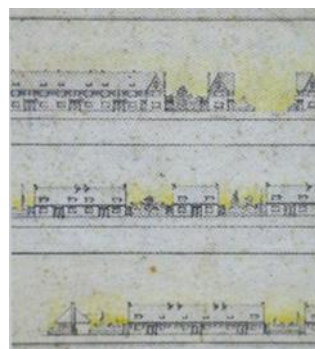

Obr. XCIX–A: „Finální návrh benzínové pumpy“ (Archiv stavebního odboru MMHK cit. dle Zikmund-Lender, 2012, s. 95)

Návrh

Rok: 1997

Autor návrhu: Milan Rejchl a kolektiv

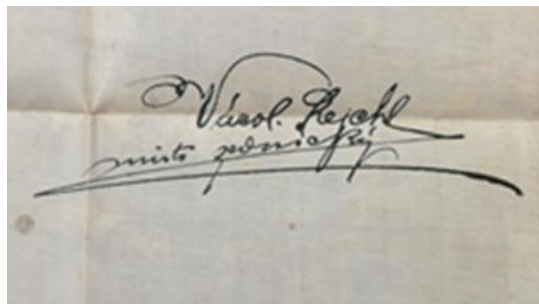

Obr. C–A: „Starší verze zastavovacího plánu Věkoš“ (Zikmund-Lender, 2012, s. 66)

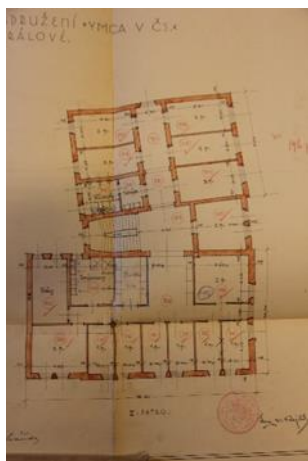
Autor plánu: Václav Rejchl ml. a Jan Rejchl

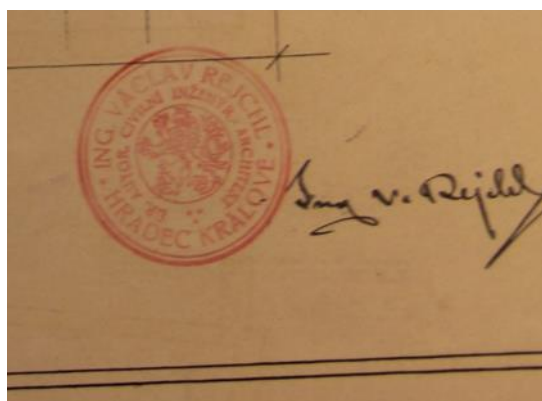
Obr. CI–A: Plán na stavbu domu (SOKA Hradec Králové)

Obr. CII–A: Podpis Václava Rejchla st., detail obrázku CI-A (SOKA Hradec Králové)

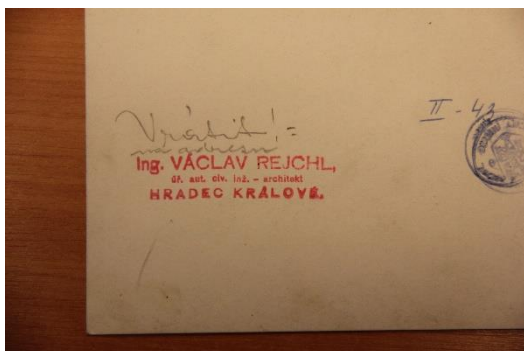

Obr. CIII–A: budova YMCA (SOKA Hradec Králové)

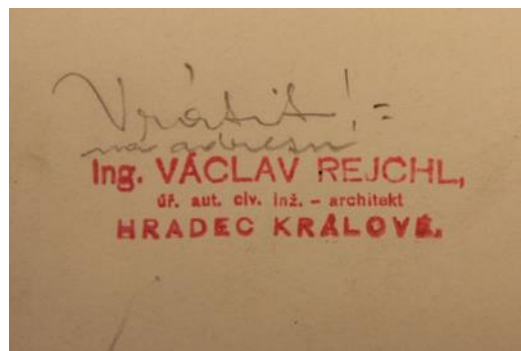
Obr. CIV–A: Podpis a razítko Václava Rejchla ml., detail obrázku CIII-A (SOKA Hradec Králové)

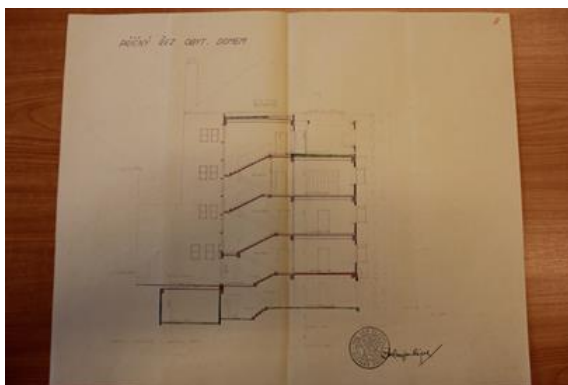
Obr. CV–A: Fotografie razítka (SOkA Hradec Králové)

Fotografie

Obr. CVI–A: Detail razítka, Detail obrázku CV-A, (SOkA Hradec Králové)

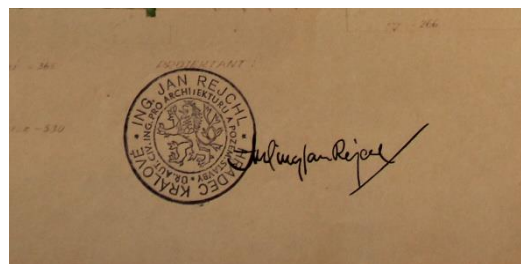
Fotografie

Obr. CVII–A: Městská spořitelna (SOkA Hradec Králové)

Plán

Rok: březen 19

Obr. CVIII–A: Detail razítka a podpisu, detail obrázku CVII (SOkA Hradec Králové)

Plán

Březen 1931

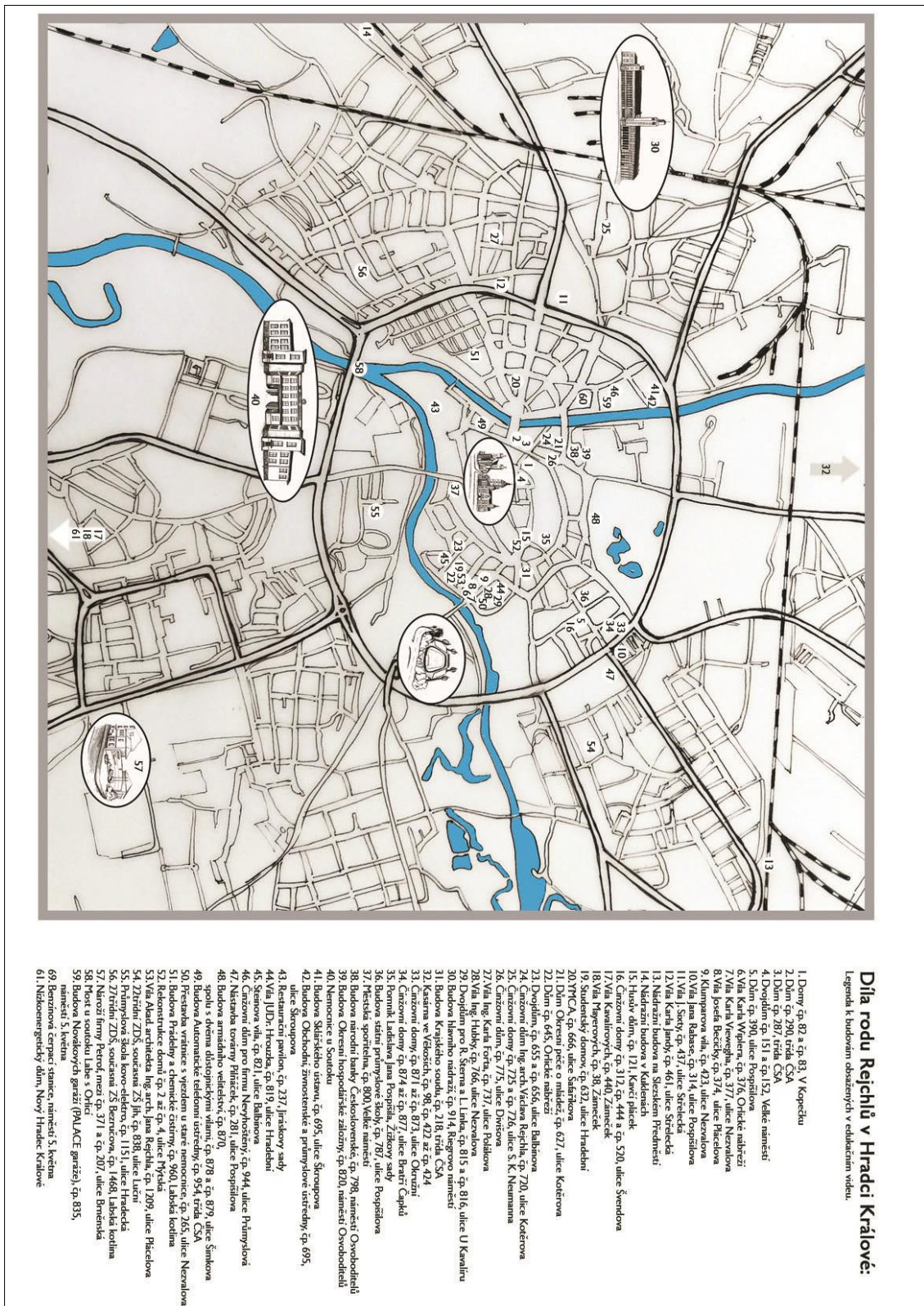
Obr. CIX–A: Logo Arching R & R (Zikmund-Lender, 2016, s. 50)

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Obr. CX–A: Logo Pedagogické Fakulty Univerzity Hradec Králové (© 2020 - PETROF, spol. s r.o.)

Příloha B – Mapa

Obr. I–B: Mapa (vnitřní strana)

Zdroj: Veronika Suchomelová

Autor videa: Bc. Veronika Suchomelová
Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Pavel Trnka, Ph.D.
Oponent: Mgr. et Mgr. Klára Zářečká, Ph.D.

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

HRADEC KRÁLOVÉ
2020

DÍLA RODU REJCHJŮ v Hradci Králové

Obr. II–B: Mapa (přední strana)

Zdroj: Veronika Suchomelová

Příloha C – Didaktický materiál před promítáním videa:

Významní architekti a jejich budovy v Hradci Králové

Obr. I-C: Budovy od Jana Kotěry

Zdroj: Veronika Suchomelová

Obr. II-C: Budovy od Josef Gočára I

Zdroj: Veronika Suchomelová

Obr. III–C: Budovy od Josef Gočára II

Zdroj: Veronika Suchomelová

Obr. IV–C: Budovy od Ing. arch. Oldřicha Lisky

Zdroj: Veronika Suchomelová

Obr. V–C: Budova od Ing. arch. Jana Zidky

Zdroj: Veronika Suchomelová

Obr. VI-C: Budova od Ing. arch. Jana Zidky a Ing. arch. Václava Misíka

Zdroj: Veronika Suchomelová

Příloha D – Didaktický materiál před promítáním videa:

Architektonické prvky

TYMPANON¹²⁵

HRÁZDĚNÉ ZDIVO¹²⁶

MASCARON¹²⁷

LIZÉNA¹²⁸ A LIZÉNOVÉ RÁMCE¹²⁹

SGRAFITO¹³⁰

RELIÉF¹³¹

NIKA¹³²

Obr. I–D: Karta s názvy prvků – architektonické prvky

Zdroj pojmů a jejich definice: viz text diplomové práce, kapitola 2. 4. 1

Autor karty: Veronika Suchomelová

---

¹²⁵ (Fialka, Ottův slovník naučný, 1906, díl 25, s. 968).

¹²⁶ (© 2012 Vytvořila Stavebnikomunita.cz).

¹²⁷ (Chodura, 1999, s. 36).

¹²⁸ (Chodura, 1999, s. 35).

¹²⁹ (Herout, 1981, s. 17).

¹³⁰ (Malování kreslení, z. s. © 2010–2020 Všechna práva vyhrazena) a (Chodura, 1999, s. 50).

¹³¹ (Chodura, 1999, s. 45).

¹³² (Chodura, 1999, s. 39, s. 57).

Architektonický prvek se nachází nad oknem či dveřmi. Jeho plocha je zapuštěná a mívá trojúhelníkový či polokruhový tvar. Na daném architektonickém prvku se mohou nacházet figurální plastiky (Fialka, Ottův slovník naučný, 1906, díl 25, s. 968).

Jedná se o „*typ zdění, které zachovává dřevěnou nosnou trámovou konstrukci viditelnou. Výplň trámové konstrukce (např. cihly) je omítnuta, trámy však nikoli, čímž vzniká typická podoba*“ architektonického prvku (© 2012 Vytvořila **Stavebnikomunita.cz**).

Je to „*plastický výzdobný motiv architektury v podobě stylizované lidské tváře*“ (Chodura, 1999, s. 36).

Tento architektonický prvek je „*svislý nebo vodorovný plochý pás, členící ornamentálně zed*“ (Chodura, 1999, s. 35). Prvek není zdoben patkou či hlavicí a může tvořit rámce (Herout, 1981, s. 17).

Je to technika, která vznikla v době renesance (Malování kreslení, z. s. © 2010–2020 Všechna práva vyhrazena). Touto technikou „*byly zdobeny vnější fasády budov, ale také některé interiéry. Tato technika je docela jednoduchá; spodní tmavá vrstva omítky, obarvená tradičně popelem nebo jemně mletým uhlím, se nechá zaschnout, zed se poté natře světlou vrstvou a do té se ještě za vlhka pomocí špachtlí, oček a škrabátek proškrabují vzory*“ (Malování kreslení, z. s. © 2010–2020 Všechna práva vyhrazena). Motívem mohou být kvádry, figury nebo psaníčka (podoba dopisní obálky) (Chodura, 1999, s. 50).

Je to „*malba na skle nebo složený obraz z barevných skel v oknech, kde skleněné části jsou spojeny olověnými pásky*“ (Chodura, 1999, s. 56). Jedná se o dílo umělce, na rozdíl od vitráže, kterou může vytvářet nejen umělec, ale i sklář (Copyright © 1999–2020 VITRAJ, s. r. o. Všechna práva vyhrazena).

Architektonický prvek, který je „*v sochařství nad základní plochu plasticky vystupující tvar*“ (Chodura, 1999, s. 45).

Tento architektonický prvek je výklenek (Chodura, 1999, s. 39, s. 57).

Obr. II–D: Karta s definicemi – architektonické prvky

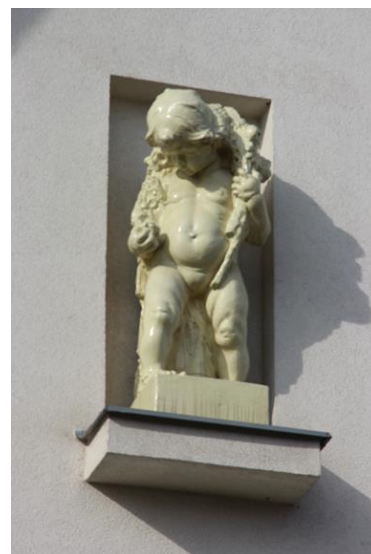
Zdroj definic: viz text diplomové práce, kapitola 2. 4. 1

Autor karty: Veronika Suchomelová

Obr. III-D: Karta s fotografiemi – architektonické prvky I

Autor karty: Veronika Suchomelová

Obr. IV–D: Karta s fotografiemi¹³³ – architektonické prvky II

Autor karty: Veronika Suchomelová

---

¹³³ Obrázek krajského soudu bez žlutého rámečku, tj. budova nahoře v levo na kartě, viz příloha A, obr. LXI–A, byl převzat z archivu SOkA z fondu s názvem Sbirka obrazové dokumentace Hradec Králové a okres, Soud krajský a okresní. i. č. I-132.

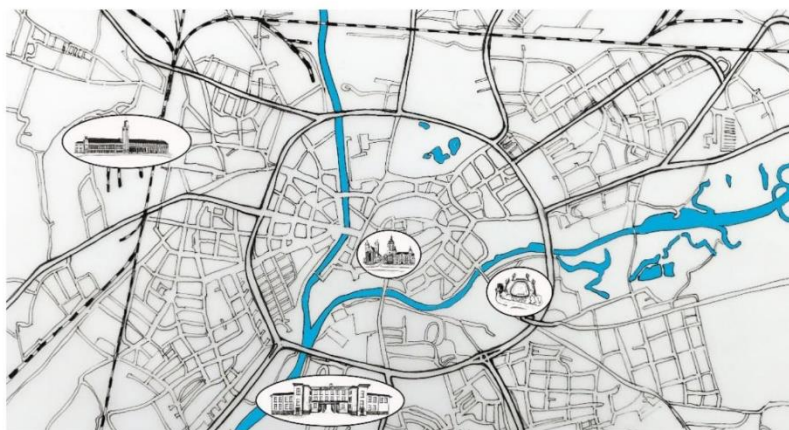
Příloha E – Dotazník

DOTAZNÍK – EDUKAČNÍ POTENCIÁL VIDEO

Díla rodu Rejchlů v Hradci Králové

ČÁST A: Vědomostní

1. V jakém časovém období vznikly prezentované stavby (rozmezí – nejstarší až nejmladší stavba)?
  - a) Konec 19. století – začátek 21. století
  - b) Konec 18. století – začátek 20. století
  - c) Konec 18. století – začátek 21. století
2. Vyjmenuj nějaké charakteristické prvky staveb rodu Rejchlů?
3. Které významné veřejné nebo úřední stavby nám připomínají architekturu rodu Rejchlů?
4. Uveď alespoň 3 vily, které Rejchlovi postavili.
5. Jak se jmenoval návrh na regulační plán města Hradce Králové?
  - a) Velký Hradec
  - b) Malý Hradec
  - c) Centrum Hradce
6. Jak se jmenuje bývalý starosta Hradce Králové, na jehož pomníku se Jan Rejchl podílel?
  - a) JUDr. František Ulrich
  - b) Josef Václav Bohuslav Pilňáček
  - c) Jan Ladislav Pospíšil
7. Jak se jmenoval kovářský mistr, který se podílel na výzdobě domů?
  - a) Oldřich Liska
  - b) Jan Rabas
  - c) Josef Bečička
8. Napiš, případně zakresli, kde se nachází most, na jehož projektu se Milan Rejchl podílel?

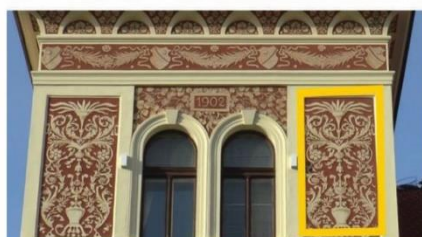
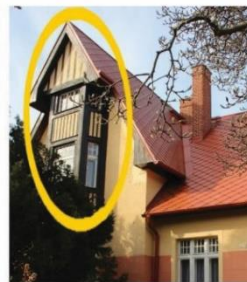

9. Zakroužkuj A (ano) nebo N (ne). Rod Rejchlů se podílel v Hradci Králové na:
  - a. Projekt 22třídní základní devítileté školy ZŠ Jih A / N
  - b. Projekt nemocnice u soutoku A / N
  - c. Gymnázium J. K. Tyla A / N
  - d. Rekonstrukce a modernizace části Novákových garáží (Palace garáže) A / N
  - e. Hotel Černigov A / N
  - f. Činžovní dvojdomů na Velkém náměstí A / N
10. Jan Rejchl navrhl se svým synem Milanem nároží u firmy s názvem .....

Obr. I–E: První stránka dotazníku

Zdroj: Veronika Suchomelová

11. Jak se nazývají níže uvedené ozdobné architektonické prvky?

ČÁST B: Edukační potenciál videa

- 1) Věděli jste před shlédnutím videa, že rod Rejchlů stavěl budovy v Hradci Králové? A / N
- 2) Jak moc byly informace pro Vás nové?
.....
- 3) Ve videu byla řeč o hradeckých stavbách a budovách. Odhadněte, kolik z nich Vám bylo povědomých ..... a kolik dobře známých již dříve.....? (doplňte celá čísla).
- 4) Pomozte prosím autorům videa vylepšit pro příště jeho kvalitu. Cílem videa bylo Vás co nejlépe seznámit s dílem rodiny Rejchlů. Zakroužkujte prosím zvolenou možnost:
  - a. Délka videa: měla být kratší / byla akorát / mohla být i delší
  - b. Vypravěč byl: spíše dobrý/ spíše špatný
  - c. Historické fotografie byly: zajímavé / nezajímavé
  - d. Fotografie a videa zobrazovaly budovy: přehledně / nepřehledně
  - e. Informací bylo: mnoho / akorát / málo
- 5) Upřesněte prosím své odpovědi, pokud chcete:
.....
- 6) Chtěli byste, abychom natočili dokument o dalších architektech Hradce Králové? A / N
- 7) Myslíte si, že by se dané téma a obsah edukačního videa daly zprostředkovat lépe jinou formou? Pokud ano, jakou?
.....

Obr. II–E: Druhá stránka dotazníku

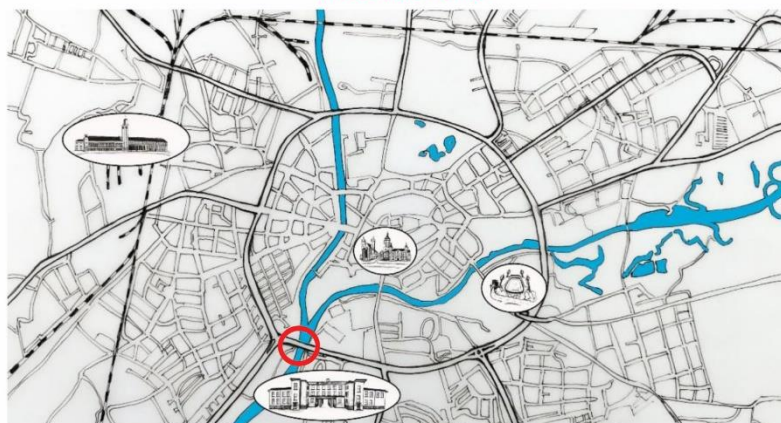
Zdroj: Veronika Suchomelová

DOTAZNÍK – EDUKAČNÍ POTENCIÁL VIDEA

Díla rodu Rejchlů v Hradci Králové

ČÁST A: Vědomostní

1. V jakém časovém období vznikly prezentované stavby (rozmezí – nejstarší až nejmladší stavba)?
  - a) Konec 19. století – začátek 21. století
  - b) Konec 18. století – začátek 20. století
  - c) Konec 18. století – začátek 21. století
2. Vyjmenuj nějaké charakteristické prvky staveb rodu Rejchlů?
např. lizénové rámce, rizalit, prvky funkcionalismu, reliéfy, hrázděné zdivo, neomítnuté režné zdivo...
3. Které významné veřejné nebo úřední stavby nám připomínají architekturu rodu Rejchlů?
např. budova krajského soudu; budovy dnešní Fakultní nemocnice Hradec Králové; budova hlavního nádraží; nádražní budovy na Slezském Předměstí a v Kuklenách; YMCA, Studentský domov (divadlo Drak); budova spolku Okresní péče o mládež; budova Národní banky Československé; nástavba Obchodní, živnostenské a průmyslové komory; budova Automatické telefonní ústředny; budova restauračního pavilonu; budova Velitelství 2. armádního sboru; budova Prádelny a chemické čistírny, 22třídní ZDŠ-ZŠ JIH, 27třídní ZDŠ, Průmyslová škola kovo-elektro, Státní průmyslová škola
4. Uveď alespoň 3 vily, které Rejchlův postavili.
např. vila Karla Wiplera, vila Karla Viewegha, vila Josefa Bečičky, Klumparova vila, vila J. Sixty, vila K. Jandy, vila Kavalírových, vila Majerových, vila Ing. Fořta, vila Ing. Hubky, Steinova vila...
5. Jak se jmenoval návrh na regulační plán města Hradce Králové?
  - a) Velký Hradec
  - b) Malý Hradec
  - c) Centrum Hradce
6. Jak se jmenuje bývalý starosta Hradce Králové, na jehož pomníku se Jan Rejchl podílel?
  - a) JUDr. František Ulrich
  - b) Josef Václav Bohuslav Pilňáček
  - c) Jan Ladislav Pospíšil
7. Jak se jmenoval kovářský mistr, který se podílel na výzdobě domů?
  - a) Oldřich Liska
  - b) Jan Rabas
  - c) Josef Bečička
8. Napiš, případně zakresli, kde se nachází most, na jehož projektu se Milan Rejchl podílel?
most u soutoku

9. Zakroužkuj A (ano) nebo N (ne). Rod Rejchlů se podílel v Hradci Králové na:
  - a. Projekt 22třídní základní devítileté školy ZŠ Jih A / N
  - b. Projekt nemocnice u soutoku A / N
  - c. Gymnázium J. K. Tyla A / N
  - d. Rekonstrukce a modernizace části Novákových garáží (Palace garáže) A / N
  - e. Hotel Černigov A / N
  - f. Činžovní dvojdům na Velkém náměstí A / N
10. Jan Rejchl navrhl se svým synem Milanem nároží u firmy s názvem .....
Petrof

Obr. III–E: První strana dotazníku – správné odpovědi

Zdroj: Veronika Suchomelová

11. Jak se nazývají níže uvedené ozdobné architektonické prvky?

mascaron

hrázděné zdivo

sgrafito

relief

lizénové rámce

tympanon

Obr. IV–E: Druhá strana dotazníku – správné odpovědi

Zdroj: Veronika Suchomelová